

EPISTOLARI DE JOSEP TORRAS I BAGES

IV

BIBLIOTECA
ABAT
OLIBA

PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT

Com digué el pare Ignasi Casanovas, l'epistolari del bisbe Josep Torras i Bages és «una part essencialíssima de la seva obra», alhora que «un gran tresor». D'ençà de la mateixa data de la seva mort no han mancat els qui han anat recollint els milers de cartes escrites per Torras i Bages al llarg de la seva vida i hi ha hagut diversos intents de publicar-les d'una manera sistemàtica. Fins ara, però, no ha estat possible d'emprendre aquesta gran empresa, que constarà de cinc volums. Josep Benet ja posà en relleu el 1967 que «la publicació d'aquest epistolari és necessària per a conèixer la personalitat» del doctor Torras i Bages. «Però, a més, afegia, l'epistolari proporciona documentació molt important per a situar el doctor Torras en el marc del seu temps i per a comprendre els esdeveniments i la mentalitat de la seva època a Catalunya». Estem segurs que aquest epistolari constituirà una eina de primer ordre per a totes les persones que s'interessen per la història política i religiosa de Catalunya durant els segles XIX i XX.

EPISTOLARI DE JOSEP TORRAS I BAGES

Biblioteca Abat Oliba, 183

**EPISTOLARI
DE
JOSEP TORRAS I BAGES**

*Transcripció i anotació de
Jaume Medina*

Volum IV

Publicacions de l'Abadia de Montserrat
1997

Aquesta obra ha comptat amb l'assessorament del Centre d'Història Contemporània de Catalunya i amb el suport del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya.

Primera edició, maig de 1997

La propietat d'aquesta edició és de
Publicacions de l'Abadia de Montserrat
Ausiàs Marc, 92-98 - 08013 Barcelona

ISBN: 84-7826-826-X

Dipòsit legal: B. 16.152-1997

Impress a Liberdúplex, S.L. - Constitució, 19 - 08014 Barcelona

1416. A Anna Carner.

Roma, 24 de maig de 1909.

Sr. Dª Anna Carner V^a de Dachs.

Apreciada Senyora: no havem pogut sortir amb los altres pelegrins de Barcelona perquè lo seu fill Josep té una lleugeríssima gàstrica, sens febre, com acostuma a tenir altres vegades; sens més importància que fer-nos retardar un parell o tres de dies la sortida de Roma. De consegüent estiguen sens cuidado.

Saludarà a tota la seua família de part de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1417. A Josep Mª Bofill.

Roma, 25 de maig de 1909.

Estimat amic: acabo de llegir en el Diari de Barcelona l'esquela mortuòria de D. Francisco, sogre de V., i li escric a V., i a la seva Esposa, filla de l'estimat difunt les presents ratlles de pèsam. Que Déu el tinga al cel i que allà tots el po-

guem veure. Era una cristià pràctic, ha rebut els sants sagraments i de consegüent ha mort en les mans del nostre dolcíssim Salvador i Redemptor Jesús, lo qual ha d'ésser per V.V. un motiu de consol dins de la natural amargura que produeix la separació d'aquells que estimem. — Moltes memòries a la seva bona esposa, als fills i demés família i és de V. amic i servidor en Jesús Senyor nostre

Lo Bisbe de Vic.

F

1418. A la Rvda. Mare Superiora del Monestir de les Saleses de Manresa.

31 de maig de 1909.

Madre Superiora: a mi vuelta de Roma encuentro entre mis papeles la participación de haberse verificado la elección de Superiora de ese querido Monasterio en la persona de Vuestra Reverencia.

Pido a Dios Señor nuestro la tenga bajo su amorosa protección a fin de que en el régimen de la Comunidad domine siempre la discreción, la caridad y el espíritu humilde y devoto que San Francisco de Sales quiso legar a sus hijas.

No le faltará a vuestra reverencia la asistencia del Espíritu divino si es humilde. ¡Oh virtud de la humildad, cuán preciosa eres y al mismo tiempo cuán difícil! Con la humildad todo se obtiene, porque atrae sobre el alma que la posee el lleno de las gracias divinas.

Pidan vuestra reverencia y sus religiosas esta virtud para mí, como yo la pido para esa tan amada comunidad a la que envía su bendición paternal más afectuosa

El Obispo de Vic.

R

1419. A Agustí Valls i Vicens.

Vic, 8 de juny de 1909.

Estimat Agustinet: suposo hauràs rebut lo telegrama dient-te que el matrimoni pot fer-se a la Sagrada Família com desitgeu, però no vull automòbil. Jo aniré a Barcelona a la tarda del dissabte amb lo tren correu, perquè no m'agrada viatjar en diumenge, sinó per necessitat. Serà bo que amb temps miris si per la part eclesiàstica pot haver-hi alguna dificultat en que es faça lo matrimoni en dit temple encara que no ho crec. Si tu tens feina no cal que vingues a rebre'm lo dissabte, basta que vinga algú que pugua enterar-me i posarnos d'acord per la cerimònia. — Memòries a tots los de casa teva i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1420. A Agustí Valls i Vicens.

Vic, 10 de juny de 1909.

Estimat Agustinet: l'home proposa i Déu disposa. Avui, dia de Corpus, a causa de les pluges que estan fent no s'ha pogut celebrar la processó, i és pràctica i costum d'aquesta Iglésia Catedral en tal cas traslladar-la al diumenge de dins de l'octava, que és lo diumenge pròxim, i a ella no hi pot faltar sinó per causa imprescindible, lo Prelat de la Diòcesis. De consegüent a pesar dels meus bons desigs no podré casar a la teva filla. Pregaré aquell dia especialment per los nuvis en la santa Missa, perquè Déu Senyor nostre los concedesca abundància de gràcies, la pau de la vida i la felicitat eterna. I a tota la teva família les suaus benediccions de son amor.

— Com que t'escric al vespre t'envio la carta per l'agència a fi de que la tingues lo més prompte possible, puix comprenc que així us interessa. — I a la teva Esposa, i als joves nuvis i a tota la teva família saluda i envia la seva benedicció més afectuosa, ton amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1421. A la Comissió Organitzadora del Congrés de Govern Municipal.

Vic, 11 de juny de 1909.

Illtre. Sr. President de la Comissió Organitzadora del Congrés de Govern Municipal.

Só rebut l'atent ofici de V.S. en que me manifesta que la Comissió organitzadora del Congrés de Govern municipal acordà nomenar-me Congressista honorari, qual immerescuda distinció agraesc en gran manera. I encara que les moltes especialíssimes obligacions de mon càrrec pastoral no és fàcil que em permetin intervenir en lo projectat Congrés, com V.S. desitja, no obstant apaludesc fervorosament lo pensament de celebrar-lo, i el considero una obra de política positiva i d'edificació social, puix lo bon regiment dels municipis és una condició necessària per a la llibertat i dignitat de la vida pública i per a la recta educació política dels ciutadans, per lo qual desitjo i espero que el pensament generosament concebut serà una realitat fecunda per al bé del País.

Déu guardi &

F

1422. A Tomàs Costa.

Vic, 11 de juny de 1909.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Metropolitano y venerado Hermano: recibo la suya con los *Apuntes acerca de los Seminarios metropolitanos* y en ella veo el encargo que confidencialmente le hizo el Eminentísimo Cardenal Vives durante nuestra permanencia en la ciudad eterna.

Es claro que todo lo que sea dar vida colectiva a la Provincia es de favorable trascendencia y que la comunicación entre los Hermanos contribuye a esta vida colectiva. La disgregación en que vivimos (y que de otra parte es consecuencia de la vida moderna y hasta de la facilísima comunicación que hoy tenemos con Roma) impide la fecundidad que debe tener la acción eclesiástica, al paso que la comunicación entre los sufragáneos facilitaría las obras comunes. Las mismas observaciones que hace V. acerca de los Seminarios Metropolitanos que deberían ser en parte obra común de la Provincia sería más fácil reducirlas a la práctica, porque el sentimiento de unidad se fortalecería.

La conferencia episcopal me parece que existe razón para que se celebre lo mismo en Tarragona que en Montserrat. Pagar este tributo a la ciudad metropolitana es muy debido, como también demostrar la piedad común al Santuario y monasterio más importante de la Virgen que tiene la Provincia.

La ocasión de las fiestas de canonización de S. José O. no me parece oportuna para la conferencia. En primer término porque como V. dice no sabemos si serán invitados todos los Obispos de la Provincia, además alguno de ellos tendrá que predicar, las mismas fiestas distraen y ocupan, y a mi entender en una conferencia episcopal conviene un cierto recogimiento para dar lugar al estudio y reflexión acerca de las necesidades espirituales del país.

Por lo demás la canonización en sí me parece una oportunidad y hasta podría dar lugar a una exhortación especial al clero acerca la santidad de la vida sacerdotal. Estos días precisamente yo estaba pensando en si ponía una carta al clero en el indicado sentido.

De todos modos sea con un motivo o con otro el que los obispos se vean colectivamente con su Metropolitano es siempre de utilidad común, conviniendo en tal caso saberlo con alguna anticipación no sólo para no desbaratar planes que se hayan formado, sino que también para poder reflexivamente cada uno preparar su pensamiento a fin de que el acto resulte más prácticamente provechoso.

Le besa afmo. las manos su hermano y amigo

El de Vic.

T

1423. A l'Arxipreste d'Igualada.

Vic, 13 de juny de 1909.

Estimat Sr. Arxipreste: li envio una altra carta que só rebut sobre els sacerdots que assisteixen abusivament als centres catòlics d'Igualada. Fins admetent tots els atenuants en contra de les cartes que se m'han escrit relatives al mateix assumpte, sempre resulta que el fet dóna lloc a murmuracions contra del clero, i això ha d'evitar-se, fins abstenint-se de lo que pugui donar pretext, encara que en si no sigui pecaminós. Per això li encarrego (a no ésser que vostè tinguéis greus raons que exposar-me) que cridi als referits sacerdots i els repeteixi el que jo ja els vaig dir verbalment. Potser si la firma de la carta que li envio és verdadera que vostè no la manifestés a fi d'evitar que les passions s'encenguin. L'hi deixo a la seva discreció.

I el saluda afectuosament i li envia la benedicció

El Bisbe de Vic.

R

1424. Al President del Casal Català de Buenos Aires.

Vic, 15 de juny de 1909.

Amb gust só rebut la comunicació de V.S. participant-me l'acord del «Casal Català» d'instituir la poètica festa dels Jocs Florals catalans en eixa gran ciutat americana, que han de contribuir a la conservació del dolcíssim sentiment de la llar nadiua entre los nombrosos catalans que viuen en lo país; i demanant-me un tema i un premi per al pròxim certamen que ha de celebrar-se lo dia 8 de desembre, festa de la Puríssima. — Corresponet a l'atenta invitació oferesc un exemplar artísticament enquadernat del meu llibre «La Tradició Catalana» al qui presenti la millor poesia en llaor de la puresa. — Que Déu guardi per molts anys a V. S^a i donga prosperitat al Casal Català per a ésser digne solaç dels nostres paisans que viuen en la República Argentina, i dels qui procedeixen de la nostra nissaga.

Josep, Bisbe de Vic.

F

1425. A Joan Maragall.

Vic, 17 de juny (1909).

Estimat Maragall: ahir vingueren lo Sr. Rector de Viladrau i la Pietat Renom a demanar-me si aniria a beneir una

gran Creu de pedra que estan treballant a Barcelona per a posar-la al cim del Montseny. És la creu cantada per Mossèn Cinto que estava ja arruinada. Fixarem com dia lo segon diumenge d'agost. Si la pujada no li fa por hi queda convidat.

Lo Bisbe de Vic.

F

1426. A Tomàs Costa.

Vic, 18 de juny de 1909.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Metropolitano y venerado Hermano: a mi entender valdría más celebrar la conferencia episcopal antes de las fiestas de S. José Oriol en Barcelona. Así hasta las fiestas quedarían más autorizadas y además quizás después de ellas ya resultaría demasiado allá del invierno o a lo menos nos robaría tiempo muy útil para la Visita Pastoral. ¿Y si se celebrase inmediatamente o próximamente después de Santa Tecla? En fin V. ya lo pensará y nos comunicará su resolución definitiva.

Cumpliendo su comisión iré redactando la Carta o Pastoral colectiva al clero y a los seminarios de la Provincia.

Respecto al asunto de la Revista capuchina y el Siglo futuro no creo en manera alguna que fuese conveniente nuestra intervención colectiva. En primer lugar ambas publicaciones tienen su respectivo ordinario, éste tiene su representante en el Censor de la Revista, que me consta lo tiene y calificado, y supongo también lo tendrá en una forma u otra el Siglo futuro. De consiguiente nuestro acto resultaría algo ofensivo para la jurisdicción respectiva. De otra parte estos actos suponen ya, cuando han de hacerse con la solemnidad y publicidad con que éste resultaría, una cierta

contumacia que no nos es lícito suponer, y hemos de tener mucho miramiento con las instituciones religiosas.

Consérvese bueno y disponga de su afmo. amigo, hermano y servidor en Jesús Señor nuestro

El de Vic.

T

1427. A l'Arxipreste de Santa Coloma de Queralt.

Vic, 18 de juny de 1909.

Rdo. Sr. Arcipreste de Santa Coloma de Queralt.

Mi querido Sr. Arcipreste: como he tenido noticia de que las cosas de la parroquia de Aguiló van muy mal, de que los actos religiosos no se practican con la regularidad debida, y el pueblo en gran parte se ha apartado de la Iglesia, a consecuencia del estado anormal en que vive el párroco, apartado de su feligresía, he creído conveniente mirar de poner la casa rectoral en decente disposición, para que el párroco pueda vivir allá, según es obligación, y ver si así desaparece el mal estado espiritual de aquellos buenos feligreses. A este objeto, ordeno al canónigo Corbella que la próxima semana, probablemente el martes, vaya a esa, le vea a V. y tome las oportunas noticias y disposiciones para el arreglo de la referida casa rectoral. — Y comuníquelo al Rdo. Sr. Párroco de Aguiló, a quien tengo dicho que procure en todas sus cosas tomar el consejo de V. — Y al saludarle, le envía su afectuosa bendición

El Obispo de Vic.

F

1428. A Agustí Valls i Vicens.

Vic, 21 de juny de 1909.

Estimat Agustinet: moltes mercès pel bell volum de poesia paternal que dediques a la teva Filla Montserrat, amb motiu del seu matrimoni. La paternitat i el matrimoni dins l'esfera sobrenatural de la nostra santa religió constitueixen dues categories poètiques, perquè s'enllacen amb l'ésser etern, amb Déu principi i fi de totes les coses i amb Jesucrist, son únic Fill, que ungi a la humanitat amb lo bàlsam de la gràcia, que és una participació divina.

Que aquesta celestial gràcia i el consol que d'ella deriva no falti mai en la llar dels nous esposos ni en la vostra

Lo Bisbe de Vic.

F

1429. A la Secció Catequística de l'Orde Tercer de N.P.S. Francesc, i a tots los qui cooperen a la seua obra.

23 de juny de 1909.

S'acosta lo dia en que celebrareu solemne certamen i distribució de premis als nois i noies de vostres catecismes, i en aquesta solemnitat no ha de faltar-vos la Nostra paraula, puix a vosaltres los catequistes vos consideram estimats cooperadors en lo ministeri pastoral d'ensenyar al món la doctrina de l'Evangelí, i als vostres joves deixebles los hem de considerar com los tendres anyells del Bon Pastor Jesús i de la Divina Pastora Maria Santíssima. No hi ha res més interessant que la doctrina cristiana, puix al món no hi ha hagut cap savi tan superbe que s'hagi cregut haver inventat una ciència que li sia superior, i el món, a pesar de la lleugeresa

que tenim los hòmens i l'amor a totes les novetats, sempre ha trobat la doctrina de l'Evangelí superior a totes les ciències humanes, perquè l'Evangelí és la ciència de Déu. — És la ciència de Déu i la Llei de Déu. La Llei és la regla de la nostra vida i una vida sens regla és una vida desarreglada, i per això és necessari des de la infància gravar en la consciència dels hòmens la Llei de la nostra vida, que vingué a ensenyar-nos Jesús Nostre dolcíssim Redemptor. Ensenyar la doctrina cristiana no vol dir altra cosa que gravar en lo cor dels nois i noies la llei de la nostra vida, la regla que havem de tenir en tota la nostra conducta, si volem viure dignament en la terra, i obtenir la salvació eterna al sortir d'aquest món de misèries. — Per això vos exhortam a tots, catequistes, nois i noies i pares de família, a la constància en aquesta pràctica de l'ensenyança de la doctrina cristiana. Als sacerdots vos recordam, a vosaltres de Manresa, lo gran exemple de Sant Ignasi de Loiola que en eixa mateixa estimada ciutat exercità aquest ministeri d'ensenyar la doctrina, i un dels seus deixebles, teòleg insigne al Concili de Trento, abans d'assistir a les sessions del Concili anava a les iglésies a ensenyar lo catecisme als nois. Als pares de família los recordam l'exemple edificant de les famílies antigues d'aquest país en què ells mateixos eren los qui ensenyaven la doctrina als seus fills i dependents; i als nois i noies la docilitat que han de tenir en aprendre la doctrina de salvació, puix que és necessària per a rebre dignament los Sagraments de la Iglésia i per a ésser bons cristians. — Celebrau, doncs, amb solemnitat i espiritual alegria la pròxima festa del Certamen i distribució de premis de la doctrina cristiana, amb molta més raó que se celebren Jocs Florals en honor de la poesia o certàmens científics en honor de les ciències humanes, puix la doctrina de l'Evangelí, que s'ensenyava en el catecisme, és una poesia i una ciència incomparablement superior. És la poesia i la ciència de la pau i del consol, és la poesia i la ciència de tots, que ens mostra la bellesa eterna de tot un Déu i la veritat invencible de tots los segles, i la llei de tot lo llinatge dels hòmens, sia

qualsevol la llengua que parlin o el país que habitin. I Jesucrist Senyor nostre, lo primer evangelitzador i lo primer catequista, lo Mestre vertader del llinatge humà, volgué que la seua ciència sublim de salvació no fos per una classe, sinó per a tot lo poble i per a tota condició de persona, puix vol que tots los seus deixebles formin com una sola família. Per això la pròxima solemnitat ha d'ésser una festa de família de tota la ciutat de Manresa, que el vostre Pastor desitja celebrar amb la major alegria i en ella espiritualment prendrà part; enviant-vos ja des d'ara la seua benedicció en nom del Pare, del Fill i de l'Esperit Sant. Amén.

Josep, Bisbe de Vic.

F

1430. A la Rvda. Mare Superiora de les Religioses Saleses de Manresa.

24 de juny de 1909.

Madre Superiora: teniendo en cuenta que esa Comunidad ha mejorado en su estado económico, creo conveniente de rogar la orden por mí dada de que cada mes rindiesen cuentas a las personas que designé en su día. Por lo tanto desde el recibo de la presente, en lo que se refiere a la administración del Monasterio, quedan en la situación que tenían antes de que yo les diese la aludida orden y deben observar aquella norma.

No obstante debe procurarse, porque es ley eclesiástica, que cada una de las religiosas que componen la Comunidad tenga su dote correspondiente, de manera que si algún dote había desaparecido, se ha de hacer lo posible para reconstituirlo.

Encomendándose a las fervorosas oraciones de V.R.

envía su bendición más afectuosa a esas buenas hijas Salesas

El Obispo de Vic.

R

1431. A Josep Bolet.

Vic, 4 de juliol de 1909.

Estimat amic i parent: me sembla que vas dir que a l'estiu tenies ganes de pujar a Vic. Ja som a l'estiu, encara que per ara aquí dalt no ha fet calor. Te recordo, doncs, que ja som a l'estiu, desitjant que ni la calor ni el treball t'atropellin. — I encomana a Déu a ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1432. A Tomàs Costa.

Vic, 6 de juliol de 1909.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Metropolitano y caro Hermano: deseo que lleve bien las fatigas de la Santa Visita y Dios ya le protege con un tiempo que no corresponde al calor que suele sentirse en julio, hasta por esta montaña.

Recibí también el folleto sobre la revisión de la Vulgata y también como V. creo que es natural prestar algun auxilio a la obra. Así lo tenía yo pensado pero puesto que V. me habla del asunto esperaré a saber si cree V. conveniente que lo ha-

ga la provincia colectivamente, o que cada uno lo haga individualmente. En todo caso me parece preferible hacer el donativo de una vez que comprometerse para cada año.

En cuanto al escrito sobre San Oriol para el clero, parto de la base que siendo documento colectivo conviene que no sea largo. A su día se lo mandaré a V. y no me apresuro porque hay tiempo, y así uno puede continuar en la labor ordinaria de la Diócesis, que ahora precisamente la tengo bastante.

Consérvese bueno y disponga de su amigo q. l. b. l. m.

El de Vic.

T

1433. A Francesc Mª Colomer.

Vic, 7 de juliol de 1909.

Estimat: vistes les dificultats i contradiccions i comentaris que tu preveus en la prohibició i de que tal vegada no en sortiries amb garbo, potser és el més pràctic que facis els *ulls grossos* valent-te de medis indirectes i suaus per a disminuir l'afició que consideres més o menys perjudicial en eixa població. De vegades una contradicció dura encara augmenta la passió.

I en encomanar-se a les teves oracions t'envia sa benedicció més afectuosa

El Bisbe de Vic.

R

1434. A Gabriel Nogués.

Vic, 15 de juliol de 1909.

Sr. D. Gabriel Nogués: encara que no he fet estudis especials sobre Balmes, me sembla puc dir-li que no fou creat cardenal, això és segur; i la idea de que Pio IX *in petto* lo tenia reservat o destinat a tal dignitat, me sembla que no és més que una presumpció fundada en lo gran mèrit de l'escriptor i en la virtut de l'eclesiàstic, i fins per la coincidència de son esperit amb lo d'aquell venerable Pontífice.

De V. servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1435. A Carme Montsori.

Vic, 15 de juliol de 1909.

Mi vieja y buena amiga: no quiero que pase la Virgen del Carmen sin ponerle dos líneas de felicitación, y sin pedir a la celestial Señora, patrona suya, le alcance una tranquila y suave vejez para llegar a la Patria que Jesús nos conquistó con su sangre. — Encomiéndeme a la Virgen y reciba V., la Señora Abadesa y toda la Comunidad, la bendición más afectuosa que les envía

El Obispo de Vic.

No tenga V. temores por la observancia de las reglas de penitencia; los años ya son una penitencia, y dichoso quien la lleva bien.

F

1436. A Daniel Vives.

Vic, 20 de juliol de 1909.

Rnt. P. Daniel Vives S.J.

Estimat P. Vives: m'alegro de les bones noves que em dona de les obres de zel que V. dirigeix en eixa Santa casa de Manresa. Que Déu lo ajude i vaja augmentant lo número d'hòmens que amen i serveixen a Jesucrist. A pesar de que per tots costats me demanen i la Diòcesis és més pobra que rica, no obstant amb gust entro a ser protector de la secció d'obriers vells e invàlids a que V. me convida i quan tinga ocasió li enviaré los cinquanta duros que V. me diu donen los protectors. En quant a les festes de l'Octava de Corpus convé que els qui creuen que deuen abolir-se per resultar abusives que facen una instància formal puntualitzant si les professons resulten irreverents. Se tracta d'actes públics i solemnes del culto fundats en la Sagrada litúrgia i de consegüent la seva supressió ha de motivar-se demanant a la seva hora informe als R.R. Pàrrocos que són l'autoritat immediata. Ademés han de tenir en compte que los balls i saraus no cauen baix la jurisdicció eclesiàstica i de consegüent l'abolició de les professons no importaria la supressió dels balls, puix V. comprèn que no seria cosa de posar censures. Me sembla que la supressió ha de venir més de la convicció religiosa que d'un acte autoritari i en aquest sentit més hi poden fer V.V. que no pas jo. De totes maneres si l'autoritat episcopal ha d'obrar ha d'ésser en virtut de fets probats degudament, i en expedient formal. I a l'encomanar-se a les seves oracions lo saluda i li envia la seva benedicció

Lo Bisbe de Vic.

V

1437. Al Provincial dels Caputxins de Catalunya.

Vic, 20 de juliol de 1909.

Lo Bisbe de Vic saluda al M.R.P. Provincial dels Caputxins de Catalunya i li dóna les més afectuoses gràcies per l'obsequi del bell volum de Newman — El descubrimiento del Dogma — que acaba de rebre i demana a Déu que li conservi les forces per a treballar en son sant servei; i s'encomana a les oracions d'eixa Comunitat seràfica.

F

1438. A l'Arxipreste d'Igualada.

Vic, 22 de juliol de 1909.

Estimat Sr. Arxipreste: m'està molt bé el que em diu respecte als funerals de D. Carles (a.c.s.). En quant a l'oració fúnebre no la crec convenient, i suposo que vostè sap que no és potestatiu dels Pàrrocos autoritzar-la, sinó que deu acudir-se a l'Ordinari en tots els casos, i és quasi regla general que sempre més val ometre-les que no pas fer-les, i en algunes diòcesis fins són prohibides explícitament.

S'encomana a les seves oracions i li envia la més afectuosa benedicció

El Bisbe de Vic.

R

1439. A Agustí Valls.

Vic, 3 d'agost de 1909.

Estimat Agustinet: rebo la teva carta plena de l'angúnia mortal d'aquests dies. Aquí, gràcies a Déu, no ha cremat res, però hi ha hagut també molts temors sobre de tot de la vinda d'elements forasters. Però aquest bisbat té també la seva tribulació. A Manresa han cremat tres convents de religioses amb les seves iglésies. Los dos (l'Ensenyança i les Caputxines) molt grans i de moltes monges. — Avui és lo primer dia que ha arribat correu; fins avui no teníem comunicació de cap mena, per enlloc, de manera que tinc temors per Igualada a on deien que hi havia desordres. — Déu tot ho permet pel bé de les ànimes qui cerquen la salvació. Procurem aprofitar-nos i treure bé d'aquesta tribulació. — Moltes memòries a totes les vostres famílies a les quals envia sa benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1440. A l'Arxipreste de Manresa.

Vic, 3 d'agost de 1909.

Estimat Sr. Arxipreste: no havia rebut la carta a què es refereix la de V. rebuda ahir vespre, del 1er d'agost. — Concedesc que es pugui celebrar missa en la residència de les Monges de l'Ensenyança, com V. demana. Avui só tingut carta del Capellà de les Caputxines i sento en l'ànima la desolació d'aquestes pobres religioses, a les quals V. procurarà animar, confiant en la protecció divina que no deixa al cristià fins a portar-lo a la Pau eterna de la glòria. — Ara me diuen

que em demanen dues hermanes del Dr. Collell, que suposo vindran també a explicar-me misèries. — A no tardar, ajudant Déu, aniré a Manresa per a consolar a les pobres Comunitats i veure lo que es puga fer en son bé. En quant sia possible V. procuri que les Comunitats se disgreguen lo menys possible. — Lo saluda i li envia sa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1441. A Josep Bolet.

Vic, 4 d'agost de 1909.

Estimat Dr. Josep Bolet: aquí no tenim novetat, però sí a Manresa, on han cremat tres convents de monges. Hi aniré prompte.

Lo Bisbe de Vic.

F

1442. Al Nunci Apostòlic.

Vic, 9 d'agost del 1909.

Exmo. Sr. Nuncio Apostólico en Madrid.

Mi venerado Señor Nuncio: ayer regresé de Manresa donde en los disturbios de la última semana de julio fueron incendiados y destruidos tres conventos con sus respectivas iglesias: —El convento de Capuchinas edificado sobre el solar de la casa paterna de la fundadora de las Capuchinas de España y América, en donde vivían treinta y dos religiosas; el

convento de la enseñanza de la Beata Juana de Lestonach, que tiene setenta y cuatro religiosas y en cuyas clases se educaban seiscientas niñas; y una iglesia de Montserrat con un pequeño edificio a cargo de unas siervas del Corazón de Jesús dedicadas a la educación de jóvenes obreras de fábrica, que vivían en compañía de las religiosas que las enseñaban los quehaceres domésticos, que suelen ignorar por completo las pobres muchachas que desde niñas acuden a las fábricas.

Ninguna religiosa sufrió daño ni insulto, pero sí grandes angustias, pues quedaron sorprendidas. Hoy están colocadas casi todas en los otros conventos y casas religiosas de la ciudad, y algun grupo en casa particular muy recomendable.

Las de la Enseñanza me parece que a no tardar podran volver a su convento y hasta dar clase, pues su edificio podrá fácilmente a lo menos en parte disponerse, no la iglesia que era grande y magnífica y ha quedado del todo arruinada.

El convento y la iglesia de las Capuchinas está totalmente en ruinas y tendrá que edificarse de nuevo, pero me pareció que las familias principales de la ciudad confían hacerlo y yo también en cuanto pueda estoy dispuesto a cooperar a la obra.

Las últimas, que tienen a su dirección jóvenes obreras, volverán luego a una tercera parte de casa que pudo salvarse y como son muy humildes y pobrecitas me parece podrán continuar en mayor o menor escala su ministerio tan agradable a Dios.

Me ha parecido, Exmo. Sr. que debía detallarle concisamente los tristes sucesos ocurridos; no habiendo podido las turbas atacar las dos casas de la Compañía de Jesús, el convento de frailes capuchinos, el grandioso colegio de Maristas y otros conventos de monjas que existen en Manresa.

Y aprovecha esta triste ocasión para saludarle con el mayor afecto su hermano y servidor en Cristo q.l.b.l.m.

El Obispo de Vic.

1443. A l'Abadessa del Monestir de Valldonzella.

Vic, 9 d'agost de 1909.

Mi apreciada Sra. Abadesa: ayer llegué de Manresa donde estuve tres días, pues allí pasó también lo de Barcelona y quedaron arruinados e incendiados tres conventos con sus iglesias, dos de ellos muy grandes y con muchas religiosas. Las de la Enseñanza son setenta y cuatro. No puedo escribir largo porque tengo mucho trabajo, sólo deseo que diga a las religiosas que pienso mucho en ellas, y de un modo particular en la Sra. Priora, en quien a la pena común de todas se une la carga de sus muchos años. Conviene no desmayar, pues que Dios aumenta el valor en las persecuciones que sus enemigos nos proporcionan... Que la Santísima Virgen nos proteja a todos. — Se encomienda a sus oraciones

El Obispo de Vic.

F

1444. A Carme Montsorí.

Vic, 10 d'agost de 1909.

Apreciada Señora Priora: ya antes le hubiese escrito acompañándola en las amarguras de esos días pasados; pero yo también he participado de esas penas porque en Manresa, en la debida proporción, ha pasado lo mismo que en Barcelona. En dicha ciudad hay tres conventos de monjas incendiados y arruinados, y he estado allá dos o tres días ingresando a Vic anteayer. — Que Dios y la Santísima Virgen le consuelen a V. como no dudo lo harán, pues por Jesucristo Señor nuestro, ha sufrido persecución su Iglesia. Procure estar muy tranquila, piense que a su edad las obser-

vancias monásticas más deben cumplirse con la paciencia y conformidad del alma que con actos corporales, y la gracia divina la ayudará a conllevar la cruz de la vida y a llegar felizmente al término y fin por el cual hemos sido creados. — No me olvide en sus oraciones y reciba la bendición más afectuosa que le envía

El Obispo de Vic.

F

1445. A Agustí Valls i Vicens.

Vic, 13 d'agost de 1909.

Estimat Agustinet: estigues tranquil respecte de la censura i no en parlis més. Moltes gràcies pel recordatori piadós i artístic. Lo posaré en mon breviari i així algunes vegades pensaré davant de Déu amb la piadosa difunta, que al cel sia. — Memòries a tots de part de ton afm. amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1446. A Maria Torras.

Vic, 14 d'agost de 1909.

Mi apreciada Prima: pido a la Santísima Virgen por el misterio de su gloriosa Asunción que la tenga a V. bajo su santa guarda y le conserve la paz y la dulzura del espíritu durante el penoso viaje por el destierro de este mundo.

Como supongo que estaría ya en Ripollet en los pasados acontecimientos y en ese pueblo no he leído que pasara nada, se habrá evitado las torturas de espíritu que tuvieron los de Barcelona, aunque por todas partes se ha tenido que sufrir. Supongo estará enterada de la total ruina del convento de las Capuchinas de Manresa. hace pocos días vi a Sor Mª Gracia.

Memorias a los sobrinos y es siempre de V. servidor en Cristo,

El Obispo de Vic.

F

1447. A Tomàs Costa.

Vic, 15 d'agost de 1909.

Mi venerado Sr. Arzobispo: con gusto me adhiero a la idea de V. de que la Provincia manifieste su adhesión al Obispo Vicario Capitular de Barcelona en la forma que V. crea conveniente.

De V. hermano, amigo y servidor en Cristo

El de Vic.

T

1448. A l'Abadessa del Monestir de Valldonzella.

Vic, 19 d'agost de 1909.

Il·ltre. Sra. Abadessa: encara que amb molta feina no vull deixar d'enviar a la inolvidable Comunitat de Valldonzella lo

testimoni d'afecte amb motiu de la festa del gloriós Pare i Doctor Sant Bernat, qual protecció necessiten més en les actuals circumstàncies, disperses les religioses que tenen son monestir enrunat. Però aquella màxima monàstica que diu: «l'amor de Cristo nos juntà — *congregavit nos in unum Christi amor*», continuarà encara lligant més fortament i amb més amor a les religioses disperses. En l'hora de la persecució és quan Déu comunica més la dolçura del seu tracte a les ànimes i no dubto que així succeirà amb les monges de Valldonzella com só vist que passava amb les de Manresa, algú de quals convents, lo de les Caputxines, està ademés faltat de recursos. — Però Déu mai falta i tot lo del món és transitori, inclusa la persecució, i després de la tempestat torna altra vegada a sortir lo sol. Sant Bernat de tanta austeritat i de tanta dolçura, de tanta contrarietat i treballs i de tan alta contemplació, ell qui fou gran contemplador enmig dels negocis amb què la Iglésia lo tenia ocupat, intercedirà davant de Déu perquè la temporada que hagen de passar sens convent, no sia de disminució de recolliment, d'oració i de total consagració a Déu i desprendiment del món i de les seues criatures. — Faça arribar, Sra. Abadessa, a totes les monges i en particular a la Sra. Priora lo testimoni d'afecte i la benedicció que els envia

Lo Bisbe de Vic.

F

1449. A l'Arxipreste de Manresa.

Vic, 25 d'agost de 1909.

Mi querido Sr. Arcipreste: le remito copia de la parte dispositiva de una Carta del Eminentísimo Sr. Cardenal Vives, en la cual a nombre de Su Santidad; da varias facultades a

los Ordinarios de Cataluña con relación al estado a que varias congregaciones religiosas han quedado reducidas por las últimas violencias, de que, en esta Diócesis, la ciudad de Manresa ha sido víctima. — en lo que se refiere a las necesidades que han de ocurrir de ordinario, a juicio de V., si son convenientes, ya autorizo el uso de las facultades pontificias; en los otros casos podrá V. acudir a esta autoridad, que está dispuesta a aliviar, en cuanto de ella dependa, la situación de religiosos y religiosas. — Y le encargo de un modo especial el que en nombre de Su Santidad y mío exhorte a las religiosas, como se dice en la respetable Carta de referencia, a la conservación del espíritu de sus respectivas vocaciones y al amor a las tareas propias de su instituto y a un mayor esfuerzo en el trabajo de la propia santificación o sea de la perfección religiosa. — He leído con gusto su carta, recibida hoy en que me da halagüeñas esperanzas acerca de la reedificación de esos monasterios incendiados y derruidos. — Y saludando en nuestro Señor Jesús con el mayor afecto a V. y a esas religiosas que sufren la persecución de parte de los enemigos de nuestro Salvador, les envía su bendición y se encomienda a sus oraciones

El Obispo de Vic.

F

1450. Al Cardenal Vives.

Vic, 26 d'agost de 1909.

Eminentísimo Sr. Cardenal Vives.

Mi venerado Señor Cardenal: aunque este año estamos de luto en el alma todos los catalanes y especialmente los de Barcelona no quiero dejar de ponerle dos líneas de felicitación por su fiesta patronal, la del glorioso S. José de Ca-

lasanz. Que Dios nos conceda una participación en la fortaleza de este santo para saber dignamente llevar la cruz de la vida, a cuyo objeto Vuestra Eminencia nos da tan saludables consejos y documentos tan admirables. Dios se lo pague.

Supongo que sabrá Vuestra Eminencia el incendio de los tres conventos e iglesias respectivas de Manresa, pero puedo participarle que un día de estos toda la Comunidad de la Enseñanza podrá ya trasladarse al convento, que es el que sufrió menos. La Iglesia no obstante está totalmente destruída, y era muy buena y grande. Respecto al Monasterio de las Capuchinas, a su manera tan interesante, quedó del todo arruinado, no obstante con el favor divino espero volverá a reconstruirse a no tardar, pues elementos poderosos de la ciudad se interesan al parecer en ello y yo también estoy dispuesto a hacer sacrificios en el mismo sentido.

Tengo en la imprenta una Pastoral sobre este tan triste tema, que oportunamente tendré el gusto de remitirle.

Y deseándole muchos años de vida para bien de toda la Iglesia y especialmente para la de nuestro país le besa con todo respeto y afecto la Sagrada Púrpura.

El Obispo de Vic.

C

1451. A Joan Ricart, S.J.

Vic, 27 d'agost de 1909.

Mi querido amigo: hoy mismo he escrito al Sr. Arzobispo de Santiago de Chile manifestándole que las Religiosas Sacramentarias, prudentemente interrogadas por el Visitador, no tenían medio de corresponder a sus deseos. Me extraña el envío de fondos, porque yo encargué al primer negociador de este asunto, que fue un Padre del Corazón de María, que

comunicara el resultado negativo de las gestiones, y de ésto hace ya más de seis meses, y ahora me dice que ya cumplió el encargo.

Saludo a esos buenos Padres tercerones y envío mi más afectuosa bendición a esa Santa Casa, donde vienen a encender los corazones en el suave amor de Dios y del prójimo, y espero que el año que comienzan con tristeza, por los vergonzosos y lamentables sucesos, ha de acabar tranquilamente y con plenitud de gracia sacerdotal para todos ellos, a cuyas oraciones como a las de V.R. se encomienda

El Obispo de Vic.

F

1452. A Agustí Valls i Vicens.

Vic, 30 d'agost de 1909.

Estimat Agustinet: la Iglésia quan nos pren per fer-nos fills de Déu nos posa baix la protecció d'un sant per a que sia un advocat nostre i nosaltres imitem les seves virtuts. Lo teu patró té una intel·ligència grandíssima i en això no el podem imitar; però tenia una grandesa de cor, un amor excels, i en això fan bé d'imitar-lo. Tu, home de negoci i pare de famílies, pots imitar al més gran dels doctors de la Iglésia en sa major excel·lència. Déu t'ho pagarà i te beneirà. — Memòries a tots los de casa teva, que a tots envia sa benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

Aquesta carta val pel dia de S. Agustí.

F

1453. A Leonci Soler i March.

Vic, 30 d'agost de 1909.

Estimat amic: m'és molt grat que els meus paisans l'hagen cridat per a presidir lo Certamen del Centre agrícola, en les festes de S. Fèlix. Desitjo que les expansions populars indígenes d'eixa vila lo hagen complagut, puix encara que en alguna decadència tenen molt la sabor de la terra i un aire de simplicitat elegant, i encara persevera la devoció al Sant Martri que de les catacumbes romanes fou portat a la vila per un fill il·lustre d'ella. — Li envia la benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

Moltes memòries als del Centre agrícola, als quals sóc agraït per la designació de V. mon feligrès.

SM

1454. A Lluís Gili.

(sense data) (1909).¹

Muy Sr. mío y de mi mayor aprecio: es digno de aplauso de todos los católicos y de las bendiciones de la Iglesia el celo con que la casa Gili va multiplicando sus publicaciones enriqueciendo nuestra literatura religiosa al poner en lengua castellana las obras más eminentes que se publican fuera de España en defensa de nuestra sagrada Religión.

Hoy emprende V. una serie de publicaciones con mucha oportunidad. La memorable encíclica *Pascendi* ha sido un rayo de luz *oriens ex alto*, que ha puesto en evidencia los gérmenes impuros que pululan en la atmósfera intelectual en

que vivimos; y es conveniente proporcionar a los espíritus ávidos y hasta hambrientos de nuestros contemporáneos un pasto saludable y al propio tiempo adecuado a los gustos e indicaciones y en una palabra al temperamento moderno.

El Cardenal Mercier, arzobispo de Malinas, que de tanta autoridad doctrinal goza en la Iglesia de Dios, y en todo el mundo científico, ha puesto en claro lo que condena y lo que no condena la Encíclica de nuestro Santísimo Padre, el Papa Pío X.

Y la serie de publicaciones que V. prepara bajo el lema de *Religión y Cultura* parece ha de ser como una práctica rectificación de la enseñanza pastoral y académica del ilustre cardenal belga. *Religión y Cultura* significa acérrimo amor y fidelidad a la santa Fe Católica y aspiración constante al enriquecimiento del espíritu aprovechando todos los adelantos y adquisiciones que va logrando el hombre racional, criatura predilecta de Dios, a través de los siglos de su existencia en este mundo.

Sin duda como símbolo de sus propósitos inaugura V. la serie de sus publicaciones con la famosa obra del Eminentísimo Gibbons, el ilustre cardenal americano. Conozco desde hace años el libro «El Embajador de Cristo» y siempre he considerado que su lectura había de ejercer una influencia saludable en los lectores españoles. Exhalan todas sus páginas la piedad más profunda y sólida; y la expansión de espíritu que caracteriza a la Iglesia Católica se nos presenta con una sinceridad admirable viviendo la divina institución de Cristo armónicamente en aquel abigarrado medio social y en aquellas instituciones políticas de que tan enamorados se muestran siempre los Prelados americanos.

No debemos por cierto entusiasrnarnos de ligero con el panorama de vida que presentan otras sociedades, sobre todo cuando se posee una tradición vieja y gloriosa como nosotros poseemos; pero la contemplación y la consideración de la vida católica en los pueblos de América del Norte ensancha nuestro horizonte intelectual enriquece nuestro cri-

terio y nos proporciona enseñanzas que pueden ser de provecho en el desarrollo de los tiempos, y sobre todo pone en evidencia aquella especie de infinidad sublime a fin de que nuestra sagrada religión, viva siempre en todos los tiempos, en todos los lugares, en todas las circunstancias, en todas las costumbres y en todas las instituciones. Como Dios que está en todas partes, es su Cristo y su verdadera y legítima Iglesia. Considero, pues, muy acertada la obra que encabeza la colección; y la continuación de ésta teniendo siempre a la vista la encíclica *Pascendi* que divide la luz de las tinieblas en el actual horizonte intelectual, una serie de libros de doctrina sólida escritos por católicos eminentes a la vista del actual estado de los espíritus, la considero no sólo de suma oportunidad sino que también una necesidad verdadera. La fe, cuyo tesoro únicamente guarda la Iglesia, es siempre la misma; pero es indudable que este alimento de la vida sobrenatural ha de ser propinado distintamente a los hombres según sean sus condiciones lo cual me lo enseñó ya el gran Apóstol San Pablo y lo han practicado siempre los Santos Padres y Doctores de la Iglesia.

Y al desear a V. el mejor éxito en la noble empresa que se propone le saluda y le envía su bendición más afectuosa

El Obispo de Vic.

V

1. La carta correspon a una del Sr. Gili de 17 d'agost de 1909, en què li comunica la intenció de publicar la col·lecció Religión y Cultura.

1455. A Tomàs Costa.

Vic, 1 de setembre de 1909.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Muy querido Sr. Arzobispo: comprendo que le ha de mor-

tificar la no contestación en asuntos que tienen su oportunidad, y que hasta convendría que para tales casos el Metropolitano pudiese usar del nombre de los sufragáneos. En cuanto a mi considérese V. en tales casos siempre autorizado.

Aquí estamos en oposiciones para la magistral y aunque hay sólo diocesanos, hasta ahora los actos han salido muy bien.

Siempre suyo y l.b.l.m. su amigo y hermano

El de Vic.

T

1456. A Tomàs Costa.

Vic, 5 de setembre de 1909.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Muy querido Metropolitano: realmente la revolución anarquista ha dado un nuevo cariz a las cosas y surge el pensamiento que V. indica acerca de si conviene o no la reunión de la conferencia episcopal. La revolución ha borrado casi el hecho de la canonización de S. José Oriol que era la ocasión o motivo de reunirnos. Ahora tendrá que ser la revolución pasada; pero sobre ella han hablado con mayor o menor extensión todos los Hermanos, ha hablado el Cardenal Vives, y costaría ya de acertar lo que se debiese decir colectivamente. Además la conferencia debería aguardar al nuevo Obispo de Barcelona, que naturalmente en el orden práctico representa el sufragáneo más importante, y es de creer que por mucho tiempo él no querrá salir de su sede, teniendo en cuenta las circunstancias actuales. Por esto me parece que no contando con algun proyecto, adecuado a las circunstancias que satisficiese la expectación que naturalmente despertaría en-

tre los fieles la conferencia en estos momentos, quizás es más oportuno prescindir de ella por ahora. Tal es mi pensamiento sobre la duda que V. propone.

En caso que V. resolviese prescindir por ahora de la conferencia le estimaría que a no tardar me lo participase pues antes de la revolución tenía compuesta la Pastoral al Clero con motivo de la canonización de S. José Oriol, y en tal caso la publicaría dirigiéndola a mi clero, que siempre sería de algun provecho.

Su hermano y amigo q.l.b.l.m.

El de Vic.

T

1457. A Leonci Soler i March.

Vic, 6 de setembre de 1909.

Estimat amic: molt me complau la bona impressió que V. se'n portà de Vilafranca, que és realment una vila i comarca que té els seus atractius. — Los autoritzo per a traduir i fer lo que vulguen de la meva Pastoral; però a mi no m'és possible fer la versió, puixestic molt enfeinat i no tinc temps per a això, i a Vic tampoc hi ha facilitat per a encarregar aquesta classe de treballs. Barcelona és la gran oficina. — Desitjo que l'agradable temps de verema li provi, i es refaça de la seva activitat contínua amb lo repòs de la campinya. — Memòries a tots los seus, que a tots saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

SM

1458. A Carme Montsorí.

Vic, 6 de setembre de 1909.

Senyora Priora: encara que estic en molta feina, li poso quatre ratlles, per a saludar a V. i a les demás religioses que em diu estan ja a la Torre dels pardals, preparant-la per a instal·lar-se tota la Comunitat. M'alegro molt de que així puga efectuar-se; puix no convé que una comunitat estiga disgregada gaire temps, i és clar que l'edificació d'un monestir no es fa gaire de pressa. — V.V. començaran un altre capítol de la història de Valldonzella. Déu faça que sia a major glòria seva. Moltes memòries a la Sra. Abadessa, quan tinga ocasió, i a totes les religioses aconsella resignació i paciència i constància

Lo Bisbe de Vic.

F

1459. A Joan Maragall.

Vic, 13 de setembre de 1909.

Estimat Maragall: a mi me sembla que sí que convé insistir en lo per mi tractat en la darrera Pastoral, encara que, naturalment, baix aspectes diferents. Avui, per desgràcia, la paraula pastoral, l'exposició de la Veritat eterna, molta gent no l'escolten. És clar que als fidels cristians qui volen salvar-se los és necessària, i sempre los fa profit; però los mundans escolten més la paraula humana que la paraula divina, i encara que això no és la porta per a entrar en la vida eterna, no obstant la veritat natural, rectament exposada, acosta al camí de salvació. — Així ara és la gran calamitat, lo menyspreu o al manco indiferència per la tradició, i en la pensa de molts escriptors joves i irreflexius, los hòmens s'han de formar per

ells mateixos, com los bolets al bosc, i parlen de la realitat i de la naturalesa com si la sèrie dels segles passats, la tradició, no fos la naturalesa i la realitat del llinatge humà. — Això no és altra cosa que una forma del defecte de respecte a l'autoritat, o de la negació a l'autoritat, la qual és la generadora de l'esperit dominant en una gran part de la societat, de l'esperit anàrquic. — Aquest mal de que tots nos planyem, encara que en l'esperit creient se cura per la paraula evangèlica, en l'esperit dels altres pot suaument ésser cohibit per la literatura, la poesia i les arts que tanta eficàcia tenen en la nostra societat. I l'autoritat, la tradició i tot lo treball intel·lectual dels passats, revesteix una força estètica, que mai tindrà lo acanallament a què condueix l'estat d'esperit d'aquells qui es creuen que no necessiten de ningú, i que ells se basten, perquè los altres, les generacions passades, patien de raquitisme. Aquesta supèrbia, que neix de la ignorància, engendra, com V. sap, una superficialitat incapaç de satisfer a l'esperit humà. — I li escric aquesta llarga carta, car amic, perquè me sembla que V. no ha de callar, puix té el do d'escriure, i estem en un temps en què fins les pedres haurien de parlar. — Als meus petits parents (suposo sap que la confirmació produeix parentiu espiritual) moltes memòries, molt expressives a la Mare, a tota l'amable companyia d'aquell dia, i mani sempre al seu amic i servidor en Crist

Lo Bisbe de Vic.

F

1460. A Josefa Rossell.

Vic, 13 de setembre de 1909.

Apresiasi Cosina: no tens tan mala memòria com te sembla; puix en realitat no havies escrit el teu canvi de domicili,

que desitjo te sia agradable, com agradable i tranquil i fins piadós és el poble de Sarrià. Agraesc los teus nous oferiments, i disposa també en tot lo que pugua servir-te. I com ara en la pau de la teva casa, fora del brogit de Barcelona, te podràs encomanar a Déu i dedicar-te a altres bones obres, fes participant davant de Déu d'uns i d'altres al teu cosí i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1461. A Eudald Ferret.¹

Estimat Sr. Rector: la consagració del Sr. Bisbe de León no sé quan serà, ni el mateix interessat pot saber-ho amb precisió, puix depèn del despatx de les butlles; però és molt possible que el segon diumenge d'octubre sia senyalat per aquesta cerimònia; puix me sembla que a últims de setembre rebrà les butlles.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Rector de Sant Pere de Torelló.

1462. A Eudald Ferret.

Vic, 14 de setembre de 1909.

Estimat Sr. Rector: acabo de tenir carta del Sr. Bisbe de León, dient-me que es consagrarà lo 10 d'octubre, si té, com espera, les butlles a últims de setembre. — ¿La funció del Sagrat Cor no es podria fer l'últim diumenge de setembre,

dia 10¹ ? Aquest dia me vindia més bé; més enllà, ja se complica la cosa. — Lo saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Data equivocada; ha de dir: dia 26. (Nota de Fortià Solà.)

1463. A Leonci Soler i March.

Vic, 15 de setembre de 1909.

Sr. D. Leonci Soler.

Estimat amic: preferesc que la Pastoral s'estampi a Manresa, i no m'envien la traducció. Basta que al publicar-la posen lo nom del traductor o si no bastarà que posen *con permiso del Autor*. V. comprèn que si m'enviaven la traducció lo revisar-la me podria dar més feina que el traduir-la jo mateix. Feta la cosa com jo li indico jo no tinc la responsabilitat literària. — En quant a la censura eclesiàstica basta que la miri lo Superior de la casa de Cervera. Obre V. en lo demés amb tota llibertat. — A V. i a tots los seus saluda i envia una afectuosa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

Quan tinga ocasió salute de part meua al meu conterrani Raventós ¹ i dongui-li les gràcies per sa generositat, com les hi dóna a V. sempre complacent i dispost al sacrifici personal.

SM

1. Manuel Raventós, que és el que costejà l'edició de la Pastoral traduïda «La glòria del Martí». El Traductor és el P. Pascual Briones, C.M.F. de la Casa de Cervera. (Nota de Fortià Solà.)

1464. A Tomàs Costa.

Vic, 15 de setembre de 1909.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Metropolitano: pienso como V. que debiera existir un pensamiento o proyecto fecundo adaptado a las presentes circunstancias, para practicar un acto colectivo. La multiplicación de esos actos colectivos si no tienen en sí una verdadera eficacia, más bien resultan una demostración de pobreza. Otra cosa es una reunión episcopal que se celebra en circunstancias ordinarias, que entonces tiene razón de ser aunque no sea más que para cambiar impresiones íntimas y para consultarse mutuamente en las cosas que ocurren en el régimen de las Diócesis. Pero ahora todo el mundo esperaba un acto de trascendencia. Aun lo que dice el Señor Nuncio refiriéndose al manifiesto de los Sres. Senadores y Diputados de Cataluña me parece que tendría alguna dificultad, pues siempre es trabajoso concordarse con los hombres políticos.

Yo, en lugar de V. me pensaría antes de escribir al Sr. Nuncio que indicase el acto que a él le pareciese oportuno practicar, pues aunque sea hombre de talento y de práctica diplomática es claro que no puede conocer el país, y si indicase algún acto que no tuviera la conveniente oportunidad, entonces estaríamos en un cierto compromiso. Además yo juzgo que las palabras del Sr. Nuncio no significan un pensamiento concreto que él tuviese, sino simplemente una excitación general al episcopado catalán a que se ocupe con celo en el mantenimiento del espíritu cristiano, en medio de las presentes luchas suscitadas por la impiedad. Si él hubiese tenido fe en algún proyecto que se le hubiese ocurrido, me parece que en la misma carta se lo hubiese insinuado.

A no tardar tendremos que vernos en Olot, Dios median-

te; entre tanto mande siempre a su amigo y hermano q.b.s.m.

El de Vic.

T

1465. A Tomàs Costa.

(sense data) (1909)

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Metropolitano y venerado amigo: agradezco sus amistosos sentimientos y me alegro de que mi proceder le haya parecido bien a su ya larga experiencia de la vida episcopal. Dadas las circunstancias de España cosas por el estilo hemos de ver muchas.

Deseo que siga V. muy firme y disponga siempre de su afmo. hermano

El de Vic.

T

1466. A Miquel Costa i Llobera.¹

Vic, 17 de setembre de 1909.

Estimat amic: havia vist en algun periòdic que el Sant Pare lo havia fet a V. canonge de la Seu de Mallorca, i la molt grata carta de V. m'ho confirma amb gran contentament de la meva part.

És clar que V. haurà perdut la llibertat que abans tenia i quedarà més *incardinat*, però lo estar lligat a la Casa de Déu

és un consol per l'esperit, i lliga més al cos que no pas a l'ànima, que dins de la Seu de Palma, segons diuen, hi ha grans espais per a volar.

Déu li donga molts anys de vida per a treballar en la seua vinya amb la doble arada del ministeri sacerdotal i de la penetració poètica, ja que dues facultats li ha donat l'amorosa Providència, i li concedesca salut i aquella pau i consol espiritual que no solament fa la vida més suau, sinó que dóna major eficàcia al nostre ministeri.

I a l'encomanar-se a les seves oracions lo saluda amb lo major afecte son amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Canonge de Mallorca i poeta.

1467. Al President del Comitè de Defensa Social de Barcelona.

Vic, 24 de setembre de 1909.

Il·ltre. Sr. Presidente del Comité de Defensa Social.

He recibido en el día de ayer el atento oficio de V.S. remitiéndome el MANIFIESTO DEL COMITÉ DE DEFENSA SOCIAL DE BARCELONA, previamente publicado en los periódicos de Barcelona y de Madrid, y manifestándome que lo somete a mi aprobación como Prelado de la Iglesia y que bendiga el programa que la sociedad de su digna presidencia se propone realizar en bien de la religión, hoy tan combatida, en la ciudad de Barcelona. — Como el COMITÉ DE DEFENSA SOCIAL DE BARCELONA no pertenece a mi jurisdicción espiritual y tiene Prelado propio y además ejerce su acción en la política activa del país, siempre muy compleja,

creo que como Prelado de la Iglesia, en cuyo concepto se me dirige V.S. debo reservar mi opinión por más que reconozca los piadosos intentos que le animan. — Dios guarde Etc.

José, Obispo de Vic.

F

1468. Al Nunci Apostòlic de Madrid.

Vic, 24 de setembre de 1909.

Mi venerado Sr. Nuncio: creo conveniente remitirle copia de la contestación que he dado a una Comunicación del *Comité de Defensa Social de Barcelona*, en que me pedían mi opinión y bendición sobre el *Manifiesto* que la citada entidad ha publicado, y de que ya V. tendrá noticia.

La explicación de la manera con que he contestado está en que en Barcelona y en Cataluña hay valiosos elementos católicos, y de orden, que no están conformes con la marcha política del Comité, y no he juzgado conveniente prestarle mi autoridad Episcopal.

De V. servidor en Cristo y amigo q.l.b.l.m.

El Obispo de Vic.

ASV

1469. A Tomàs Costa.

Vic, 24 de setembre de 1909.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido y venerado Sr. Arzobispo: no quiero dejar de

mandarle la contestación que he dado al *Comité de Defensa Social de Barcelona* al remitirme su *Manifiesto* y pedirme mi opinión y mi bendición al mismo.

He creído que convenía tener en cuenta que existen valiosos elementos católicos y de orden que no están conformes con la marcha política del Comité. No tengo más objeto que el participárselo.

Siempre suyo y l.b.l.m.

El de Vic.

T

1470. A Joan Josep Laguarda.¹

Vic, 24 de setembre de 1909.

Mi querido amigo y Hermano: le supongo naturalmente atareado en vísperas de su entrada en Barcelona, y así es que esta carta mía no pide contestación. Se la escribo sólo para saludarle; y por tratarse de cosas de su Diócesis, le remito copia de la contestación que he dado al Comité de Defensa Social de Barcelona, al enviarme su *Manifiesto*, y pedirme mi parecer y mi bendición para el mismo. Al contestar, he tenido en cuenta que hay elementos católicos y de orden y de aptitud política que no están de acuerdo con el Comité en lo que se refiere a la marcha política del mismo. — Cúidese mucho, no trabaje demasiado, y mande siempre a su amigo

El de Vic.

Vic, fiesta de la Virgen de las Mercedes que bendiga mucho a su Obispo.

F

1. Bisbe de Barcelona.

1471. A un Senyor Rector.

Vic, 26 de setembre de 1909.

Estimat Sr. Rector: jo també só rebut fa algun dia una fulla dirigida a mi, igual a la que m'envia. I no li vaig dar importància perquè la vaig considerar un anònim. Lo millor és no fer-ne cas, ni parlar-ne i anar seguint lo camí recte sens decantar-se. Tinga molta serenitat. Li escric solament per a dir-li que demà, dilluns, si a Déu plau, entraré a exercicis a la Mercè, i de consegüent no vinga fins l'altra setmana, a principis d'ella. — S'encomana a ses oracions i li envia sa benedicció més afectuosa

El Obispo de Vic.

F

1472. A Eudald Ferret.

Estimat Mossèn Ferret: li agraesco los llibrets que m'acaba d'enviar en los quals los principis sobrenaturals i eterns se revesteixen amb los sentiments naturals que els fan de més bon passar a la nostra naturalesa lapsa.

Lo saluda i beneeix

Lo Bisbe de Vic.

F

1473. A la M. Superiora de les Salesses de Manresa.

Vic, 5 d'octubre de 1909.

Apreciada Madre: en vista de la comunicació de V. y demás Madres del Consejo, y de Sor Mª Ana Fuster he elevado

preces a Roma, a la Santa Sede pidiendo la dispensa de los votos simples trienales de la última, para salir del Monasterio, antes que concluyan.

Esto les ha de hacer muy cautas en la profesión de las novicias, pues vale más despedirlas durante el Noviciado. A veces una errónea caridad, o el deseo de aumentar el número de religiosas puede producir malas consecuencias.

A últimos de la semana, Dios mediante, saldré de Santa visita para varias parroquias de la alta montaña. Hagan una súplica por mí al glorioso Obispo S. Francisco de Sales que hizo sus visitas pastorales de una manera tan maravillosa.

Y al saludar a toda esa querida Comunidad les envía su bendición más afectuosa

El Obispo de Vic.

R

1474. A Josep Bolet.

Vic, 6 d'octubre de 1909.

Estimat Dr. Bolet: acabo de rebre la teva carta quan pensava escriure't per a saludar-te i manifestar-te mon desig de que Vilafranca sia per tu profitosa espiritualment i corporalment i també per a dir-te que el Peret Santacana no m'escrivis per ara, puix dissabte matí surto per Olot, a la consagració del Sr. Bisbe de León i de seguida des d'allà emprendre la Visita Pastoral per parròquies de l'alta Muntanya molt pesades i difícils. Així és que allà les cartes fan nosa a no ser per necessitat.

He tingut molta feina i encara ne tinc. A no tardar rebràs dues cartes que só escrit.

Ara tu a Vilafranca, te serà més fàcil de venir alguna temporadeta a Vic, que encara que jo entre dia sempre estic en

feina a l'hora del menjar i alguna altra estona, els bons amics fan més agradable la vida.

Moltes memòries a la teva Mare i demés família i disposa de ton amic afm. i parent.

Lo Bisbe de Vic.

M

1475. A Josep Dachs.

Olot 11 d'octubre de 1909.

Estimat Dr. Dachs: contesta al Dr. Mas o envia-li les indulgències que demana en la seua Carta que et retorno. — Escriu al Pare Cirera que amb gust contribuiré a la subscripció per l'estàtua de Galileo amb 50 pessetes i digues-li que jo no li contesto perquè estic de Visita en l'alta muntanya. — Mira d'escriure a l'Albó Lugan dient-li que no li puc respondre perquè só a l'alta Muntanya i que, si vols lo posaràs en comunicació amb lo canonge Collell, que el podrà servir millor que jo mateix. Escriu, també, per caritat, en forma que no puga abusar-ne, al pres de Girona dient-li que jo estic per les altes muntanyes.

I ara sortim cap a Vallfogona.

Lo Bisbe de Vic.

V

1476. Al Rector de Copons.

Sant Pere de Torelló, 19 d'octubre de 1909.

En Santa Visita.

Mi querido Sr. Cura-Párroco: creo, como V., que es con-

veniente acceder a las pretensiones de esos vecinos acerca de la venta del consabido terreno, pero es necesario pedir autorización al Sr. Nuncio apostólico. De consiguiente, haga V. una minuta y remítala a la secretaría o al expedicionero para que eleve preces al Sr. Nuncio, que yo recomendaré. Como yo, si no hay novedad, tardaré algunos días a regresar a Vic, no se apresure a hacer las diligencias que acabo de indicar, pues tendrían que mandarme el documento a esas montañas, que siempre tiene inconvenientes. Le saluda y bendice afectuosamente

El Obispo de Vic.

R

1477. A Josep Dachs.

Corcó, 24 d'octubre de 1909.

Estimat Dr. Dachs: vaig rebre la carta que em remeteres d'en Prat i pots dir-li que li agrasc l'atenció i que tu ja li contestes per mi. Anant de visita molt sovint és una dificultat grossa haver l'escriure una carta, puix se troben moltes dificultats que vèncer; per això lo canonge Corbella s'emporta tots los menesters d'escriure i encara així costa molt de fer-ho.

Envia al Sr. Carboner, que escriu la present carta, potser una pastoral catalana i altra castellana.

M'està bé la resposta que has donat en nom meu a la participació del nou ministre de Gràcia i Justícia.

Lo metge d'aquí, de Corcó, té por de la malaltia del Sr. Orra de la Bertrana, i lo mateix los veïns qualificats del poble.

Moltes memòries a tots los de Casa i a les minyones i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1478. A Josep Bolet.¹

Corcó, 24 d'octubre de 1909.

Estimat amic: veig per la teva carta que la malaltia del Peret Santacana ha tingut alguna importància, lo qual no deduïa de la teva carta, llegida amb certa precipitació, pròxim a sortir de Vic. — Desitjo que em dongues notícies d'ell, i li podràs dar moltes memòries de part meva. Al dir-te que anant de visita feien nosa les cartes, me referia a les que s'han de guardar o contestar, puix sovint se tenen dificultats per a escriure, i fins pels correus. Hem seguit parròquies de camins inverosímils i pesats. Avui ja som en país menos difícil, però sempre trencat. Se pot dir que fa quinze dies que vaig a cavall de la mula, i ençara durarà uns quants dies, i bastants, si tenim salut jo i els qui m'acompanyen. — Moltes memòries als de casa teva, i disposa de ton afm. amic i parent

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Pvre., a Vilafranca del Penedès.

1479. A Jaume Serra.

Corcó, 24 d'octubre de 1909.

Mon estimat Vicari: pot dir a Mn. Gaspar Vilarrúbies que amb gust contribuiré a la redempció del seu germà Salvador. — M'està bé lo que respongué sobre les monges de Barcelona que volen entrar en convents de Vic; però crec convenient que porten lo dot corresponent, i fins així no em satisfà del tot la cosa puix suposa en les pretendents falta de

constància en los propòsits, i la constància és la primera condició de la vida religiosa; i fins sembla que sien contràries les observacions fetes per encàrrec del Sant Pare, pel cardenal Vives. Però en fi; les Comunitats ho volen, no les fem violentar. — Lo doctor Dachs ja li darà notícies del Sr. Orra.

Lo Bisbe de Vic.

Tinc molta pressa d'escriure perquè lo fer-ho sovint importa la resolució d'una pila de problemes d'execució. — Conservin-se tots bons.

F

1480. A la R.M. Priora de l'Ensenyança de Manresa.

Sant Hipòlit de Voltregà, 31 d'octubre de 1909.

Mi apreciada Madre Priora: recibo estando en Santa Visita su carta participándome que está ya la Comunidad y el Convento en situación de restaurar la clausura, lo cual apruebo y bendigo deseando que las Religiosas prosperen en Santidad y que su ministerio de educar y de instruir a las niñas sea para mayor gloria de Dios y santificación de las almas.

Aplíquense todas a ejercer digna y religiosamente su ministerio, y piensen que para las religiosas de la Enseñanza el trabajo y el estudio que requiere el desempeño de su oficio es una mortificación y penitencia que sirve para la perfección personal, si se hace con la mira puesta en Dios.

Y a V.R. y a toda la Comunidad envía su bendición más afectuosa

El Obispo de Vic.

V

1481. A Joan Capell, S.J.

Sant Julià de Vilatorrada, 9 de novembre de 1909.

R.P. Juan Capell, S.J.

Mi querido amigo: estando en Santa Visita, recibo su grata carta y le deseo a V. mucho consuelo espiritual y provecho interno en su nueva residencia. Le debo a V. servicios muy apreciables y que nunca olvidaré. — Salude muy afectuosamente de mi parte al Padre Rector Iniesta, a su antecesor, al P. Abadal, al P. Orlandis y otros antiguos tercerones que creo hay por ahí, todos muy amigos y no olvide en sus oraciones a su afmo. amigo y servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

F

1482. A Tomàs Costa.

Vic, 13 de novembre de 1909.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Puede V.E. por lo que a mi toca, acudir a la Santa Sede para alcanzar prórroga en los Aranceles de las Curias eclesiásticas de la Provincia, pues aunque de hecho aquí rebajamos mucho los derechos consignados, por ser necesario atendidas varias circunstancias, lo hacemos por la facultad atribuida a los Ordinarios por la Sagrada Congregación del Concilio, de rebajar cuando el Prelado lo crea oportuno.

Dios guarde a V.E.I. muchos años.

José, Obispo de Vic.

T

1483. A Joan Esteva.

Vic, 15 de novembre de 1909.

Estimat: concedesc als meus diocesans qui pregunten pel Sr. Domènec, sogre de V., cinquanta dies d'indulgència amb les mateixes condicions que les concedesca l'ordinari de l'estimat difunt.

A la seva Esposa i a V. i a tota la família envio lo meu pèsam. Coneixia al Sr. Domènec i l'apreciava i el tenia per un cristià pràctic i fervorós, i de consegüent haurà sigut acollit amb amor pel nostre adorable Redemptor Jesús.

Feliç ell que ha sortit del món per la porta que dóna a la Glòria.

De V.

Lo Bisbe de Vic.

F

1484. A Josep Bolet.

Vic, 15 de novembre

Estimat Dr. Bolet: ja tornat a Vic, desitjo tenir bones notícies del Peret Santacana.

Lo Bisbe de Vic.

F

1485. Al P. Fr. Eugeni de Barcelona, O.C.

Vic, 16 de novembre de 1909.

Pare Eugeni: envio la meva benedicció i concedesc cin-

quanta dies d'indulgència en la forma acostumada a les noies que assistesquen al tríduum de preparació espiritual a la festa de la Puríssima. — La Immaculada sempre ha sigut especial Patrona de les noies cristianes, perquè la puresa i modèstia virginal de Nostra Senyora té la virtut de purificar los cors i conservar les ànimes en la gràcia. — I a elles, a les piadoses noies i a V.R. envia sa benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1486. A Tomàs Costa.

Vic, 17 de novembre de 1909.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Conforme se sirvió indicarme en su comunicación de 5 de agosto último, trasladándome otra del Emmo. Sr. Cardenal Aguirre, tengo el gusto de remitir a V.E.I. la adjunta relación estadística de mi Diócesis, incluyéndole además un mapa de la misma, a fin de que V.E.I. pueda mandarlo todo al referido Emmo. Sr. Cardenal, que por conducto de V.E.I. pide estos datos.

Dios guarde a V.E.I. muchos años.

José, Obispo de Vic.

T

1487. A Tomàs Costa.

Vic, 18 de novembre de 1909.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Metropolitano y venerable Hermano: estando

en Santa Visita, recibí su comunicación de 28 de octubre, trasmitiendo otra del Emmo. Sr. Cardenal Arzobispo de Toledo, que me apresuro a contestar, a pesar de encontrarme lleno de perplejidades, pues se trata de una materia difícilísima de apreciar.

Por lo que se refiere a la acción electoral, veo obvio lo que dice el Sr. Nuncio en su Circular de 15 de julio, de que no conviene en manera alguna que los Prelados contraigamos compromisos, pues el mal que con ello se reporta es segurísimo, y el bien que se consigue muy incierto. El inmiscuirse el Clero en la política militante favorecería el error popular muy extendido, de considerar la religión como una influencia política dirigida a la defensa de ciertos intereses temporales, y no como un medio de alcanzar que prevalezcan los principios del Evangelio en las relaciones humanas.

En cuanto al movimiento religioso y social, creo que la dirección general ha de ser muy parca en reglas, pues el carácter y condiciones de las Diócesis son muy distintos, y es casi imposible establecer procedimientos concretos, pues de una manera se ha de obrar en países industriales y de otra en países agrícolas, en lugares en que la Iglesia conserva cierto predominio, o en otros en que por desgracia ésto se ha perdido. En una palabra, creo que lo que conviene es la *unanimidad* en el sentido etimológico, la unidad de ánimo, que entonces la acción ya resultará vigorosa y con unidad de fin.

No sé qué más decirle, mi querido Metropolitano, pues a mi entender lo que más falta es nuestros días es el espíritu sobrenatural de donde deriva la acción eficaz que la Iglesia ha de ejercer sobre los pueblos.

Siempre de V. amigo y servidor en Cristo

José, Obispo de Vic.

T

1488. Al Nunci Apostòlic a Madrid.

Vic, 19 de novembre de 1909.

Excmo. e Ilmo. Sr. Nuncio Apostólico en Madrid.

Muy venerado y querido Sr. Nuncio: voy a contestar a la suya, aunque con cierto encogimiento, porque carezco de ingenio político, y tiemblo siempre que he de hablar de cuestiones políticas; y hasta creo que quizás nos preocupamos demasiado con la política, porque es claro que la política es de hecho la faz externa de la composición social, y nuestro ministerio, que tiene por objeto el espíritu, quizás los que lo ejercemos, en nuestros días, no tenemos aquellas aptitudes políticas que en otras época tuvieron varios eclesiásticos. — El mal es muy hondo, y tiene muchas complicaciones de diversos órdenes, y la política es también muy compleja, y se extiende a diversos intereses, y por ésto yo creo que nuestra acción, la de los obispos, ha de ser muy simple, la simplicidad del Evangelio, y, dada la relajación social que reina, a mi entender, conviene tener muy en cuenta el principio evangélico de que a una capa vieja no debemos echarle un remiendo con paño recio y nuevo, pues rasgaría la capa y echaría a perder la capa. — Bajo este punto de vista, le diré el concepto que yo tengo de las fuerzas políticas vivas de Cataluña. Fuerzas realmente vivas quizás sólo existen dos: el radicalismo y el regionalismo. Digo vivas porque las otras, a mi entender, son una especie de eco, un arcaísmo que no fluye del ser actual de la sociedad. — El radicalismo está indudablemente muy extendido en Cataluña. Enlazado con el socialismo, absorbe las masas populares, y ésto hasta en esta montaña, desde donde le escribo, que fue fortaleza del tradicionalismo. El pueblo agrícola, en esta comarca, aún aguanta, pero en gran parte de Cataluña también ha sido seducido. En cuanto a la población obrera industrial, aun la que conserva prácticas religiosas, está bajo la sugestión del radicalismo en mayor o menor grado, y tie-

ne prevenciones políticas. — El regionalismo es profesado por la inmensa mayoría de la juventud intelectual y una masa considerable de ciudadanos de la clase media, y los hombres políticos que en el mismo figuran han demostrado poseer las aptitudes y actividades exigidas por las luchas políticas modernas. Entre ellos hay hombres fidelísimamente adheridos a la Iglesia, otros que no lo son tanto, pero de buen sentido, deferentes y que nunca la contrariarían, si pudiesen contar por base política con un pueblo sólidamente católico. Dicen estos últimos que, si manifiestan un criterio intransigente en política religiosa, se encuentran abandonados, de una gran parte de estas masas sociales que huyen de luchas y están enamoradas de la libertad, y desean un régimen honesto. Por esto, si los otros partidos de orden se uniesen a los regionalistas, las tendencias católicas dentro de este movimiento social tendrían más fuerzas. La falta de unión entre estas derechas yo creo que en parte se debe a pretensiones personales. — Doy yo importancia a los hombres del regionalismo, no sólo porque tienen atracción especialmente sobre la juventud (que sin esta atracción en parte iría a parar a un radicalismo más o menos mitigado) sino porque son de inteligencia, influyentes en la industria, en la agricultura, en el comercio y en la literatura y en el arte, y sobre todo porque se preocupan y estudian las cuestiones sociales y obreras, y los conflictos económicos; única manera, hoy día, de hacer frente al radicalismo, que pretende ser el único que trabaja en favor del pueblo, con lo cual ha logrado absorberlo en gran parte. — Hay además, especialmente en Barcelona, los grupos que representan el partido conservador, tal cual era antes de Maura, y los carlistas e integristas, gente piadosa, en espera de la edad de oro, y el Comité de Defensa Social que tiene alguna importancia, pero que a pesar de haberse unido en alguna ocasión, han logrado sólo resultados débiles. Estos exigen de los regionalistas declaraciones monárquicas y de política firmemente católica, y los regionalistas profesan un cierto oportunismo,

declarando no obstante que no intentan cambios en las instituciones fundamentales del Estado, sino únicamente un régimen discreto, honrado y expansivo. — Existe además un partido nacionalista republicano, con tendencias radicales, y con espíritu repulsivo de la influencia católica. Tiene también su fuerza, y ejerce atracción sobre la juventud que no está radicada en la fe católica, pero que no obstante tiene un cierto idealismo. Este partido, que es un puente hacia el radicalismo y la impiedad, es indudable que aumentaría con la desaparición o disminución del regionalismo de la derecha. — Es claro que sería un gran bien la fusión o la unión de todas las derechas; pero a mi parecer las cosas no están en sazón para intentarla. De aquí es que yo considero muy difícil que la influencia episcopal ejercida autoritariamente y colectivamente diese resultado. Por desgracia en España la experiencia de tales actos no ha dado resultado positivo. Por ésto yo me limito a trabajar sobre el espíritu del país cuanto puedo, manteniéndome apartado de la política, que es un arte en el cual, repito, que me tengo por incompetente. De otra parte tengo la seguridad de que si yo propusiese a mi Diócesis, que es de las más piadosas de Cataluña, una fórmula de unión, la aceptarían aquellos a quienes gustase, pero la rechazarían los que no la creyesen conforme a su criterio. Y, si la aceptasen en teoría, al llegar a la práctica, en el terreno de las elecciones, vendría otra vez la desunión. Y lo que digo de mí, creo que pasaría lo mismo con un acto colectivo de la Provincia Eclesiástica, que ya en sí mismo sería dificultoso de realizar. Me parece que no conviene ponernos en evidencia, es decir, que el Episcopado dicte reglas, y que el pueblo, a lo menos la mayor parte de él, no haga caso de las mismas, resultando entonces que se diga que el número de católicos en España es exiguu. Sin duda por razones históricas, el pueblo mira con prevención que el Clero se ocupe en política, y recela del mismo, y no sigue sus direcciones o indicaciones gubernamentales. En cambio yo creo que en materia puramente religiosa una

gran masa popular atiende dócilmente al sacerdocio. Por esto, a mi entender, la conducta episcopal en sus relaciones políticas conviene que sea muy sobria, dedicándose con efusión evangélica a cristianizar los espíritus principalmente por medio de obras prácticas y benéficas en favor del pueblo. — Como V. me habla de Liga, por razón de claridad le manifestaré que la Liga es la asociación formada por los regionalistas a que me refiero en esta carta, asociación muy numerosa y bien organizada, núcleo de acción viva y ordenada, que a mi entender no conviene destruir, aunque la Iglesia no pueda contar con ella de una manera incondicional. — Tal es, mi venerado Sr. Nuncio, la idea que tengo de las cosas de mi país, cuya manifestación sólo hago a requerimiento de V.; pues cuando todos hablan y no se entienden, aumentar las voces es aumentar la confusión, y entonces lo mejor es guardar silencio. Es siempre de V. hermano y amigo q.b.s.m.

El Obispo de Vic.

F

1489. A la M. Superiora de les Salesses de Manresa.

Vic, 21 de novembre de 1909.

Madre Superiora: la adjunta carta es contestación a una que me ha escrito la que salió de ese Monasterio. Haga, pues, que llegue a sus manos, como ella me indica. Deseo que todas las religiosas vayan siguiendo santamente su camino y que disfruten de buena salud, si así place al Señor, y si no lo que fuere de su beneplácito, que siempre es lo más conducente a nuestra felicidad, temporal y eterna. Porque la felicidad es del espíritu y cuando éste va unido a su Criador y Redentor participa de la paz divina.

Muchas memorias a todas las monjas y bendiciendo a toda la comunidad se encomienda a sus oraciones

El Obispo de Vic.

R

1490. A Jaume Bofarull.¹

Vic, 21 de novembre de 1909.

Estimat Mossèn Bofarull: moltes mercès pels bonics Goigs de la Mare de Déu de la Salut, que ha volgut enviar-me. Que Ella nos alcance la salut de l'ànima i del cos per a poder treballar en la Iglésia de Déu, de qui la Providència ha volgut fer-nos ministres, i en les seves oracions pregue V. per son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Beneficiat de la Catedral de Tarragona.

1491. A Francesc Mª Colomer.

Vic, 4 de desembre de 1909.

Estimat: continua tranquil·lament en ton càrrec de consiliari del Centre, on estàs a molta satisfacció meva. Si la lletra del Reglament pogués presentar alguna dificultat, aquesta queda esvaïda per la voluntat de l'Associació i la del Prelat. Ademés de que em sembla inoportuna l'elecció cada dos anys de consiliari.

Continua treballant per la glòria de Déu i rep l'afectuosa benedicció paterna que t'envia

El Bisbe de Vic.

R

1492. Al President de la Comissió Organitzadora del Congrés de Primera Ensenyança de Barcelona.

Vic, desembre de 1909.

Al agradecer a V.S. la atenta invitación que se sirve hacerme en su oficio de 30 del último noviembre de tomar parte en el próximo Congreso de primera enseñanza que va a celebrarse en esa ciudad de Barcelona, debo manifestarle que con gusto accedería a su galante requerimiento si lo permitiesen las múltiples atenciones y ocupaciones de mi cargo, porque considero las escuelas de primera enseñanza como un medio poderosísimo de formación social y de trascendentes eficacias en la vida mundana y ultramundana del individuo. Es mi cargo una misión sobrenatural, de institución divina, que tiene por objeto dirigir y fortificar las insuficiencias y las inconstancias de los hombres, mediante la regla de vida que selló con su sangre el Verbo encarnado, Maestro supremo del linaje humano. Todo maestro ha de ser un eco de este Maestro de vida, debiendo ser la educación como la base de toda la labor pedagógica; por esto el Congreso próximo no puede dejar de interesarme, y le auguro felices resultados, pues afortunadamente la clase de los señores profesores españoles disfruta de la ilustración de Aquél que dijo: Yo soy la luz del mundo. — Dios guarde &

El Obispo de Vic.

F

1493. Al President del Gremi de Professors Particulars de Catalunya.

Vic, desembre de 1909.

Rebo amb agraïment la distinció que em fa lo Gremi de Professors particulars de Catalunya a l'elegir-me son Soci honorari. La classe de mestres o professors ja no és solament una classe de tècnics, d'hòmens en aptitud per a exercir un ofici útil, sinó que és un conjunt de persones que ademés dels coneixements necessaris per a donar instrucció intel·lectual a la infància i a la joventut han sentit en son cor la calor suavíssima i noble que disposa a l'home al sacrifici envers lo seu pròxim. Un gran Sant anomena als mestres artistes de les ànimes perquè emmotllen la tendra ànima dels seus deixebles per a donar-los forma perfecta, com l'escultor fa del bloc de marbre una estàtua elegant. Lo meu sagrat i sobrenatural ministeri té per objecte la perfecció espiritual del poble, substància de tota perfecció humana, per lo qual al trobar-me entre el gremi de professors particulars de Catalunya me trobo entre cooperadors meritíssims de la meua obra, amb los quals m'és de gran satisfacció poder aliar l'esforç en benefici del nostre poble amb lo qual m'uneixen lo llaç dolcíssim de l'amor sobrenatural que deriva de Déu i el llaç natural de la comunitat d'origen.

Josep, Bisbe de Vic.

F

1494. A l'Arxipreste d'Igualada.

(desembre de 1909).

Arcipreste — Igualada.

Envío mi pésame a familia de mi antiguo amigo Borrás y concedo la gracia, y rogaré por él.

Obispo.

V

1495. A la Vidua de Borràs.¹

Vic, 12 de desembre de 1909.

Apreciada Senyora: encara que en el telegrama, en concedir indulgències, ja li enviara el pèsam per la mort del seu Espòs, que al cel sigui, no vull deixar de posar-li quatre ratlles, acompanyant a vostè en el seu sentiment. Jo coneixia al Gabriel Borràs des de que tenia tretze anys, i sempre l'havia apreciat, i més ara que la Providència ha disposat que fos son prelat, i que concedís indulgències als que preguessin pel seu etern repòs. Jo també hi he pregat, i per a que Déu doni a Vostè els seus celestials consols. Ha sortit de la vida del món, i ha entrat en la vida de l'eternitat per la porta dels Sants Sagraments, que són una garantia de salvació, i més en ell, que ja gastava el temps en la pràctica de la pietat i en l'exercici de la misericòrdia. — Que al cel tots el poguem veure. — I en pregar a Vostè es serveixi transmetre el meu pèsam a la germana de l'estimat difunt, i als altres de la família, li envia la seva benedicció més afectuosa

El Bisbe de Vic.

F

1. D'Igualada.

1496.

Vic, 21 de desembre de 1909.

En virtud de las facultades que Nos ha comunicado el Sr. Nuncio Apostólico, autorizamos al Rdo. Cura-párroco de Copons para que proceda a la venta de los terrenos que tiene solicitada, procurando sacar de ellos el más alto precio posible, y previa aprobación por Nuestro Provisor de las obras que hayan de practicarse en la Casa Rectoral, invierta en ellas la parte del precio resultante que sea conveniente, debiendo luego dar cuenta justificada de la inversión al mismo Provisor, y consignar el sobrante en la caja Diocesana a nombre y utilidad del Curato.

José, Obispo de Vic.

Por mand. de S.S. Ilma. el Obispo mi Sr.

José Dachs, Scrío.

R

1497. A Joan Maragall.

Vic, Nadal 1909.

Estimat Maragall: no vull deixar passar lo dia de Nadal sens dir-li que só rebut la seva carta, que agraesc los afectes de v. i de tots los seus i que prego a l'Infant Jesús, Verb i Sabiduria de Déu, per a que l'estrella de Betlem il·lumini sempre la seva Casa de V. i que amb la Llum desvaneixi tota tristesa de dubte i d'ignorància. — Que els meus petits pa-

rents vagen creixent en virtut i gràcia; i és sempre de V. amic i servidor en Crist

Lo Bisbe de Vic.

F

1498. A Sor Maria de Santa Cecília Coll.

Vic, 26 de desembre de 1909.

Muy apreciada Sor Cecilia: recibo con gusto tus felicitaciones y las de tu Madre Superiora, y ruego al dulce Jesús que os bendiga a todas las religiosas de Jesús y María, ya que os cobijáis bajo esta doble protección, la más poderosa del cielo y de la tierra. — De Jesús y de María has de aprender la suavidad y fortaleza, la humildad y la obediencia, que aseguran la paz del alma, que los Angeles cantaron sobre la cueva de Belén. — Correspondiendo a tus deseos, voy a decir que te manden un Mes de San José, y tu no olvides en tus oraciones a tu antiguo confesor

El Obispo de Vic.

F

1499. A l'Il·lm. Sr. President i Capítol de la Santa Església Catedral de Vic.

Vic, 30 de desembre de 1909.

Recibido, estando en Santa Visita, el oficio de ese Ilmo. Cabildo de fecha 17 de octubre próximo pasado, en que se me pide dicte una resolución en el asunto de la enseñanza de los

niños de coro encargada al beneficiado Don Juan Rovira y que éste deja de cumplir, atendiendo a que el citado beneficiado ha presentado un certificado facultativo en que se manifiesta que, por padecer neurastenia y anemia cerebral, le es imposible cumplir con la referida obligación de enseñar a los niños de coro, usando de las facultades que concede a los Ordinarios el Real Decreto Concordado de 6 de diciembre de 1888, relevo al beneficiado Sr. Rovira de la enseñanza a que viene obligado. — Y contestando al otro punto que me consulta ese Ilmo. Cabildo, de si puede sacar del fondo de Culto y Fábrica o de otros fondos libres la cantidad necesaria para remunerar a quien cumpla la obligación de enseñar a los monaguillos, debo contestar que indudablemente puede hacerse, pues la enseñanza que se da a los citados niños es como parte de la recompensa que reciben por los servicios que prestan a la Iglesia, en desdoro de la cual redundaría el que saliesen analabetos de la misma. — Dios guarde a V.S.I. muchos años.

José, Obispo de Vic.

R

1500. A Leonci Soler i March.

Vic, 30 de desembre de 1909.

Estimat amic: pensava escriure a V. per desitjar-li un bon principi d'any quan li he d'escriure lo pèsam per la mort del seu bon oncle, Don Manuel, que al cel sia. Escriguí ja lo pèsam al seu fill Dn. Ignasi a Barcelona, però no vull deixar de posar-li a V. quatre ratlles que són encara més en obsequi de la seua respectable Mare, Donya Vicenta, la germana de l'estimat difunt. Li agraeisc los afectuosos sentiments de la seua carta i vaig procurar complaure los seus desigs, en quant estava a la meua mà.

I com això no s'oposa als naturals sentiments que excita la mort d'una persona estimada desitja a la bona Donya Vicenta, a V. i als seus fillets i als seus germans molts anys de cristiana felicitat, enviant-los la seua benedicció

Lo Bisbe de Vic.

SM

1501. A la Rda. M. Priora del Convent de Nra. Sra. i Ensenyança de Manresa.

Rda. M. Priora del Convento de N^a Señora y Enseñanza de Manresa.

Madre Priora: suponiendo que las Reglas de su Instituto no ponen obstáculo a lo que desea la familia de la M. Albiñana y siendo el parecer de las Madres Consultoras que se acceda a la pretensión por mi parte doy la facultad oportuna para que la enferma vaya a su casa al objeto de que se le practique la operación que se cree necesaria. Procure V.R. advertir a la enferma hermana que se esmere en el recogimiento y en dar ejemplo de edificación a todos, y que así que sea posible se restituya a la Comunidad a donde Dios la llamó.

Me alegro que la Hermana Sanglas vuelva a estar en esa Comunidad, y procure Vuestra Reverencia infundir a las Religiosas la conformidad a la voluntad divina, a las enfermas a contentarse con los remedios que puedan aplicarse en el Convento, recordando que toda religiosa es pobre por profesión y los pobres se contentan con medicinarse en sus casas, y aún a veces no pueden hacerlo.

Me alegro de que ya casi tengan arreglada la capilla, y ojalá pudiesen tener también la Iglesia, pero advierto a V.R. que no conviene que la Comunidad disminuya el capital necesario para la subsistencia de la misma.

Deseo que la paz y el espíritu de amor entre esas muy amadas Hermanas vaya siempre creciendo, y como Hijas de María que son, que funden su virtud en la humildad, como la humildad fue la base de la grandeza de la Virgen, como Ella misma lo dice en el *Magnificat*, y que en estos tiempos en que el mundo se va apartando de Dios, las religiosas se unan cada día más estrechamente con Jesús, su celestial y dulcísimo Esposo, como se lo pide fervientemente al enviaros su paternal bendición

El Obispo de Vic.

Al decir que autorizo a la M. Albiñana para ir a su casa el tiempo necesario para que se le practique la operación es porque me parece que su Instituto tiene sólo clausura episcopal; si fuese papal habría necesidad de recurrir a la Santa Sede. En cuanto a ir acompañada de otra religiosa, sería lo conforme, pero si hay dificultades, atendida la religiosidad de la familia, déjenla con ella.

V

1502. A Antoni Rubió i Lluch.

Lo Bisbe de Vic agraeix l'obsequi literari que acaba de rebre del Sr. Rubió i Lluch i al saludar al bon amic li envia sa benedicció a ell i a tota sa amable família.

F

1503. A l'Ajuntament de Vic.

1909.

Proponiéndome esta ciudad de Vic solemnizar en el año que pronto va a empezar el primer centenario del nacimiento de su hijo más insigne en el orden de la inteligencia, el sacerdote Doctor Don Jaime Balmes, he considerado que me correspondía, por el ministerio que por divina misión ejerzo en esta Diócesis, pagar también mi tributo de felicitación en tan solemne circunstancia a la ciudad que por disposiciones de la Providencia tengo por sede, y en una forma que participasen de la misma los ciudadanos de posición menos desahogada, resultando de otra parte también favorecido el conjunto de la población. A este objeto, teniendo en cuenta que durante los meses de invierno suele escasear aquí el trabajo manual, y que la plaza que da acceso al templo principal de la Diócesis, nuestra Santa Iglesia Catedral, tiene el pavimento sumamente defectuoso, he resultado ofrecer al Ayuntamiento de la digna presidencia de V.E. el importe del adoquinamiento de la misma, suplicándole se sirva manifestarme la cantidad a que ascenderá el presupuesto de esta mejora urbana, para entregarla a V.E., a fin de que se realice bajo su dirección y administración el proyecto, si V.E. lo considera aceptable. Así, con una mejora de carácter permanente me ha parecido que debía felicitar a la Ciudad en el Centenario del natalicio del famoso escritor, que constituye una de sus más nobles glorias.

José, Obispo de Vic.

F

1504. Al Marquès de Casa Brusi.

Exmo. Sr. Marqués de Casa Brusi.

Mi querido y distinguido amigo: es un proyecto muy digno de aplauso el que, según V. me comunica, tiene la respetable Casa Brusi de dedicar un homenaje al insigne escritor Don Jaime Balmes con motivo de celebrarse este año de 1910 el primer aniversario secular de su nacimiento. — Balmes y Brusi son dos hombres que quedan enlazados por las relaciones personales y por la publicación de las obras del admirable apologista. Una edición magnífica del «Criterio», como V.V. piensan publicar es el homenaje más oportuno. Esta obra es como una fotografía de la fisonomía espiritual de Balmes, y corresponde a una tendencia moderna, muchas veces torpemente exagerada, pues nuestro filósofo no es un ideólogo sistemático que busque la verdad sin tener en cuenta más que el raciocinio, sino que reconociendo en éste el rey de las humanas facultades, no obstante oye cuanto éstas quieren decirle, o sea usando el lenguaje hoy de moda entre la juventud literaria, oye todas las pulsaciones de la vida, y no hace consistir la sabiduría en quedarse el hombre recluso dentro de sí mismo, encastillado en su yo, dictando desde allí leyes al universo de las criaturas, sino que describe admirablemente, poniéndolo al alcance de toda persona medianamente instruida, el flujo y reflujo del entendimiento del hombre puesto en el mar del mundo no para vivir en él aisladamente, sino formando parte del universo, pero conservando su individualidad personal y su dignidad soberana, acreditada por sus relaciones y sus destinos eternos. Considero el libro que V.V. van a ofrecer en homenaje a la gloria secular de nuestro gran conterráneo como la clave de toda la obra balmesiana, porque es como la quinta esencia de su procedimiento intelectual, el lente mediante el cual vió él al mundo en sus actividades y complicaciones temporales, y en sus destinos eternos. Es el Criterio como el documento en que Balmes, enseñando a los otros de pensar, ex-

hibe sus credenciales de pensador y allí constan con nítida claridad los títulos justísimos que tiene para ejercer de director de hombres, títulos que han sido reconocidos no sólo por sus connacionales de España, sino por toda Europa y América, y no sólo por los que fueron sus contemporáneos, sino también por los sucesores como lo prueba la celebración de su aniversario secular recibido con íntima simpatía por todos los pensadores que han sabido mantenerse libres de la opresión espiritual de las sectas. — Por esto, Señor Marqués, le felicita por el proyecto que se ha servido V. comunicarle, y le augura en la realización del mismo la más simpática aceptación de todo el mundo intelectual, s. a. s. q. l. b. l. m.

El Obispo de Vic.

F

1505. Al Sant Pare.¹

(sense data) (1910).

Beatísimo Padre.

Esta ciudad de Vic se prepara cum animorum exultatione para celebrar en el presente año el aniversario (...)ular del nacimiento de su (...) más preclaro en el orden (...)eligencia, Jaime Balmes, sacerdote de vida ejemplar y escritor de extraordinaria fuerza, que empleó siempre en defensa y vindicación de nuestra santa madre la Iglesia, de la cual fue hijo amantísimo. Sus conciudadanos se disponen a celebrar tan grata memoria con homenajes religiosos, populares y literarios, mas les faltaría un necesario y digno complemento sin bendición de Vuestra Santidad, cabeza visible de aquella Iglesia por la cual combatió victoriosamente nuestro Atleta. Por esto el Obispo vicense suplica humildemente a Vuestra

Santidad se sirva conceder su apostólica bendición a las solemnidades literarias que se preparan. Fue el más acérrimo propugnador del Sumo Pontificado, ya no sólo en la alta controversia literaria sino hasta en la difusión popular y en las querellas políticas de su tiempo, por lo cual esperamos que el homenaje a él dirigido será al propio tiempo una glorificación de la Iglesia y una pública y solemne afirmación de la cultura intelectual informada por la luz del Verbo, hoy por desgracia con tanta violencia impugnada.

V

1. Esborrany sense signar, escrit de la mà de Torras i Bages. El paper presenta cremades en un dels marges, fet que dificulta la lectura d'alguns mots.

1506. A Lluís Nicolau d'Olwer.

Vic, 2 de gener de 1910.

Estimat: amb gust concedesc cinquanta dies d'indulgència, en la forma acostumada, als meus diocesans qui preguen per l'ànima del seu Pare, antic i estimat amic de la Universitat. Só pregat per ell, pel seu etern repòs i perquè el Senyor concedesca lo dolç consol de l'esperit als qui deixa en aquest món de misèria i de pecat.

Pensí que V. serà l'hereu de l'afecte que professava al pare de V.

Lo Bisbe de Vic.

M

1507. A Tomàs Costa.

Vic, 8 de gener de 1910.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Sr. Arzobispo: agradezco el ofrecimiento de las misas que me hace, pero como de momento tenemos estipendios suficientes de seis reales me temo que sería difícil hacerlas celebrar luego. Aquí hay facultad de la Santa Sede de reducir los estipendios a seis reales tanto si las misas son fundadas como manuales, si las misas que V. ofrece pudiesen sujetarse a esta reducción desde luego las aceptaría porque me temo que a no tardar nos harán falta, pero no me atrevo a hacerlo sin hacer antes a V. esta manifestación. — Le saluda con el mayor afecto y l.b.l.m. su hermano y amigo

El de Vic.

T

1508. A Lluís Ferrer Vidal.

Vic, 10 de gener de 1910.

Sr. D. Lluís Ferrer Vidal.

Estimat amic: amb lo gust de sempre só rebut la seva carta participant-me son propòsit de presentar-se pel districte de Castellterçol en les pròximes eleccions de diputats a Corts. Les declaracions que V. fa en la carta no ofereixen cap reparo a la meva autoritat, i de consegüent tempoc lo tinc en la seva elecció; però devent manifestar-li, a pesar de l'afecte personal que li tinc a V., que si se'm presenta alguna altra persona de condicions similars a les que a V. adornen, i amb lo mateix propòsit que V., li daré una contestació idèntica, puix V. comprendrà los límits de la meva autoritat en aques-

ta matèria. — Amb la mateixa forma que a V. só contestat en altres ocasions a amics també molt estimats los quals tenen un lloc molt preferent en les meves afeccions, com lo té V. preferentíssim en lo cor de son amic i servidor en Cristo que li envia, com a tota la seva casa la benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1509. Al Rector de Vacarisses.

Vic, 10 de gener de 1910.

Estimat Sr. Rector: sento la seva falta de salut i desitjo que es millori, si aquesta és la voluntat de Déu i si li convé a V. En tot convé deixar-se a les mans del Senyor. Encara que és sensible que s'hagi de retirar al cap de poc temps d'estar a la parròquia, no obstant en l'abundància de clero que tenim es podria subsanar l'inconvenient que la falta de salut de V. ocasiona, i quedar V. tranquil. — En quant a les condicions, encarrego al Secretari que les hi escriga segons les regles establertes en la Diòcesi. — I al saludar-lo s'encomana a ses oracions i li envia la benedicció

El Bisbe de Vic.

R

1510. A Gabriel Castellà.

Vic, 10 de gener de 1910.

Estimat: li agraeixo l'obsequi de la seva monografia,¹ mostra de l'amor filial de Vostè envers la Verge Maria, i en-

vers la seva pàtria, la ciutat d'Igualada. Que el Senyor li dongui vida i salut per a fer altres obres de pietat filial. — Li envia sa benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1. «Monografia històrica i folkliòrica del culte dels igualadins a la Mare de Déu». (Nota de Fortià Solà.)

1511. A la M. Superiora de les Salesses de Manresa.

Vic, 11 de gener de 1910.

Madre Superiora: me parece bien el Consejo de su Señor Padre y el más práctico, sin decir que no tenga inconvenientes, como todo lo del mundo. En esta materia sobre todo.

Estén tranquilas y confíen en Dios en cuya mano están, y él las llevará en las palmas de las manos aunque hayan de pasar por dificultades.

Y encomendándose a las oraciones de esa querida Comunidad les envía su bendición más afectuosa

El Obispo de Vic.

Sobre todo guarden mucha reserva sobre la materia que me consultan.

R

1512. Als Srs. Rectors del Bages.

Vic, 14 de gener de 1910.

Nos Dn. José Torras y Bages por la gracia de Dios y de la Santa Sede apostólica, Obispo de Vic.

Por cuanto de Nuestra orden ha sido examinada una colección del periódico titulado *La Montaña republicana* que se publica en Sallent-Manresa y del dictamen emitido resulta que el referido periódico bajo una etiqueta política es una publicación que propaga la impiedad propalando errores y herejías contra los dogmas fundamentales de la religión de Jesucristo, contra su moral y sus sacramentos, contra la oración y la vida cristiana, impugnando la fe, sin la cual como nos enseña el Evangelio es imposible salvarse, por el presente prohibimos a los cristianos de Nuestra jurisdicción la lectura del citado periódico *La Montaña republicana* bajo (...) de pecado mortal.

Y los R.R. Párrocos y demás encargados de parroquias leerán al pueblo este Nuestro Decreto en la misa mayor del primer día festivo después de recibido el mismo.

Dado en Vic, a los catorce días del mes de enero del año mil novecientos diez

José Obispo de Vic.

Por mandato de S.S. Ilma. el Obispo, mi Señor,

José Dachs, Arcipreste-Secretario.

V

1513. A Tomàs Costa.

Vic, 17 de gener de 1910.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Metropolitano y venerado Hermano: la Junta que ha formado esta ciudad para organizar el Centenario de Balmes ha puesto a V., como Metropolitano, presidente honorario de un Congreso de apologética que proyecta celebrar. Aunque yo ya dije al canónigo Collell, que es el presidente de la respectiva comisión, que se lo participaran a V., como va a salir al 1er número del Boletín del Centenario, y me temo que no hayan hecho tal participación porque Collell está fuera, se lo digo a V. para que no le llegue la primera noticia por las letras de molde del Boletín. Y si ya se lo han participado, mejor, aunque esta carta entonces sea ociosa, pero siempre da ocasión para saludarle afectuosamente a su amigo, que se encomienda a sus oraciones y l.b.l.m.

El de Vic.

Recibí su carta y comprendo perfectamente su conducta en el asunto de estipendios de misas.

T

1514. A la Rda. Mare Priora de l'Ensenyança de Manresa.

Vic, 17 de gener de 1910.

Apreciada Madre Priora: no tengo dificultad en acceder a los deseos de esa Comunidad de abrir una puerta con las condiciones que V.R. indica; pero dicha puerta deberá estar cerrada con dos cerrajas distintas, debiendo guardarse las

dos llaves por dos religiosas distintas, y la referida puerta deberá tapiarse tan pronto como sea posible.

Creo que no deben las religiosas alarmarse tanto, porque los motines no suelen reproducirse tanto, y el peligro, si ha de venir, me parece que no vendrá en esta misma forma.

Y al saludar a V.R. y a toda esa querida Comunidad se encomienda a sus oraciones y les envía su bendición más afectuosa

El Obispo de Vic.

R

1515. A Antoni Griera.

Vic, 19 de gener de 1910.

Estimat: per lo mateix que ets fora i molt lluny de la Diòcesi, i en país ple de perills per la fe, t'estimo més que als altres i de vegades me fas passar angúnies. — Me sembla que em deies si havies de presentar o enviar certificat de conducta cristiana i freqüència de Sagraments. Basta una vegada cada any. Te recomano en gran manera l'oració mental, imprescindible per a la vida espiritual d'un home de lletres, i la freqüència de Sagraments i la lectura espiritual en llibres de sòlida doctrina. L'Alemanya ha tingut grans contemplatius, alguns d'ells potser un xic massa subjectiu i idealista, i encara que em sembla que el teu temperament actual no s'inclina d'aquella banda, és necessari sostroure's d'aquella inclinació que avui arrastra a molta gent, qui cerca una religió interior i individualista, que no és la Iglésia de Jesucrist. Potser trobant-te tu en eix país, podries aprofitar-te de llegir, amb la precaució indicada, alguns contemplatius d'ací, qui tenen un especial atractiu. — Volia dir-te alguna altra cosa,

però me criden. — Conserva't bo i sies sant i rep la dolça benedicció paterna que t'envia

Lo Bisbe de Vic.

F

1516. A Bernardí Martorell.

Vic, 26 de gener de 1910.

Estimat amic: envio a V. i a tota la família lo meu pèsam per la mort de la seva tia Carme, que al cel sia. L'última vegada que la só vista fou en la Peregrinació a Roma amb motiu de la canonització de Sant Josep Oriol. Sempre pacífica i piadosa ha de deixar en la casa de V. l'aroma de virtut d'aquelles cristianes humils i virtuoses, que el món no ha il·lusionat, i que han fet profitosament lo camí de la vida que porta a la glòria eterna. Que al cel tots la podam veure.

Prega a Déu per ella i pel consol de tots V.V. son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1517. A Manuel Blanxart.¹

Vic, 27 de gener de 1910.

Sr. Dn. Manuel Blanxart.

Estimat Sr. Blanxart: concedesc, com V. demana, cinquanta dies d'indulgència als meus feligresos qui facen oració, o altra obra pia en sufragi del seu fillet, que al cel sia. Pregaré a Déu per ell i pel consol dels seus pares. Però V.V.

amb la mort piadosa del jovenet han de tenir ja un lenitiu. Feliç ell que surt d'aquest món sens contaminar-se de la seua malícia. La meua cristiana àvia solia dir en casos semblants: feliç l'arbre de qui Déu ne vol lo fruit. — I al saludar-lo envia a V. i a la seua Casa la benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

V

1. De Sant Joan de les Abadesses.

1518. A l'Arxipreste de Santa Coloma de Queralt.

Vic, 28 de gener de 1910.

Rdo. Sr. Arcipreste de Santa Coloma de Queralt.

Mi querido Sr. Arcipreste: el día siguiente del en que V. vino a verme, contestó el Sr. Cura de Aguiló, diciendo que él no veía medio de buscar una situación con que poder salir de Aguiló, y que los superiores mirasen de proporcionársela. Entonces le escribió el Secretario, después de mirar las parroquias en que había regente o ecónomo, que podría pasar de ecónomo a San Bernabé de Tenas, de igual categoría que Aguiló, cuando hace tres días que mandó un oficio a la Secretaría, desde Vic, diciendo que no podía aceptar tal cargo, y en son de queja, como si se le tratara mal. Ayer se presentó personalmente, y yo le dije que no tenía a mi mano otro medio, que él decía que yo le buscara salida, y que al proporcionársela yo, él la rechazaba. Entonces me dijo que él ahora no estaba en situación de salud ni de tranquilidad de espíritu para desempeñar una parroquia, y que desearía que se le diese una pensión durante algún tiempo, para recobrar la tranquilidad. Le prometí que por espacio de medio año le daría la dotación íntegra, y que después se le pondría

en una parroquia de igual categoría como ecónomo o regente. Después de mil dificultades que opuso, pareció que accedía; pero cuando se consignaban las condiciones en un papel, de repente se exaltó, y no fue ya capaz de raciocinio.

Hoy le escribo diciéndole que tranquilamente reflexione en las proposiciones que le hice, no sólo para el bien de sus feligreses, sino que para el propio suyo, y que tome consejo, pues yo sólo me valgo de la autoridad cuando no hay más camino para cumplir mis deberes de Superior. Le escribo a V. todo esto, porque conviene que esté de ello enterado, y además por si sabe V. alguna persona en quien tenga confianza ese señor Cura de Aguiló, pues no hay otro medio práctico que el que yo le propongo, y tal vez algún amigo se lo hará entender.

Le saluda y le envía su bendición más afectuosa

El Obispo de Vic.

F

1519. A la Rda. Mare Superiora del Monestir de Salesses de Manresa.

Vic, 28 de gener de 1910.

Muy apreciada Madre Superiora: San Francisco de Sales, en cuya víspera estamos, me obliga a ponerles cuatro líneas, pues en la fiesta del padre se debe felicitar a las hijas, y ustedes lo son y han de esmerarse cada día en serlo más. Son hijas del espíritu de San Francisco, y de consiguiente han de ser herederas de su espíritu. Por esto la imitación del Padre ha de ser una preocupación perenne de las hijas, que en la contemplación de sus virtudes se han de encender en el deseo de parecersele, y por medio de la humilde y constante oración alcanzar la gracia que se necesita para realizar tal deseo.

Son también V.V. hijas de la Virgen Santísima, y esta celestial Señora será su medianera e intercesora para obtener los auxilios divinos que se necesitan para la difícil obra de santificación.

Esta es la voluntad de Dios, mis amadas hijas, vuestra santificación; pero vosotras el espíritu de santidad habéis de tenerlo en la forma de vuestro Padre. Debéis poseer el aire de familia. En las familias naturales las personas que la forman tienen cierto aire común, una cosa, que es como el sello de familia; y en las familias espirituales ésto sube de punto, y el sello o aire de familia es el carácter de la santidad que tuvo el padre. Vosotras sabéis muy bien el carácter de la Santidad de vuestro padre: un inmenso amor de Dios, purísimo, desapegado y constante, que producía una gran suavidad de carácter, un continuo espíritu de sacrificio y una paz inalterable dentro de su corazón, y en la vida exterior, en las relaciones con el prójimo que tuvo San Francisco tan extensas y difíciles con toda clase de personas, sin perder nunca la serenidad.

Y pues que Vosotras tenéis tanto acceso con vuestro Padre y éste con Dios, rogadle con mucho fervor en el día de su fiesta que alcance una partecita de su espíritu, para éste vuestro Prelado que os envía su bendición más afectuosa

El Obispo de Vic.

F

1520. A Tomàs Costa.

Vic, 30 de gener de 1910.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Señor Arzobispo: recibirá V. de la Junta del Centenario oficio participándole el nombramiento, y de con-

siguiente ya tendrá V. medio congruo de contestar al nombramiento de presidente del Congreso.

Realmente la disposición sobre depósitos mancomunados cierra una puerta importante a la colocación de los intereses eclesiásticos. Yo, temiendo ya, no habría hecho depósito, pero muchas veces estuve próximo a hacerlo. — Le desea muy buena salud y se encomienda a sus oraciones y l.b.l.m.

El de Vic.

T

1521. Al Majordom del Rei.

(sense data) (gener de 1910).

Exmo. Mayordomo de S.M. — Madrid.

Ruega a Dios dé plena bendición a S.M. el Rey y a su Casa. El Obispo de Vic.

V

1522. A Eusebi Bertrand.

Vic, 1 de febrer de 1910.

Estimat amic: m'alegro de la resolució de V. de presentar-se altra vegada, quan sia hora, candidat pel mateix districte que ara representa, puix lo tinc a V. per un bon fill de la Iglésia i amant del país i és de creure que els electors s'inclinaran a la candidatura de V. No obstant dec dir-li que a pesar de les simpaties personals que jo tinc per V., si es presentava un altre candidat de bones condicions i em demanava la meua vènia també l'hi donaria, puix V. comprèn que

als electors mentre votin en consciència lo Prelat no pot fer-los imposicions.

I desitjant que Déu Senyor nostre beneesca a V. i a tota la seva família lo saluda amb lo major afecte

Lo Bisbe de Vic.

V

1523. Al Nunci Apostòlic de Madrid.

Vic, 3 de febrer del 1910.

Exmo. e Ilmo. Sr. Nuncio Apostólico.

Mi venerado Sr. Nuncio: he recibido la circular de V.E. sobre cargas piadosas, de 21 de Enero pp., y procuraré contestar a la misma lo más pronto posible. Se trabajaba ya en ella cuando los tristes acontecimientos de julio interrumpieron los trabajos. No puedo aún decir cuando estará listo el trabajo porque por razón de la abundancia que aquí había de censos y censales será necesario acudir a las oficinas del Estado, pues con el mucho tiempo que hace que no se perciben sería difícilísimo enterarse por medio de las Iglesias. Suyo afmo y l.b.l.m.

El Obispo de Vic.

ASV

1524. A Josep Bolet.

Vic, 3 de febrer de 1910.

Estimat Dr. Bolet: avui ha vingut una minyona, dient que era la filla del masover de Viladellops, i amb moltes excl-

macions i contant moltes desgràcies, ha demanat que se li deixés una quantitat. Jo li só dit que per això havia d'acudir al Sr. Peret Santacana que ara estava malalt, i com ella ha insistit, li he dit que, a pesar de que això era una dificultat, que estant malalt lo Sr. Peret, tal vegada lo seu cunyat, és a dir tu, estaries enterat de l'administració, per a dir si se li podia deixar alguna cosa. Si el Peret no està bé, no l'amoïnes, i digues a dita minyona que quan ell estiga millor que ja l'enterraràs de l'assumpte, i si estés (Déu ho fes) millor lo Peret, parleu-ne, i enterats de qui és ella, li podeu deixar lo que vos sembli, amb moderació. Jo ja li só dit a ella que quan se tractava de masovers, sempre los ajudava, però que ella ja no es trobava en aquest cas. — No et vaig pensar a dir que si mentres lo Peret està malalt, a Les Cabanyes o altre punt de les finques hi havia alguna necessitat que s'hagués d'atendre, que ho tinguésseu també en compte, i m'ho escrivisses. — Desitjo molt que el Peret se millori, si aquesta és la voluntat de Déu; dóna-li moltes memòries, com a tots los demés de la teva família, i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1525. Al míting de Vic contra les escoles laiques.

Vic, 6 de febrer de 1910.

Aplaudesc; saludo i envio la meua benedicció més afectuosa als dignes ciutadans qui s'han reunit a Vic per a afirmar solemnement lo dret que el nostre país té a ésser cristià. Catalunya és cristiana de des que és Catalunya i deixaria d'ésser-ho amb l'escola neutra o laica. L'escola forma les noves generacions i l'escola sens Déu formaria no generacions

cristianes, sinó generacions impies. — Los ciutadans estan obligats a mirar pel bé comú i Déu és necessari a l'home en la infància, en la joventut i en la vellesa. Prescindir de Déu a l'escola és declarar que la infància i la joventut no necessiten per res a Déu i tot cristià ha de tenir per principi fonamental de consciència que l'home no pot prescindir de Déu ni un sol instant de la seva vida. — En l'escola s'eduquen les noves generacions que vénen a la vida, i traure a Déu de l'escola és educar a la joventut sens Déu, i educar sens Déu és educar contra Déu, perquè respecte de Déu l'home no pot ésser indiferent; a Déu o se l'estima o se l'avorreix. Així ho demostra l'experiència de les escoles laiques o neutres de França i d'Espanya, puix d'elles ha eixit un odi frenètic contra de la religió, i l'odi contra la religió és odi contra Déu, perquè així com la religió sens Déu és no-res, no existeix, Déu sens la religió per lo que toca als hòmens, se redueix també a no-res, se desvaneix. — Per això tots los ciutadans qui creuen en Jesucrist i amen al seu país no poden mirar-se amb indiferència que Déu sia tret de l'escola, ni fer-se solidaris de la blasfèmia dels partidaris de l'escola laica que diuen que la influència de Déu és malèfica o perniciosa en l'educació de la joventut, com si Déu fos lo principi del mal essent així que és lo principi de tot bé; i deveu tots vosaltres, ciutadans cristians i aimants del país, treballar amb diligència perquè les escoles sien cristianes si voleu que la nostra terra continue essent cristiana, que les vostres famílies, que les costums públiques, que els sentiments de les noves generacions sien cristians, puix de l'escola sens Déu no poden eixir-ne cristians sinó enemics de Déu i enemics de consegüent dels qui adoren a Déu. — Posar escoles sens Déu, formar ciutadans a qui des de la infància s'aparta de Déu com si fos un Ser malèfic, és semblar llavor de discòrdia i d'odi dels uns ciutadans contra dels altres, és portar una divisió social, conflictes de família i pertorbació de l'esperit públic; per això tot ciutadà cristià i patriota deu reclamar solemnement a fi de que les escoles continuen essent cristianes con-

forme mana la llei de Déu i exigeix l'esperit públic del nostre país.

Josep, Bisbe de Vic.

F

1526. A Josep Bolet.

Vic, 9 de febrer de 1910.

Estimat Dr. Bolet: m'està bé lo que em dius que haveu pensat fer respecte de la filla del masover de Viladellops. — Per aquesta carta del *Pepito* veuràs la demanda que em fa, i a la qual corresponc amb molt gust. Deixo al teu bon judici lo que vulgues que em corresponga donar per l'ermita de Sant Pau, i digues al *Pepito* que, a conseqüència de les moltes súpliques i obligacions, no se li dóna més, a pesar de que jo só molt devot del gran apòstol.¹ — Sento molt que el Peret no millori; dóna-li moltes memòries, i diga-li lo que m'interessa per ell, i desitjant que el Senyor li donga lo que més li convinga, vos saluda a tots ton amic i parent.

Lo Bisbe de Vic.

Juntament va la carta pel Peret; si no fos suficient, ja ho diràs. — A la carta del Peret no hi poso data, perquè me sembla que millor és que tu li digues que te la só enviada junt amb una carta per tu.

F

1. El *Pepito* és el senyor Josep Esteva, impressor, de Vilafranca, que ha tingut part molt activa en l'edificació de la nova ermita de Sant Pau, en substitució de la vella, ja ruïnosa. (Nota de Fortià Solà.)

1527. A Jaume Bosch.¹

Vic, 10 de febrer de 1910.

Estimat Mossèn Bosch: li envio un petit mensatge pel míting que va a reunir-se a Manresa per a la defensa de l'escola cristiana i en contra de l'escola neutra. V. ja la donarà al qui haja de presidir,² i que Déu beneesca los nostres bons desigs, com a V. li envia sa benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1. De Manresa.

2. El míting fou presidit per la senyora Vicenta March, vídua de Soler. (Notes de Fortià Solà.)

1528. Als ciutadans de Manresa i comarca, en defensa de l'escola catòlica.

Vic, 10 de febrer de 1910.

Saludo als bons ciutadans de Manresa i de la seua comarca qui s'han reunit per a proclamar la necessitat de que l'educació de la joventut i de la infància tinga per base los grans principis de la civilització, que són al mateix temps principis necessaris de salvació eterna; l'amor a Déu i al pròxim que ens ensenya Jesucrist. — Si a l'escola no s'ensenya que Déu és lo Pare celestial, lo llinatge humà queda deseparat i resulta fill de pare desconegut, i si a l'escola no s'ensenya que els hòmens perquè som fills tots d'un mateix Pare, tots som germans, la fraternitat universal que és lo gran principi que uneix a tots los hòmens del nostre llinatge, queda dissolta perquè els hòmens no són germans, si no són fills tots d'un mateix Pare. — Per això tot home qui ama al poble

i desitja en ell ordre i dignitat deu esforçar-se en que sempre l'escola es fundi en una base cristiana. L'escola en gran part forma les generacions qui vénen a la vida perquè ella les educa. L'escola laica o neutra en la realitat del fet resulta una escola sens Déu, i les generacions sortides d'aquesta escola sens Déu no formarien un poble cristià. I el poble català és un poble cristià, no és un poble neutre, que neutre vol dir que no és ni una cosa ni altra, i de consegüent insubstancial i sens virtut, sinó que és un poble que ama lo seu modo d'ésser propi, i que al mateix temps vol lligar amb tots los altres pobles realitzant lo gran desig de Jesús, Fill de Déu, de la fraternitat universal del llinatge humà. — Per això aplaudesc als ciutadans qui van a reunir-se a Manresa reclamant lo caràcter cristià de les escoles, perquè la religió catòlica no solament és lo nirvi del nostre poble i medi de salvació eterna dels hòmens, sinó que també és llaç suavíssim destinat a juntar en una sola família a tots los pobles de la terra, per lo qual augurant un èxit felix al míting de Manresa envia a tots los concurrents la seua benedició més afectuosa

Josep, Bisbe de Vic.

F

1529. A Vicenta March.

Vic, 11 de febrer de 1910.

Apreciada i respectable Senyora: acabo de rebre la seua carta participant-me en nom d'una junta de Senyores lo projecte d'una reunió per a manifestar públicament la reprovació que mereixen aquelles escoles en les quals l'educació no solament no és cristiana, sinó que fins prescindeixen de Déu, com si Déu mai pogués separar-se de la vida humana.

Les dones solen tenir un sentit pràctic de la vida, moltes

vegades superior als hòmens, perquè lo seu pensament va en harmonia amb lo cor, i acostumades a tractar íntimament totes les edats de la vida, la comprenen d'una manera més complerta i per això senten horror quan se tracta de traure a Déu de l'escola a on reben educació la infància i la joventut.

Per això sens dubte heveu tingut lo pensament les bones manresanes de reunir-vos per a manifestar los vostres nobles sentiments i a l'exhortar-vos a continuar la vostra eficaç acció per a que lo nostre poble continue essent cristià vos envia a totes les reunides la seua paternal benedicció

Josep, Bisbe de Vic.

F

1530. A Francesc Colomer.

Vic, 18 de febrer de 1910.

Estimat Dr. Colomer: els mítings en contra les escoles laiques és natural que siguin obra dels elements civils puix tot ciutadà cristià deu procurar que la religió continuï essent la base de la vida humana, perquè és necessària per a la salvació. Aquests actes de ciutadania tenen més força en quant són fills de l'espontaneïtat. No són actes de la vida eclesiàstica. Si fossin l'execució d'un projecte dels sacerdots es podria dir que aquests treballen *pro domo sua*, puix és clar que tot sacerdot ha d'ésser enemic de que es prescindeixi de la religió en l'educació de la infància.

Això no vol dir que els R.R. Pàrrocs i altres eclesiàstics no deguin fomentar aquests actes, i jo mateix com só fet a Vic i a Manresa, si la Junta promovedora, em participa l'acte contestaré aprovant, beneïnt i alabant.

A Vic presidí l'acte el Sr. Calderó, hisendat i pare de famílies, havent-se adoptat el criteri de que presidís un indivi-

du de la Junta de la corporació més antiga. A Manresa, D. Leonci Soler, diputat pel districte. No convé que presideixi cap sacerdot, puix és un acte civil, encara que sigui en defensa de l'escola cristiana.

En quant a l'assistència dels sacerdots no la vaig prohibir, però vaig aconsellar que n'hi anessin pocs, com més pocs millor, puix així no es dona lloc a que els periòdics adversos diguin que estava ple de capellans i com só dit i repeteixo aquest acte, com més té caràcter civil i apareix com a obra espontània dels ciutadans, resulta més important.

Procura en tot procedir d'acord amb el Sr. Arxiprest, encara que sigui confidencialment, i anima a la gent, perquè portin a terme el projecte que sempre desperta l'esperit cristià dels ciutadans.

I en saludar-te t'envia la benedicció més afectuosa

El Bisbe de Vic.

R

1531. A l'Arxipreste d'Igualada.

Vic, 18 de febrer de 1910.

EL OBISPO DE VIC.

Estimat Sr. Arxipreste: suposo haurà llegit la meva carta al Dr. Colomer amb sobre per vostè. Com podria ésser que no se sapiguessin entendre sobre qui havia de presidir el míting, aleshores abans de deixar-se de celebrar, que presideixi un sacerdot, com per exemple el Dr. Colomer, com consiliari d'una de les associacions. Pel mateix que ell no té caràcter oficial, més val ell que un altre que tingués tal caràcter. Però facin el possible que sigui un secular, com a Vic i Manresa.

Com vostè està sobre el terreny, obri com li sembli convenient, puix só dit al Dr. Colomer que s'entengués amb

vostè i espero que oportunament em darà compte de la importància de l'acte que desitjo la tingui tota.

El saluda i li envia sa benedicció més afectuosa

*

El Dr. Colomer, encara que no presideixi, potser fóra convenient que assistís. Li dic per si ell tenia dubtes. Però ho deixo a vostè.

R

1532. A l'Arxipreste d'Igualada.

Estimat Sr. Arxipreste: suposo haurà rebut un petit missatge o comunicació que faig al míting que es va a fer a Igualada. El Doctor Mà ja li dirà alguna cosa, puix li vaig encarregar perquè no hi hagi discussions o dissensions entre les associacions, procurant vostè suavitzar relacions amb l'altra parròquia si hi havia algun roçament. Dirà als de la Comissió organitzadora que per conducte del Dr. Colomer só rebut la seva comunicació i que el missatge que envio el prenguin per resposta.

I que els envio la meva benedicció més afectuosa

El Bisbe de Vic.

R

1533. Als ciutadans d'Igualada que es congreguen per a defensar l'escola cristiana.

Vic, 22 de febrer de 1910.

Envio la meua benedicció més afectuosa als dignes ciutadans qui van a reunir-se a Igualada, per expressar públicament i d'un modo solemne la necessitat de que l'escola sia cristiana. — A l'escola s'hi ha d'aprendre la ciència de la vida; no ha d'ésser l'escola solament un aprenentatge de llegir, escriure i comptar, sinó que en bona part en ella s'hi han de formar los hòmens qui a son temps sostindran la instrucció, la moralitat i la justícia, la indústria i el comerç, és a dir, la civilització del país. I fora del cristianisme no existeix verdadera civilització. L'Europa i l'Amèrica sobresurten entre les altres parts del món, perquè són cristianes; i voler desterrar d'Espanya lo cristianisme, és voler treure d'ella la civilització. — Traure lo cristianisme de les escoles és voler-lo desterrar d'Espanya, perquè lo cristianisme és una vida íntima, i en l'escola principalment, sobretot en les classes populars, és a on se transmeteix aquesta vida. ¿Que li ha fet algun mal lo cristianisme a Catalunya? ¿Sens la religió los catalans seran més morals, més justiciers, més treballadors, s'estimaran més los uns als altres, que no pas si a l'escola se'ls hi ensenya la doctrina cristiana que ens diu que per salvar-nos hem d'ésser honestos, justos i que els hòmens nos hem d'estimar i ajudar los uns als altres? — No és possible navegar sens brúixola; i una generació educada sens la fe cristiana seria una generació desorientada, no sabria encaminar la vida, ignoraria les relacions que hem de tenir los uns hòmens amb los altres, i s'allunyaria de la fraternitat universal, que és lo desig més íntim e intens dels verdaders deixebles de Jesucrist Senyor nostre. — Tot home de sentiments humanitaris ha de voler que l'escola a on s'educa la infància i la joventut sia inspirada en la doctrina del diví Redemptor Jesús, a qui Sant Pau anomena filàntropo, perquè Jesús és, ha sigut i serà sempre lo verdader amic dels hòmens. — La doctrina de Jesucrist no sols és una doctrina de salvació eterna, sinó que és també una doctrina de concòrdia social. Tota la nostra llei, segons ensenya explícitament l'Evangelí, se comprèn en l'obligació d'amar a Déu sobre totes les coses i amar els

demés hòmens com a nosaltres mateixos. Lo cristianisme és l'amor universal, puix fins nos imposa l'obligació d'amar als propis enemics. — I si aquesta llei d'amor és eternament convenient al llinatge humà, en los nostres temps d'odis i rancors, de divisions i lluites, és encara més necessària. Per això aplaudesc als dignes ciutadans qui van a reunir-se a Igualada reclamant la necessitat de que l'escola sia cristiana. Cristians foren los nostres passats, cristians som nosaltres, una mateixa norma de vida ha guiat fins ara a les famílies catalanes en los seus sentiments, en les seues costums, en les seues relacions socials; traure de les escoles la doctrina de Jesucrist és tergiversar lo modo d'ésser de les nostres famílies, i del nostre poble, és renegar de si mateix, és sostraure lo fonament de la nostra vida social, i quan d'una cosa se'n trau lo fonament, per necessitat s'enfonsa. — Que Catalunya, doncs, continue essent cristiana, que la llei de l'amor, cada dia més intens, sia la llei de vida del nostre poble, i que els futurs ciutadans qui han de continuar aquesta vida sien educats ja en l'escola en la virtut i doctrina de Jesús, qui és lo gran Mestre del llinatge humà, com ho desitja en harmonia amb los vostres sentiments vostre Pastor espiritual, qui us envia amb les presents línies l'expressió dels sentiments més íntims del seu cor

Josep, Bisbe de Vic.

F

1534. Als veïns de Vilafranca del Penedès aimants de l'ensenyança cristiana.

Amb goig só rebut la participació de l'acte públic i solemne que es vol celebrar en la nostra estimada Vilafranca per a afirmar lo principi de que les escoles deuen ésser cristianes. Si aquesta afirmació en favor de l'escola cristiana és lògica i

legítima en tota Espanya, ho és d'un modo molt significatiu a Vilafranca del Penedès, Pàtria dels grans mestres cristians de Catalunya des de Sant Ramon de Penyafort fins a l'insigne literat qual estàtua ha d'erigir-se prop del lloc en què estan reunits, Don Manuel Milà i Fontanals. Tant lo sant catedràtic de la Universitat de Bolonya, como lo nostre mestre de la Universitat de Barcelona foren esperits cultíssims i sa influència s'estengué per tota Europa, i ni a Sant Ramon ni a en Milà i Fontanals la fe catòlica los serví d'estorb per a volar en los espais de la ciència. — A Vilafranca, doncs, Pàtria d'insignes mestres cristians més que enlloc ha de repugnar la tendència que vol les escoles sens Déu. Qui vol l'escola sens Déu vol que les generacions qui s'han d'educar en elles no sien cristianes, i fins que no sien humanes. L'escola sens Déu és una escola antihumana perquè a Déu mai l'arrancaran de la consciència humana, puix l'adoració a Déu en una forma digna o indigna l'han practicada tots los pobles de la terra, i de consegüent traure a Déu de l'educació de la infància i de la joventut és falsejar la consciència, i si tota situació falsa significa proximitat de ruïna, una generació, un poble educat sens Déu, a qui s'ha format una consciència falsa, a qui s'ha volgut amputar una llei essencial a la naturalesa humana, que és Déu presidint a la consciència, un poble així educat està pròxim a la ruïna. — I els bons ciutadans qui amen a Catalunya i volen la seua continuació entre els pobles dignes i lliures han de reclamar contra tot projecte de separar a Déu de l'educació de la infància i de la joventut perquè això significaria la desnaturalisació del nostre país, significaria que Catalunya deixaria d'ésser cristiana i aleshores Catalunya tampoc seria catalana, perquè a Catalunya la féu lo cristianisme, i la seua naturalesa és cristiana; i si la tenim i estimem com un país honrat, treballador e intel·ligent és perquè son mestre ha sigut Jesucrist, a qui ara vol desterrar-se de l'educació de les noves generacions qui vénen a la vida. — La pàtria i la família viuen al calor de Déu i així com en la naturalesa física si no rebessen la benèfica acció del sol los

arbres i plantes quedarien raquítics i no produirien fruit, si Déu deixava d'exercir sobre la societat la seva necessària influència, si Déu desapareixia de la família, aquesta se dissoldria i en lloc d'ésser la llar familiar una irradiació de dolços sentiments que constitueixen el consol de la vida, perdria tota virtut d'atracció i quedarien reduïts els sentiments de família al glaç de la indiferència. I destruït el principi de la religió cristiana de que els hòmens som germans, puix som fills d'un mateix Pare celestial, la fraternitat humana desapareix; aleshores la paraula fraternitat és buida i sense significat, perquè germans vol dir fills d'un mateix pare i aquells qui neguen que Déu sia el Pare dels hòmens no poden dir que aquests sien entre si germans. La indiferència, doncs, dels uns hòmens envers els altres, l'explotació del dèbil en profit dels poderosos augmentaria d'una manera prodigiosa en una societat sense Déu, per lo qual lo bé social demana que cada dia sia més viva la fe amb Déu, lo temor de que totes les nostres obres seran examinades per un Jutge omnipotent i etern i la creència de que l'home serà premiat o castigat segons haja sigut lo seu comportament envers los altres hòmens. — Per això tot ciutadà reflexiu i que ama al seu país ha de treballar en contra de l'escola sense Déu i per a que l'ensenyança de la infància i de la joventut continue essent cristiana, puix la nostra religió no sols se proposa que els hòmens ofereixin a Déu l'homenatge que Ell se mereix, sinó també que la pau, l'amor i el respecte entre els hòmens regnen en la societat, és a dir lo predomini de la civilització que havem vist fa pocs mesos escarnida en la gran ciutat de Barcelona i en altres de Catalunya pels apòstols i deixebles de l'escola sense Déu. — Per això aplaudeix amb gran afecte als seus qui a Vilafranca se reuneixen per a proclamar la necessitat de que les escoles sien cristianes

Lo Bisbe de Vic.

F

1535. A la Federació d'Associacions Catòliques de Terrassa que protesten contra l'ensenyança laica.

Vic, 25 de febrer de 1910.¹

Sr. D. Eugeni Ferrer.

Molt Senyor meu i de ma major consideració: aplaudesc lo zel que manifesta eixa ciutat de Terrassa al projectar una solemne i pública afirmació en favor de l'escola cristiana. L'escola si no és cristiana és atea; i l'ateisme és la major calamitat del llinatge humà, i signe de relaxació social. Sens Déu no existeix llei, perquè fora d'Ell no existeix legislador eficaç puix desapareix tota superioritat jeràrquica; i si a la infància i a la joventut se les educa sense Déu, no tindran llaç, és a dir, direcció i fre en lo règimen de la vida. — Per això se comprèn que els ciutadans cristians, que els qui desitgen lo bé de la seva terra davant del perill de les escoles sens Déu que signifiquen generacions sens llei, s'apleguin pública i solemnement per a manifestar als Poders públics los conflictes i desastres que inevitablement portarien les escoles sens Déu ja no solament en ordre a la salvació eterna, sinó que també en l'orde de la família, de la societat i de la pàtria.

I a tots los reunits amb tan noble objecte envia la salutació més afectuosa

Josep, Bisbe de Vic.

F

1. Publicada a «La Creuada», setmanari catòlic, núm. 167, *campanya contra l'escola laica*.

1536. A Josep Bolet.

Vic, 23 de febrer de 1910.

Estimat amic: avui só ofert la missa a les santes ànimes del purgatori, de qui só devot, per a que preguessen pel Peret, puix que em dius en la teva carta que avui ha d'ésser operat. Que es faça la santa voluntat de Déu, puix Ell sap lo que ens convé, puix nosaltres caminem a les fosques. Espero que em participaràs lo resultat de l'operació, i desitjant que sia favorable, vos saluda a tots ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

Los familiars s'interessen molt pel malalt.

F

1537. A Frederic Clascar.

Vic, 27 de febrer de 1910.

Estimat amic: m'alegro de que et vaja bé lo càrrec de Capellà de la Maternitat. Lo meu inoblidable capellà Mn. Joan Soler ho fou i encara ara l'enyoren. Sols desitjo que tu, que tens moltes més lletres que ell, sàpies com ell complir amb un ofici de grandíssima transcendència espiritual i que més que competències científiques exigeix aquest esperit humil i evangèlic. Procura adoptar-te a la situació i en ella aleshores trobaràs juntament amb lo profit del pròxim la teua pau i el consol de la vida. Lo demás ha d'ésser si hi cap.

Conserva't bo, encomana'm a Déu i disposa sempre de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

BC

1538. A Tomàs Costa.

Vic, 3 de març de 1910.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Sr. Arzobispo: también recibí yo una circular impresa, con una tarjeta del Sr. Obispo de Cartagena, sobre la demostración intentada en honor de los tribunales militares. Pero por lo mismo que se trataba de una circular impresa, con una tarjeta de visita de aquel Prelado me pareció que no exigía contestación, sobre todo viendo que la idea no encontraba eco ni en la prensa buena. A lo menos no lo he visto.

Respecto al centenario de Balmes yo he costeado como demostración a la ciudad en tan fausta fecha el adoquinado de la plaza de la Catedral, y me he inscrito como socio del Congreso por 100 pesetas. Para esto último no hay cuota máxima, sino mínima, que es para los protectores cincuenta pesetas. Le besa las manos su amigo y hermano

El de Vic.

T

1539. A Severino Aznar.

Vic, 5 de març de 1910.

Mi querido amigo: el joven Aizcorbe de ésta me ha hablado algunas veces, refiriéndose a V., del proyecto de celebrar en Vic la Semana social del presente año. — No creo acertado el pensamiento. Ha de celebrarse aquí un congreso de apologética y otras solemnidades en honor del centenario de Balmes, y Vic es una población relativamente pequeña para que en ella quepan dignamente dos solemnidades importan-

tes a poca distancia la una de la otra. De seguro que una de las dos resultaría perjudicada, y temo que lo sería la Semana Social, que actualmente no despertaría el interés local como lo de Balmes. — De otra parte, a mi entender, la Semana Social en Cataluña ha de tener un carácter particular, el carácter del país, que es industrial. Las cuestiones obreras aquí se reducen a los obreros de fábrica, y éstas son las que han de llenar una Semana social en Cataluña, si se quiere que resulte viva y fecunda. Y entonces la Sede propia de la Semana social es la ciudad de Barcelona, que es el foco que concentra e irradia la actividad industrial y mercantil de Cataluña. — Me ha parecido que esta carta a V. no había de ser ociosa, pues cuando menos me da lugar y ocasión de saludar al benemérito e inteligente escritor católico y social, que tanto ha contribuído a extender por nuestra España los conocimientos de esta índole. — De V. amigo y servidor en Cristo q.l.b.l.m.

El Obispo de Vic.

F

1540. A Tomàs Costa.

Vic, 7 de març de 1910.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido amigo y venerado Metropolitano: hoy se me han presentado dos caballeros con una carta de recomendación del Procurador de las Escuelas Pías en Madrid, P. Santonja, a quien no conozco, y con mucha reserva y con cierta prisa han manifestado que se proponían negociar con los centros gubernativos, mediante ya previo acuerdo, el canje de los títulos intransferibles de las comunidades de la Corona de Aragón con títulos al portador. Yo les he di-

cho que como veía en el proyecto ciertas dificultades quería pensarlo. Si no han ido a verle a V., irán, porque me lo han dicho.

Como se trata de un asunto que es general a toda la Provincia Tarraconense creo que hemos de proceder de acuerdo, y así desearía saber si V. opina en primer lugar conveniente entrar en el asunto, si en caso afirmativo hemos de acudir a la Santa Sede, como yo lo creo en virtud de las instrucciones recientes, y también creo que en una forma u otra, por reservada que fuese, el Nuncio debiera saber algo, mayormente ahora que por encargo del mismo estamos trabajando, como V. sabe, para lograr un arreglo financiero con el Estado. Como V. se habrá puesto o se pondrá en comunicación con los sufragáneos podrá formar más cabal juicio de lo que convenga más hacer, esperando que tan pronto como le sea posible se servirá comunicármelo. Deseándole muy buena salud se encomienda a sus oraciones y le besa las manos, su hermano y servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

T

1541. A Eudald Ferret.

Vic, 7 de març de 1910.

Estimat Sr. Rector de Sant Pere de Torelló: queda autoritzat per a llegir lo «*Motín*»¹ així com altres publicacions periòdiques que puguen convenir-li llegir per a obrar com Pàrroco que és.

A no tardar rebrà per a mossèn Molas l'ofici en què se li reconeixerà serveis de vicari, per raó dels ministeris que exerceix en eixa parròquia. I desitjant a V. i als seus feligres-

sos una bona i santa Quaresma los envia la benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

V

1. La lectura d'aquest periòdic es relaciona amb certs fets que tenen lloc a Sant Pere de Torelló. (Nota de Fortià Solà.)

1542. A la Rvda. Mare Superiora del Convent de Reparadores de Manresa.

Vic, 9 de març de 1910.

Muy apreciada Madre Superiora de María Reparadora de Manresa: le devuelvo el Documento Pontificio, firmado, y deseo que las gracias que en el mismo se les otorgan sean fecundas para la santificación de las almas. — La esencia de la vida espiritual de las Reparadoras es la adoración al Santísimo Sacramento, y por esto la Iglesia es generosa en concederles privilegios que faciliten la familiaridad entre las Reparadoras y su dulce Dueño Jesús Sacramentado. — Recomiende V.R., Madre Superiora, a sus Religiosas que en estas íntimas confidencias se acuerden de su Prelado, que afectuosamente les envía la bendición

El Obispo de Vic.

F

1543. Al Rector de Santpedor.

Vic, 10 de març de 1910.

Estimat Sr. Rector de Santpedor: si de part del poble o de l'Ajuntament no hi ha d'haver oposició a treure l'altar de la Iglésia de S. Francesc i portar-lo a l'oratori de les Hermanes, per lo que toca a mi ja pot tirar avant.

Sento lo que em diu respecte a ressentiments i indiscrecions en les eleccions municipals, i convé que sempre el clero es distingeixi per la seva prudència i estigui apartat de passions humanes.

Desitjant-li unes santes solemnitats de la Passió, Mort i Resurrecció de N.S. Jesucrist s'encomana a les seves oracions i li envia la benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1544. A Franc. Mª Colomer.

Vic, 12 de març de 1910.

Estimat Dr. Colomer: sento les coses que em contes i sobretot que hakis hagut de sortir de la Redacció del Setmanari. Pren per l'amor de Déu les mortificacions passades, procura tenir serenitat, deixà passar la maror, que tot passa en aquest món, quedant en situació de poder a son temps tornar a tenir intervenció en l'acció externa en favor de la causa de Déu, que tanta paciència i tanta discreció exigeix.

I encomanant-se a les teves oracions t'envia la benedicció paternal

El Bisbe de Vic.

R

1545. A Josep Bolet.

Vic, 14 de març de 1910.

Estimat amic: en primer lloc desitjo que el Peret estiga millor i que tots los demés de la família estigueu bé llarga temporada d'angúnies i sacrificis que esteu passant. — Te remeto aquesta carta, que em penso que es refereix a les filles del difunt metge Sr. Castelltort. Encara que en casos de necessitats particulars, a no ser que estiguen relacionats amb mi personalment, me miro de condescendir, fins perquè m'ocuparien l'atenció que dec emprar en mon ministeri, i per les dificultats que importen estant jo absent, no obstant, com coneixia al seu pare de la necessitada, de la manera que a tu et sembli més oportuna faràs arribar a les seves mans vint-i-cinc pessetes. Moltes memòries al Peret i a tots los demés, i disposa de ton amic i parent

Lo Bisbe de Vic.

F

1546. A Dolors Vilaclara.

Vic, 22 de març de 1910.

Li agraeisc lo pèsam per la mort del meu fraternal amic, lo Bisbe d'Eudòxia. Lo sentiment natural queda compensat per la pietat i edificació de la seva mort, que és una confirmació de la seva vida sempre virtuosa, mortificada i consagrada a Déu. Que el Senyor nos concedesca sortir d'aquest món, també santament.

A V. puix que estam encara en temps de Passió que

l'Adolorida Mare del Redemptor li donga la santa fortalresa

El Bispo de Vic.

F

1547. A Ròmul Bosch i Alsina.

Vic, 27 de març de 1910.

Exmo. Sr. D. Rómulo Bosch i Alsina.

Señor y amigo mío: recibo su grata de felicitación por las presentes Pascuas y tengo el gusto de manifestarle mis deseos de que Dios Señor nuestro eche sus fecundas y santas bendiciones sobre V. y sobre su casa.

Y como V. me dice que próximamente le veremos por Vic, ya entonces tendremos ocasión de hablar de los propósitos que le animan, limitándome por la presente a saludarle su amigo y servidor en Cristo

El Bispo de Vic.

V

1548. A Pere Santacana.

Vic, 27 de març de 1910.

Estimat Peret: encara que só rebut la carta de V. sortint de la Missa pontifical i tenint molta gent i feina, l'he volguda llegir de seguida; puix enyorava veure lletra de V. Donem gràcies a Déu de la salut de V. millorada, i, si així li convé, que el restablesca completament. — És necessari que

es tinga cuidado, i que es tracti a si mateix com a home qui ha passat una llarga i perillosa malaltia. — M'està bé la quantitat que diu me portarà el seu cunyat a compte de la collita del present any. I li dirà al doctor Bolet que amb la present se donga ell també per contestat. — Tots els d'aquesta casa s'alegren de la seva millora, i li donen moltes memòries, i en particular el saluda a V. i a les seves famílies, son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1549. A Tomàs Costa.

Vic, 30 de març de 1910.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Señor Arzobispo: junto con el Alleluya Pascual le envío mi felicitación por el éxito que han alcanzado los mítings de Tarragona por los cuales como es natural tanto se ha V. esforzado. Bueno es que los ciudadanos católicos se acostumbren a la vida pública, para defender los principios cristianos. Realmente el Sr. Obispo de Barcelona me habló de llamar a los Prelados de la Provincia en ocasión de las fiestas de S. José O. A mí me encargó un sermón, y aunque ésto siempre me viene malo, no obstante como ya anteriormente había dicho que sí, naturalmente he también ahora aceptado la invitación, a que estoy más obligado por ser natural de la Diócesis del nuevo Santo. Allí, pues, nos veremos, Dios mediante.

Deseo que el Señor Arcipreste se ponga bien. Le conocía porque cuando venía a Vic, donde cursó la carrera, solía visitarme, y comprendo que era hombre que podía prestar servicios al Prelado.

Consérvese bueno y mande siempre a su sufragáneo y amigo

El de Vic.

T

1550. A Lluís de Cuenca.

Vic, 1 d'abril de 1910.

Estimat amic: he rebut la teva carta i ja só escrit a Dn. Ramon Mauri no sols trametent-li lo teu projecte, sinó que també reforçant-lo per la meva part. Dies enrere estigué a Vic i aleshores de paraula hauria sigut més fàcil de reprendre l'argument si ell lo hagués impugnat. Realment en Mauri és home de condicions i d'una gran rectitud i generositat d'esperit. Veurem lo que serà, encara que ja li dic, perquè és aixís que per ell lo càrrec és per qui té menos dificultats, puix la seua residència habitual és ja Madrid.

Aquí a Vic aquest any és de tràfec i per mi de feina de certa classe que preocupa. Som l'any centenari del naixement de Balma i la Ciutat vol solemnitzar-lo de diferents maneres i tu comprens que aquestes solemnitats presenten moltes més dificultats en una ciutat petita que en una de gran. Fins m'obliga a donar una mirada als escrits de l'insigne vigatà que són voluminosos i jo carregat d'altres atencions. Però en fi farem lo que hi sabrem.

Realment crec que la teva posició social t'obliga a treballar pel bé com ja ho fas. Convé que el poble veja que els qui tenen una posició alta s'ocupen d'ell i treballen pel seu benestar físic, moral i religiós. És la millor manera d'executar la llei fonamental de l'Evangeli que ens mana estimar el pròxim com a tu mateix. Rebo lo nou periòdic que manifesta la teua activitat mental; no obstant no m'hi puc fixar gaire, per-

què ni els ulls ni l'enteniment no basten per tantes coses com he de llegir i he d'atendre quedant endarrerit.

Moltes memòries a la teua bona Esposa Lluïsa; que Déu vos guardi per molts anys per a adquirir mèrits per aquella Vida que mai s'acaba i per la qual sospirem com cristians. — Tuus in Corde Jesu

Lo Bisbe de Vic.

V

1551. A Ramon Mauri.

Vic, 1 d'abril de 1910.

Estimat amic: só rebut carta de Dn. Lluís de Cuenca, antic amic meu, que em fa un encàrrec per V. que complesc amb molt gust. — Suposo que V. coneix a lo menos per referència a dit Senyor, propietari, per raó del seu matrimoni, del districte de Tremp. Me diu que per aquest districte va a presentar-se un candidat que dóna que témer per raó de la seua significació religiosa i política. Que ell, en Cuenca, si no es trobés en la situació de salut i d'esperit en què l'ha deixat la mort de la seua filla única, se presentaria per les pròximes eleccions, però que ara això és un impossible. Per lo tant afegeix que V. és un candidat natural per aquell districte, d'a on V. és fill i és propietari, i a on és apreciat per la gent de significació social, i que ell en Cuenca, té la seguretat que la candidatura de V. seria ben rebuda. — Encara que jo no conec les circumstàncies del país de Tremp, si les coses són com les veu en Cuenca, home recte i bondadós, crec que V. faria bé en presentar-se per la representació en Corts. Per V. que viu a Madrid lo càrrec no li seria un sacrifici, i el coneixement i l'amor que V. naturalment té al districte són una garantia de que atendria als seus interessos, i els bons prin-

cipis que V. professa assegurarien un vot més a les qüestions d'interès general que hauran de tractar-se en la pròxima legislatura. — Per això fiat de la bona amistat que m'uneix amb V. no he tingut reparo en complir l'encàrrec de l'amic Cuenca, puix lo considero útil no sols pel districte de Tremp sinó per la representació general del país. — Moltes memòries a la seua Esposa i demés família i disposi sempre de son amic afm. i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1552. A Gabriel Palau, S.J.

Vic, 6 d'abril de 1910.

Mi querido amigo: no puedo menos de aplaudir la benemérita Asociación que V. dirige. Ojalá prosiga extendiéndose y multiplicando su benéfica acción sobre el pueblo, objeto predilecto del amor cristiano, y base sólida única de paz y armonía social. Que al compás de los años vaya la Asociación desarrollándose como lo augura pidiéndolo humildemente al Señor, su afmo.

El Obispo de Vic.

F

1553. Als Cantors de Sallent.

Vic, 7 d'abril de 1910.

Amb molt gust rebí el missatge amb què pàrroco, vicaris,

eclesiàstics i els cantors seglars, joves, noies i altres, em participeu com el dia de sant Josep, amb gran número de veus, heveu cantat la missa DE ANGELIS en la vostra hermosa iglésia parroquial.

Els fills de Sallent, que fa tants segles canten com la corrent del Llobregat, saltant i cantant, alaba al Criador de totes les coses amb una harmonia contínua, heveu volgut aprendre l'exemple de la naturalesa, i amb vostres cants, més nobles que les harmonies aquelles, perquè surten del cor, heveu acompanyat vostres veus el sacrifici del Fill de Déu que s'ofereix al Pare celestial per la salvació dels homes.

I ho heveu fet amb el cant que ens ensenya l'Iglésia, donant exemple eloqüent a les altres parròquies del Bisbat. Per això al felicitar-vos, vos exhorto a la constància en continuar sostenit la magnificència del culte diví i vos envio la més afectuosa benedicció

Josep, Bisbe de Vic.

V

1554. A Joan Soldevila.¹

Vic, 9 d'abril de 1910.

Mi venerado Sr. Arzobispo y caro amigo: le remito cincuenta pesetas como tributo de esta Diócesis a la realización del hermoso acto de enviar una bandera española a la República Argentina, su Santuario de Nuestra Señora de Luján, en correspondencia al tributo de cariño prestado por las repúblicas americanas, hermanas nuestras por la sangre y por la fe, al presentar sus insignias nacionales al templo insigne de Nuestra Señora del Pilar de Zaragoza. — Y felici-

tando a V.E. por este piadoso y patriótico empeño se le repite hermano y amigo q.l.b.l.m.

El Obispo de Vic.

F

1. Arquebisbe de Saragossa.

1555. A Josep Deàs.

Vic, 14 d'abril de 1910.

M.I. Don Josep Deàs, abat de Nostra Senyora de Montserrat.

Estimat amic: a l'abril quan floreix la Rosa d'abril, morena de la Serra, V. fa vint-i-cinc anys que florí en la Seu abacial montserratina i la florida encara dura i Déu faça que duri molts anys.

Lo felicitat i s'uneix a eixa estimada família monàstica, son afm.

Lo Bisbe de Vic.

M

1556. A Manuel Muntadas i Rovira.

Vic, 18 d'abril de 1910.

Estimat: la seua carta i la mirada superficial que só donat a algun indret del seu llibre me convencen de la penetració d'esperit, de la riquesa de cor i de l'alta fidelitat que es proposa lo qui l'ha escrit.

Jo em felicito de l'aparició d'un jove escriptor (suposo que V. és jove) heraud de les nobles aspiracions de fe i de pàtria amb què voldríem nodrir al jovent que va venint a la vida i que és la Catalunya del pervenir i que tan sovint se deixa enganyar per un Art que amb mueques, postures i contorsions de passió sedueix més que delecta, deixant l'amorosa i vivificant contemplació de la Vida verdadera. Si jo no tingués sobre la carga de l'episcopat amb totes les seves conseqüències amb gust llegiria lo seu llibre i li diria lo que d'ell me semblàs. Ara m'és impossible, no tinc temps per a lo del meu ministeri amb les conseqüències i concomitàncies que ell comporta i ademés al present jo no estic en comunicació directa amb la literatura com se necessita per a dar ben dada una opinió com la que V. desitja. No li faltarà a Barcelona qui puga fer-li aquest servei més bé que jo, encara que tingúes temps. De totes maneres jo l'exhorto a perseverar en son nobilíssim propòsit, de consagrar-se a Déu i a la Pàtria, jo demano al Senyor i a la Santíssima Verge, Patrona de Catalunya, que el tinguen baix la seva protecció i esperant l'ocasió de conèixe'l personalment lo saluda amb lo major afecte

Lo Bisbe de Vic.

V

1557. A Lluís Cuenca.

Vic, 18 d'abril de 1910.

Estimat amic: m'ha contestat D. Ramon Mauri i em diu que encara que té molt interès per aquell districte no es pot resoldre a presentar-se 1) perquè li sembla que ell no té les circumstàncies que el càrrec demana 2) perquè qui es presenti ha d'exercir una influència fonda en lo districte que li

assegure la victòria i que per això 3) tu tens moltes més ventatges que ell. Jo ja li diguí que tu no estaves per raó de la situació teua després de la mort de la teua filla per aquest assumpte; però també crec que indubtablement tu estaries en millors condicions per a reeixir en tots conceptes. De vegades un tràfec gros com aquest restitueix a l'home l'equilibri físic i espiritual. Qui sap si ho provaves? Tuus in Corde Jesu

Lo Bisbe de Vic.

V

1558. A Tomàs Costa.

Vic, 19 d'abril de 1910.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Metropolitano y caro amigo: aunque no tengo tomada resolución definitiva sobre la asistencia a todos los actos del Triduo, o sólo el día en que debo predicar, me inclino no obstante a esto último. Tengo mucha ocupación aquí, pues como V. comprenderá el centenario da lugar a ciertas atenciones, y además ciertas amenazas de los elementos radicales enturbian algo el horizonte.

Siento la muerte del Sr. Corominas, que Dios tenga en gloria.

Le besa las manos su amigo y hermano

El de Vic.

T

1559. A Miquel Junyent.

Vic, 22 d'abril de 1910.

Estimat Sr. Junyent: só rebut amb gust la seva carta participant-me son propòsit de presentar-se pel districte de Vic en les pròximes eleccions de diputats a Corts. Les declaracions que V. fa en la carta no ofereixen cap reparo a la meva autoritat i de consegüent tampoc lo tinc en la seva elecció. Això és lo que contesto sempre a tots los que se'm presenten fent declaracions explícites de catolicisme i que és l'únic que em pertoca fer, puix V. comprendrà los límits de la meva autoritat en matèria política. — De V. afm. servidor en Cristo,

Josep, Bisbe de Vic.

F

1560. Al R.P.F. Eugeni de Barcelona, O.C.

Vic, 29 d'abril de 1910.

Molt estimat i Reverend Pare: me complasc en lo zel que em manifesta per la Joventut en la seva carta del 26 del corrent, i per la instrucció religiosa d'ella, puix sens la instrucció sòlida en les veritats de la Fe, la religió és superficial i sens resistència. — Déu mantinga lo zel a la família seràfica puix lo món va morint d'atonía espiritual i sols la caritat de Cristo pot vivificar-lo. — En quant a les projeccions en lo temple mai les só permeses i són enterament contrari a aquesta innovació. Si en los temps mitgevals hi havia certes representacions en lo temple era perquè lo poble era senzill i encara així degeneraren en abús. Amb la malícia e ironia moderna daría lloc a que se prengués lo culto diví per un espectacle. — En quant a fer-les en lloc no sagrat, aleshores

ja és un passatemps, i fins una cosa útil i convenient, podent V.V. d'acord amb lo Sr. arxipreste escollir a on sia més del cas, puix jo no conec ni puc entrar en aquests detalls. — S'encomana a les seves oracions i li envia sa benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1561. A la Rvda. Mare Superiora de la Visitació (Saleses) del Monestir de Manresa.

Vic, 9 de maig de 1910.

Muy apreciada Madre: me uno espiritualmente con esas hijas del glorioso San Francisco en la conmemoración del tercer centenario de la fundación de su piadoso Instituto. Si podía ir, iría para acompañarlas en tan grata ocasión, pero de todos modos envío ya anticipadamente mi más afectuosa felicitación a mis queridas hijas de Manresa, deseando llegue a ser ese reciente Monasterio un *palomarcito de la Virgen*, como decía Santa Teresa de sus conventos, en donde viva la excelsa virtud de la dulce y fuerte caridad, reparando delante de Dios la frialdad de corazón de tantos cristianos que sólo viven de la vanidad y de la sensualidad. — Concedo el permiso de Manifiesto al arbitrio del Padre espiritual, y también el uso de la Misa privilegiada que les ha concedido la Santa Sede para los días del Centenario. — Y al enviar a toda la Comunidad su paternal bendición, se encomienda a las oraciones de sus amadas hijas salesas

El Obispo de Vic.

F

1562. A l'Abadessa del Monestir de Valldonzella.

Vic, 9 de maig de 1910.

Apreciada Senyora Abadessa: moltes gràcies per les estampetes, que guardaré com un record de la vida cisterciense, com un record espiritual dels anys primers del meu sacerdoci. Que Déu faci puguin a no tardar reunir-se en un monestir per a alabar al Senyor i servir-lo en l'excelsa vida monacal. — Moltes memòries a la Senyora Priora i a tota la Comunitat, i encomanen a Déu a son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1563. A Francesc Raspall.

Vic, 10 de maig de 1910.

Estimat amic: espero faràs lo favor, quan te vinga bé, de portar l'adjunta tarjeta a mossèn Anton Magrans, antic sagristà de Valldonzella, quan jo confessava les monges. Li daràs de part meva cent pessetes del meu fondo, usant la manera que et sembli més pròpia perquè no quedí humiliat. Crec que l'ha de passar molt estretament. — Vaig dir a mossèn Alfons Muñoz que un dia vinguésseu tots dos, i així ho espero quan vos vinga bé, i tu paga los viatges teu i d'ell del meu fondo també; puix bastanta feina te dono, i ne surts perdent. I encara que ja ho pots presumir, satisfés també a mon compte tot gasto que jo t'ocasioni, com l'encàrrec que ara et faig d'anar a veure a mossèn Magrans, qual domicili és prop de la Torre dels Pardals, i te n'enterarà D. Ramon Nogués. — Abans de venir, val més que ho escrigues, perquè

no em trobésseu fora. — Moltes memòries a cal Senyor Nogués, i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1564. A Francesc Cambó.

Vic, 13 de maig de 1910.

Estimat amic: amb motiu del Centenari de Balmes me veig obligat a llegir les obres del gran Escriptor, i encara que V. i jo i tothom qui discorre, ho havem pensat, vull copiar-li les següents ratlles que són aplicables al cas en què V. ara se troba: «...un pueblo vencido no es muerto, no carece todavía de grandes ventajas, que pueden darle un ascendiente moral sobre el vencedor, preparando en silencio una transformación...» Que Déu beneesca i faça fecunda la joventut de V. com li demana son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1565. Al Rector de Sallent.

Vic, 14 de maig de 1910.

Estimat Sr. Rector: per conducte bastant fidedigne he sabut que a N. se murmura del Vicari Mn. N.N. Per antecedents d'altres llocs que tinc del mateix subjecte, la cosa no se'm fa inverosímil; però desitjaria que V. m'informés de lo que hi hagi, comptant amb la seguretat de la reserva. A l'es-

criure pot omitir el nom i el càrrec del subjecte per evitar les conseqüències de l'extravio de la carta. I al saludar-lo li envia la benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1566. A Lluís Ferrer Vidal.¹

Vic, 17 de maig de 1910.

Estimat amic: agraesc los seus oferiments com diputat pel districte de Castellterçol últimament elegit, als quals corresponc amb lo major afecte, i desitjant que la pròxima legislatura sia profitosa en l'ordre espiritual i en lo temporal. Ja pot pensar que mon desig és de pau i concòrdia entre los meus feligresos, i en ma gestió uso sempre de totes les oportunitats per a obtenir-la. Passada la crisis electoral és de creure que altre cop los esperits se posaran. — I considerant-lo com feligrès predilecte li envia sa benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Diputat a Corts per Castellterçol.

1567. A Tomàs Costa.

Vic, 18 de maig de 1910.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Metropolitano y caro Hermano: recibo su muy grata en la que V.E. tiene la dignación de preguntarme la opinión acerca del criterio más conveniente para designar candidato en la próxima elección de Senador para esta provincia eclesiástica. Defiero completamente al criterio de V.E.I. en esta materia, pues su larga experiencia en el gobierno eclesiástico le inspirará sin duda lo que sea más acertado.

De V.E.I. servidor, hermano y amigo q.l.b.l.m.

El de Vic.

T

1568. A Joaquim Miret i Sans.

Vic, 19 de maig de 1910.

Estimat Quimet: ahir al vespre al tornar d'una regular expedició de Santa Visita a diferents parròquies de l'alta muntanya vaig trobar-me amb l'esplèndid volum per V. escrit sobre lo vescomtat de Castelló. Moltes mercès per l'obsequi. Aquests treballs d'investigació històrica proven un talent pacient i constant que el país ha d'agrair perquè el posen en comunicació amb sos antecessors i dilaten l'horitzó de la vida nacional.

V. hi ha tingut treball, però també hi haurà trobat goigs vivíssims. Nosaltres los lectors sens lo treball hi trobarem lo goig.

Espero saludarà molt afectuosament als seus germans i V. dispose de son afm. amic

Lo Bisbe de Vic.

BC

1569. A Manuel Raventós.

Vic, 26 de maig de 1910.

Estimat amic: que Déu Senyor nostre li donga bona salut, com ho fa esperar la millora que V. manifesta que ha tingut, en la carta que acabo de rebre. Convé estar bo, si Déu no vol lo contrari, en aquests temps difícils.

Compliré son encàrrec respecte dels llibres d'en Dubois que V. ha tingut la bondat d'enviar-me.

I suposant-lo pròxim a tornar a la casa pairal desitjo que Déu la beneesca, cap i membres, enviant-li los més amistosos afectes

Lo Bisbe de Vic.

F

1570. A Tomàs Costa.

Vic, 7 de juny de 1910.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerable Metropolitano: agradezco la fina atención de V.E.I. y me está muy conforme el nombramiento de los Sres. que representan a esta Provincia eclesiástica en la Junta central de Acción Católica.

Y se repite de V.E.I. afmo. amigo, hermano y s.s.q.b.s.m.

El de Vic.

T

1571. A Tomàs Costa.

Vic, 9 de juny de 1910.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Hermano y querido Metropolitano: en contestación a la suya debo manifestarle que puede V.E. usar de mi firma en la exposición que se eleve al Emo. Sr. Cardenal-Arzobispo de Toledo, de que V.E. me habla, con motivo de las suposiciones hechas, mortificantes para dicho Sr. Cardenal, relativas al mensaje que elevó al Gobierno en defensa de las órdenes religiosas. — De V.E.I. amigo y servidor en Cristo

El de Vic.

T

1572. Al Rector de Sallent.

Vic, 10 de juny de 1910.

Estimat Sr. Rector: desitjo que el solemne Tríduum que em participa en honor del Sagrat Cor de Jesús sia de profit espiritual pels seus feligresos, i queda V. autoritzat per exposar el Santíssim Sagrament en els dies en què es celebri.

En quant a venir jo no és fàcil. Si no hi ha destorb la setmana entrant sortiré a visitar unes quantes parròquies de l'alta muntanya i després trobaré feina. No es pot repicar i anar a la processó. La consagració de l'altar ja la farem, si Déu vol.

El saluda i li envia sa benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1573. A la M. Superiora de les Saleses de Manresa.

Vic, 11 de juny de 1910.

Madre Superiora: creo vale más pongan la nacionalidad de las tres religiosas, porque si después venía una denuncia, no saliesen perjudicadas. En la casilla correspondiente pongan: *una mejicana, dos colombianas*. Cuiden, suponiendo que están ya en el registro del respectivo consulado, que además sean inscritas después en el Gobierno civil, y háganlo inmediatamente, si no lo han hecho hasta ahora.

Se encomienda a sus oraciones y las bendice

El Obispo de Vic.

R

1574. A Pere Santacana.

Vic, 11 de juny de 1910.

Estimat Peret: en primer lloc desitjo que es vaja trobant millor, i que es restablesca del tot, si així convé. Com igualment que la seva cunyada no haja sentit conseqüències de la perillosa caiguda. — Li escric en vigílies de sortir a una expedició de Santa Visita, per a dir-li que só ofert pagar *dues pessetes* diàries, per espai *d'un mes i mig*, a un malalt de Les Cabanyes que desitja traslladar-se a un Sanatori d'Olot, com m'ho demana el Senyor Rector, entenent-se la promesa si va al Sanatori. Dic al senyor Rector que s'entenga amb V. baix les bases expressades. — De V. amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

Moltes memòries a les seves famílies, i en particular a

l'acròbata, que suposo ja normalitzada, segons les notícies del doctor Josep.

F

1575. A Tomàs Costa.

Vic, 14 de juny de 1910.

Exmo. e Ilmo Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Metropolitano: recibo su carta hoy a punto de salir a una expedición de Santa Visita a la alta montaña, y la contesto inmediatamente diciéndole que se adoptará el criterio manifestado por V. participándose a las Comunidades correspondientes que pueden proceder a la conversión previa autorización de la Santa Sede.

El centenario de Balmes parece que irá bien, y en todas partes ha sido recibido con simpatía; pero como V. veo algo nublado el horizonte político.

Encomendándose a sus oraciones le besa la mano su amigo y hermano

El de Vic.

T

1576. A Josep Dachs.

Sant Joan de les Abadesses, 16 de juny

Estimat Dr. Dachs: pregunta las Missioners del C. de Maria la direcció del P. Ferraut i li enviaràs l'adjunta que t'encloc en la present.

Digues també al Dr. Tomàs que sembla ja feta la venda

del Salt d'aigua del Mariner de S. Pau, que el comprador és lo Sr. Estebanell de Centelles, per qual medi potser podrà orientar-se per a cobrar lo crèdit del Seminari. Parla'n també al Sr. Vicari gral. per si dóna alguna direcció en l'assumpte, puix sembla que encara que en treu una quantitat respectable és insuficient per a respondre de tots los crèdits.

Anem a sortir per a S. Pau. Memòries a tots i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1577. A Josep Dachs.

Cavallera, 17 de juny de 1910.

Estimat Dr. Dachs: rebo lo plec i te remeto una espècie de circular d'un sacerdot i potser podràs contestar-li en nom meu, després que l'hages llegida, que se'n darà compte en lo Butlletí, sens dir que s'aprova o desaprova, i dar-ne compte en son cas de manera molt lacònica.

També te remeto carta del Sr. Reig que podràs guardar tu entre la correspondència del Centenari. També diré a M. Ramon que t'envie la carta de Dn. Lluís de Roma; memòries a tots i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1578. A Josep Dachs.

Saltor, 20 de juny de 1910.

Estimat Dr. Dachs: envia a la superiora de les Saleses lo que demana en la carta que et retorno, i escriu-li que m'està bé lo que em proposa. — Guarda la carta del Sr. Reig i me sap greu lo paper ridícul que em féu representar la comissió de Congrés que em va dir que escrivís a dit Senyor en la forma que ho vaig fer.

Guarda amb molta reserva la carta del Sr. Bisbe de Zamora.

Envia la contesta que t'encloc a Dn. Evelí Dòria.

Guarda també los versos que m'envia l'Agustinet Valls, dictats amb tan trist motiu. — I li remetràs les quatre ratlles que van aquí.

Lo Bisbe de Vic.

F

1579. A Ignasi Casanovas, S.J.

Vic, 7 de juliol de 1910.

Estimat amic: acabat lo discurs inaugural per al Congrés d'apologètica, sortí de Santa Visita a la regió pirenaica, de la qual só tornat molt fadigat. Durant l'absència lo feu posar en lletra de màquina, amb l'intent de que algú me'l llegís, i me fes amb llibertat les observacions que cregués convenient. ¿Voldria V. ésser aquest algú? No ignoro la feina de V., però com és en bona lletra lo llegirà en poc temps. — Espero, doncs, la seua contestació, com també, en cas afirmatiu, si estarà V. encara temps a Barcelona per a saber a on s'ha d'enviar. Desitjo que no tardi, puix lo temps no sobra sobre-

tot per mi, per a donar a l'escrit l'última correcció. En tal cas faça V. totes les observacions i proposi totes les correccions que li semblin amb llibertat, tant en lo fons com en la forma. — S'encomana a les seues oracions i seus sacrificis i el saluda

Lo Bisbe de Vic.

F

1580. A Leonci Soler i March.

Vic, 8 de juliol de 1910.

Molt estimat amic: suposo ja haurà rebut lo meu telegrama dient-li que no anava a Poblet. Só tornat de Santa Visita a la regió pirenaica bastant malmès i fadigat d'aquelles muntanyes i dels camins inverosímils perquè s'ha d'anar de parròquia a parròquia i necessito algun descans, que no obstant no pot ésser més que descans físic, no espiritual o intel·lectual, puix V. comprendrà que el Centenari porta molta cosa.

Li agraeisc son oferiment de la senadoria, i comprenc que el bon cor de V. hi ha de passar amargures, com les passem tots los qui amem a la Santa Iglésia de Jesucrist avui tan amenaçada i amb gran perill. Que Déu nos ajudi. L'or per a purificar-se ha d'anar al gresol, i els deixebles del diví Redemptor hem d'ésser també purificats en lo gresol de la tribulació. Però la fe és l'única que venç al món, i armats d'ella hem de tenir confiança i tranquil·litat.

L'altre dia estigué aquí en Peret Armengou i em digué lo casament de la filla de V. ja projectat. Ja pot pensar quant m'interessa per la felicitat de la noia que ha d'ésser també la del Pare. Coneguí que era considerat en tots sentits un bon casament.

Quant parlariem si poguésem veure'ns! V. que és bellu-

gós pot facilitar aquest gust a son amic i prelat venint algun dia a Vic a la tornada de Madrid.

Rebi la benedicció més afectuosa de

Lo Bisbe de Vic.

SM

1581. A Isidre Campllonch.

Vic, 9 de juliol de 1910.

Sr. Dn. Isidro Campllonch.

Estimat: acabo de saber per carta d'en Peret Santacana la mort del Pare de V., que al cel sia.

Érem companys d'estudi de primeres lletres, i sempre havíem conservat mútua simpatia i la seua mort m'ha causat la tristesa de la pèrdua d'un antic amic. Que al cel puguem trobar-nos.

Pregarà a Déu per l'ànima de l'estimat difunt i pel consol dels que deixa en la terra, son afm

Lo Bisbe de Vic.

En poder de Frederic Cuscó i Atzet (Vilafranca del Penedès).

1582. A Ignasi Casanovas, S.J.

Vic, 12 de juliol de 1910.

Estimat amic: Mossèn Francisco Raspall li entregará lo Discurs inaugural de l'Assemblea Balmesiana.

Potser lo títol que li poso no li semblará a V. propi, però

m'agrada que tot escrit porti títol, que sia un xic la clave del contingut; potser també algun punt lo trobi poc desenvolupat, però V. ja dirà amb llibertat lo que li sembli, per si és possible adobar-hi alguna cosa.

Lo mateix Mossèn Raspall ja tornarà a recollir lo Discurs i se cuidarà d'enviar-me'l.

Ahir vaig tenir la visita del P. Bolet i del P. Camps, que vingueren de l'Estanyol.

S'encomana a ses santes oracions i sacrificis

Lo Bisbe de Vic.

F

1583. A Josep Sala Bonfill.

Vic, 12 de juliol de 1910.

Estimat: li envio les quatre ratlles que li vaig prometre pel volum —HIMNARI LITÚRGIC— que V. se proposa publicar.

I desitjant-li que Déu li donga salut i la seua gràcia per a continuar treballant en son sant servei, lo saluda amb lo major afecte son amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

Memòries als seus Srs. Pares i al Jaumet Arbós.

F

1584. A Josep Dachs.

Vic, 17 de juliol de 1910.

Dr. Josep Dachs.

Estimat amic: avui só rebut lo *Discurs inaugural* i carta del P. Casanovas i de Mn. Raspall. De consegüent no cal que faces cap gestió, sinó que de paraula o per targeta participis al P. Casanovas que só rebut la seua carta, que agraesco. Moltes memòries al Prat i a la teua Mare i germanes de part de ton afm.

El Obispo de Vic.

F

1585. A l'Arxipreste de Manresa.

Vic, 19 de juliol de 1910.

Estimat Sr. Arxipreste: só rebut lo telegrama en lo qual me participa lo gran número de fidels que han assistit a pregar a Déu per la conservació i augment de la fe a Espanya, testificant al mateix temps la reverència i amor al Summo Pontífice, Vicari de Jesucrist a la terra. Havem de sostenir en lo poble l'esperit d'oració, que és l'ànima de la vida cristiana, i sobretot en aquests temps en què la Religió a Espanya se troba en perillós conflicte. — En mon nom donarà V. les gràcies als qui l'han ajudat en aquesta manifestació d'amor a la fe de Jesucrist i reben tots la benedicció més afectuosa que els envia

Lo Bisbe de Vic.

F

1586. A Bonaventura Vilamala.¹

Vic, 21 de juliol de 1910.

Estimat Senyor Vilamala: l'acord dels bons ciutadans catòlics d'eixa vila de Manlleu de fer una pública manifestació en contra dels actuals projectes i disposicions legislatives notòriament perjudicials a la nostra Santa Religió m'omple de goig, puix demostra la fe que viu en lo seu cor i anima la seva vida, i al mateix temps significa que s'interessen pel bé públic, que no consisteix solament en l'interès pel bé material sinó que també en l'interès pel bé espiritual sens lo qual és impossible la justícia, la llibertat i la fraternitat entre els hòmens. Sens la influència de la religió, que és la influència de Déu en la societat, és impossible que no sobrevinga la tirania, és a dir l'opressió que el poderós exerceix sobre el dèbil. Una legislació protectora de l'obrer mai serà sincera si no prové de l'amor i fora de la religió l'amor verdader dels hòmens no ha existit. L'egoisme s'apodera dels hòmens que rebutgen la religió. — Mai com avui ha sigut necessària una legislació obrera, i si els poders públics que han de fer-la se desenten de la religió, si no es guien més que per l'interès material, donaran més importància a la multiplicació del capital, que a satisfer les necessitats humanes de les multituds. — Per això la industriosa vila de Manlleu ha comprès la necessitat de fer un acte públic d'adhesió a la religió cristiana, reclamant en contra de les tendències a fer desaparèixer l'Evangelí de Jesucrist, que és lo còdic del llinatge humà, de la vida pública i del govern de la nació, perquè comprèn perfectament que fora de l'Evangelí la fraternitat entre els hòmens no és més que una paraula buida de sentit, puix perquè els hòmens sien germans és necessari que sien fills d'un mateix Pare, i aquesta creència, que ens ensenyà Jesucrist, és la base més sòlida del dret dels obrers. ¡Ai d'ells lo dia que faltés de la terra la religió cristiana, que mai faltará, que l'esclavitut s'apoderaria altre cop de la societat! Aplaudeix, de consegüent, lo míting en favor de la nostra religió d'amor

que va a celebrar-se en la vila de Manlleu, i envia a tots los seus concurrents la més afectuosa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1. President de la Joventut Catòlica de Manlleu.

1587. A Severino Aznar.

Vic, 23 de juliol de 1910.

Mi querido amigo: creo de utilísima oportunidad la biblioteca de estudios sociales que bajo la dirección de V. va a publicarse. — En la actual fermentación social de elementos tan discordantes, el elemento católico necesita estar presente y activo, porque Jesucristo que es la forma definitiva de la perfección moral de nuestro linaje, es el arquitecto indispensable de toda construcción social, que vaya apareciendo en el desenvolvimiento de los siglos. Es de ayer, de hoy y de mañana. — Apoyaré en lo que pueda la naciente biblioteca, la recomendaré a mi clero y fieles, pidiendo a Dios que bendiga y prospere a tan digna empresa, su afmo.

El Obispo de Vic.

F

1588. A Josep Bolet.

Vic, 27 de juliol de 1910.

Estimat Dr. Bolet: m'alegro de què el Peret estiga millor.

— Lo dimecres 3 d'agost tinc al matí exàmens de renovació de llicència i a la tarda conferència eclesiàstica de casos morals. De consegüent no em ve bé. Podries venir o el dimecres a la tarda o el dijous a la tarda, i quedar-te pel dia següent, puix la tarda o vespre i el matí abans de les deu estic més lliure. — Moltes memòries a les teves famílies, i disposa de ton afm. amic i parent

Lo Bisbe de Vic.

F

1589. A Joan Ricart, S.J.

Vic, 29 de juliol de 1910.

Muy querido amigo: envío a V.R. y a todos sus hermanos de religión mis felicitaciones en vísperas de la solemnidad del Santo Patriarca de la Compañía de Jesús. Que él alcance que esas Santas casas manresanas, que conservan tan venerables recuerdos suyos, puedan por muchos siglos ser mansión de paz y de santificación para esta Diócesis, y semillero de evangelizadores de pueblos.

Mucho necesitamos en estos tiempos que San Ignacio nos alcance una participación de aquel amor tan fuerte y constante que él tuvo a la Iglesia nuestra santa Madre, pues los tiempos parece que no se presentan propicios, y el mundo enloquecido no piensa en la otra vida, ni se preocupa más que de placeres y vanidades.

Por fortuna nunca faltarán amigos de Nuestro Señor Jesucristo, y alcáncenos el Santo que nosotros sepamos serlo, y de los más íntimos.

Y al enviar a V.R. y a todos esos religiosos mis cordiales

felicitaciones, se encomienda a sus oraciones y sacrificios y les bendice muy afectuosamente

El Obispo de Vic.

F

1590. A Agustí Valls i Vicens.

Vic, 30 de juliol de 1910.

Estimat Agustinet: que sia l'enhorabona per la dignitat de què t'ha investit la Providència fent-te avi. Que per molts anys; i que aquesta dignitat vaja augmentant-se fins que tu i la teva digna Esposa arribeu a la dignitat patriarcal.

Dóna també l'enhorabona als joves pares de la nena Montserrat i digue'ls que demana a Déu que a pares i a fills omple de benediccions, ton amic afm. i servidor en Cristó

Lo Bisbe de Vic.

Memòries al Joan Llimona i m'alegro del perill evitat per Déu Senyor Nostre.

F

1591. Al Nunci Apostòlic de Madrid.

Vic, 1 d'agost del 1910.

Exmo. e Ilmo Sr. Nuncio Apostólico en España.

Mi venerado Señor Nuncio: aguardaba llegar a este mes para escribir a V.E. y rogarle nos honrase con su asistencia a las fiestas centenarias de Balme que prepara esta ciudad, y

que nuestro Santísimo Padre Pío X ha bendecido en letras autógrafas que hace algunos días he recibido.

Ahora celebraremos esas solemnidades pero con el corazón triste todos los que amamos la Iglesia y prevemos su porvenir en España. Yo no sé lo que dictan en la situación presente las reglas de la diplomacia, pero si la presencia de V.E. en Vic durante los días del Centenario fuese posible llenaría de satisfacción a este pueblo y daría un gusto y honor especial a su Prelado pudiendo tener en su casa al que tan dignamente posee la augusta representación del Sumo Pontífice.

De V.E. servidor y hermano q.l.b.l.m.

El Obispo de Vic.

ASV

1592. A Francesc de Pol.¹

Vic, 1 d'agost de 1910.

Mi querido Hermano y amigo: próximas ya las solemnidades con que esta ciudad va a celebrar el Centenario de Balmes le pongo dos líneas para manifestarle el gusto con que le veré a V. honrando la memoria del gran escritor. Es V. vecino de esta Diócesis, coterráneo del famoso apologista, y así como en su Boletín le pagó el tributo de su pluma, con su presencia le ha de pagar el tributo personal al que tanto trabajó por la Iglesia de Dios. Espero oportunamente recibir aviso de su llegada. Suyo afmo.

El de Vic.

F

1. Bisbe de Girona.

1593. A Joan Ricart, S.J.

Vic, 4 d'agost de 1910.

Mi querido amigo: saludo con el mayor afecto y envío mi pastoral bendición a los venerables Padres que van a reunirse en Congregación Provincial en esa Santa Casa de la Cueva de San Ignacio.

Pido a Dios les asista con su Santo Espíritu, de quien procede todo pensamiento y acción buenos, y no dudo de que todos saldrán enfervorizados de ese lugar que casi es el Cenáculo de la Compañía de Jesús, pues que lo fue de su Fundador y Patriarca.

Solamente con el Espíritu de Dios podemos vencer al mundo.

Encomendándose a las oraciones y sacrificios de los congregados, se les ofrece en cuanto pueda serles útil, servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

F

1594. A Juan Antonio Ruano.¹

Vic, 5 d'agost de 1910.

Mi venerado Hermano y caro amigo: tengo el gusto de invitarle a las solemnidades que esta ciudad va a celebrar en el centenario natalicio de Balmes. Es V. vecino de esta Diócesis y le ha de ser grato contribuir al homenaje que se va a tributar al insigne apologista de la Iglesia Católica. Espero que avisará V. oportunamente para prepararle el oportuno aloja-

miento. — Y al encomendarse a sus oraciones le envía el fraternal abrazo

El de Vic.

F

1. Bisbe de Lleida.

1595. A Joan Benlloch.¹

Vic, 5 d'agost de 1910.

Muy querido Hermano y amigo: van acercándose los días del Centenario de Balmes y le pongo dos líneas para repetirle el gusto con que vería a V. en las solemnidades que con dicho motivo aquí se celebrarán. Es V. vecino de esta Diócesis, casi coterráneo del famoso apologista y entusiasta del mismo y de consiguiente sería un homenaje muy natural. — Espero que oportunamente escribirá V. para prepararle el alojamiento debido, y entre tanto le saluda con el mayor afecto su amigo

El de Vic.

F

1. Bisbe d'Urgell.

1596. Al Bisbe de Solsona.

Vic, 5 d'agost de 1910.

Mi querido Hermano y amigo: con sumo gusto le pongo

dos líneas para invitarle a las solemnidades que van a celebrarse con motivo del Centenario de Balmes. Es V. vecino de esta Diócesis y con su presencia contribuirá al homenaje que con el Papa al frente vamos a pagar al insigne apologista. — Espero oportunamente recibir su aviso para disponerle el conveniente alojamiento; y entre tanto se encomienda a sus oraciones y le saluda con el mayor afecto

El de Vic.

F

1597. A Pere Rocamora.¹

Vic, 5 d'agost de 1910.

Mi venerado Hermano y caro amigo: tengo sumo gusto en invitarle a las solemnidades que en Vic van a celebrarse con motivo del Centenario de Balmes. Es muy merecedor el insigne apologista de nuestro homenaje y yo espero que V. con su presencia contribuirá al mismo. — Así, además tendrá el gusto de darle el fraternal abrazo, su afmo.

El de Vic.

Espero avisará oportunamente la llegada para prepararle alojamiento.

F

1. Bisbe de Tortosa.

1598. A Victorià Guisasola.¹

Vic, 5 d'agost de 1910.

Mi querido Hermano y buen amigo: ya sé que tendremos el gusto y el honor de verle en Vic honrando personalmente a Balmes en su Centenario. Ya en su archidiócesis le pagó V. insigne tributo en el Boletín y con su acción, promoviendo la adhesión de muchos sacerdotes. Además será para mí ocasión de renovar un antiguo afecto. — Espero que oportunamente nos avisará V. su llegada. — Deseándole buena salud y cristiana alegría le envía el fraternal abrazo su amigo

El de Vic.

F

1. Bisbe de València.

1599. A Josep Masseguer.¹

Vic, 5 d'agost de 1910.

Mi venerado Sr. Arzobispo y buen Hermano: en primer lugar muchas gracias por el sentido y razonado homenaje que en su Boletín ha pagado V. a nuestro Balmes. Es claro que lo ha pagado V. muy gratamente porque el nombre de nuestro apologista se junta naturalmente al del inolvidable tío de V. su contemporáneo. — Pero además le escribo para invitarle a las solemnidades centenarias, con más motivo en cuanto es V. originario de nuestra Provincia eclesiástica y en ella ha pasado V. una parte considerable de su vida prelatia. — Como se va acercando ya el día espero me contestará

V. para disponer el alojamiento conveniente y a su tiempo la hora de la llegada. — De V. amigo y Hermano

El de Vic.

F

1. Arquebisbe de Granada.

1600. A Josep Mª Salvador.¹

Vic, 5 d'agost de 1910.

Hermano y amigo: su valiosa cooperación al Centenario de Balmes hacen más deseable su asistencia personal a las solemnidades del mismo que se preparan. Aunque las circunstancias actuales son tan adversas a la Religión, creo que no por esto el Centenario deja de ser oportuno. Espero que si sus ocupaciones se lo permiten no dejará V. de venir a Vic, donde espera darle el fraternal abrazo su afmo. amigo q.l.b.l.m.

El de Vic.

Espero recibir oportunamente aviso de su llegada para disponerle alojamiento.

F

1. Bisbe de Madrid-Alcalá.

1601. Al Bisbe-Prior dels Ordes Militars.

Vic, 5 d'agost de 1910.

Mi venerado Hermano: con mucho gusto mío la Comisión respectiva del Centenario de Balmes le invitó a V. para predicar en las fiestas religiosas que con dicho motivo, Dios mediante, se celebrarán. Acercándose el día, le pongo estas líneas para pedirle que espero oportunamente recibir aviso del día y hora de su llegada. — Será una ocasión solemne de conocer a un hermano y amigo querido, a quien sólo por escrito conocía su afmo.

El de Vic.

F

1602. A Ramon Guillaumet.¹

Vic, 6 d'agost de 1910.

Estimat Germà i amic: espero no tardar a veure'l pel Centenari de Balmes, que ja sé ha d'allotjar-se a casa Rocafiguera. A casa meva no estaria tan bé com allà. Quasi farà l'any de la seua sortida de Catalunya, i la tornada aquí és amb motiu solemne i satisfactori. Les circumstàncies actuals és clar que són tristes, però això mateix fa oportuna la commemoració d'un gran lluitador. Esperant, doncs, dins de poc dar-li lo fraternal abraç, lo saluda amb lo major afecte

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Bisbe de León.

1603. Al Bisbe de Ciudad-Rodrigo.

Vic, 6 d'agost de 1910.

Estimat Germà i amic: encara que sé que no hem de tardar en veure'ns a Vic, puix tindrem lo gust de tenir-lo en nostra companyia, com bon català, en lo Centenari de Balmes, li escric aquestes ratlles per a manifestar-li la satisfacció que tinc de que vinga a contribuir a l'homenatge que es prepara al famós escriptor i atleta de la Iglésia. — I mentres espera l'hora de dar-li el fraternal abraç, lo saluda amb lo major afecte

Lo de Vic.

Moltes memòries al Dr. Marsal.

F

1604. A Pere A. Campins.¹

Vic, 9 d'agost de 1910.

Estimat Germà i amic: tinc un especial gust en convidar-lo a les solemnitats del Centenari de Balmes. Un mallorquí fou son amic i col·laborador, i el bisbe de Mallorca aniria molt bé honrant la memòria del nostre sacerdot i gran escriptor. — Per a disposar-li allotjament i digna rebuda, espero que em farà saber quan pensa arribar; i entretant rebí lo més afectuós abraç del seu amic qui mai oblidarà les estones passades tan plàcidament en la seua companyia

Lo de Vic.

F

1. Bisbe de Mallorca.

1605. Al Bisbe de Pamiers.

Vic, 9 d'agost de 1910.

Mon estimat Senyor i Germà: amb molt gust sé que ha sigut V.S.I. encarregat d'un tema en lo Congrès d'apologètica que va a celebrar-se a Vic en lo Centenari de Balmes. Jo li dono les gràcies de que vulgui amb la seua presència i amb la seua paraula prestar homenatge al nostre gran escriptor; i esperant l'hora de donar a V.S.I. l'abraç fraternal se li ofereix amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

Li escric en català perquè un fill del Rosselló suposo ha d'entendre la nostra llengua comuna.

F

1606. A Tomàs Costa.

Vic, dia de S. Magín (10 d'agost), Patrón de Tarragona. (Sense any).

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Metropolitano y querido Hermano: hoy pensaba escribirle cuando he recibido la suya. Le remito un programa para que V. vea que es imposible de toda imposibilidad celebrar conferencia episcopal, pues aun sin ella quedaremos molidos hasta prescindiendo, como es natural de muchas cosas. Como verá el dia 7 ha de estar V. en ésta y ya participará convenientemente la hora de su llegada. Tendremos, casi estoy seguro aunque no del todo, el Señor Nuncio. También vendrán el Sr. Arzobispo de Valencia y varios otros Prelados.

No sé si habrá alguna persona de la casa real, o algún representante del Gobierno. Este último quizás podría ocasionar alguna dificultad. Los de aquí lo desean, pero yo creo más fácil que no haya más que el gobernador; siendo no obstante posible lo primero.

Se encomienda a sus oraciones y les saluda con el mayor afecto su amigo y hermano

El de Vic.

T

1607. A Isidre Badia.¹

Vic, 11 d'agost de 1910.

Estimat Germà i amic: acostant-se ja les solemnitats del Centenari de Balmes que aquesta ciutat va a celebrar tinc lo gust de convidar-lo esperant que amb la seua presència pagarà lo tribut que es mereix a l'insigne apologista. Me mou a convidar-lo no sols aquesta raó general, no sols lo ésser amic meu, sinó que molt especialment lo ser V. fill d'aquesta Província eclesiàstica, pàtria del famós escriptor. — Espero que em contestarà per a preparar-li oportunament allotjament. — I esperant l'hora de dar-li lo fraternal abraç lo saluda molt afectuosament

Lo de Vic.

F

1. Bisbe de Barbastre.

1608. Al Cardenal Vives.

Vic, 11 d'agost de 1910.

Eminentísimo y venerado Sr.: entre todos los Prelados a quienes estos días escribo invitándoles a las solemnidades del Centenario de Balmes ha de ocupar Vuestra Eminencia el lugar primero, ya que a su intervención se debe lo que constituye la principal gloria del famoso escritor en este su primer aniversario secular: la carta de Nuestro Santísimo Padre. — Ya puede pensar la alegría con que le recibirían en esta ciudad de Vic, todos los buenos catalanes que tanto le quieren y en especial este su afmo. servidor y amigo que le besa la Sagrada Púrpura

El Obispo de Vic.

F

1609. A Vicenç Escat.

Vic, 11 d'agost de 1910.

Estimat amic: agraeSC lo Discurs del seu cosí, senyor La Cierva, que ha tingut l'amabilitat d'enviar-me. Lo ressò que ha tingut correspon a la intel·ligència i a la voluntat de l'home polític, qui logrà imposar-se en un parlament tan difícil com és l'actual. — Si em convenia, ne demanaria més exemplars; però ara aquí la gent sols tenen lo cap ple en lo Centenari de Balmes. — Disposi sempre, i saludi a la seva família de part de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1610. A Francesca Bonnemaïson.

Vic, 11 d'agost de 1910.

Apreciada i bona amiga: no sabia si escriure al Sr. Rector de Santa Anna o a V. per a felicitar-los per l'èxit de l'Institut de Cultura de la Dona, puix los dos crec que són l'ànima de l'útil i oportuna institució. — Ho faig a V. perquè, tractant-se d'una institució de dones, sembla que V. és més *representativa*. — Que Déu los pagui a tots els que contribueixen lo bé que fan a tantes noies, a les que mantenen en la dignitat que correspon a filles de Déu, com li demana son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1611. A Manuel San Román.¹

Vic, 13 d'agost de 1910.

Muy querido Hermano y amigo: le agradezo que venga a prestar su valioso homenaje a Balmes, no sólo con su presencia, sino que también con el tributo de sus conocimientos científicos. La solemnidad centenaria no sólo será un honor para nuestro apologista, sino que también, como manifiesta el Papa en su carta, sin duda despertará en el clero la afición a los estudios sólidos; y esperando la hora de darle el fraternal abrazo en Vic, le saluda con el mayor afecto y l.b.l.m.

El de Vic.

F

1. Bisbe de Calahorra.

1612. A Juli Carsalade.¹

Vic, 15 d'agost de 1910.

Molt estimat Germà i amic: sens dubte estau enterat de les festes centenàries en honor de Balmes, que Vic va a celebrar lo dia 8 de setembre i següents. — A Vós, qui sou tan amant de les coses catalanes, no pot ésser-vos indiferent aquest gloriós aniversari secular, puix sobre de l'amor de Catalunya, hi ha l'amor a la Iglésia, pàtria universal de les ànimes, de la qual fou gran apologista l'insigne fill de Vic. — D'altra banda fa temps que no vos só vist, que seria per mi un gust dolcíssim poder dar-vos en ocasió tan solemne l'abraçada fraternal. — Desitjaria saber la vinguda per a preparar oportunament habitació, i envia a l'estimat Germà de Perpinyà la salutació més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Bisbe de Perpinyà.

1613. A la Rda. Mare Abadesa del Monestir de Vallonzella.

Vic, 18 d'agost de 1910.

Apreciable Señora Abadesa: aunque muy ocupado, no quiero dejar de escribir mi felicitación a esa querida Comunidad con motivo de la fiesta de su Padre y fundador el glorioso San Bernardo. — Estas felicitaciones espirituales tienen lugar aun en las circunstancias más adversas; porque son unas felicitaciones que se dan con mira a la vida eterna, que los hombres no pueden arrebatarnos. La contradicción

de la vida presente dignamente llevada, aún aumenta nuestra confianza en la vida eterna, y además la contradicción para el alma cristiana es un fuego que la purifica y dignifica. — La contradicción ni siquiera disminuye la dulzura de la vida espiritual. San Bernardo pasó grandes angustias y trabajos de aquellos que llegan al alma, y vio pruebas muy dolorosas para la Iglesia, y no obstante le llamamos el dulce San Bernardo. Nuestra Madre la Inmaculada Virgen María participó íntimamente de los tormentos y amarguras de la pasión de su divino Hijo Jesús, y no obstante, vosotras cada día le cantáis con canto del corazón *oh dulcis Virgo Maria*. — En la fiesta de San Bernardo, pasada fuera del Convento, o en un convento interino e improvisado, yo os deseo esta dulzura del alma. Que vuestra vida espiritual se sostenga y se eleve, porque la contradicción del mundo ha de acercarnos al cielo, y en vuestras plegarias y obras buenas dadme una participación a mí. Y al saludar a la Señora Abadesa y a la Señora Priora, envía a toda la Comunidad igualmente sus más afectuosos recuerdos su antiguo confesor y servidor en Cristo,

El Obispo de Vic.

F

1614. A Josep Bolet.

Vic, 18 d'agost de 1910.

Estimat Dr. Bolet: heu fet bé d'encarregar-vos de la festa en honor del gloriós Sant Fèlix martri, a qui tanta devoció tenien los antics vilafranquins. Amb gust contribuiré jo també, i pots posar-me la quota amb què hi contribuesquen los propietaris importants de la població, o sia les persones de posició de la vila. — Desitjo que les festes resultin solemnes i

piadoses, i saludant a la teva Mare i demés, disposa de ton amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1615. A Pere Santacana.

Vic, 18 d'agost de 1910.

Estimat Peret: desitjo que la vida del camp li haja provat força, i que torni a Vilafranca ben restablert dels mals que ha passat. — El senyor Rector de Les Cabanyes vindrà a veure'l per a parlar-li del projecte de construcció d'Iglésia parroquial. Ahir vingué, i li vaig parlar, puix veig que lo de Montmell va poc a poc, i ens fem vells. Convé, com ell li dirà, que es vegen amb el doctor Badia, i junts formin ja un projecte. Jo li deia que *després convindrà* que en la Junta hi entrin elements de Les Cabanyes. És clar que el doctor Bolet convé que hi entrevinga, puix si convenia fer algun viatge a Vic, ell és qui pot tenir més llibertat. — El senyor Rector ja li comunicarà les impressions canviades acerca la manera de procedir en la realització del projecte, el qual, una vegada formalitzat, s'ha de presentar a l'aprovació del senyor Bisbe de Barcelona, qui ja té notícia de l'assumpto. — V.V. vagen pensant, però a mi no me'n parlin fins passat el Centenari de Balmes, puix no em convé omplir-me més el cap. — Moltes memòries a les seves famílies, i dispose de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1616. A Lluís Ferrer-Vidal.

Vic, 19 d'agost de 1910.

Estimat amic: deixada a la meua mà l'eclesiàstic que haja d'ésser nombrat individu de la Junta de la Sucursal de Vic de la Caixa de pensions per a la Vellesa, tinc lo gust d'indicar-li l'il·lustre canonge magistral d'aquesta Seu, Don Josep Galobardes, advocat i home reflexiu i discret.

Aplaudesc aquest zel per les obres de bé en favor de les classes necessitades que constitueix una excel·lent manera de practicar l'amor al pròxim que és una de les bases essencials de la Llei cristiana, i el medi més poderós per a mitigar l'antagonisme de classes, avui per desgràcia tan viu.

Jo crec que Déu ha permès en nostres temps l'extensió del socialisme per a renovar en lo món la fraternitat humana que vingué a ensenyar-nos nostre Senyor Jesucrist, però que els rics oblidarien fàcilment si no vingués algun flagell a despertar-los del somni voluptuos de les delícies materials i mundanes.

Per això jo el felicito a V. i als seus companys, qui coooperadors de la Providència, dediquen la seva intel·ligència i la seva voluntat al bé general, i donen la mà al poble obrer per a ajudar-lo a vèncer los obstacles que troba en lo camí de la vida present, que és lo camí de l'eternitat.

I aprofitant aquesta ocasió lo saluda a V. i a tota la seva amable família, son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1617. Al Nunci Apostòlic de Madrid.

Vic, 22 d'agost del 1910.

Exmo. e Ilmo. Sr. Nuncio Apostólico en España.

Mi muy venerado Señor Nuncio: como se van acercando las fiestas centenarias de Balmes desearía saber, si es posible, si tendremos el honor de ser presididos por V.E. en tan solemnes circunstancias. Las fiestas serán el 8, 9, 10, y 11 del próximo septiembre; el día 8 está señalado como día de Misa Pontifical, y principio del Congreso de apologética, y el 11 conclusión del Congreso y solemne Procesión de Sacramento.

Puede V.E. contar en ser recibido en Vic con la mayor cordialidad. Me parece natural que el representante de la Santa Sede reciba a los que quieran, en ocasión tan honrosa para esta ciudad y diócesis, a los que quieran ofrecer su homenaje al Santo Padre, en la persona de V.E. A este objeto yo había pensado hacer un llamamiento solemne no sólo a mis diocesanos, sino que también al pueblo fiel de Cataluña, pues naturalmente Cataluña considera a Balmes como una gloria suya. Pero esto exige una preparación anticipada y hasta fijar la fecha y la hora, pues siendo Vic ciudad pequeña convendría que los forasteros pudiesen regresar a sus pueblos con los trenes de la tarde, y de consiguiente que la recepción se efectuase por la mañana. Creo que a pesar de encontrarnos en una estación en que gran número de gente acomodada está veraneando podría el acto resultar una ocasión solemne y significativa a la Santa Sede. No obstante como me hago cargo de los miramientos que V.E.I. ha de tener en cuenta no he manifestado mi proyecto esperando saber si merece la aprobación de V.E.I. y en caso afirmativo el día que señale para el acto.

Habían dicho por aquí si vendría alguna persona de la real Familia, o algun ministro; pero el alcalde ayer no sabía na-

da fijo. Habrá sí todo o casi todo el episcopado de la Provincia y otros Prelados de fuera de ella.

Esperando su grata contestación le saluda con respetuoso afecto de hermano, amigo y servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

ASV

1618. A Gustau Lleó.

Vic, 23 d'agost de 1910.

Mi querido amigo: con gusto me conformo a la indicación que me hace en la presente, respecto a la repartición del premio, cuyo importe les entregaré D. Pedro Santacana, sin necesidad de nueva comunicación.

Y deseándoles una satisfactoria fiesta de nuestro querido patrón, el mártir S. Félix, les saluda a V. y demás señores de la Junta su paisano y amigo

El Obispo de Vic.

SH

1619. Als Tres Reverends Rectors de la Ciutat de Vic i son Terme.

Vic, 27 d'agost de 1910.

Demà, dia 28 d'agost, compliran cent anys que nasqué en la present ciutat lo savi i virtuós sacerdot Jaume Balmes. Desitjant NÓS celebrar aquest gloriós aniversari d'un naixement que tant profit portà a la Iglésia de Déu i és tanta hon-

ra de la ciutat de Vic d'una manera corresponent a l'ofici de Pare espiritual amb què ens ha investit la Providència hem resolt constituir sis lots de 250 pessetes cada u que els Reverends Rectors posats de comú acord adjudicaran a les sis famílies, de la ciutat o de pagès, obreres, ja sia d'indústria, d'ofici o d'art de la terra, sens distinció de parròquia, qui tinguen major nombre de fills vivents, essent preferides aquelles que en igualtat de nombre los tinguen més petits, mentres sien famílies de conducta cristiana i domiciliades en alguna de les tres parròquies.

I vostres reverències aprofitaran les presents circumstàncies per a exhortar als pares i mares de família a la cristiana criança dels seus fills, recordant que el gran savi vigatà és un exemplar digne d'imitació perquè la seua piadosa mare des de la infància li infondí lo sant temor de Déu, la devoció a la Verge Maria i li ensenyà la pràctica de les virtuts.

Josep, Bisbe de Vic.

Festa de Sant Josep de Calassanç, patró de la infància.

F

1620. A l'Arxipreste de Moià.

Vic, 27 d'agost de 1910.

Estimat Sr. Arxipreste: só rebut la carta de D. Pere Mont-rós, secretari de la Junta formada per a promoure un acte públic de pregària en les parròquies del Moianès i pot manifestar de part meua a dit Senyor lo meu desig de que l'acte de pietat que es proposen resulti devot, solemne i de pública edificació. Pot manifestar-li que es prenga aquesta carta com contestació a la seua, que la dirigesc a V. perquè me proposa alguna cosa qual resolució confio al Sr. Arxipreste. — Me

demana per a celebrar una missa a la plaça de Sant Sebastià. — Jo de molts anys só poc amic de trencar lo principi de la Iglésia de que lo Sant Sacrifici se celebre en lo temple, que és son lloc propi. De consegüent si la concurrència de fiels cap a l'espaiosa iglésia parroquial, no hi ha necessitat de celebrar la missa a l'aire lliure; si a judici de V. no hi capigués la gent aleshores me sembla que la podrien celebrar a la porta de la iglésia de S. Sebastià i oir-la la gent de la plaça. — Li deixo la resolució de l'assumpto a la discreció de V. suposant que com és natural se posaran d'acord amb les autoritats civils, evitant tot motiu de pertorbació i procurant que el poble quedi edificat. — I aprofitant aquesta ocasió, lo saluda amb lo major afecte a V. i a tots los que s'han interessat per aquest acte de fe i de pietat, i els envia sa benedicció pastoral

Lo Bisbe de Vic.

F

1621. A la Rvda. Mare Superiora del Convent de Maria Reparadora de Manresa.

Vic, 31 d'agost de 1910.

Muy apreciada Madre: comprendo que las ha de haber mortificado el petardo que se puso en esta Santa Casa y que estalló en la misma. Pero con petardos o sin ellos hemos de continuar nuestro camino, siguiendo al Divino Redentor Jesús, que no nos dejará y nos consolará en medio de las contradicciones de la vida. Cuando mayores son las contradicciones, son también mayores los consuelos que Dios proporciona a los suyos, y la corona de la inmortalidad será más rica cuanto mayor haya sido la prueba. Estos tiempos sirven para aumentar la vida de fe, porque tiempos demasiado pla-

centeros adormecen al alma, pero la contradicción la aviva y la dispone para la unión con Dios. Que nada nos separe de El ni en vida ni en muerte, ni en este mundo ni en el otro. Muchas memorias a todas la monjas y reciban la bendición más afectuosa que las envía su servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

F

1622. A Trinitat Fontcuberta i Carme de Dalmases.

Vic, 31 d'agost de 1910.

Senyors i amics meus: avui só sabut que ha vingut ja al món l'hereu que V.V. desitjaven, que ha nascut a Vic, i quasi coincidint amb l'aniversari secular del naixement de Balmes. Que Déu lo faça un bon cristià. — Jo els felicito a V.V. a qui aquest naixement acosta a la dignitat patriarcal, i per lo mateix motiu als avis paterns i als joves pares, desitjant que el seu fillet los sia consol i honra. De V.V. amic que els envia sa benedició més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1623. A Bernat Fargas.¹

Vic, 1 de setembre de 1910.

Estimat Sr. Ecònom: só rebut la seva carta, participant-me les desagradables coses passades en eixa parròquia i promogudes pels enemics de nostra santa Religió. Som en

temps en què poc se pot fer contra de tals excessos, i encara a Sant Vicens, segons m'indica l'autoritat local és sensata i amiga de la Religió. Procurem no desanimar-nos, puix la nostra esperança no es funda en els homes, sinó en Déu que ha promès que no deixarà la seva Iglésia. De nostra part tinguem el cor posat en Déu, siem sempre humils i pacients i caritatius, que amb la constància i amb la caritat hem de vèncer al món, com el vanceren els deixebles de Jesús, antecessors nostres. Potser seria útil que V. mirés si podia trobar algunes persones piadoses que, com obra agradable a Déu, se dediquessen a recollir amb discreció les fulles impies que escampen pel poble els enemics de la fe, puix mentres dites fulles corren, fan mal, i si es recullen i es destrueixen, s'evita, a lo menos en part, la propaganda... — Encomanant-se a les seves oracions, li envia la benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Ecònom de Sant Vicenç de Castellet.

1624. A Tomàs Costa.

Vic, 2 de setembre de 1910.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Metropolitano y caro amigo: no tema V. que me haya de molestar para alojar a V. y sus capellanes en mi casa; al revés será para mí un gusto. Teniendo que reservar habitaciones para el Señor Nuncio, no estará V. tan bien como yo desearía, pero me parece que no estará mal y podrá tener inmediato a su dormitorio un capellán en un pequeño dormitorio. Le trataremos a V. como de casa, y este sentimiento suplirá lo que falte para tratarle como V. se merece.

1627. Al Cardenal Merry del Val.

Vic, 8 de setembre de 1910.

Los Obispos, eclesiásticos y seculares, reunidos en el Congreso de Apologética de la Ciudad de Vic, en honor del Centenario del Nacimiento de Balmes, envían el homenaje de obediencia y amor al Pastor de los pastores, al Vicario de Jesucristo en la tierra, al Maestro infalible de la verdad revelada, a su Santísimo Padre Pío X; y antes de comenzar sus tareas prometen al Pontífice Sumo y Doctor de toda la Iglesia, seguir en la doctrina sus enseñanzas y especialmente las contenidas en la Encíclica *Pascendi*; en la práctica de la vida la discreción indicada en sus normas de acción, y regirse en todo por su espíritu; pues creen y confiesan que el Espíritu Santo asiste al Sucesor de San Pedro en el gobierno de la Iglesia católica, y humildemente imploran su paternal bendición.

El Obispo de Vic.

F

1628. Al Cardenal Vives.

Vic, 14 de setembre de 1910.

Eminentísimo Señor: concluídas ya las solemnidades del Centenario de Balmes, le pongo estas líneas para darle cuenta del éxito de las mismas, para corresponder al interés que Vuestra Eminencia ha tomado por ellas, y también por si juzga oportuno hacerlo llegar a conocimiento de Su Santidad. — Gracias a Dios todo ha salido bien y sin ninguna nota discordante, antes con suma armonía y con excelente espíritu católico. El Congreso es claro que no ha sido, ni podía ser, de re-

sultados científicos concretos, porque Vuestra Eminencia comprende que en una pequeña ciudad no hay ambiente suficiente para desarrollar temas tan difíciles y heterogéneos como los que se contenían en el elenco. La Comisión lo quiso así y yo no me opuse con resolución, porque comprendí que el Congreso era principalmente *ad pompam et solemnitatem*, y que siempre despertaría algo el espíritu del clero, y el público aumentaría el respeto hacia la ilustración de nuestro estado. Ha habido buenos trabajos, y todos los leídos tienen excelente espíritu. Entre los recibidos como comunicación noté uno que al parecer sabía algo a modernismo, dije que lo separaran, y que no diesen cuenta de él hasta estar asegurados, pero sin duda por inadvertencia u olvido publicaron en el Boletín del Centenario, al dar cuenta de otras adhesiones, un pequeño proemio en latín (lo demás estaba en alemán), que era precisamente lo que hacía más sospechoso el escrito. Juzgo este incidente sin importancia, porque de seguro que ha pasado desapercibido. — Estuvimos abocados a un peligro gravísimo, pues habían designado para acompañar a la Infanta Isabel que en las fiestas venía a representar al Rey, el Ministro de Instrucción Pública, Burell, que ha hablado de manera muy inconveniente contra el clericalismo. Llamé al alcalde y le hablé muy seriamente, y después al Gobernador de la Provincia, que estuvo en Vic para preparar el viaje de la Infanta, diciéndole que si en su discurso discrepaba en un hilo, se le pondría correctivo (porque Burell es muy amigo de discursar), y que reflexionase las consecuencias amargas que podían venir. Afortunadamente desistieron del proyecto, y vino el de Gracia y Justicia que hizo en el Congreso un discurso muy discreto y habló en católico, de manera que satisfizo a todo el mundo. — La misa fue admirablemente cantada por cuatrocientas voces, siendo el núcleo el «Orfeo Català», en estilo gregoriano; y concluyó el Centenario con una hermosa procesión del S.S. Sacramento, siendo bendecida la multitud, en la plaza mayor que, como Vuestra Eminencia recordará, es muy espaciosa y bella. — Al primer

seva Esposa, i desitjo que V. se posi enterament bo i en disposició de fer un viatge a Vic, abans de que vinguen los freds. — Essent necessari lo que em diu de la cuina de Santa Oliva, pot tirar avant, puix el matrimoni del masover ja fa la millora més necessària. — Respecte del vi, crec que farà bé de vendre'n una part a la collita, i reservar lo de millor qualitat per després, i com V. està sobre la cosa, podrà afinar més lo que convinga fer. — L'altre dia escriguí al senyor Rector de Santa Oliva, i a petició d'ell, li deia que aquest any, a la collita, se li daria mitja càrrega de vi, per a fer el Novenari d'Ànimes. — M'alegro de la vinguda del doctor Josep, cunyat de V., i parlarem de la construcció de la parroquial de Les Cabanyes, puix verdaderament, com V. diu, això val més parlar-ho que escriure. Me vindrà bé que porti la quantitat que indica per a los meus plans. — Procuri guardar-se de les fresques primerenques, i desitjo que l'anada a cal Bolet li provi. Tots los d'aquest Palau lo saluden, i s'interessen per V., i donga moltes memòries a les seves famílies de part de son amic i parent

Lo Bisbe de Vic.

F

1632. A Leonci Soler i March.

Vic, 24 de setembre de 1910.

Estimat amic: ara cap al tard m'han dut lo seu telefonema participant la mort de la seua piadosa i amable Mare, que al cel sia. Só contestat de moment pel telèfono molt breument, i suplesc amb les presents línies lo tribut d'afecte que es mereixia l'estimada difunta i el seu benemèrit fill.

Des de que la coneguí l'apreciava per les condicions amb què la Providència del Senyor l'havia adornada, i estic con-

vençut de que dins de la llar domèstica aquestes condicions de caràcter tenien més relleu i eren encara de més atractiu.

Ara a casa de V. era una espècie de patriarquessa. Déu l'ha deixada arribar a una edat avançada, i surt d'aquest món havent complert amb escreix los devers de la maternitat, fortificada amb los Sagraments i acompanyada de les oracions d'una família piadosa, d'ànimes consagrades a Déu d'entre els seus fills i de molts amics. Que al cel tots la podam veure.

L'encomanaré també a Déu i a V. i a tots los fills i a tota la família beneeix amb especial afecte en les presents solemnes circumstàncies

Lo Bisbe de Vic.

Com ja li deia en lo telefonema, concedesc les indulgències en la forma acostumada.

SM

1633. A Francesc Codina.¹

Vic, 26 de setembre de 1910.

Queriendo distinguir en V.S. por sus dilatados y buenos servicios, y por sus cualidades personales, al benemérito clero parroquial, y reuniendo además con creces las condiciones exigidas por el Real Decreto de 20 de abril de 1903, por el presente le nombramos Dignidad de Chantre de esta Nuestra Santa Iglesia Catedral Basílica.

José, Obispo de Vic.

F

1. Rector de Centelles.

1634. A Francesc Amigó.

Vic, 1 d'octubre de 1910.

Estimat amic: que el gloriós Sant Francesc lo tinga baix la seva protecció, i li comuniqui el seu esperit, en paga de la crònica de la Tercera orde a Barcelona, que V. m'acaba de remetre. — L'exemple del gran Sant, sempre oportú en la Iglésia, avui ho és més, puix les sectes modernes sembla que vulguen usurpar la missió de fer-se seus als pobres, els quals mai tindran més amic verdader que Jesucrist. I Sant Francesc és l'instrument per a l'atracció dels qui avui estan esgarriats. — Demani al gran Patriarca que faça participant de son esperit a son afm. amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1635. A Leonci Soler i March.

Vic, 4 d'octubre de 1910.

Estimat amic: preguntant al Dr. Cornet per V. i sa família me digué que V. anava a Madrid per a l'obertura de les Corts. Desitjaria saber la direcció de V. a la Capital del Regne i el temps que pensa estar-hi, puix confiant amb la bondat de V. li enviaria exemplars d'un fulletet que ara tinc a la impremta sobre l'escola neutra per a que V. cuidés de repartir-lo als qui li sembli més convenient.

Jo, si Déu vol, sortiré de Santa Visita lo dilluns vinent i penso, si no ve novetat, passar-hi una temporadeta, però ja lo D. Dachs queda encarregat de l'assumpto.

I al saludar-lo envia a V. i a la seua casa la benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

SM

1636. A Pau Feliu i Olivella.

Vic, 4 d'octubre de 1910.

Sr. Dn. Pau Feliu i Olivella.

Estimat amic: acabo de llegir al *Diari* la mort de la seua bona Mare, que al cel sia.

Fou bona cristiana i surt del món confortada amb los Sants Sagraments i de consegüent han de tenir V.V. la dolça esperança de que reposa en braços del misericordiós Jesús, nostre Redemptor.

És clar que la naturalesa sempre se resisteix a aquestes amputacions però mitiga l'amargura la cristiana frase de condol que solem dirigir-nos en casos semblants los uns als altres: que al cel la podam veure.

Pregaré a Déu per l'estimada difunta i pels que deixa aquí a la terra; esperant que a tota la família de V. donarà lo pèsam en nom de

Lo Bisbe de Vic.

F.

1637. A Josep Dachs.

Brull, 12 d'octubre.

Estimat Dr. Dachs: si hi ets a temps potser que corregisses del Folletó¹ a on parlant de Ramon Llull diu: el trobador & de la España *levantina*, puix potser només s'aplica a València, posant-hi *oriental*.

Rebuts los plec per en Genís i m'està bé lo que dius.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. «El hombre mutilado por la Escuela Neutra». (Nota de Fortià Solà.)

1638. A Josep Dachs.

Estimat Dr. Dachs: t'envio l'adjunta carta, responent al P. Vicent, per a que li dirigesques. Trobaràs la direcció en lo llibre de direccions: viu al col·legi de S. Josep de València, de P.P. Jesuïtes. — Demana aquella estadística d'institucions socials que demanava temps enrera. Potser que ho diguesses al Sr. Penitencier i que tu li poseses dues ratlles, al P. Vicent, dient que ho haves encarregat als d'Acció social. És un pobre vell que es mereix atenció perquè ha treballat molt per la Iglésia.

Suposo rebries la carta en què et deia que si s'hi era a temps corregisses del folletó a on parlant de Ramon Llull, li dic, trobador de la España *levantina*, posant-hi *oriental*, que potser és més exacte.

Fixeu-se amb lo Sr. Vicari gral. en la *Norma amovendi parochos* en los nomenaments d'examinadors, i pàrrocos, que em sembla que diu que es faça *quam primum*, a fi de que pugam complir en la 1ª oportunitat l'encàrrec pontifici, que

comprenc és útil no tardar a complir. Veig que a Barcelona ja ho han fet. Memòries al Dr. Jaume, a Mossèn Jeroni, al Pere i als nois i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1639. A Maria Bruix.

Aiguafreda, 15 d'octubre de 1910.

Apresiasi Maria: quan tornaràs de Vilafranca, porta a la Pepeta, viuda de Mandri, aquella pica d'agua beneita que em regalà en Pepet Llimona; i si no està neta, neteja-la tu, i si no saps fer-ho, no ho provis i porta-li tal com està, perquè ella ja ho farà fer. També podries portar-me, si el trobes, lo bastó d'argilaga del Pare. — Memòries a l'Emília i als de ca la Francisca i demés.

Lo Bisbe de Vic.

F

1640. A Josep Dachs.

Castellcir, 19 d'octubre de 1910.

Estimat Dr. Dachs: com veuràs he fet alguna petita afegidura a les proves, que convé repasses bé.

Ja em creia haver-te dit que m'estava bé la proposta per a S. Climent de la Ribera de què em parles en la carta anterior rebuda a Sant Quirze. — Lo Senyor Sarrà d'aquest poble, cosí de ton cunyat, te saluda.

Memòries al Dr. Jaume, a Mn. Jeroni, al Pere i als nois i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1641. A Pere Santacana.

Collsuspina, 20 d'octubre de 1910.

Estimat Peret: la present, que dirigesc a V., és contestació a la carta rebuda del senyor Rector de Les Cabanyes, participant-me que amb el mestre d'obres de Vilafranca, que suposo és lo Canonge de qui em parlà el doctor Bolet, havien anat al Pont de Cabrianes a veure la Iglésia, per a adaptar-la a la que volen fer a Les Cabanyes, i que havia manifestat lo mestre que la Iglésia se podria fer amb 20.000 pessetes, tret lo enrajolat i vidres i ferramenta, i la Rectoria amb 10.000. — Però convé procedir amb ordre. Lo primer és que el senyor Rector se presenti al senyor Bisbe, portant los planos, i que l'arquitecte diocesà los aprovi, entenent que dit arquitecte no ha de dirigir l'obra. Després d'aquest tràmit, lo mestre d'obres encarregat de l'edificació presentarà un pressupost detallat de gastos, i ell mateix cuidarà de l'acumulació de materials, pedra, etc., puix jo entenc que en les 20.000 pessetes de què parla hi van compresos aquests materials. V. examinarà lo pressupost, farà sobre d'ell les observacions que crega oportunes, i me n'enviarà còpia. Les obres les dividiran en quatre parts, i una vegada acabada cada una d'elles, examinaran si el gasto resultant correspon al del pressupost, entenent que jo no vull excedir del gasto total pressupostat. V. serà l'encarregat de pagar al mestre d'obres que porta l'edificació, i el senyor don Ramon Nogués, que viu a Barcelona, C. del Consell de Cent, n° 345, 1r. li entregarà a V. o a qui

porti l'autorització de V. de cinc mil a cinc mil pessetes així que vaja avançant l'obra, escrivint a dit Senyor amb alguna anticipació, per a que pugui prevenir la quantitat. — Espero que el doctor Bolet l'ajudarà en aquest treball, i fins el suplirà, si V. per poca salut no convenia que es fatigués. Lo bon consell del doctor Badia, que ha fet tantes obres d'aquesta classe, i el del bon amic Pepet Sardà, tan intel·ligent en la matèria, me sembla que els pot ser útil. — Dirà també al senyor Rector de Les Cabanyes, a qui llegirà la present carta, que si lo senyor Alcalde del poble se resisteix a formar part de la Junta, que no l'importuni, puix ell sabrà la conveniència del cas. — Moltes memòries a les seves famílies, i disposi de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1642. A Josep Dachs.

L'Estany, 23 d'octubre de 1910.

Estimat Dr. Dachs: só rebut los plec*s* i en un d'ells los dos exemplars del folleto.

Amb tarjeta meua envia'l als hòmens polítics importants de Madrid, i als altres de costum. També convindria enviar-lo a professors i catedràtics. Lo enviaria també als mestres d'escola de la Diòcesis, però me sembla, ara que n'he llegit unes quantes pàgines, que per molts d'ells, pels seus ventrells és una substància massa concentrada. Això fins potser és un defecte de l'escrit.

M'està bé lo número per a enviar a Dn. Leonci Soler per a que els distribuesca, però recorda't de dar-li juntament la llista dels que s'han enviat directament.

Envieu-lo també a l'Unamuno, Azorín, Santos Oliver i al-

de los justos que salen de este mundo de pecado para pasar al reino de la santidad y de la gloria. Pero como aun el justo debe temer la justicia divina, rogaré por la querida difunta para que el dulce Redentor Jesús la mire con ojos de misericordia. Y encomendándose a las fervorosas oraciones de esa Comunidad, a la nueva Superiora y a todas las Religiosas, envía su bendición más afectuosa

El Obispo de Vic.

F

1645. A la Rev. Mare Elena, Superiora de les Germanes de la Presentació de Les Corts.

Vic, 15 de novembre de 1910.

Apreciada Madre Elena: el día de la Presentación no podré estar en Las Corts. Debo tomar parte en la Semana Social de Barcelona, y como me he visto obligado a ello, a última hora, necesito el tiempo. No obstante, correspondiendo al cariño de las amadas hijas de la Presentación, iré a Las Corts un día, a pesar de los pocos que pasaré en Barcelona, porque estaremos entonces en Adviento. — Mucho agradezco sus oraciones y sus recuerdos, y al saludar a la Madre Elena y a sus religiosas, les envía su bendición más afectuosa

El Obispo de Vic.

F

1646. A Leonci Soler i March.

Vic, 16 de novembre de 1910.

Estimat amic: com só vist que de Madrid tornava a Manresa, li poso dues ratlles per a donar-li les gràcies del nou servei que m'acaba de fer cuidant de repartir als hòmens polítics i altres que convingués, de la Cort, lo meu petit opúscol contra l'Escola neutra. És la gran calamitat, la més grossa potser que hem de témer, i principi d'altres calamitats. Que Déu nos ajudi.

Pensava que hauria anat a Manresa aquest novembre; però lo Senyor Bisbe de Barcelona me demanà fa pocs dies amb grans instàncies, puix sembla que es trobava apurat, que li fes lo Discurs inaugural de la Setmana Social i consentí encara que de mala gana, puix aquests treballs no convé fer-los amb tanta precipitació. Això, doncs, me priva del gust d'anar a Manresa en lo temps que desitjava.

Lo felicito per la part presa en la discussió sobre les ordes religioses, i aquest és altre dels serveis que li deu la Iglésia i que Déu Senyor nostre li pagarà.

Memòries als seus fills i a V. i a ells beneeix amb singular afecte son amic i prelat

Lo Bisbe de Vic.

SM

1647. A Josep Llimona.

Vic, 18 de novembre de 1910.

Estimat Pepet Llimona: en aquests dies en què rep tantes felicitacions pel moniment d'en Robert, no hi ha de faltar la meua, desitjant que Déu li donga vida i salut per a produir

obres en les quals resplendesca l'atribut diví de la Bellesa, sens deixar-se enganyar de modes transitòries, perquè la Bellesa és eterna i no és fruit de circumstàncies.

Memòries als seus fills, a qui no só vist des de petits, i disposi de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1648. A Rosa Solà.¹

Vic, 23 de novembre de 1910.

Estimada Mare Roseta: com suposo que encara se recorda del català, li escric aquestes dues ratlles en la llengua d'Igualada i de Vilafranca, per a dir-li que li agrasc los seus records i les seves oracions, que si sempre són necessàries, més ara per nosaltres que ens acostem a les portes de l'eternitat, i més per mi, que tinc de donar a Déu comptes de tantes obligacions. — Sobretot infundesca a les nenes l'esperit d'oració i la devoció al sant Rosari, que és lo medi més apte per a obtenir l'esperit d'oració, que per desgràcia falta a la gent moderna, a qui les exterioritats i la vida dels sentits roba tota l'activitat espiritual. — I demani a la Verge del Carme que empari amb sa poderosa protecció al

Bisbe de Vic.

F

1. Religiosa Carmelita.

1649. A Josep Mª Sert.

Sant Vicenç de Castellet, 30 de novembre de 1910.

Estimat: m'han remès avui de Vic la teua carta, dient-me lo Dr. Dachs, que sens dubte t'haurà conegut la lletra, que t'havia escrit era fora de visita.

Fa uns quants dies que vaig voltant la muntanya de Montserrat visitant parròquies; me'n falten encara bastantes de l'Arxiprestat de Manresa i penso que no seré a Vic fins més enllà del vint, però aleshores de segur. Compta lo dia 24.

Tinc tantes ganes de veure't i de parlar de la teua futura obra, que fins si no fos que els Rectors tenen anunciat ja l'itinerari i que del 16 al 18 estic compromès a Manresa, amb lo Convent de l'Ensenyança pel tríduum de beatificació de la seua fundadora, precipitaria la tornada a Vic. — Entretant, caríssim, rep la salutació i la benedicció més afectuosa de ton amic

Lo Bisbe de Vic.

V

1650. A l'Arxipreste de Manresa.

Barcelona, 3 de desembre de 1910.

Estimat Senyor Arxipreste: dilluns lo Senyor Nunci Apostòlic anirà a Montserrat, i dimarts al matí, després de dir Missa, anirà a Manresa a visitar la Cova de Sant Ignasi. Jo l'acompanyaré com és natural, i també lo Senyor Bisbe de Barcelona. Ells tornaran a Barcelona lo mateix dimarts a la tarda, i jo tornaré a Vic lo dimecres al matí, que em sembla que hi ha automòbil, puix encar que em volgués quedar per la Puríssima a Manresa, no tinc hàbits pontificals, i d'al-

crisians i especialment per les noies, a les quals V.R.P. Director trametrà la més afectuosa benedicció pastoral de part de

Lo Bisbe de Vic.

F

1654. A un Arxipreste.

Vic, 14 de desembre de 1910.

Estimat Sr. Arxipreste: li envio quatre-cents duros. Los cent són per les quatre accions que vaig prendre en l'emprèstit per l'edifici dels Infants. Los altres tres-cents són per a arreglar la casa incendiada de les hermanes del S. Cor, del Dr. Collèll. Me parlaren amb molta llàstima de l'estat de la casa, però com ja los só donat alguna quantitat important me temo que se'ls aniria per a pagar deutes o altres obligacions, i de consegüent la quantitat que li remeto la guardarà V. i farà que es facen en la casa les obres més necessàries i V. les anirà pagant, divent tenir entès que jo no abonaré més que els tres-cents duros que ara envio. No vull que aquesta quantitat serveixi per la Iglésia, puix lo meu objecte és cooperar a que les noves obreres puguen tornar a rebre lo bé que rebien en aquella casa, en quant se puga amb la quantitat remesa, i la iglésia ja l'aniran restaurant los fills d'eixa ciutat. — Saludant-lo amb lo major afecte i encomanant-se a les seues oracions li envia la benedicció

Lo Bisbe de Vic.

No vaig pensar a parlar-li que Mossèn Bosch me preguntà si la federació d'associacions catòliques quedava subsistent i si podia funcionar. No li vaig dar resposta definitiva pensant

que parlaria a V. sobre de la conveniència d'això. Li deixo a la discreció de V. És clar que és convenient en gral. Però en cas afirmatiu vull que abans de que sia convocada V. ne tinga notícia prèvia i sols pugui reunir-se amb consentiment de V. i que tot acord que es prengui no sia executiu sens l'aprovació també de V.

V

1655. A Jaume Vilaseca.

Vic, 15 de desembre de 1910.

Estimat: molt he sentit lo disgust de V. i la mortificació que ha rebut amb motiu de les paraules que V. me repeteix, dolor de fill sempre respectable, i més quan lo Pare ja és difunt.

Puix que acut a mi amb confiança filial, dec dir-li que la grandesa d'esperit i la noblesa de son cor sap fer-se superior als agravis, majorment en casos com el present en què lo Pare de V., de bona memòria, és prou conegut directa i personalment per a que sia necessari vindicar-lo. Viu encara en la memòria dels seus conciutadans.

I a l'escriure-li aquestes ratlles amb paternal amor li envia la seva benedicció

Lo Bisbe de Vic.

V

1656. A Emeterio Valverde Téllez, Bisbe de León (Mèxic).

Vic, 21 de desembre de 1910.

Señor y Hermano mío: con suma complacencia recibo su

muy grata de 20 de noviembre último, y el obsequio de sus libros que agradezco, y voy a poner en la Biblioteca pública episcopal, pues son de gran utilidad para conocer el movimiento intelectual de esa querida República, tan hermana nuestra en cuerpo y alma. — La profunda simpatía que han manifestado los americanos por nuestro gran pensador Balmes, con motivo de su Centenario, prueba esta hermandad, que en todos sentidos conviene que sea fomentada. — En correspondencia íntima a sus obsequios le remito algunos escritos míos. — Le será también remitido lo que pide en su carta, sintiendo que haya remitido las treinta pesetas, que entrego a la Junta del Congreso, muy agradecida a la valiosa e ilustre cooperación de V.R.I. Aprovechando esta oportúsimas ocasión para enviar su fraternal abrazo al querido hermano del Nuevo Mundo y de la Nueva España, al encomendarse a sus oraciones y ofrecérsele amigo y servidor en Cristo I.b.l.m.

José, Obispo de Vic.

F

1657. A Joan Maragall.

Vic, 24 de desembre de 1910.

Estimat Maragall: aquest matí só rebut la seva carta, i ara, abans de baixar a Matines del Sant Naixement, vull posar-li dues ratlles, puix en lo dia de Nadal jo sento una espècie de devoció envers los Pares de molts fills, com és V. La fecunditat és pròpia del Ser infinit, lo nostre Pare celestial, i son Fill unigènit volgué revestir-se de carn humana per a multiplicar los fills de Déu. V. ha sigut un instrument de la Providència per a multiplicar en la terra los fills i adoradors del Pare celestial. — Que ell beneesca a V., a la seva digna

Esposa, als fills i demés família de V., com li demana son amic afm. i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1658. A Agustí Valls i Vicens.

Vic, 24 de desembre de 1910.

Estimat Agustinet: esperant l'hora de baixar a Matines del Sant Naixement t'escric dues ratlles, puix lo dia del gran Naixement del Fill de Déu en carn mortal, és un dia en què a mi me fan una espècie de devoció los Pares de numerosos fills, com ets tu. — Que Déu te'ls conservi, i els santifiqui i concedesca a tu i a la teva Esposa gràcies i benediccions per a regir-los dignament a la terra i merèixer después la vida eterna, com li demana ton amic afm. i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1659. A Pere Santacana.

Vic, 25 de desembre de 1910.

Estimat amic: també jo li desitjo unes bones i santes festes de Nadal, en companyia de totes les seves famílies, a les quals saludarà de ma part. — Respecte a les obres, si per cas per disminució d'hores de jornal el pressupost ha de tenir alguna variació, l'encarregat d'elles farà una addició al pressupost, marcant l'augment, i jo ho deixo a la vigilància de V., i

m'ho posarà en coneixement, puix desitjo anar sempre amb seguretat, en quant sia possible. — Guardi's del fred, conservi's bo, i disposi de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1660. A Sor Cecília

Vic, 26 de desembre de 1910.

Muy apreciada Sor Cecilia: recibo con gusto tus felicitaciones y las de tu M. Superiora y ruego al dulce Jesús que os bendiga a todas las Religiosas de Jesús y María, ya que os cobijáis bajo esta doble protección, la más poderosa del cielo y de la tierra. — De Jesús y María has de aprender la suavidad y la fortaleza, la humildad y la obediencia que aseguran la paz del alma, que los ángeles cantaron sobre la cueva de Belén. — Correspondiendo a tus deseos voy a decir que te manden un Mes de S. José y tú no olvides en tus oraciones a tu antiguo confesor

El Obispo de Vic.

F

1661. A Joan Serra i Mercader.

Vic, 27 de desembre de 1910.

Muy Señor mío y de mi mayor consideración: el Obispo, mi Señor, ocupado en las múltiples atenciones de su sagrado ministerio, me encarga le escriba el gusto con que ve el en-

tusiasmo de V. en honrar la buena memoria de su Señora Tía Sor Rita, hija de San Vicente de Paúl, ejemplar hermana de la Caridad. Cree no obstante el Señor Obispo que no puede confiarse en la cooperación económica de esta Diócesis en la realización de los generosos proyectos de V. como le parece que le indicó ya verbalmente, porque la citada religiosa desempeñó su benéfico ministerio fuera de este país, lo cual hace que en el mismo sea poco conocida, a pesar de sus indudables merecimientos, y sobre todo porque siendo la industria el principal recurso de esta región, el trabajo sufre una verdadera postración desde hace ya mucho tiempo.

Saludándole en nombre de S.S. Ilma. me es grato ofrecer a V. el testimonio de mi más distinguida consideración.

José Dachs, pbro.¹

V

1. El text, encara que el firma el Dr. Dachs, és redactat amb lletra autògrafa del Dr. Torras fins on diu «desde hace mucho tiempo». La resta és lletra de Josep Dachs.

1662. Al President de la Lliga Espiritual de Nostra Senyora de Montserrat.

Sr. President: amb gust só llegit la seua carta dant-me compte de la vida fecunda que porta la Lliga de la digna Presidència de V.; i al felicitar als socis per als nobles sentiments que els animen i que tradueixen en obres de zel per a la conservació i augment de la pietat popular, demano a Déu que beneesca la benemèrita institució. — Així serà puix és una branca de la Iglésia catòlica, i com V. me manifesta, cerquen en sos actes de propaganda la benedicció del seu propi Pastor. Com ell jo autoritzo també l'envio de què em parla als R.R. Rectors d'aquest Bisbat dels cartells excitant als fiels al cant en les Iglésies. Lo cant dels cristians en la Iglésia de

la terra és com un ressò dels cors angèlics de la Iglésia del cel. Sien constants en aquesta pràctica que de l'antic testament passà a les Catacumbes, i que la Iglésia sempre ha usat, que el cant popular conquista l'ànima del poble. ¿Què és l'Evangeli sinó un diví cant popular que entonà en aquell apartat país de la Palestina lo Verb etern i que ha ressonat per tot lo món? I per aquest cant sublim les generacions humanes aprenen lo camí de la salvació eterna. — Agraint, Senyor President, les proves d'afecte, que V. i els seus companys me manifesten en la carta, se li ofereix servidor en Jesús, Senyor Nostre

Lo Bisbe de Vic.

F

1663. A Josep Soler i Aloi.¹

Estimat Senyor Soler: li recomano als Senyors que li entregaran la present, coneguts d'una cosina meva, i que vénen a Vic per un projecte que interessa a la ciutat i a la comarca. Com que sé lo que V. estima aquesta terra tinc la seguretat de que els proporcionarà les notícies que ells desitgen.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. De Vic.

1664.

(sense data) (1910)

Vilaseca — Manresa.

Envía su pésame por el querido difunto, y concede las indulgencias pedidas

Obispo.

V

1665.

(sense data) (1910)

Envío pésame por muerte del querido Narciso. Cumplido encargo.

Obispo.

V

1666. A l'Arxipreste de Manresa.

Vic, 3 de gener de 1911.

Estimat Sr. Arxipreste: moltes mercès per les fotografies de la solemne rebuda que els manresans feren al Representant del Sant Pare. Lo Senyor Nunci m'escrigué un d'aquests dies passats, recordava la seua visita a Manresa, tan entusiasta i respectuosament rebut, i em deia que havia consolat molt al Sant Pare aquell acte qual descripció havia llegit en l'«Osservatore Romano».

I li escric per a consol de V. que treballà tant pel bon èxit de l'acte i dels demés que hi contribuïren.

Desitjant a vostè i als seus bona salut i augments de gràcia, los envia sa afectuosa benedicció

El Obispo de Vic.

V

1667. A Lluís Albert.¹

Vic, 3 de gener de 1911.

Rdo. Sr. Dn. Luis Albert.

Mi querido amigo: deseo que el Señor conceda a V. y a sus compañeros y alumnos plenas felicidades en este y otros muchos años para servir fielmente a la Iglesia nuestra Madre y propia santificación.

Voy a hacerle un encargo especial, que V. sabrá cumplir con el conocimiento que tiene de Roma. Se ha ofrecido una plaza pensionada en el Instituto histórico que el Gobierno español va a establecer en Roma, a un joven diácono, que será sacerdote en las primeras témporas, que tiene concluidos sus estudios y que ahora está en Tarragona para tomar el grado de licenciado a la conclusión del curso. Es joven bueno y muy equilibrado. Pero como la Santa Sede ha hablado para que se tomasen precauciones con los jóvenes, quiero saber si vería con gusto o disgusto que el citado eclesiástico aprovechase la pensión para familiarizarse con archivos y museos, completando esta clase de conocimientos a los cuales tiene afición. Si le admitiesen en el Colegio de que V. es digno Director o Rector, con V.V. viviría; si esto presentase dificultad viviría en la casa religiosa que se le designase, quizás con los misioneros del Inmaculado Corazón de María.

Dados estos antecedentes, espero que V. se enterará de si

a la Santa Sede le ha de ser agradable la ida a Roma de mi joven eclesiástico, pues no deseo más que serle agradable en todo; y confío no tardar en saber la respuesta pues los de Madrid parece que llevan alguna prisa en la provisión de las plazas. — Muchas memorias a sus compañeros y a mis jóvenes colegiales y es siempre de V. amigo y servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

F

1. Director del Col·legi Espanyol de Sant Josep a Roma.

1668. A Josep Mª Sert.

Vic, 13 de gener de 1911.

Sr. Dn. Josep Mª Sert.

Estimat Josep Maria: rebo la teua carta i sento les contrarietats i consegüents amargures que has passat, i de què em parles. És clar que tota obra d'importància en la seua execució importa dificultats i treball, però per lo mateix convé no estendre l'activitat, i esmerçar lo temps en altres treballs, que naturalment sempre són en detriment de l'obra principal. Tu ja estàs convençut de la transcendència de la pintura que vas executant, transcendència per a aquesta Iglésia, i per a tu mateix, com artista. Jo no t'he importunat respecte del temps, perquè comprenc que és obra que n'exigeix, però tu comprendràs també que una obra que té un caràcter d'interès col·lectiu tan marcat, no convé que vaja allargant-se per molts motius; i encara tingues per cert que altre Capítol canonical, que no fos lo de Vic, influït en favor teu, i de si mateix pacífic, hauria sigut més exigent respecte al temps en què l'obra havia d'ésser realitzada.

Me parles de dificultats econòmiques. Jo precisament des

d'un principi ja et diguí que per res volia que comprometteses la teua fortuna, i en aquest mateix sentit vaig parlar a algú de la teua família, puix per cap interès, ni per l'esplendor de la Iglésia, a la qual tinc consagrada la meua vida, vull jo perjudicar a ningú, i menos encara a tu, a qui de des que eres molt jove te tinc un especial afecte.

La vida parisenca és clar que ha d'ésser cara, si es vol seguir als qui viuen en una certa elevació, i perteneixen a les classes altes; i de consegüent tu, que tens un esperit que sap transcendir les vanitats mundanes, i trobar lo goig en altra categoria de dignitat, inaccessible a la vulgaritat humana, sabràs trobar dins d'una vida modesta i tranquil·la, que encara facilita la intuïció artística, la manera d'anar treballant, sens que quedi compromès lo teu pervenir econòmic.

Tingues aquesta abnegació, encara que et costi per raó dels hàbits de vida social contrets amb la teua posició, i pensa que aquesta modèstia de vida, no sols és convenient per l'execució de l'obra de pintura que estàs treballant, sinó per tot lo teu pervenir.

Te parlo amb aquesta llibertat perquè comprenc los forts estimulants de la vida parisenca sobre d'un jove artista, de bona posició, aïllat de la família enmig del gran món, i perquè t'estimo.

Rep, estimat Josep M^a, l'expressió dels més vius afectes, que t'envia

Lo Bisbe de Vic.

V

1669. A la Rda. Mare Abadessa del Monestir de Caputxines de Manresa.

Vic, 16 de gener de 1911.

Apreciada Mare Abadessa: escric al R.P. Guardià dels

Caputxins de Manresa que ell i el R.P. Provincial examinin si convé que la Comunitat de Caputxines de Manresa adopti el Manual Seràfic que V. m'envia i que jo li retorno junt amb la regla de Sta. Clara. — Segons el que ells diguin eixa Comunitat podrà fer, puix dit Manual no té caràcter obligatori. De tots modos tot lo que siga revestir-se de l'esperit de Sant Francesc i de Santa Clara és convenient puix l'esperit seràfic és tan excel·lent que en l'Església de Déu ha d'ésser cultivat i les filles de Santa Clara han d'ésser com una família en la qual perpètuament duri aquell amorós Jesucrist que d'un modo tan perfecte i dolç posseïa la Santa Fundadora, aquell desposseïment de tot del gloriós Sant Francesc que el feia tan amat del Redemptor Jesús que mereixi ser una imatge vivent d'Ell. — De tots modos tota eixa Comunitat ha d'ésser molt tranquil·la, sens preocupacions, ni inquietuds, amb santa concòrdia i pau, pensant en fer-se santes per medi de l'abnegació de si mateixes, que prepara per la santa unió de l'ànima amb son Déu i Senyor. — Respecte a la consulta de si poden aplicar els aniversaris fundats en sufragi dels fundadors aplicant-los les misses de Sant, ja ho poden fer. — I ara encomanant-se a les oracions d'eixa fervorosa Comunitat, saluda a totes les religioses i els envia la seva benedicció més afectuosa

El Bisbe de Vic.

R

1670. A Josep Sardà i Vallès.¹

Vic, 17 de gener de 1911.

Estimat amic: acabo de rebre l'esquela mortuòria de la seva mare sogra, la bona Alberta Baltà, que al cel sia, i allà tots

la podam veure. La coneixia de des que jo era noi i encomanaré a Déu a l'estimada difunta i demanaré al Senyor lo consol per la filla, per V. i tots los demés d'eixa casa.

Sempre havia sigut una bona cristiana i surt d'aquest món auxiliada dels sacraments que són una garantia de vida eterna, i V.V. han tingut lo consol de poder-la cuidar fins a una edat avançada. Que per molts anys la puguen encomanar a Déu. Espero que V. trametrà lo meu pèsam al Dr. Dn. Anton Baltà, germà de la difunta, i antic amic

Sempre de V.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. De Vilafranca del Penedès.

1671. A Joan Xandri.¹

Vic, 19 de gener de 1911.

Molt estimat Sr. Rector: me està molt bé lo projecte de construcció del campanar puix les raons que V. al·lega demostren la quasi necessitat d'aquesta obra. Jo per ma part los prometo a dit objecte la quantitat de dos-centes cinquanta pessetes, o sia cinquanta duros; i pot dir als seus feligresos que en lo bisbat hi ha moltes altres atencions i necessitats a què se deu acudir, i que aquestes obres naturalment han d'ésser socorregudes pels veïns i propietaris del lloc amb preferència. — Lo que no em sembla bé i ho prohibeixo és la venda de l'estàtua jacent del Senyor de Tous, puix aquest fet en primer lloc seria una injustícia contra els difunts, puix essent l'estàtua un monument funerari sens dubte pagat per la família respectiva i autoritzat per la Iglésia, aquesta que abomina de la desamortització de què ha estat víctima cauria en

lo mateix pecat venent-se lo que el fundador creia que la Iglésia faria respectar. En segon lloc la Iglésia mai s'ha de desprendre d'obres artístiques o arqueològiques pel seu bon nom, puix de lo contrari donaria raó als que diuen que és enemiga de la cultura i de la civilització.

Me faig càrrec de lo que diu de l'escassetat d'alhajas i utensilis del culte en aqueixa parròquia, per raó del gasto de les noves construccions fetes, però l'edifici del temple és la primera alhaja i amb lo temps ja s'aniran proveint de lo necessari.

Desitjo que estiga bo, que aguantí bé los fredes, i saludant-lo amb afecte s'encomana a ses oracions i li envia la benedicció

Lo Bisbe de Vic.

V

1. Rector de Tous.

1672. A Pere Santacana.

Vic, 20 de gener de 1911.

Estimat Peret: suposo que en virtut de lo que em deia en sa darrera carta, hauran ja anat a cercar fondos al Senyor Nogués, avisant-lo prèviament, per a les obres de la Iglésia i Casa Rectoral de Les Cabanyes. També me vaig fer càrrec de l'augment del pressupost, a conseqüència de la disminució d'hores en lo jornal dels obrers. Suposo també que ja es recorda que vull que els comptes i els pagos de les obres sien completament independents dels comptes i administració del patrimoni. — Convé que vigilin les obres, i si realment l'import d'elles correspon a la consignació del pressupost presentat. Si V., per no estar prou robust, no pot anar-hi, son

cunyat doctor Josep me sembla que pot suplir-lo. Deixo a la discreció de V. que si conceptua convenient en algun cas dubtós de l'obra, o que li sembli que el mestre se troba amb dificultats, lo consultar a algun arquitecte; però aleshores paguin de seguit la consulta, com honoraris d'una consulta determinada. Ja comprèn V. que al dir que el mestre d'obres les dirigisca, això no significa un exclusivisme, que podria ésser en detriment de l'obra, que desitjo surti sòlida, útil i de bon gust. — Só rebut un ofici d'una *Liga para la vigilancia del niño y educación de madres* d'eixa vila, firmat per una Senyora, dient-me que m'havien nombrat soci honorari i protector de la mateixa, i demanant-me que jo iniciés una subscripció. Com que no sé de què es tracta, ni el caràcter que pren l'associació, ni res absolutament d'ella, espero que V. m'informarà, i en cas de que V. crega que dec prendre part en la subscripció, que em dirà la quota que li sembli, dades les meves circumstàncies, amb què de he contribuir-hi, i enterar-se de si això és subscripció per una vegada sola o si és permanent. — Guardi's molt del fred, i cuidi's bé, perquè, aquí a lo menos, fa molt temps que apreta. Espero que quan la temperatura se suavitzí una mica, que son cunyat doctor Josep pujarà alguns dies, que ja l'enyoro. V. ha de tardar més, puix a Vic, fins molt enllà, és possible una baixa forta, que a V. podria perjudicar-lo. — Moltes memòries a les seves famílies, i V. disposi de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

Espero no tardarà en contestar-me a la pregunta sobre la *Liga* de què li parlo.

F

1673. A Tomàs Costa.

Vic, 23 de gener del 1911.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Metropolitano y caro Hermano: en contestación a la Circular de V.E. de 18 de los corrientes notificando otra del Exmo. Sr. Nuncio Apostólico en España acerca del cumplimiento de la circular de la Sagrada Congregación Consistorial de 22 de agosto último sobre estudios en el primer período, en los Seminarios, adjunto a V.E. una nota de las asignaturas que ya de tiempo se estudian en dicho período en este Seminario y que son todas las que pide la referida Sagrada Congregación, excepto los elementos de lengua griega, cuya implantación aquí presenta algunas dificultades, pero que no obstante miraremos de vencer.

De V.E. s.s.q.l.b.l.m.

José, Obispo de Vic.

ASV

1674. Al Rector de Vacarisses.

Vic, 26 de gener de 1911.

Estimat Sr. Rector: no sé si li haurà escrit el Sr. Secretari Dr. Dachs, a qui vaig encarregar que s'ocupés de la carta de V. en què demanava retirar-se de la parròquia per raó de salut. De tots modos ja se n'ocupa. Jo sento que V. no estiga bo per a continuar el seu ministeri, i espero que amb l'ajuda de Déu si és aquesta la seva santa voluntat, es recobrarà puix no té encara V. edat molt avançada. — Avui só firmat les preces a Roma demanant dispensa de residència de la parròquia. —

S'encomana a les seves oracions i li envia sa afectuosa benedicció

El Bisbe de Vic.

R

1675. A Lluís Albert.

Vic, 26 de gener de 1911.

Rdo. Dn. Luis Albert.

Mi querido amigo: ante todo le doy las gracias por la diligencia con que cumplió el encargo acerca de la ida a esa de un joven eclesiástico destinado al Instituto Histórico en proyecto. No irá ni ese ni otro hasta que se vea cómo resulta la cosa.

Le incluyo una nota para que V. se interese en el despacho del asunto a que se refiere, pues interín no se resuelva queda la misa de punto o señalada, sin ser celebrada por el recurrente y el Párroco de la Seo de Manresa se queja como V. comprenderá. Además, estas situaciones indeterminadas son contrarias al buen orden o disciplina de las Comunidades de las Iglesias parroquiales, y colegiadas. Se encomienda a sus oraciones, le saluda a V. y a sus compañeros, y se le repite amigo y servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

F

1676. A Josefa Rossell.

Vic, 26 de gener de 1911.

Apreciada cosina: espero tindràs la bondat de fer entregar

l'adjunta carteta al Sacerdot a qui va dirigida, que em diu que és conegut teu i que viu a Sarrià, puix jo ignoro la seua direcció.

Desitjo que estigues ben bona, i que cada dia sies més santa, que per això Déu nos envia al món i més encara a aquells a qui la Providència ha separat del món i ha donat independència de vida.

Encomanant-se a les teues oracions t'envia la benedicció a tu i a tota la teua casa ton cosí i servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

F

1677. A Josep Maria Trias i Bes i Enric Laplana i Mundó.¹

Vic, 27 de gener de 1911.

Estimats joves i amics: amb gust assistiria a la sessió que la benemèrita Congregació de Maria Immaculada projecta dedicar a l'insigne Balmes lo dia 19 d'aquest mes de febrer, corresponent així a l'amable invitació que em fan en la seua carta. Però les obligacions del meu sagrat ministeri m'ho impedeixen.

Amb gust hi assistiria recordant antigues i afectuoses relacions amb la Congregació que són per a mi una de les més dolces memòries de la vida passada, per qual motiu m'interessa tot lo interessant de la Congregació. I veure com lo jovent s'acobla al voltant de Balmes és un fet sumament interessant. Lo excels escriptor és un mestre exemplaríssim en l'art de pensar bé; viu sempre en la realitat cristiana, no és pretensions i mai s'aparta del sentit comú del qual féu un exactíssim còdic a l'escriure *El Criterio*.

És un guia amable, segur i lluminós per la joventut estudiantosa i dedicada a l'especulació intel·lectual. No és boirós, sinó clar, com bon català, no enlluerna, però il·lumina. Balmes és un gran amant de la Veritat, i avui la Veritat no és estimada per una bona part d'hòmens donats a l'estudi. S'ha apoderat d'ells lo deliri del plaer, i la Veritat no els interessa. Cerquen emocions vinguen d'a on se vulla, s'enamoren de lo nou, com criatures, i la sòlida Veritat, que és l'única satisfacció completa, és per ells massa substancial. La coqueteria de la mentida, les excitants falòrnies intel·lectuals i artístiques, les utopies socials, los encisen i sedueixen, i com l'amor esclavitza, hi ha una part de jovent esclava, qui perdut lo domini de si mateixa segueix l'última moda intel·lectual, lo qual significa poca intel·lectualitat, perquè l'objecte de la intel·ligència és la Veritat, la qual posseeix una atracció i bellesa d'eterna e infinita sublimitat. Confonen la moda amb lo progrés i pensen que tota novetat és un progrés quan lo progrés, que havem d'amar sempre, consisteix en ficar-se més endins de la Veritat i la Veritat no la fan los hòmens, los hòmens sols podem cercar-la, estimar-la i adorar-la. I un cop trobada deslliura als qui de veres l'estimen. La Veritat és una manifestació de Déu als hòmens i l'únic qui ens porta a Déu és Jesús. D'a on ve que la plenitud de la Veritat se troba solament en la sabiduria cristiana i d'aquesta fou heraud insigne, eminent doctor i constant enamorat lo nostre Balmes.

Per això és un fet satisfactori veure als jóvens de la Congregació Mariana de Barcelona honrant al famós escriptor de Vic, home sempre de sòlida doctrina, quals aficions no eren efecte de concupiscències intel·lectuals, de diletantisme inconstant, sinó que provenien d'un alt amor a la Veritat que és la dolça i sempre fiel esposa de tot esperit recte.

La pròxima sessió a la qual me conviden significa aquesta noble direcció espiritual; i amb les presents ratlles vos en-

via la seva adhesió, lo seu desig d'un progrés continu de la Congregació i la salutació apostòlica

Lo Bisbe de Vic.

F

1. President i Secretari, respectivament, de la Congregació de la Immaculada Concepció i Sant Lluís Gonzaga de Barcelona.

1678. A la Rda. Mare Superiora de les Saleses de Manresa.

Vic, 28 de gener de 1911.

Madre Superiora: aunque sólo tengo unos instantes, no quiero dejar que pase la fiesta de nuestro querido San Francisco de Sales sin que reciban cuatro líneas más de felicitación, pues es un santo que pensando en él y hablando de él siempre se gana espiritualmente, porque su suavidad es como el aceite que penetra en el alma, la edifica, la suaviza y la nutre aumentando la vida del alma.

Dichosas sus hijas que pasan la vida leyendo los escritos del Doctor de la Iglesia más a propósito en nuestros tiempos para el cultivo de la vida espiritual, que esencialmente consiste en el cultivo del amor a Dios y del amor al prójimo, que en ambos amores fue héroe y maestro el glorioso Obispo y príncipe de Ginebra.

Este amor sobrenatural más se adquiere por contagio que por enseñanza especulativa, y por esto el trato con el Santo Obispo, la comunicación con el mismo produce siempre un aumento de amor divino, y de amor a nuestros hermanos. Y ya sabéis que en este doble amor consiste y se contiene toda la ley.

Yo soy ministro de esta Ley y de consiguiente sacerdote

de este amor sobrenatural y divino que trajo al mundo nuestro Señor Jesucristo, y del cual fue excelentísimo y fecundísimo sacerdote San Francisco de Sales. Por esto aprovecho la fiesta del día de mañana para deciros que al rogar, pedir y suplicar para vosotras este amor, pidáis también una participación del mismo para vuestro Prelado, que al felicitaros os envía a todas su más afectuosa bendición

El Obispo de Vic.

F

1679. Al Rector de Sau.

Vic, 1 de febrer de 1911.

Mi querido Sr. Cura Párroco: he recibido su atenta carta acompañando la copia de la reclamación dirigida al Excmo. Sr. Gobernador Civil contra el proyecto de construcción del pantano o depósito de aguas del Ter, con destino a Barcelona. Me ha parecido bien, y estoy dispuesto a prestar mi apoyo a ese Municipio y Parroquia en asunto tan trascendental, y así puede V. manifestarlo de mi parte al Sr. Alcalde, propietarios y demás interesados en el asunto. No obstante creo que aún no ha llegado el momento oportuno de mi intervención, y como V.V. ya vigilarán el curso del asunto, ya me avisarán cuando sea la hora para no gastar fuerzas inútilmente.

Saludándole muy afectuosamente y encomendándose a sus oraciones le envía su bendición

El Obispo de Vic.

R

1680. A Antoni Griera.

Vic, 2 de febrer de 1911.

Estimat: desitjo que et vagis aprofitant en los estudis que em manifestes, en la teva carta d'11 de febrer últim, estàs fent; i complint, com és ton dever, amb los estudis que t'imposa la pensió que disfrutes, faràs bé de dedicar-te també a aquells estudis que tenen interès permanent en les ciències eclesiàstiques, com són les grans llengües en què en la antiguitat, i en lo temps modern s'han escrit, i s'escriu lo que té interès general per la religió. Consagrat tu a l'estudi de la filologia, no t'ha de ser difícil seguir la direcció d'estudi que t'indico. — No és estrany que hagis notat entre certs literats, fins tractant-se d'estudis en si indiferents, odi envers nostra Santa Mare la Iglésia. És aquella lluita que es començà al Paradís i durarà fins a l'últim dia del món. Això vol dir que has d'estar amb molta precaució per a que no sofreixi dany la teva vida espiritual i la teva fe, puix la ciència i la literatura és moltes vegades aprofitada per la impietat com a vehícul per a la difusió de son esperit pervers. — Puix que ets a Suïssa te recomano la lectura de Sant Francisco de Sales perquè me sembla que un Autor llegit en son propi país ha de resultar més interessant. D'altra banda lo Sant Bisbe de Ginebra és sempre d'una gran intensitat i eficàcia en les ànimes qui aspiren a una vida de perfecció, com tu deus aspirar-hi per raó de ta vocació sacerdotal. — Que Déu, estimat fill, te la conservi pura i santa, com li demana a l'enviar-te sa benedició més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

No et preocupis per lo que em dius de que per raó del grau potser no podràs estar de des lo començament del curs al Seminari.

F

1681. A Maximiliano Arboleya.¹

Vic, 3 de febrer de 1911.

Señor de todo mi aprecio: recibo su amable carta y los libros de V. que ha tenido la bondad de mandarme y que agradezco mucho. Igualmente agradezco sus estudios sobre nuestro Balmes, pues así el famoso escritor, sacerdote de Vic, ha tenido un homenaje más completo, y los libros de V. irán a una Biblioteca Balmesiana que con motivo del Centenario hemos inaugurado en la Biblioteca pública Episcopal, colocándose en ella no sólo los libros sino las traducciones y todo cuanto hace referencia al famoso escritor. — No me es fácil satisfacer su deseo de escribir algo para ir al frente de su librito «Balmes político» que le han premiado en Reus. Estoy agobiado de trabajo, y de otra parte el terreno político no me es familiar y este aspecto del gran escritor es el que tengo menos conocido. — Sólo por alguna carta me relacioné con su difunto Señor tío el malogrado Obispo, Sr. Martínez Vigil, que V. me cita, pero admiraba su talento y su celo apostólico. — De V. servidor en Cristo,

El Obispo de Vic.

F

1. Pvre., d'Oviedo.

1682. A Pere Santacana.

Vic, 6 de febrer de 1911.

Estimat Peret: realment me subscriguí per cinc exemplars a la Història de Vilafranca, i jo em creia que li havia escrit a V. que les anés pagant. De consegüent faci-ho, puix per oblit,

sens dubte, no li havia escrit. — Faran bé de que combreguen los seus fills, encara que només tinguen set anys, puix és ara llei de la Iglésia, mentres tinguen lo coneixement corresponent, lo qual lo doctor Josep ja pot examinar-ho. — Diga doncs també a dit doctor Josep, cunyat de V. que vinga aquesta setmana o l'altra, avisant abans, per a que jo pugui prevenir-me. Com ell podria tenir alguna ocupació personal a la Comunitat, li deixo a ell la determinació, però que escriga en temps. Avui só tornat de visitar la vila de Torelló. Li diga també que vinga arropat, puix aquí fa més fred que a Vilafranca. — Moltes memòries a les seves famílies, i disposi de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1683. A Joaquim de Llavaneres, O.C.

Vic, 7 de febrer de 1911.

Muy querido amigo: he tardado algunos días a contestar a su muy grata carta, por ocupaciones que nunca faltan, y por ausencia de algunos días que he pasado en la Visita Pastoral de una de las más importantes villas de la Diócesis. De otra parte iba también discurriendo la manera de satisfacer los nobles deseos de V.R. Porque aquí tenemos varias colectas establecidas, la de Propagación de la Fe, de los Santos Lugares de Jerusalén, la de los negros de África y el Dinero de San Pedro, cuya organización diocesana acaba de establecerse con un pequeño periódico, o mejor Revista, que para fomentar la obra sale unas cuatro veces al año, y que proporciona recursos de alguna importancia a la Santa Sede, relativamente a una Diócesis modesta y en su casi totalidad pobre, como es la de Vic, ya que como V.R. sabe los propie-

tarios y capitalistas de alguna importancia viven todos en Barcelona, y los pequeños fabricantes y propietarios y los obreros no están en situación próspera. He temido que introducir un nuevo organismo para la Conservación de la Fe en Roma (obra sin duda capitalísima, meritoria y necesaria y que explica el piadoso entusiasmo que siente V.R. por ella) no fuese en detrimento de la obra del Dinero de San Pedro, que es aún una planta tierna y no completamente arraigada, pues la gente popular tal vez no distinguiría bien entre una y otra obra, y por ésto he determinado, no hallando de momento una forma viable de implantar el proyecto acariciado por V.R., enviarle una cantidad, que sin duda es superior a la que produciría una colecta por las Parroquias de la Diócesis, y que saco con mucho gusto del bolsillo de José Torras que posee caudal familiar, pues que el bolsillo del Obispo de Vic ya se necesita todo para las múltiples necesidades de la Diócesis. Le remito pues con la presente dos mil quinientas pesetas, o sea quinientos duros y más le remitiría, si no tuviese también que atender a necesidades de los pueblos donde radican mis fincas, y que un propietario eclesiástico no puede desatender. — Le devuelvo el precioso autógrafo de nuestro Santísimo Padre Pío X, que tanta honra hace a V.R. y que comprendo ha de ser poderoso estímulo a su celo y pido a Dios conserve por muchos años una vida toda empleada en su Santo servicio; y encomendándose a las oraciones de V.R. es siempre su amigo y servidor en Jesucristo y María

El Obispo de Vic.

F

1684. A Josep Deàs.

Vic, 8 de febrer de 1911.

M.I. Sr. Abat del Monestir de N^a Sra. de Montserrat.

Molt venerat Sr. Abat, i car amic: li envio a V. i a tota la Comunitat montserratina la meua felicitació per la festa de la gloriosa Santa Escolàstica, l'angelical germana de S. Benet, i patrona també de la ciutat de Vic.

Que la piadosíssima Verge, com capitana de les innumera- bles verges benedictines, simbolitzada divinament pel colom, alcançi de Déu que per sigles i sigles Montserrat sia la posada d'ànimes santes i contemplatives que alcin son vol envers Déu, alabant-lo i beneint-lo e implorant les seues benediccions sobre de nostre país, com li demana humilment, encomanant-se a les fervoroses oracions d'eixa Comunitat tan estimada

Lo Bisbe de Vic.

M

1685. A Marcelino Menéndez y Pelayo.

Vic, 9 de febrer de 1911.

Mi querido amigo: en ciertas ocasiones siento una im- periosa necesidad de felicitarle, y esto no es cuando V. publica alguno de sus libros que revelan una eminente inteligencia, sino cuando en alguno de sus actos públicos se revela un hombre que sobresale de la vulgaridad reinante. Acabo de leer su juicio sobre el Sr. Costa (q.e.p.d.), y constituye uno de esos actos. El mundo más se edifica por las obras, por los actos de un hombre, que por sus escritos. — Siempre de V. amigo afectísimo y servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

F

1686. A Josep Albinyana, S.J.

Vic, 9 de febrer de 1911.

R.P. Josep Albinyana, S.J.

Estimat amic: ja vaig respondre a la M. Superiora de l'Ensenyança de Manresa que ateses les raons que al·legava la germana de V. podia anar a Barcelona per a que se li practicàs l'operació. Jo em creia que se li faria a casa de V.; havent d'anar a una clínica és convenient que prenguen les precaucions que a la discreció de V. deixo jo enterament.

Tots los d'aquesta casa lo saluden, agraeixen sos bons records i el tenen com un antic amic. V. saludarà també al P. Bolet i demés amics del Col·legi de Sarrià de part de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1687. A l'Alcalde de Barcelona.

Vic, 21 de febrer de 1911.

Excmo. Sr.: con agradecimiento he recibido de V.E. el nombramiento de miembro del Comité de Honor de la VI Exposición Internacional de Arte, que va a celebrarse en Barcelona, y deseando completo éxito al proyecto, que se dirige al fomento de uno de los elementos de mayor eficacia en la cultura humana; ruego no obstante a V.E. se sirva retirar mi nombre del referido Comité de Honor, pues ejerciendo el que suscribe una magistratura espiritual en el pueblo cristiano, y existiendo hoy diversas tendencias y criterios en materia de Arte, no puede exponerse a que por consecuencia de esta disparidad de criterios se encuentre en contradicción tal

vez con el desarrollo que resulte del proyecto de esa Excma. Corporación Municipal y de la Comisión organizadora de la sexta Exposición Internacional de Arte que va a celebrarse en la ciudad de Barcelona. — Dios guarde a V.E. m.a.

José, Obispo de Vic.

F

1688. A Josep Albinyana, S.J.

Vic, 27 de febrer de 1911.

R.P. Josep Albinyana, S.J.

Molt estimat Pare Albinyana: só rebut les seues dues cartes i l'última amb les satisfactòries notícies del bon èxit de l'operació de la seua germana, que sempre és un trànsit difícil e inquietant. Que Déu Senyor nostre l'ajudi a posar-se bona si així li convé, i quan ella estiga en disposició de parlar, pot manifestar-li que li envio l'enhorabona per sa fortalesa en sofrir, i que donga gràcies a Déu i a la Verge Santíssima que l'han assistida en un pas tan dolorós i difícil. — Ningú més del cas que V. per a assistir-la i consolar-la.

Moltes memòries als P.P. Rector i Bolet en especial, i a tots los demés i V. dispose de son afm. que s'encomana a les seues oracions

Lo Bisbe de Vic.

F

1689. Al Rector de Sallent.

Vic, 15 de març de 1911.

Estimat Sr. Rector: ahir vingué un jove sacerdot, agregat canònicament a Solsona, però fill de Sallent, pretenent com a tal entrar en la Comunitat. Jo li vaig dir rodonament que no, perquè quan hi ha un tan gran número de sacerdots de la Diòcesi, si hi ha un tros de pa no s'ha de dar al que voluntàriament ha sortit d'ella. Com en eixa Comunitat sols es dóna com un economat i no possessió de benefici, per ésser incongruós, la designació de la persona està en mans del Prelat d'acord amb el Pàrroco. No obstant, li poso aquestes quatre ratlles perquè me sembla que dit subjecte deu estar en conivència amb algú puix me digué portava els Estatuts de la Comunitat, i V. estigui al tanto. — El saluda i beneeix amb el major afecte

El Obispo de Vic.

F

1690. A Lluís Pericas.

Vic, 15 de març de 1911.

Estimat amic: acabo de llegir l'esquela mortuòria de la seua bona mare, que al cel sia, i envio a V. i a tota la seua tan apreciable família lo testimoni d'afecte associant-me al natural dolor de V.V.

Que al cel tots la podam veure. Era piadosa, amiga de Déu, i de consegüent lo bon Jesús, nostre dolç Redemptor, l'haurà rebuda en lo seu regne de misericòrdia. Pregaré per ella i perquè lo Senyor concedesca a tots V.V. aquell consol de l'ànima que suavitza les més fortes amargures.

Faça conèixer lo meu pèsam a tota la família; i considerant-los encara molt estimats feligresos los envia la benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1691. A Agustí Valls i Vicens.

Vic, 20 de març de 1911.

Estimat Agustinet: encara que ple d'atencions no vull deixar de posar-te dues ratlles responent a les tues dues darres cartes que respiren la devoció que professes al Santíssim Sagrament que és l'obra meravellosa de misericòrdia de Jesús, en favor de sos germans, los fills d'Adam, plens de misèria i de necessitat.

Ja em figuro que el dia de Sant Josep fou comunió general de casa teva i de les cases dels teus parents. Que el gloriós patriarca sia sempre lo vostre protector.

Ara que ve lo bon temps has de pujar un dia, avisant prèviament, puix lo comptar i despatxar en la banca han de tenir alguna petita interrupció, que fins després se torna al treball amb major gust.

Digues al teu nebot Manuel que li desitjo molt bon viatge, i que el sepulcre de Sant Pere i de tants Sants i Martris li encenguen més lo cor en l'amor de les coses eternes.

Memòries a tots los teus i disposa sempre de ton amic afm. i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1692. Telegrama a S.S. el Papa Pius X.

Italia. — Roma. — Eminentísimo Cardenal Secretario de Su Santidad: Que por muchos años Pío X pueda regir la Iglesia de Dios,

El Obispo de Vic.

F

1693. A Antoni Bernat i Rossell.

Vic, 21 de març de 1911.

Sr. Dn. Antoni Bernat i Rossell.

Estimat: só rebut la teua carta de bons dies i m'alegro de veure los sentiments de caritat que en ella expresses, i l'afecte que portes als qui són víctimes de la desgràcia. Déu t'ho pagarà.

Però lo que proposes de fer entrar a un noi en lo Seminari de Vic per caritat, és impossible. No solament los Reglaments prohibeixen que es faça aquesta caritat als de fora bisbat, sinó que comprendràs que una Diòcesis pobra com és la de Vic, no ha de carregar-se en favor d'una Diòcesis rica com és la de Barcelona, a la qual perteneix lo noi que tu patrocines, essent així, además, que aquí tenim clero més que suficient, i a Barcelona, a lo menos lo Seminari, sembla que és escàs.

Demnant a Déu que beneesca la teua Mare, la teua Esposa i tota la teua família, te saluda amb lo major afecte

Lo Bisbe de Vic.

Ara se m'acut que tal vegada lo noi que tu protegeixes se podria col·locar en lo Col·legi u orfelinat de Sant Julià de Vilatorrada, pròxim a Vic, administrat pels sacerdots de la

Sagrada Família, i del qual és Patrono D. Josep Mª Bofill, a qui podràs dirigir-te, si el projecte te sembla acceptable, amb la targeta que t'incloc. Viu a Barcelona — Aragón — 339.

F

1694. A Teodor Creus i Corominas.

Vic, 21 de març de 1911.

Muy Sr. mío y de mi consideración más distinguida: he leído con sumo gusto el Mensaje que ha tenido a bien V. dirigirme con los demás documentos que le acompañan, y de todos estos escritos se deduce el enorme trabajo y el celo que con talento V. ha consagrado a poner en evidencia una secta que indudablemente, como V. dice, es necesario conocer, para tener una idea exacta de la historia en los últimos tiempos.

Dios le pagará tanto trabajo y tanto celo en combatir a sus enemigos, y aunque la falta de publicación del libro naturalmente impedirá que éste produzca los saludables efectos que naturalmente se derivarían de su publicación, no dejará V. de recibir el premio, pues de su parte ha hecho todo lo posible para desenmascarar la secta que disfrazándose de humanidad, pretende separar el hombre de su Creador y de su Redentor.

En cuanto a facilitar la publicación de su obra, ya comprenderá V. en su claro talento y conocimiento de la sociedad que no es fácil lograrlo desde una pequeña ciudad episcopal como esta ciudad de Vic.

Que el Cielo le colme a V. de bendiciones y de gracias, como humildemente lo pide al Señor su atento servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

V

1695. Al Rector de Tous.

Vic, 22 de març de 1911.

Estimat Sr. Rector: agraeSC los seus bons afectes i encara més les seues oracions i també desitjo que acabi de tenir una bona i santa Quaresma.

No em sembla bé respecte dels incestuosos de qui em parla una separació material com la que proposa que fóra més d'apariència que de realitat, majorment quan V. me comunica que van a tenir un altre fill de la seva unió il·lícita. Lo poble creuria que la Iglésia se contentava amb les apariències i que obrava amb una certa hipocresia amagant los delictes que tothom creu que existeixen. Si no podem curar lo mal, que de si és públic, l'hem de condemnar amb discreció i sens alborots, però amb claredat. — Lo bateig sense solemnitat i com suposo ho han fet les altres vegades. — Lo beneeix i saluda

El Bisbe de Vic.

V

1696. A Pere Mir.

Vic, 23 de març de 1911.

Estimat: li poso dues ratlles per a manifestar-li mon desig de que la primera comunió de la seva nena, que em participa, sia auguri de Santa vida que servesca de consol als joves Pares, a l'Àvia i a la Besàvia, i que la puguen veure gran i digne rebrot de la respectable casa de Can Guineu.

Memòries a tots, especialment a la Maria i ja sap que de cor l'ama son parent i amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1697. Al R.P. Fr. Miquel d'Esplugues.

Vic, 24 de març de 1911.

M.R.P. Fr. Miquel d'Esplugues, O.C., Provincial de Catalunya.

Molt estimat amic i reverend Pare Provincial: encara que ple d'atencions i de treball só volgut llegir íntegres les *Instruccions* que ha tingut l'amabilitat d'enviar-me, i que li agrasc, i li poso aquestes quatre ratlles per a felicitar-lo de l'exemplar sinceritat que en elles resplendeix, de l'esperit pràctic que revelen i de l'experiència de la vida religiosa que suposen.

Deixarà V.R. a l'acabar son càrrec un segell magnífic en la restaurada Província de Catalunya, que caracteritza la vida caputxina i senyala lo marc que ha d'enquadrar-la en les circumstàncies presents.

Que Déu beneesca la nostra estimada Província Caputxina, i que per molts anys sia un poderós instrument d'evangelització del nostre poble, com li demana son amic afm. i servidor en Cristo.

Lo Bisbe de Vic.

C

1698. A Emili Pascual.

Vic, 25 de març de 1911.

Estimat Emili: a son dia vaig rebre la seva afectuosa carta, firmada també per la Toneta i pels seus fills de V.V., i una mostra de la seva activitat i dels seus gustos literaris. — Tot sovint ja veig altres treballs de V. en la forma rapidíssima i quasi inconscient en què els meus molts quefers m'ho per-

meten; avant vos diu sempre lo vostre cosí: falta un Selgas i un Trueba de saba catalana. — Prega a Déu envie les seves celestials benediccions a eixa estimada Casa del Bruc son amic afm. parent i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1699. A l'Alcalde de Sant Joan de les Abadesses.

Vic, 29 de març del 1911.

Deseando en cuanto Nos sea posible contribuir al bien no sólo espiritual y moral, sino que también, en lo que de Nos dependa, al bien material y temporal de las poblaciones de Nuestra Diócesis, condescendiendo a lo solicitado por V.S. en nombre de la Corporación municipal, oído el parecer del Rdo. Cura-Regente de la parroquia, cedemos el terreno necesario del lugar llamado cementerio de párvulos, hace tiempo ya debidamente exhumado, para el paso de la carretera que de Ripoll se dirige a la frontera francesa, y lo cedemos gratuitamente atendiendo a las razones expuestas por V.S. en su atento oficio de 27 de los corrientes.

Dios guarde a V.S. muchos años.

José, Obispo de Vic.

V

1700. A Pere Santacana.

Vic, 30 de març de 1911.

Estimat Peret: só rebut les seves dues cartes, i al mateix

correu que l'última una del masover de Santa Oliva, participant-me la mort del seu pare, que al cel sia. — Suposant que V.V. estiguen bons, potser seria ocasió oportuna per la comunió dels nens de V.V. lo dissabte de Rams, i així veurien al mateix temps la fira; perquè la setmana de Pasqua jo tindré alguna ocupació, i després d'ella, ja noestic segur a Vic, per raó de la Santa Visita, que, si Déu vol, penso continuar. Convé aleshores que V. vinga encara vestit d'hivern, puix encara que al present la temperatura no és freda, però sempre hi ha molta diferència de la de Vilafranca. De totes maneres V. ja escriurà la resolució que facen. — Memòries a les seves famílies, i disposi de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1701. A Tomàs Costa.

Vic, 5 d'abril de 1911.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi querido Metropolitano y venerado Hermano: correspondiendo a su Comunicación de 30 de Marzo le remito las observaciones que ha hecho este Maestro de Ceremonias sobre el cuaderno de rezos de esta Diócesis, y el rezo del P. Pedro Almató que quizás les sería difícil encontrar, fuera de aquí, a los de la Casa «Dessaia» de Malinas.

L.B.L.M. su amigo y Hermano

El de Vic.

T

1702. A Pere Santacana.

Vic, 1 d'abril de 1911.

Estimat Peret: rebí la seva carta, explicant les desgràcies que en les collites han fet les glaçades darreres. Déu faça que la desgràcia no tinga tan males conseqüències, i que el país ho pugui suportar. — Li escric perquè desitjo que els seus fills, contra les disposicions de la Iglésia, no allarguin indegudament lo fer la Comunió. Jo, la setmana entrant, seré fora de Vic, i la de més enllà sortiré, ajudant Déu, per una llarga expedició de Santa Visita. De consegüent, si no tenen destorb, poden venir lo divendres d'aquesta setmana, per a fer la Comunió lo dissabte; i si això no els fos possible a V.V., que facen los nois la sagrada Comunió, puix si no, seria tardar massa. V. ja escriurà amb anticipació. — Memòries a les seves famílies, i V. disposi de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1703. Al Nunci Apostòlic de Madrid.

Vic, 6 d'abril del 1911.

Exmo. e Ilmo. Sr. Nuncio Apostólico en Madrid.

Muy venerado Señor Nuncio y querido Hermano: le remito con la presente una Carta que he dirigido a los fieles, y a los senadores y diputados por la Diócesis, que no he consultado antes con V.E. porque en substancia trata de lo que actualmente pasa entre el Gobierno español y la Santa Sede, y creí preferible, dada su situación diplomática, dejarle a V.E. con entera independencia. Le remito, no obstante, el primer número que ha salido del *Boletín*. Después haré una

tirada en folleto separado que pienso remitir a esos hombres políticos. — Deseándole unas santas solemnidades de Semana Santa y Pascua l.b.l.m.

El Obispo de Vic.

ASV

1704. A Dolors Vilaclara.

Vic, 7 d'abril de 1911.

Apresiasi Dolors: després de sortir de dir la Santa Missa a la Iglésia dels Dolors, i nevant abundantment, li poso quatre ratlles, agraint-li los seus bons afectes i les seves oracions, i suplicant a l'adorida i dolça Mare de nostre Redemptor Jesús la tinga a V. baix la seva protecció i li alcançi la pau i la conformitat i la gràcia convenient per a santificar-se en aquest món de misèria.

I recordi's V. de demanar-li a la seva Patrona per son afm. que li envia la seva benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1705. A Pere Llosas.¹

Vic, Pasqua de Resurrecció, 1911.

Estimat Senyor Llosas: moltes mercès pel seu obsequi dels Discursos fets en defensa de les ordes Religioses, tan benemèrites de la Iglésia i de la Societat civil. — Que Déu les protegesca, i a V. li donga per molts anys felices les Pasqües

de Resurrecció en què som, com li demana son amic afm. i servidor en Crist

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Diputat a Corts per Olot.

1706. A Josep Albinyana.

Vic, Pasqua de Resurrecció de 1911.

R.P. Albinyana, S.J.

Estimat amic: m'alegro molt de les bones notícies que em dóna de la seua germana, i de que pensa poder tornar al Convent a no tardar.

Que ella, i sa companya prenguen la present per carta de bones festes, i que la Resurrecció que avui celebrem sia per elles esperança de vida immortal, sobretot per la malalta que estigué en tan greu perill.

I encomanin a Déu a son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1707. A Pere Vidal.

Vic, 11 d'abril de 1911.

Estimat Peret: sento la notícia dels mals que ha ocasionat a les collites la calamarsada i la neu, que en aquesta època sempre danyen. Aquí també va nevar molt, i en lo jardí de

casa encara hi ha neu; però aquí, com per raó del fred que sempre fa, les plantes no s'avencen, lo dany no serà tan gran com per ací vall. — Moltes memòries a tota la teva família, i que Déu vos donga bona salut, com ho desitja ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1708. A Leonci Soler i March.

Vic, 12 d'abril de 1911.

Estimat amic: primer de tot li desitjo unes bones i santes diades de la Passió, Mort i Resurrecció de N.S. Jesucrist en companyia de tota la seua tan apreciable família; i després li participo que rebrà uns quants exemplars d'una Carta que só escrit — Dios y el César — referent a l'activitat del nostre govern en les qüestions religioses. Valent-me de les indicacions fetes per V. en los noms de diputats, Senadors, & enviaré directament los exemplars. Si cregués fer-me alguna indicació sobre lo mateix li estimaré que me la faça, com també si cregués que el Parlament se tardarà a obrir-se.

Moltes memòries als seus fillets, germans i demés de la família, que a tota la seua tan respectable Casa envia la benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

SM

1709. A S.S. el Papa Pius X.¹

Beatissime Pater: inter asperrima regionis saltus Dioece-

sim lustrans, Apostolicas Beatitudinis Tuae Litteras cum accepissem, propterea aliquantulum distuli in Beatitudini Tuae representanda gratitudine mei pectoris altissima pro memoratis Litteris Apostolica reffectis benignitate, quas ob nuperam pastoralis meae ad populum epistulae «Dios y el César» evulgationem Ipsa dignata est ad me mittere. Verba tua, Pastorum Princeps, spiritum meum nova ac acriori virtute summopere roborarunt; et Dominum deprecans ut quam diutissime incolumem sospitemque Beatitudinem Tuam in Supremi Apostolatus cathedra servet, Eiusdem pedis devotione summa deosculatur

Josephus Episcopus Vicensis.

F

1. Versió catalana que, davant una minuta del doctor Torras, redactà en llatí el Subsecretari Doctor Ramon Casadevall. —«Caríssim Pare: el trobar-me practicant la Santa Visita Pastoral en una de les comarques més accidentades de la Diòcesi, ha fet que tardés algun temps a significar a Vostra Santedat el profund agraïment del meu cor per la tan bondadosa Carta Pontifícia que Vostra Santedat s'ha dignat trametre'm en ocasió de la pastoral «Dios y el César» que suara he dirigit als fidels. Les vostres paraules, oh Pastor Suprem!, han infondit en mon esperit una nova i més intensa vigoria; i pregant a Déu que conservi molts anys amb salut i forces a Vostra Santedat en la Santa Seu, besa molt devotament els peus de Vostra Santedat, / Josep, Bisbe de Vic». Vet aquí la resposta de Sa Santedat el Papa Pius X al doctor Torras i Bages, a propòsit de la pastoral «Déu i el Cèsar»: «Ad R. D. Josephum Torras i Bages, Vicensium Episcopum (ob Pastorem Epistolam «Dios y el César», gratulationis ergo). / Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem. — Medias inter acerbitates quibus in diem magis angimur ob ea quae, penes Hispaniae gentem, catholicam Ecclesiam premunt eidemque impendent detrimenta, solatio utique Nobis fuit pastoralis epistola quam nuper ad populum dedisti. Te quippe episcopum praestat qualem describit Apostolus «amplectentem eum qui secundum doctrinam est fidelem sermonem ut potens sit exhortari in doctrina sana et eos qui contradicunt arguere». Et re quidem vera in doctrina sana et ad tempora summopere accomodata, creditum tibi populum hortatus es principia perseguendo atque optime illustrando quibus geminas potestates, ecclesiasticam scilicet ac civilem, rationes mutuas oporteat componere: eos vero qui contradicunt non modo egregie coarguisti, sed et in aperto posuisti occulta quae iidem moliantur consilia, ac falsi liberalismi diluisti atque infirmasti sophismata. / Profecto quae commemorasti dolenter incommoda catholico objecta nomini, ex eo, uti a prima origine, oriuntur quod qui publicam rem gerunt, pollere se auctoritate arbitrantur nullis circumscripta finibus, idque in iis etiam quae religionem attingunt. Quod quidem

quantum absit a vero dilucide tua evicit oratio quum in ea Evangelii defixa sententia reddite quae sunt Caesaris Caesari et quae sunt Dei Deo naturali divinoque iure suos rei publicae moderatoribus constitutos esse fines ostendit, et nefas eisdem vel de iis quae mixtae materiae audiunt proprio Marte decernere quin supremi Ecclesiae Capituli consensus atque auctoritas accesserit. Neque enim licet unquam Romani Pontificis auctoritatem missam facere quum de negotiis agitur quae ad Ecclesiam pertinent universae cuiusdam gentis: idque tum praesertim quum negotia eiusmodi inter causas recensentur quae majores vocari solent, vel solennes pactiones eadem rata ac firma esse jubent. / Enim vero si, non advocato Romano Pontifice, vestrae regimen civitatis praesumeret (quod nec ipsi audent acatholici principes) de religiosa ius dicere, eo ipso a catholica professione descisceret, quin et abscederet ab accepta a majoribus maximarum laudum gloria, atque ipsam rei publicae disciplinam subverteret: quum indubium sit catholicam fidem id prae ceteris esse quo Hispaniae populi in unam coalescunt nationem. / Sed opportunitate neque illud vacat quod provide addidisti de proclivi facilique ingenio quo Ecclesia ad honesta et aequa accedit vota. Eadem enim et si sit immutabilis in iis quae fidem et mores respiciunt, in reliquis tamen haud renuit ad iusta optata sese accommodare: reique omnium perspectissimae adversantur opinionum commenta quorum ope Ecclesiae hostes persuasum ceteris vellent actiones inter Apostolicam Sedem et Hispaniae administrationem in consultationem postremo tempore adductas, fuisse interceptas ob firmatam Pontificis voluntatem; quum e contra verissimum sit Pontificis consilia nullo non tempore indulgentia plenissima fuisse et ad concordiam prona. / Haec quidem a te, Venerabilis Frater, diserte copioseque dicta, in praesenti rerum discrimine tanti momenti esse ducimus ut quam latissime in Hispania celebranda velimus. Futurum quippe confidimus ut semel ac probatissimae doctrinae capita quae tua exornavit epistola catholicorum pervaserint animos, nova eisdem suppetant incitantia ad salutarem vigilantiam, ad fructuosos labores. Quibus laboribus, incolumi utique in justas leges obsequio, modo acrior usus, quum ingravescant et catholicis propria fiant quae jamdiu moliantur discrimina. Ad haec avertenda corde uno sint oportet et anima una quotquot sunt in Hispania catholici, iidemque Apostolicae Sedis, cui firmiter constanterque adhaerendum, dicto audientes religiosissime. / Auspex divinatorum numerum Nostraeque testis benevolentiae Apostolica sit Benedictio quam tibi, Venerabilis Frater, tuoque Clero ac populo peramanter in Domino impertimus. / Datum Romae apud S. Petrum, die 1 Maii MCMXI Pontificatus Nostri anno octavo / Pius PP. X.» Versió catalana (de Fortià Solà): «Venerable Germà: Salut i Benedicció Apostòlica. — Enmig de les amargures que cada dia ens apenen més pels mals que afligeixen i els que amenacen la Iglésia catòlica, en la nació espanyola, Nos ha servit certament de gran consol la Carta pastoral que fa poc vares dirigir al poble. Realment te mostres en ella el Bisbe, tal com el descriu l'Apòstol, *addicte a les veritats de la fe segons se li han ensenyat a ell, a fi de que sigui capaç d'instruir en la sana doctrina i redargüir als qui contradigueren*. I de veritat que, amb sana doctrina i perfectament acomodada a les circumstàncies de la societat, has instruït el poble que se't confià, exposant i il·lustrant magníficament els principis conforme els quals han de compondre llurs mutus assumptes ambdues potestats, l'eclesiàstica i la civil; i als contradicctors no sols els has redarguït brillantment, sinó que, ademés, has posat al descobert els plans amagats, que concerten, i desvanescut i pulveritzat els sofismes del fals *liberalisme*. — Certament que els perjudicis causats a la fe catòlica, els quals

recordes amb dolor, provenen, com de font principal, de que els que governen la cosa pública es creuen investits d'autoritat no cenyida per cap mena de límit, ni sisquera en lo pertanyent a la religió. D'una manera terminant convençon ton discurs de quan lluny n'està això de la veritat, quan fundat en aquella sentència de l'Evangelí: *Doneu al Cèsar lo que és del Cèsar i a Déu lo que és de Déu*, demostra que tant pel dret natural com pel diví els governants tenen constituïts els seus límits, i que no els és lícit resoldre per si sols i sens que hi intervingui el consentiment i autoritat del Quefe suprem de la Iglésia, ni sisquera aquells assumptes que es diuen de matèria mixta. Perquè mai per mai és lícit prescindir de l'autoritat del Pontífex Romà quan se tracta de negocis de tot un poble que pertanyen a la Iglésia; i molt menys quan tals assumptes se compten entre les causes que solen anomenar-se majors, o quan pactes solemnes obliguen a mantenir-los fermes i valeders. — I, en veritat, si, desentenent-se de Pontífex Romà, el Govern de vostra nació presumís legislar en matèria religiosa (cosa a que no s'atreveïxen ni els mateixos prínceps no catòlics), per aquest fet mateix se separaria de sa professió de catòlic; i fins abdicaria dels majors segells de glòria que heretà de sos avantpassats, i destruiria la mateixa organització de l'Estat, ja que, sens cap dubte, és la fe catòlica la que per sobre de tot fa que els pobles d'Espanya formin una sola nació. — Ni manca tampoc d'oportunitat lo que atinadament afegeixes tocant a la benevolença i facilitat amb què la Iglésia atén tot desig just i honest. Puix encara que sigui immutable en lo concernent a la fe i costums, malgrat i això, en lo demés mai defuig d'acomodar-se als justos delers; i contrarien a una veritat la més clara, les falses opinions amb què els enemics de la Iglésia voldrien persuadir els demés de que les negociacions entaulades aquests últims temps entre la Santa Seu i el Govern espanyol, han sigut interrompudes per la voluntat intransigent del Papa; quan, pel contrari, és ben cert que els designis del Papa han sigut sempre molt plens de benignitat i promptes per a la concòrdia. — Això que has ensenyat, Venerable Germà, clara i copiosament, ho concepuem de tanta importància en les circumstàncies actuals que voldríem que fos divulgat profusament per tot Espanya. Perquè abriguem la confiança de que, un cop els ànims dels catòlics estiguin ben penetrats dels punts de l'excel·lent doctrina exposats en la teva Carta, els hi proporcionaran noves forces per a una vigilància saludable i fructuosos treballs. I aquests treballs, salvant sempre el respecte degut a les justes lleis, han d'ésser encara més enèrgics, ja que els mals que de temps amenacen han adquirit major gravetat i se'n vénen a sobre dels catòlics. Per a apartar-los, cal que tots aquells catòlics d'Espanya que tenen a honra el ser-ho, estiguin units, formant un sol cor i una ànima sola i observin amb tota fidelitat les ensenyances de la Seu Apostòlica, a la qual han d'estar adherits d'una manera ferma i constant. — Sigui prenda de les gràcies divines i testimoni de nostra benvolença la Benedicció Apostòlica que t'enviem a tu, Venerable Germà, i al teu Clero i poble molt afectuosament en el Senyor. — Donat en Sant Pere de Roma, dia 1 de Maig de 1911, l'any octau de Nostre Pontificat. — Pius PP. X.»

1710. A Josep Dachs.

Sau, 6 de maig de 1911.

Il·l·tr. D. Josep Dachs.

Estimat: en lo present plec trobaràs una carta d'en Jaume Carner a la qual contesto en la carta meua adjunta que tu cuidaràs d'enviar al correu. Com veuràs en la seua que també t'adjunto ofereix 4.000 misses d'almoïna dues pessetes per a ésser celebrades abans del 12 de juliol. Li contesto acceptant-les i dient-li que amb un recibo meu se presentarà a recollir l'import un encarregat. Si no tens facilitat immediata ves-hi tu mateix. — Trafalgar, 10, 1er. — I des d'ara comença ja la distribució, i dóna'm compte del compliment.

També trobaràs aquí una carta per a lo meu parent Lluís Sans. Acaba la direcció (que és a la llibreta) i envia-la. Una altra a Pacià Amiguet. Envia-la també.

L'ofici del Centro Agrícola del Penedès contesta'l en nom meu dient que oferesc lo mateix tema i lo mateix premi que l'any passat.

Contesta també als esperantistes dient que he rebut son ofici i que alabo la seua submissió a la Iglésia, i la distinció que fan als Prelats.

Guarda la carta del Rector de Comià.

Escriu a Mn. Josep Vidal que se li envien 25 pessetes pel P. de S. Josep, i mira d'enviar-les.

Aquesta tarda sortim cap a Tavertet.

Memòries a tots los de casa i disposa de ton amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

Suposo que les minyones hauran complert l'encàrrec de Barcelona.

Potser que abans d'anar a cal Carner li escrivesses lo dia que hi aniràs.

Sau (Santa Visita).

F

1711. A la M. Superiora de les Salesses de Manresa.

Sau, 6 de maig de 1911.

Madre Superiora: es muy conveniente que no haga profesión solemne la religiosa de quien no se esté bien seguro, y de consiguiente en este caso no debe hacerlos. Lo que me parece también es que no puede prolongarse indefinidamente la emisión de los votos solemnes, y de consiguiente si la religiosa *no hace el peso* que una religiosa requiere, lo mejor es que oportunamente salga del convento Monasterio. Lo dejo a la discreción de V.R.

Encomiéndenme a Dios porque estoy siguiendo unas montañas en que con mucha facilidad uno puede despenñarse.

Les saluda y les envía su bendición más afectuosa

El Obispo de Vic.

R.

1712. A Pacià Amiguet.¹

Sau, 6 de maig de 1911.

Estimat amic: rebo amb molt gust la seva carta, i accepto los oferiments que en ella me fa, i desitjo que la seva gestió administrativa sia favorable a la província i a l'estimat districte, i que a V. li sia també agradable i profitosa. — I amb aquest motiu lo saluda amb el major gust i afecte son paísà i amic

Lo Bisbe de Vic.

Sau (en Pastoral Visita).

F

1. De Vilafranca del Penedès.

1713. A Antoni Sansalvador.¹

Vic, 8 de maig de 1911.

Molt Senyor meu i de ma major consideració: li agraesc los oferiments que em fa en la carta que avui só rebut pel cas de que sia elegit diputat provincial, per a qual càrrec va a ser votat en les pròximes eleccions.

Corresponc als seus afectes i aprofita l'ocasió per a oferir-se de V. servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

V

1. En una transcripció mecanografiada d'aquesta carta de l'Arxiu de la Cúria de la Diòcesi de Vic, hi ha la següent postil·la: «És vergonyós el mal ús que féu d'aquesta carta de mera cortesia el Sr. Sansalvador, que en la seva proclama electoral deia: "Berguedans: / Per respecte a l'alta autoritat del Prelat de Vic no hem volgut fer ús de la carta afectuosa que com antics amics ha dirigit a Don Antoni Sansalvador amb motiu d'haver-li participat aquest la seva presentació per a Diputat Provincial. / En dita carta li manifesta la satisfacció amb què veurà el seu èxit i li envia la seva especial benedicció"». Proclama conservada a l'esmentat arxiu.

1714. A Josep Dachs.

Osor, 12 de maig de 1911.

Estimat Dr. Dachs: si venia la Carta del Papa que anuncia lo P. Llanerres no l'envieu, i guardeu-la fins que jo torni a Vic.

He rebut lo plec en què em dius que ja has fet la diligència a Barcelona de les misses.

Memòries.

Lo Bisbe de Vic.

F

1715. A Sor Dª Mª N. Religiosa del Monestir de Vallonzella.

Osor, 12 de maig de 1911.

Muy apreciada Dª N.: recibo la suya estando en Santa Visita por una región asperísima y de peligroso tránsito por las montañas por donde debo llegarme a las parroquias, pero no quiero dejar de ponerle dos líneas alentando a la Madre, a los abuelos y a la tía de la feliz niña que ha salido de este mundo antes de contaminarse con sus pecados. — Yo envidio a esas almas que se unen con Jesús, sin que el mundo las haya seducido. Procure V. la constancia en el santo servicio del Señor y así merecer la corona de la victoria, ya que nosotros no podemos obtener la corona de la inocencia. — No tengo más tiempo. — Encomiende a Dios al

Obispo de Vic.

F

1716. A Josep Dachs.

Sant Hilari, 14 de maig de 1911.

Illtre. Sr. Dr. Dn. Josep Dachs.

Estimat: pensa lo pròxim dia de cumpleanys del Rei a enviar lo corresponent telegrama.

Tinc carta del P. Vicent, S.J. queixant-se de no haver rebut la Pastoral «Dios y el César» i demanant-me dos exemplars d'ella. Envia-n'hi tres; i com me diu que m'ha enviat un exemplar d'un seu llibre que acaba de publicar sobre les paràboles i em demana lo meu parer, li pots escriure a l'enviar-li les Pastorals i dir-li que li escrius tu per encàrrec meu donant-li les gràcies perquè jo só de Santa Visita en una regió difícilíssima del Bisbat, i així jo no tindrè necessitat d'escriure-li. — Tinc d'anar a predicar luego el Mes de Maria. — Memòries a tots, i disposa de ton amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1717. A l'Abadesa de Valldonzella.

Vic, maig de 1911.

Muy apreciada Señora Abadesa: ayer al anochecer, llegando de Santa Visita, supe por la carta de usted la muerte de la buena doña Presentación. Hoy he ofrecido el santo sacrificio de la misa en sufragio de su alma. — Se nos van, Señora Abadesa, los antiguos amigos, y ésto significa que nuestra partida está próxima. Que Dios Señor nuestro nos dé su gracia para aprovechar santamente las postrimerías de la vida. — Muchas memorias a todas las religiosas y encomienden a Dios a su afectísimo

El Obispo de Vic.

F

1718. Al Director de l'«Acción Social Popular».

Vic, 18 de maig de 1911.

Mi apreciado P. Palau: he recibido la atenta comunicación de V.R. de fecha 1 del actual por la que me pide manifieste mi parecer sobre los trabajos que viene llevando a cabo la importante Asociación que V.R. tan dignamente dirige.

Visto el resumen que acompaña, me es grato manifestarle mi agrado por la instauración de tan útiles y cristianas instituciones sociales como en dicho resumen se insertan, y pedimos a Dios que derrame sus más escogidas y eficaces bendiciones sobre los trabajos que para su mayor gloria y bien de la Iglesia, y en beneficio de la clase trabajadora y menesterosa, lleva a cabo con tanta abnegación y sacrificio personal esa benemérita y cristiana asociación de la «Acción Social Popular», y sobre cada uno de los socios que la constituyen.

Pido a Dios dé a V.R. cada día mayores energías y la abundancia de sus celestiales dones para continuar trabajando en la cristianización de las masas obreras, y se complace en reiterarle el testimonio de su amistad, su servidor en Cristo

José, Obispo de Vic.

F

1719. Al Nunci Apostòlic de Madrid.

Vic, 19 de maig del 1911.

Exmo. y Rmo. Sr. Nuncio Apostólico en España.

Mi venerado Señor Nuncio y caro Hermano: he recibido de Su Santidad unas Letras apostólicas que se refieren a mi

Pastoral «Dios y el César» que recibirá V.E. impresas en el Boletín de la Diócesis.

Las recibí estando en Santa Visita por una región asperísima, por cuyo motivo se ha retardado un poco la publicación, que juzgué debía hacerse; y el participarlo a V.E.

Deseando que el Señor le asista en su difícil gestión le saluda con el mayor afecto y l.b.l.m.

El Obispo de Vic.

ASV

1720. A Agustí Valls i Vicens.

Vic, 21 de maig de 1911.

Estimat Agustinet: quedo agraït a la teva felicitació puix la sanció pontificia a la doctrina i a l'acció d'un bisbe li dóna seguretat. — M'agraden molt les dues composicions eucarístiques, i s'han d'aprofitar.¹ Respecte al Certamen de Madrid me sembla que hi ha premi per les llengües catalana i galai-coportuguesa; però me sembla que és per una composició determinada, potser un *Romancer*. — Déu te conservi la devoció al S.S. Sagrament, que és lo generador de la pietat cristiana, i l'auxili més gran per al camí del desterro. — Trameto al Dr. Dachs los teus encàrrecs; i tu saluda molt afectuosament a les teves famílies de part de ton amic afm. i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Estes composicions són un sonet sobre la Comunió freqüent i un himne en català per a ésser presentat al Congrés Eucarístic de Madrid. (Nota de Fortià Solà.)

1721. A Francesc Romaní i Puigdengolas.

Vic, 22 de maig de 1911.

Estimat amic: li vull posar dues ratlles, per a agrair-li la seva carta, i valdran per una visita que tinc intent de fer-li sempre que vaig a Barcelona, i que la precipitació en què vaig m'impedeix de realitzar. — Sé que està molt malalt, però sé que l'ànima està molt sana, i com que V. és un bon cristià, de segur que al llit no hi perd res, sinó que hi guanya. Com som al mes de Maria, demano a la Puríssima Mare dels cristians, *salus infirmorum*, que l'ompli de celestials consols; i el saluda amb lo major afecte son amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1722. A A. Vanderpol, President de la Lliga de Catòlics Francesos en favor de la Pau.

Vic, 24 de maig de 1911.

Sr. Dn. A. Vanderpol, Presidente de la Liga de católicos franceses en favor de la Paz.

Señor Presidente: recibo su carta pidiéndome una bendición para el Congreso que deben celebrar en Bruselas las asociaciones para la Paz, existentes en distintas naciones de Europa, en el próximo día de la Pentecostés, al objeto de dar forma internacional al generoso movimiento de que V.S. es uno de los más insignes propulsores, facilitando de esta manera el logro de sus cristianas aspiraciones en favor del reinado de la paz en el linaje humano.

No puedo menos que enviar a la noble asamblea el salu-

do apostólico «Pax vobis» y recordarle el sublime título de hijos de Dios, con que nuestro divino Maestro condecoró a los hijos de la Paz, en el sermón de la Montaña.

Es indudable que hasta admitiendo por necesidad la guerra como un hecho social que deriva de la imperfección humana, no obstante el derecho, superior al hecho, puede moderar aquella gran calamidad; y las doctrinas evangélicas esparcidas por el mundo por fuerza han de mitigar el furor bélico, y hacer de consiguiente más raras sus explosiones; y una hermandad entre las naciones solucionar los conflictos, que se producen a consecuencia del contraste de intereses entre los diferentes pueblos.

La Iglesia católica, heredera del espíritu de su divino Fundador, siempre ha acariciado la aspiración a una unidad de amor entre todos los pueblos de la tierra, y hasta a una organización jurídica del linaje humano, a fin de que la espiritualidad del derecho, prevaleciese sobre la brutalidad de la fuerza. V.S. sabe muy bien que este principio, manifiesto o latente, se encuentra siempre en el Sumo Pontificado, que indudablemente es el foco espiritual más poderoso del cosmopolitismo humano.

Las actuales predicaciones contra la patria y contra el ejército, ¿qué son sino deducciones ilegítimas, aberraciones, del principio social cristiano?

Por esto no puede menos que ser aplaudido el celo de V.S. al procurar la agrupación de los católicos de distintos países al objeto de concretar y popularizar unos principios, que no deben dejarse en manos de los que, prescindiendo de Jesucristo, es imposible sepan aplicarlos a los pueblos, sin producir en los mismos terribles catástrofes. Porque ya dice el Evangelio que el Redentor vino al mundo para ruína y resurrección de muchos. Sin su propio espíritu los grandes principios del Cristianismo estimulan a los hombres; pero no pueden satisfacer las aspiraciones que despiertan; por ésto V.S. y sus compañeros en la empresa que ya Isaiás calificó de bella, de predicadores de la paz, no quieren separarse del

Romano Pontífice, sumo moderador de la conciencia humana, y única potestad de la tierra que puede mantener el equilibrio entre los diferentes pueblos de la misma.

Esperando pues que la próxima Asamblea de Bruselas, dará origen a la formación de una Liga internacional en favor de la Paz, que sea un vigoroso empuje hacia una legislación universal de los pueblos, se complace en felicitar a los reunidos con tan generoso objeto y en pedir al Rey Pacífico, fundador de nuestra Iglesia, bendiga a la noble Asamblea; y aprovecha la ocasión para ofrecerse de V.S. atento servidor en Cristo

José, Obispo de Vic.

F

1723. A Vicenç Escat.

Vic, 30 de maig de 1911.

Estimat amic: li agraeSC la felicitació de V. i dels seus germans, a qui tinc tant d'apreci des de fa anys; i li quedo també molt agraït per l'ofertament que em fa dels vuit volums de l'edició feta pel Congrés dels processos d'en Ferrer i del crim del Carrer Major, puix los posaré a la Biblioteca pública episcopal, que és a on poden fer més servei aquests llibres, que serviran per la futura història de nostres dies. — Demana a Déu abundants benediccions per a la família Escat son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1724. A Joan Costa

Vic, 1 de Juny de 1911.

M.I. Sr. Dr. Joan Costa.

Estimat amic: amb sorpresa he vist al *Diari* d'avui la malaltia del Senyor Arquebisbe i prec a Déu li torni la salut, si li convé. M'ha sorprès més perquè a Montserrat estava fort i eixerit i no semblava tingués cap mal.

Com pot pensar los agrairé que em posen al corrent de l'estat del venerable i estimadíssim Metropolità.

De V. amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

T

1725. A Josep Bolet.

Vic, 2 de juny de 1911.

Estimat amic: rebí la teva carta i la del Peret; a aquest li pots dir, i me sembla que la vinguda del Canonge, mestre de cases, podrà ser de des de lo diumenge de la S.S. Trinitat a la meva sortida cap a Madrid, on, ajudant Déu, penso anar pel Congrés Eucarístic. No vingueu als darrers dies. La setmana pròxima estaré a Exercicis, de consegüent no escriviu. I abans de venir escriviu. — Digues al qui fa los altars, que aquell altar que és exprés per la col·locació del Sant Crist, per ara no el faça, puix tinc un pensament per la col·locació del Sant Crist, que em sembla més oportú. — També convindria que vingúes algun dia lo senyor Rector, per a determinar les imatges que s'han de fer. També que avisi abans. — Memòries a la teva Mare i als demés de la teva família de part de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

Moltes memòries al senyor Degà i a tots los capellans, i digue'ls que els agraesc los bons afectes que em manifestaren en la comunicació felicitant-me.

F

1726. A Francesc Raspall.

Vic, 2 de juny de 1911.

Estimat amic: m'escriu des de la presó un vilafranquí, demanant-me caritat, puix diu que està en suma misèria, i que els seus germans no el volen socórrer. Crec que pot ésser cert lo que diu; puix me sembla haver oit dir que el tal subjecte portava molt mala vida, encara que perteneix a una bona i acomodada família. Li portaràs, doncs, quan te vinga bé, 25 pessetes, en nom meu, però no et dongues a conèixer, ni li dongues cap dato; perquè amb tal classe de gent se'ls ha de fer bé de certa manera. — Com que la setmana entrant estaré en Exercicis, no escrigues fins passada. Dóna moltes memòries al Sr. Nogués, i digues-li que he rebut la seva carta. — Encomana'm a Déu, i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

Me descuidava lo principal: la direcció del pres és: Francisco Parés Castelltort. — Cárcel Modelo —celda 354 — Barcelona.

F

1727. A Josefa Rossell.

Vic, 5 de juny de 1911.

Sra. Dª Josefa Rossell, V^a de Mandri.

Apresiasi Cosina: encara que ja tinc notícia de la millora del Sr. Arquebisbe, espero que a l'anar-hi faràs present als seus familiars lo que m'interesso per la seua salut, i que lo encomano a Déu. Avui entro en Exercicis espirituals.

El Obispo de Vic.

F

1728. A Pere Santacana.

Vic, 5 de juny de 1911.

Estimat Peret: estant a punt d'entrar a Exercicis, rebo l'adjunta.¹ Donga al malalt de qui es tracta vint-i-cinc pessetes, o bé afavoresca'l de la manera que a V. li sembli més convenient. — Memòries i disposi de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

Suposo que el doctor Josep haurà rebut una carta meva.

F

1. És una carta-ofici del senyor Secretari Municipal de Les Cabanyes, interessant-se per un malalt d'aquest lloc. (Nota de Fortià Solà.)

1729. A Tomàs Costa.

Vic, 9 de juny de 1911.

Exmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo de Tarragona.
Mi venerado Metropolitano y caro amigo: si V. no lo lee ya le dirá su Secretario que quiero reñirle porque es V. de-

masiado valiente. Una campanya tras de otra, Pontificales a cada paso, visitas partorales continuas son carga demasiada para un veterano como V. La enfermedad felizmente vencida le ha de servir de algún escarmiento. Aunque la cabeza tiene todo el vigor la otra parte del organismo no puede estar para tantas fatigas. No se eche enseguida a la calle para emprender nuevas campanyas.

Que Dios le dé fuerzas nuevas y buena salud como lo desea su hermano afino.

El de Vic.

T

1730. A Agustí Valls i Vicens.

Vic, 11 de juny de 1911.

Estimat Agustinet: demà, si Déu vol, a la missa faré un memento especial per als dos joves nuvis. És lo dia del Sant Precursor de Cristo, lo defensor i martri de la puresa conjugal, lo qui anuncià solemnement al Salvador. Lo dia de la bonaventura, no en lo sentit supersticiós, sinó piadós de l'anunci de la proximitat de la salvació. Que Jesús, Maria i Josep, la Sagrada Família, prenguen baix sa protecció la nova família, i que els pares i germans dels nuvis participin de la felicitat d'ells. — Vaig rebre los versets i em creia que t'havia dat les gràcies de l'afectuos i bell record. Ara te les dono i te saludo.

Josep, Bisbe de Vic.

F

1731. A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Catedral de Vic.

Vic, 14 de juny de 1911.

Ilmo. Sr.: hemos recibido con sumo agrado el atento oficio de V.S.I. de fecha 7 del actual, acompañando copia del Mensaje gratulatorio que envió ese Cabildo a S. Santidad por conducto del Emo. Sr. Cardenal Secretario de Estado, con motivo de la importante carta Apostólica con que Nos distinguieron las bondades de nuestro amadísimo Sumo Pontífice Pío X., y de contestación que diera Su Eminencia al expresado mensaje. — Quedamos altamente reconocidos a la atención de Nuestro Ilmo. Cabildo, haciéndonos a mano copia de ambos documentos, y más aún a las demostraciones de afecto y adhesión a Nos que el repetido Mensaje entraña, y pedimos a Dios nuestro Señor bendiga y mantenga a V.S.I. en su santa gracia, para seguir ayudándonos con sus luces en la dirección y gobierno de Nuestra querida Diócesis. — Dios guarde a V.S.I. muchos años.

José, Obispo de Vic.

F

1732. A Joan Llimona.

Vic, 15 de juny de 1911.

Sr. Dn. Joan Llimona.

Estimat amic: ja sap que sempre pot parlar-me amb llibertat, que li respondré també amb sinceritat.

En lo present cas m'és difícil dar-li consell, i més que jo li pot dar lo P. Casanovas a qui tinc per esperit pràctic i discret, cosa que no sempre succeeix en los literats. És clar que el problema és complicat i difícil, per això l'encomanaré es-

pecialment a Déu, però procedesca a lo que crega convenient, amb reflexió, i considerant la cosa amb molta serenitat davant del Senyor. — És clar que si la cosa s'ha de fer no convé retardar-la massa, però tampoc no obri amb precipitació, ni portat per un afecte que s'hagi despertat, i abans enterar-se moltíssim de les condicions de la persona, puix n'ha de tenir moltes per a reeixir. És clar que Déu ajuda en les situacions difícils.

Demana al Senyor que beneesca a V. i a tots los seus son afm. amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1733. A Francesc Raspall.

Madrid, 29 de juny de 1911.

Estimat amic: diumenge, si Déu vol, sortirem d'aquí amb l'exprés de la nit, per a arribar a Barcelona lo dilluns me sembla entre vuit i nou, trasladant-me a l'estació de Vic immediatament. Espero que seràs a l'estació amb cotxe, i que ho participaràs a cal Sr. Nogués. — Disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1734. A Fortià Solà.¹

Juliol de 1911.

Estimat Dr. Solà: li agraeisc l'obsequi de l'elegant opúscol

«Nostra Senyora de Fussimanya» que m'ha enviat, escrit per V. — Que la Immaculada Verge Maria li pagui el seu treball, alcançant-li augments de zel i fervor en la santificació de les ànimes. — Li envia sa benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Prev., Vicari de Moià.

1735. A Pere Pous.¹

Vic, 11 de juliol de 1911.

Estimat: lo meu desig, més que la possessió del grau, és que adquireixis la possessió de la ciència Bíblica. De consegüent continua estudiant en l'Institut Bíblic el curs que ve, i sens que això signifiqui compromís formal, tinc ganes de que hi acabis els estudis. Després veurem si et gradues o no. — Desitjant-te bona salut i augments de santedat, t'envia la paternal benedicció i s'encomana a les teves oracions

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Estudiant a l'Institut Bíblic de Roma.

1736. Al Rector de Sallent.

Vic, 12 de juliol de 1911.

Por el presente nombramos a V.R. Confesor extraordina-

rio de las Hnas. Carmelitas como también de las Hnas. Josefinas residentes en ésa, cuyo cargo desempeñará V.R. atemperándose a las Constituciones de ambos Institutos y por un primer trienio.

Dios guarde a V.R. muchos años.

José, Obispo de Vic.

F

1737. A Pere Santacana.

Vic, 12 de juliol de 1911.

Estimat Peret: des del dia 22 del corrent, el senyor Nogués podrà entregar a l'ordre de V. fondos per la Iglésia de Les Cabanyes. — M'està bé lo que em diu del Fuster; però per a no involucrar en los comptes d'administració lo que es refereix a les obres d'aquesta construcció, V. podrà refer-se de lo entregat amb lo que el senyor Nogués li entregarà. — Escric al senyor Rector de Les Cabanyes, per a que vinga a principis de la setmana entrant. — Que els provi bé l'estada a fora, i memòries a tots de part de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1738. A Joaquín Sánchez de Toca.

Vic, 13 de juliol de 1911.

Señor mío y amigo: le agradezco el obsequio literario de su libro «Reconstrucción de España en vida de Economía

Política actual» que aun cuando no he leído más que muy parcialmente, he sentido en él el exquisito sabor de una elucubración de filosofía social en que se determina la faz de la actual civilización, que los políticos deben atender para engarzar nuestra vida nacional en las realidades presentes. — Dios conserve el vigor de su robusta inteligencia, y conceda a V. y a toda su cristiana familia abundancia de gracias, como se lo pide su afmo. servidor en Cristo, q.l.b.l.m.

El Obispo de Vic.

F

1739. A Pere Bolet, S.J.

Vic, 14 de juliol de 1911.

R.P. Pere Bolet S.J.

Estimat: m'alegro molt de que sies cridat a emetre los darrers vots quedant definitivament incorporat a la Companyia de Jesús, en la qual per molts anys pugues santificar-te servint a Déu i al pròxim, segons la venerable llei del vostre Institut.

Desitjo també molt que abans de tornar a Barcelona vingues a veure'm. Si el teu company fos lo P. Celestí Moner millor, i si no que sia qui vulga que a tots estimo.

Esperant, doncs, l'ocasió d'abraçar-te s'encomana a les teues oracions i et saluda amb lo major afecte

Lo Bisbe de Vic.

F

1740. A Ramon Poncell i Martí.

14 de juliol de 1911.

Estimat: rebo la seva afectuosa carta, relatant-me l'audiència obtinguda de Nostre Santíssim Pare Pio X, i els sentiments que el commogueren en aquella solemne entrevista. Déu los hi conservi, estimat fill, i sia la seva vida consagrada al bé de la Religió, que és l'únic bé sòlid i verdader del llinatge humà, que està de pas sobre la terra, però que té una destinació eterna. — I amb amor de Pare a V. i a tota la seva família envia la més afectuosa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1741. A Tomàs Costa.

Vic, 17 de juliol de 1911.

Exmo. e Ilmo Sr. Arzobispo de Tarragona.

Mi venerado Metropolitano y caro Hermano: he recibido su Circular trasladando el telegrama del hermano de Zamora y al acusarle recibo, le envío la expresión de mis deseos de que se vaya reponiendo de su gravísima enfermedad, y no vaya aprisa en volver a los negocios.

Muchos saludos a Pepita, y ya sabe que es siempre de V. amigo afmo.

El de Vic.

T

1742. A Leonci Soler i March.

Vic, 18 de juliol de 1911.

Estimat amic: li envio l'enhorabona pel casament de la filla, i prego a Déu i a sa Santíssima Mare beneesca lo matrimoni; i concedesca les seves gràcies als joves Esposos, a V. i a la seva família com també a la família del nuvi.

És clar que a V. li farà falta la filla; però la té ja constituïda en estat definitiu i això li darà a V. tranquil·litat en qual·sevol accident de la vida, puix la té dignament col·locada.

I al saludar-lo li envia a V. i a tota la seva Casa la benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

SM

1743. A Luis de Barnola.

Vic, 2 d'agost de 1911.

Muy Señor mío y de toda mi consideración: siento la enfermedad de su Señora Esposa, y deseo su alivio, y mientras dure el mal estado de salud de esta Señora, autorizo, como V. pide, el que en el día de la Asunción de N^a Señora pueda celebrarse la Santa Misa en la Capilla pública, que V. solicita, mientras sea de igual parecer el Señor Cura Párroco de Moià, a quien podrá V. enseñar la presente.

Y al saludar a V. y a su distinguida familia, envía a esa Casa su más afectuosa bendición

El Obispo de Vic.

F

1744. Al Rector de Taradell.

Vic, 12 d'agost de 1911.

Estimat Sr. Rector: lo Sr. Rector d'Osor me comunica la mort del bon Mossèn Casassas que V. ja sabrà, i al mateix temps me manifesta temors per la sort de l'Escola allà establerta que regentava l'estimat difunt. Per això li escric a fi de que V. al designar sacerdot per a lo benefici vacant procure en lo possible no sols que sia dòcil al pàrroco, per a la deguda harmonia, sinó també que tinga qualitats per a l'escola, que és la principal necessitat de la vila d'Osor. Li desitja bona salut, s'encomana a ses oracions i li envia la benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1745. A la Rda. Mare Abadessa del Monestir de Valldonzella.

Vic, 17 d'agost de 1911.

Apreciada Señora Abadesa: no quiero que pase la próxima solemnidad del glorioso San Bernardo de Claraval sin enviar mi afectuosa felicitación a esa querida Comunidad de Valldonzella, que si siempre hasta ahora la he felicitado en tal día y con tal motivo, mucho más ahora que se encuentra en situación de destierro, esperando un nuevo monasterio. Esta situación triste no ha de entristecer a las religiosas verdaderas, que saben están en el mundo de paso, y que son o han de ser extranjeras y peregrinas en la tierra, y de consiguiente han de estar desarraigadas de la tierra, porque, más que en ella, han de vivir en el cielo. — Además, Dios nuestro Señor multiplica las gracias en las situaciones difíciles, y con

mayor abundancia en cuanto vé que estamos conformados con su voluntad soberana, aceptando las disposiciones de su adorable providencia. San Bernardo es un ejemplar completo y perfecto de una vida pasada contra el propio gusto, que el suyo era de soledad, de contemplación y de adoración continua. Dios le llevó a los negocios más arduos y dolorosos de la Iglesia, y en este medio contrario a su gusto, expuesto a amarguras continuas, pasó la vida y se santificó tan altamente, que su santidad no sólo le llenó su propia alma sino que se derramó sobre de los demás, y como un río ha ido fertilizando a una multitud de generaciones, y vosotras sois una de ellas. — Por esto yo, al felicitaros, pido al Señor derrame sobre vosotras sus gracias, a fin de que seáis dignos retoños de aquel frondoso árbol de Claraval, y dignas hijas de su Santísimo Abad. Pacientes, humildes, activas y contemplativas, todas de Jesús y nada vuestras, más del prójimo, más de las hermanas que cada cual de sí misma, como San Bernardo, que sacrificó sus gustos, sus inclinaciones, a la voluntad del prójimo, alcanzando así las preferencias divinas. Y al cantar las alabanzas del santo Doctor y dirigirle vuestras oraciones, rogad también por vuestro antiguo confesor, que pide al Señor os llene de sus santas gracias

El Obispo de Vic.

F

1746. A Josep Dachs.

Vic, 20 d'agost de 1911.

Illtre. Dr. Josep Dachs.

Estimat Doctor Dachs: acabo de rebre la teua carta i m'alegre de que estigues bé a Arbúcies, i et resultí profitosa l'estada en eixa vila.

La calor realment apreta, de modo que si resols anar a Lourdes convé que estudies les hores del viatge, que no sien les del cor del dia.

Aquí no tenim novetat particular, i anem pensant i preparant les diverses coses que s'han de fer, i despatxant los assumptos que mai falten.

Saludaré de part teua als de casa que m'anomenes, i tu disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1747. A Pere Santacana.

Vic, 23 d'agost de 1911.

Estimat Peret: diga a la Dolores de Sant Cugat que só fet moltes diligències per a mirar si podia recomanar al seu nebot, soldat, malalt, a Ceuta; però ni el senyor Coronel d'aquí a Vic sabia res d'aquell hospital militar. Després de moltes diligències per a saber si hi havia hermanes, que aleshores hauria escrit a la Superiora, só sabut que no n'hi havia; i ara ja no sé què més fer. — De V. afm. amic

Lo Bisbe de Vic.

F

1748. Al Nunci Apostòlic de Madrid.

Vic, 25 d'agost del 1911.

Exmo. e Ilmo. Sr. Nuncio Apostólico en España.
Muy venerado Sr. Nuncio y querido Hermano: las cir-

cunstances polítiques de Espanya, y las especiales de esta pequeña ciudad de Vic, situada en una región eminentemente industrial, y repleta de consiguiente población obrera, que recibió el mal ejemplo del saqueo de Barcelona en los días de la Semana trágica, me preocupan acerca de los peligros de distinto orden que puede tener la caja y acervo pío de esta Diócesis. Aunque toda solución está erizada de dificultades, desearía saber, si en caso de creerlo conveniente, podría depositar los valores en algun banco nacional o extranjero, o aun cambiarlos, según se presenten las circunstancias.

Si V.E. pudiese decirme una palabra sobre este asunto autorizándome en caso conveniente se lo agradecería su afmo. hermano y servidor q.l.b.l.m.

El Obispo de Vic.¹

ASV

1. Amb data de Madrid-Escorial, 27 d'agost del 1911, el Nunci s'adreçava a Torras i Bages en els següents termes: «Excmo. y Rmo. Sr. Obispo de Vic. / Muy venerado Sr. Obispo y querido Hermano. El Sr. Obispo de León, miembro muy activo e inteligente de la Comisión que entiende en la materia sobre la cual V.E. llama mi atención con su favorecida del día 25 me expuso hace días la conveniencia muy grande para los Prelados de obtener autorizaciones parecidas a las que V.E. desea. Estoy esperando la contestación de la S. Sede, y apenas me llegue con mucho gusto la comunicaré a V.E. — / Siempre y con la mayor consideración soy de V.E. muy atº y affmo. s. s. y Hº q.b.s.m. / A. Arzobispo de Filipos / Nuncio Aplico.».

1749. A Pere Santacana.

Vic, 29 d'agost de 1911.

Estimat Peret: conceptuant V. necessària la premsa per a Mas Campanera, pot tirar avant, adquirint-la baix la inspecció de V. — Desitjant que tots seguesquen bé, saludarà a les seves famílies de part de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

Ja pensarà a pagar lo premi del Centre Agrícola, sens que jo haja d'escriure.

F

1750. A Joan Fitó.¹

Vic, 30 d'agost de 1911.

Estimat Mossèn Fitó: sento la mort que em participes del teu Sr. Rector, que al cel sia, i allà tots lo podam veure. Demà oferiré la missa pel seu etern repòs, puix era conegut meu de moltíssims anys. Procura tu anar portant la parròquia fins que tingues noves ordres, i dóna a la família de l'estimat difunt lo pèsam de part meua.

I t'envia la seua benedicció més afectuosa

El Obispo de Vic.

F

1. Vicari de La Torre d'Oristà.

1751. A Pere Santacana.

Vic, 30 d'agost de 1911.

Estimat Peret: convé que amb molta precisió donguen les mides de la imatge i de la creu, puix de lo contrari, un cop feta la imatge i l'altar podria resultar un bunyol. Per això envio l'adjunta nota de l'escultor, que, encara que mal escrita, dóna amb molta justesa els datos que s'han de saber i la manera de determinar-los pràcticament, per a que hi haja harmo-

nia entre la imatge i el lloc que deu ocupar. — Lo saluda son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1752. A Josep Dachs.

Vic, 31 d'agost de 1911.

Iltre. Sr. Dr. Josep Dachs.

Estimat Doctor Dachs: rebo la teua carta explicant-me les teues coses, i m'alegro de que et sien satisfactòries.

Aquí no tenim novedat particular; però ha mort lo bon Rector de Torre d'Oristà i han passat altres coses, perquè sempre han de passar coses mentres serem al món. Per algun assumpto de què tu estàs enterat i en lo qual no convé fer intervenir gent nova que s'enterin d'ell, me convé saber quin dia seràs a Vic, per a tenir una base segura en mon procedir.

Conserva't bo, encomana'm a Déu i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1753. A Pere Santacana.

Vic, 3 de setembre de 1911.

Estimat Peret: acabo de rebre un telegrama de l'Alcalde Aixelà, demanant-me la Casa, per a aïslar en ella los invadits del còlera; en cas de què es presenti. Li contesto que acce-

deixo al seu prec, i que es veja amb V., a qui envio la clau i instruccions per a la realització del projecte. — Abans, doncs, de deixar V. la Casa a l'Alcalde, depositarà les calaixeres i l'armari al quarto en qual remato hi ha l'oratori, i potser fóra convenient que després l'aparedés, perquè, encara que no hi ha cosa de valor, però per a mi tenen valor d'afeció. En lo calaix de la taula de la Puríssima hi ha les claus de les calaixeres i de l'armari. Los demés mobles, cadires, llits, matalassos, etc., tal vegada pujar-los a alguna golfa, i també aparedar-los, si pot ser. — En fi, V. procuri deixar la casa de manera que sofresca lo menos detriment possible. — Dic a l'Alcalde que es veja amb V., i V. faça a la vista lo que crega més convenient. Potser també l'ajudaria, si V. no bastés, lo doctor Bolet. — Ja vaig rebre la carta de V. me sembla ahir. — Me donarà compte de lo que s'haja fet en aquest assumpte de la Casa. — I desitjant que el còlera no entri a Vilafranca, i que Déu los ajudi, lo saluda son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

Tot lo que puga ho posarà al quarto de l'oratori, que no estarà tan exposat a ésser malmès per les rates etc. Recordi's de les claus dels baixos, que són prop del menjador, i asseguri també los baixos de la Casa, recollint les claus dels cellers, etc.

F

1754. A Pere Santacana.

Vic, 6 de setembre de 1911.

Estimat Peret: encara que em trobo en dia de molta feina, li escric dues ratlles, per a dir-li que só rebut la seva, i que m'està bé lo que en ella me diu, i que pot comunicar a les Hermanes que poden servir-se de la vaixela de casa, com

elles demanen. — Desitjo que el Senyor los deslliuri de la malaltia, i saludi a les seves famílies de part de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

Donga també memòries al doctor Badia.

F

1755. A Joan Maragall.

Vic, 8 de setembre de 1911.

Estimat Maragall: feia temps que li volia dir alguna cosa, perquè tot sovint l'enyoro, a V. i la seva jove comunitat, que exhala l'olor de la innocència. Jo em creia que anirien a Tona i que així tindria ocasió de disfrutar de la seva conversa i companyia, però fins ara no ha sigut així. Però les *Campanes*¹ m'han despertat l'esperit i he volgut respondre a la seva música misteriosa, escrivint al campaner, que tan bé sap tocar-les. Fa bé de despertar a tantes ànimes dormides, a tantes ànimes ensopides, que no pensen en l'eternitat dels destins humans. Perquè treta l'ànima i l'eternitat, ¿què és lo llinatge humà? — Li escric lo dia de la festa del Naixement de la Verge Maria, que la Iglésia celebra amb gran alegria en la seva sagrada litúrgia, i li escric a punt de baixar als divins oficis de la Seu, i allí demanaré aquesta santa i pura alegria per a tota la seva família, de la que V. va essent lo Patriarca; saludant a V. i a tots los seus amb lo major afecte, son amic i servidor en Crist

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Al·lusió a un article publicat pel Sr. Maragall. (Nota de Fortià Solà.)

1756. A Pere Santacana.

Vic, 11 de setembre de 1911.

Estimat Peret: só rebut carta de l'Alcalde, participant-me que es feia una subscripció amb motiu del còlera, indicant-me dos subscriptors per 500 pessetes. Li só contestat que em subscrivia per 500 pessetes, i que V. oportunament les entregaria. Quan los altres subscriptors, de consegüent, facen efectives les quotes, V. farà efectiva la meua, puix suposo que tindrà fondos suficients, encara que estiguem en temporada de gastos, com és el temps de la verema. — He llegit que a Santa Oliva hi havia casos de còlera; ¿ne sap res? — Memòries a les seves famílies, i disposi de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1757. A l'Arxipreste d'Igualada.

Vic, 16 de setembre de 1911.

Estimat Sr. Arxipreste: ha vingut el President del Círcol Catòlic, Gaspar Vilarrúbies, i m'ha demanat que contribuís a les obres que han de fer a la casa, pagant l'enrajolat del saló, que m'ha dit valdria 750 pessetes. Que Mn. Catarineu en cediria la propietat de l'edifici i que demés demana 500 pessetes i que les obres eren necessàries. Jo li só dit que ja faria contestar per vostè i si vostè sap que les coses estan en aquesta conformitat, ja els pot dir que sí, és a dir que contribuiré i pagaré l'enrajolat en la forma expressada. El saluda i beneeix

El Obispo de Vic.

R

1758. A Pere Vidal.

Vic, 24 de setembre de 1911.

Estimat Peric: havem rebut los dos coves de raïms, que han arribat molt sencers i bonics. Veig me dius que el dimecres començareu a collir. La plugeta que dies enrere va caure haurà fet bé als raïms. Aquí fa molt temps que no ha pluget, de manera que la collita de tardaneries, que en aquest país té importància, resultarà molt petita. Desitjo que tots estigueu bons; memòries al teu pare i demés de la família, i disposa de ton afm. amo i amic

Lo Bisbe de Vic.

F

1759. A Antoni Griera.

Vic, 9 d'octubre de 1911.

Estimat Griera: rebo amb gust la teva carta i desitjo que els pròxims exàmens de doctorat te sien favorables. — En quant a anar a París després per a completar la instrucció filològica, és clar que ho tindràs de fer si així ho judiquen convenient los professionals; però tant allà com a Zuric recorda't de que ets ja no solament un especialista, sinó que l'interès major teu és l'interès universal de l'ànima, de què poc se preocupen molts literats, que fan d'una especialització l'objecte de la vida. — Lo nostre objecte és major; i en aquesta matèria hi ha molts pagesos de Sant Bartomeu del Grau que són superiors als literats i científics moderns. — Sens voler-te separar de l'estudi, no obstant convé recordar-te sovint del *vanitas vanitatum*; i del fi verdader de la nostra existència. — Puix que estàs en la seva terra, te recomano la

lectura de S. Francisco de Sales, a qui van a alçar una estàtua los socis d'una Acadèmia per ell fundada. Però llegeix-lo no amb curiositat literària, sinó amb humilitat cristiana i amb lo desig d'aprofitar-te. — Ja saps que t'estima amb paternal afecte, i t'envia sa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1760. A Gaietà Soler.

Vilafranca, 9 d'octubre (?) (1911 ?).¹

Estimat Mossèn Gaietà: vaig a respondre breument a la seua estimada, puix estic donant exercicis a les monges carmelites d'aquesta vila i entre açò i altres cosetes aquests dies són per a mi bastant ocupats.

Comprenc son entusiasme per un periòdic català que fes rotllo entre la gent de seny; i l'execució d'aquest pensament fóra sens dubte de grans resultats. Però jo só amic de seguir lo consell evangèlic de sospesar les empreses abans de començar-les, *ne posteaquam posuerit fundamentum et non poterit edificare incipiant illudere ei*. Doncs bé, ¿qui és l'home capaç de reeixir en l'execució de tal projecte? Permete'm que amb la sinceritat amb què es deu parlar entre amics i fins amb una certa simplicitat de caràcter que no em sap greu de tenir, li diga que jo al present tal home no el sé veure a Catalunya. Mossèn Collell per certs cantons s'acostava a aquestes qualitats necessàries, però de des que arrossega ja fa anys l'afecció nerviosa, que el fa patir, està fora de combat per a tal empresa. ¿Qui serà, doncs, l'asta o el pal per a servir de centre al paller i donar cohesió a les despullles avui escampades formant la pila o munt compacte? *Hic opus, hic labor est*. Una propaganda dissolvent en lloc d'ésser aglutina-

dora en tots los camps, además de moltes altres causes que han produït lo raquitisme dels hòmens, nos han portat a la present misèria i ningú posseeix l'autoritat moral, les qualitats de caràcter, la disciplina d'esperit, lo equilibri de pensament, que además de la competència científica i del sentit pràctic, se requereixen per l'acertada i fructífera direcció d'una empresa periòdica. Així és, que a mon entendre, per ara en nostre país la premsa catòlica no pot fer més que la viu-viu.

Respecte de que el Senyor Bisbe de Vic formulés lo *credo* com V. diu, de la revista, me sembla que no té lloc; les qüestions que es tracten en los periòdics no poden ésser definides concretament ni reduïdes a fórmules; per açò crec que més aviat que *Credo* necessita la premsa *unes caminadores*, les quals tindria gran traça en aguantar lo Bisbe de Vic. Lo que no em sembla tan fàcil és que la publicació tingués prou dòcil estat per a subjectar-se a aquelles.

Dispense la franquesa de pagès, puix só pagès de naixement, i quede segur de la bona voluntat que li té i de l'amistat que per vostè sent

Josep Torras i Bages.

Gràcies per lo judici que es prengué lo treball d'escriure sobre mon opúscul i li quedo agraït.

1. Còpia a mà de Joan Bonet i Baità.

1761. Al Regent de Sant Joan de les Abadesses.

Vic, 10 d'octubre de 1911.

Estimat senyor Regent: a punt de sortir de Vic, li poso dues ratlles, per a acusar-li rebut de la seva carta, explicant l'acte celebrat en lo darrer diumenge.¹ M'alegro del bon èxit

obtingut i del bon esperit que han manifestat autoritats i particulars d'eixa població, i faça'ls arribar los meus afectuosos sentiments. — I al saludar-lo i encomanar-se a les seves oracions, li envia a V. i al clero i feligresos de Sant Joan la seva benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1. L'acte al·ludit és una conferència preparatòria als treballs de restauració del Monestir d'Abadesses. (Nota de Fortià Solà.)

1762. A Pere Santacana.

Vic, 14 (?) d'octubre de 1911.

Estimat Peret: li escric abans de sortir avui a Santa Visita, per a dir-li que só rebut sa carta en què em comunicava la malaltia del doctor Josep, de la que a Tarragona me donà compte lo doctor Badia. Aquest m'escrigué ahir que havia passat lo perill; i jo desitjo que es posi bo aviat. V. m'escruiurà, perquè ja me remetran de Vic la carta allà on me trobi; però les notes de la collita me les enviarà quan haja tornat a Vic, perquè si no, les perdria. — Quan les Hermanes hagen dedicat la Casa, luego ho escriurà a la Maria, que potser vaja a Vilafranca. — Darà l'adjunta al doctor Badia. — No envii la nota de la collita fins que sàpia que sóc a Vic. — De V. afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1763. A Francesc Vidal.

Perafita, 17 d'octubre de 1911.

M.I. Sr. Dr. Dn. Francisco Vidal.

Muy querido amigo: recibo tu afectuosa carta y la contesto felicitándote por la muestra de confianza que acabas de recibir de tus compañeros los señores Capitulares de esa.

Estando ya de Provisor del venerable difunto no te ha de ser difícil el cargo de Vicario Capitular. Que Dios te ayude con sus luces y gracias, y te haga leve la carga del Gobierno.

Espero que de mi parte felicitarás también al Dr. Costa, y ya sabes puedes disponer siempre de tu viejo amigo que desde tu casi infancia te ama en Jesús y María

El Obispo de Vic.

En Santa Visita.

T

1764. A Josep Dachs.

Vic¹ 19 d'octubre de 1911.

Estimat Dr. Dachs: só rebut los plecs contenint l'un lo Diari i l'altre, n° 5 — contenint les dues cartes que t'envio del Sr. Bisbe de Barcelona demanant informes dels dos sacerdots, qui pretenen residir a Barcelona. Feu la contestació i envieu-lo, sens data, ni fetxa, que jo les firmaré. I per a evitar dilacions obre tu los plecs o cartes que vinguen amb sello d'altra Diòcesis, i aleshores envieu ja, en casos semblants, la carta feta, en virtut dels datos de Secretaria per a firmar-la.

Digues al P. Padrós que m'està bé lo que diu respecte al Sermó del Jubileu del Col·legi de S. Josep.

Memòries a tots los de casa i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

V

1. La dada *Vic* sembla equivocada. (Nota de Fortià Solà.)

1765. A Jaume Serra.

Sant Martí del Bas, 20 d'octubre de 1911.

M.I. Sr. D. Jaume Serra.

Estimat Vicari i amic meu: rebo la seua carta i veig que les coses van seguint normalment, sentint que a Ripoll no s'haja afermat més la salut pública.

Dic al Dr. Dachs que li ensenyi la contestació del Sr. Rector de Segura i de l'Arxipreste de Queralt, que donen alguna llum; i li encarrego que després posi dits documents en lo lloc corresponent.

Un dia vàrem mullar-nos molt i vàrem tomar la pluja més forta que ha caigut. Després ha fet bon temps.

Conservi's bo, i disposi de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1766. A Josep Dachs.

Prats de Lluçanès, 22 d'octubre de 1911.

Estimat Dr. Dachs: te remeto firmats los documents que envies. — Ademés una carta del Rector d'Escolapis d'Igualada a la qual respondràs que no ens és possible donar-los

misses, a pesar de nostra bona voluntat, pel gran número de sacerdots a qui n'hem de proporcionar i que no tenen altre recurs per viure que l'estipendi. — També t'envio una carta i unes fulles del Dr. Gibert de Manresa sobre lo traslado de la Festa Major que posaràs en son lloc corresponent. — Una carta certificada d'un fulano de Madrid que demana caritat, a qui enviaràs 10 pessetes amb dues ratlles o targeta teua, sens dir que ets lo Secretari, manifestant que les hi envia lo Bisbe de Vic. — Una targeta de Subcabo de mossos per a tu amb moltes memòries i agraïment perquè diu que tu per medi de ton cunyat li proporcionares lo càrrec. — Una carta de M. Vidal de Manresa al qual escriuràs que estic de Santa Visita, però que dades les explicacions i l'oposició favorable de la Junta no tinc dificultat en la modificació del plan que ell indica, i li enviaràs cinquanta pessetes per l'obra.

Està bé lo que em dius d'Artés, apuntant, naturalment la quantitat entregada i encarregant molt l'activitat en les obres. — Veig que ets de bon contentar, puix dius que el casament anà molt bé, i afegeixes que el germà del nuvi fugí de la cerimònia. La solemnitat del viatge a París no està bé en les segones núpcies. — Dignes al Pere que els seus paisans se porten bé i que avui a la tarda han assistit en gran número al temple parroquial. Que he vist al seu oncle Isidro que està molt bo i m'ha dit que els altres d'aquí també ho estaven.

Memòries a tots los de casa i disposa de ton amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1767. A Josep Dachs.

Borredà, 27 d'octubre de 1911.

Estimat Dr. Dachs: te remeto los adjunts documents, i en

ells per nota al capdavall indico la resolució. Ja daràs a cada u d'ells lo destino respectiu. Sento la mort de Mn. Font, que al cel sia.

Al P. Prepòsit de S. Felip moltes memòries, i que desitjo que s'acabi de restablir.

M'està bé lo vicari de Tavèrnoles. — Memòries a tots los de casa i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1768. A Mossèn Jolis.¹

Borredà, 27 d'octubre de 1911.

Estimat Sr. Rector: m'alegro de la mellora o restabliment de la salut pública, i de que los serveis de les vetlladores Josefines hagen satisfet al poble, com ja ho esperava.² Contesto a una comunicació de l'Alcalde; i a V. i als demés sacerdots dono les gràcies per los bons oficis espirituals prestats als malalts, sempre difícils, però més en temps d'epidèmia.³ La caritat aixís exercida és la mellor propaganda i apologia de la nostra Santa Religió, que, més que en paraules, consisteix en obres. Faça saber als Vicaris i demés eclesiàstics els meus sentiments, i rebin tots la benedicció que amb lo major afecte los envia

Lo Bisbe de Vic.

Borredà, en Santa Visita.

F

1. Rector de Campdevàrol.

2. No havent-hi encara aleshores a Campdevàno! Religioses Josefines, n'hi anaren cinc o sis de Vic per disposició del prelat.
3. Del còlera. (Notes de Fortià Solà.)

1769. Al Regent de Sant Joan de les Abadesses.

Borredà, 28 d'octubre de 1911.

Obispado de Vic. — Hem vist amb gran gust los noms dels Senyors que formen la llista de veïns de la parròquia de son digne càrrec, i que són proposats per a formar la Junta de Restauració i Conservació del Monestir de Sant Joan de les Abadesses. — Aprovem los dits nomenaments, i enviem a tots los individus de la dita Junta Nostra més afectuosa benedicció, esperant que procuraran exercir el càrrec de confiança que els ha conferit eixa parròquia amb zel i discreció, que haurà de redundar a major glòria de Déu i bé de la Iglésia, com també en profit d'eixa població i de l'art de nostra terra. — Déu guardi a V. molts anys.

Josep, Bisbe de Vic.

Borredà, en Pastoral Visita.

F

1770. A Josep Dachs.

Sant Boi de Lluçanès, Tots Sants de 1911.

Estimat Dr. Dachs: só rebut lo teu plec n° 19 i m'alegro de que no t'haja repetit lo dolor al peu. En lo dit plec hi havia aquesta carta d'en Llimona, a qui, com ell demana, contes-

taràs dient-li lo que desitja saber, i donant-li moltes memòries.

També t'envio una carta d'en Griera perquè la guardis.

Dóna també les gràcies al Sr. Josep pel regalo de les pomes, i aneu-ne menjant, que aquí també en alguna parròquia ja ens ne donen.

Aviat anirem a resar lo Rosari enter en sufragi dels fiels difunts, per ésser demà lo seu dia.

Memòries a tots los de casa i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1771. A Pere Santacana.

Novembre de 1911.

Estimat Peret: rebo la seva carta al tornar, bastant fatigat de Santa Visita, i desitjo que el doctor Josep se posi bé de son mal, i de part meva diga-li quant desitjo la seva millora, però que tinga paciència, que és virtut que santifica. — Enterat de lo que em diu de la collita. — Per a estalviar-me haver d'escriure, enviarà a cercar lo senyor Rector de Les Cabanyes, que m'escrigué estant de Visita, i li dirà que opto per la *mesa* de l'altar de pedra de Vinaixa, que és bona i serà més barata. Aquesta *mesa* és per a consagrar-se però encara que no es consagrés, posant-hi una *ara* portàtil, s'hi podria celebrar. — També donarà a dit senyor Rector deu duros pel paleta de qui parla aquesta carta,¹ que es trencà la cama, per a que els hi porti. — Diga-li, además, que no li escric, perquè tinc feina, però que ja me vaig enterar de lo que deia en sa carta. — Mossèn Jeroni me diu que li participi que va rebre les gallines i les figues. — M'alegro de lo que em diu de la molta gent que va a oir al P. Pio d'Igualada, predicador del

Novenari d'Ànimes. — Moltes memòries a les seves famílies, i disposi de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. La lletra del doctor Torras és escrita en el revers de la carta d'una pobra viuda de Les Cabanyes, remerciant al senyor Bisbe l'almoina amb què l'ha auxiliada en la contrarietat del seu fill paleta i demanant-li nou socors en la llarga malaltia. (Nota de Fortià Solà.)

1772. A Ramon Roma.¹

Vic, 8 de novembre de 1911.

Estimat Mossèn Roma: el dador, Mossèn Paulí Capdevila, va a veure a un pobre germà seu, reclòs en eix Manicomi de Sant Boi. Te'l recomano, i espero que faràs pel pobre malalt lo que la teva caritat te dicti. Moltes memòries als bons religiosos de Sant Joan de Déu, i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Capellà del manicomi de senyores de Sant Boi de Llobregat.

1773. A Alexandre Carles.

Vic, 8 de novembre de 1911.

Estimat Alexandre: m'està bé lo dia 19 del corrent per la Comunió del nen.

Moltes memòries a la Teresina, i a la respectable Tia de V. i disposi de son afm.

El Obispo de Vic.

F

1774. A Joaquim Bach de Portolà.

Vic, 13 de novembre de 1911.

Muy querido amigo: siento la contrariedad que V. ha sufrido, como me comunica en su carta que acabo de recibir y que me apresuro a contestar.

Comprendo la amargura que ha debido causarle, pero no conviene que V. se deje dominar por ella. Nuestro porvenir lo mejor es dejarlo en manos de la Providencia de Dios, que nos ama y dirige los acontecimientos en la forma más conducente a nuestro bien. Nada hay mejor que sujetarse a la Providencia. Muchas veces nosotros nos equivocamos disponiendo de nuestro porvenir; Dios nunca se equivoca. Y lo que nosotros consideramos una desgracia, porque no salió conforme a nuestros deseos, es un beneficio de Dios, que nos evitó lo que deseábamos y no nos convenía.

No se desconsuele pensando en su porvenir. La imaginación es mucho peor que la realidad; y Dios dispone de infinitos medios para conducirnos pacíficamente y hasta con consuelo del corazón al fin por el cual hemos sido criados.

Distráigase V., procure con lícitas y santas expansiones disipar el mal efecto de la contrariedad sufrida, y recobrará V. aquel equilibrio del alma, tan propio de un cristiano; procurando sobre todo impedir que la imaginación forje castillos en el aire, que no tienen más fundamento que nuestra fantasía, que con facilidad se exalta y sin fundamento.

Busque en la piedad cristiana una compensación, que le

resultará de mayor dulzura, y que le fortificará el espíritu para proseguir el camino de la vida. Sus mismos hermanos y familia pueden ser para V. medio de sana expansión.

Le tendrá presente delante de Dios su amigo que le ama y le saluda con el mayor afecto

El Obispo de Vic.

F

1775. A Antoni Griera.

Vic, 17 de novembre de 1911.

Estimat: vaig rebre la teva carta participant-me lo resultat dels exàmens pel grau, estant, o en Santa Visita, o pròxim a ella, i et felicito pel resultat obtingut. Aprofita lo temps per l'estudi i també per a lo cultiu espiritual de la teva ànima, que és *l'unum necessarium* de l'Evangelí. — Déu te fa una gràcia especial fent-te sentir vivament la vocació eclesiàstica, i mira de fer-te digne d'ella. La superioritat d'esperit, que és lo principal mèrit de l'home, la trobaràs en la vida ascètica, que d'altra banda se lliga molt bé amb l'estudi. L'estudi i l'oració se lliguen perfectament, i produeixen l'home equilibrat o sia virtuós. — T'envio la quantitat que em dius que necessites. — I saludant-te amb paternal afecte t'envia la benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1776. A Pere Santacana.

Vic, 18 de novembre de 1911.

Estimat amic: sento la malaltia del doctor Bolet que V. me participa després de la consulta de metges. Que Déu lo ajudi i li torni la salut, si li convé. Lo rebre la Sagrada Comunió, que ell demana, no pot significar solament, com V. creu, que el malalt se cregui greument malalt, sinó la seva pietat sacerdotal, que vol seguir les regles donades pel Papa, autoritzant als malalts en certes circumstàncies per a rebre la Sagrada Comunió encara que no estiguen dejuns. Donga-li moltes memòries, i que s'animi amb la confiança en Déu, que vetlla sempre pel bé de les seves criatures. Espero que V. m'anirà posant al corrent de l'estat del malalt. — Moltes memòries a les seves famílies, i V. disposi de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

Mossèn Jeroni me diu que va rebre bé lo vinagre. — Tots los d'aquest Palau s'interessen molt per lo doctor Bolet.

F

1777. A l'Arxipreste de Sant Joan de les Abadesses.

Vic, 21 de novembre de 1911.

Estimat senyor Arxipreste: adjunta li envio una Comunicació o Allocució que dirigesc a la Junta de Restauració del Monestir, que els podrà servir de base per la seva propaganda en benefici de l'Obra. Com penso publicar-la en el pròxim número del *Butlletí*, digui als de la Junta que en farà fer una tirada, que els enviaré, a mes expenses, per a afavorir la divulgació o propaganda en favor del projecte. —

També pot dir-los que em sembla que la millor base, a Barcelona, per a fer propaganda, és la Lliga Espiritual de Nostra Senyora de Montserrat, que reuneix els tres elements que donen importància al projecte de Sant Joan: baix sempre la pietat cristiana i el culte diví, el foment del sentiment, d'amor al país i de l'art. I com me sembla que ara dita *Lliga* està en període d'activitat, crec que convé ficar-la e interessar-la en l'obra. — I al saludar a V. i a tots los de la Junta, los envia sa més afectuosa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

Ja diran lo número d'exemplars que els sembli que hauran de menester de l'adjunta al·locució per a fer-los tirar.

F

1778. A la Junta de Restauració del Monestir de Sant Joan de les Abadesses.

Vic, 21 de novembre de 1911.

Estimats diocesans: amb molt gust só vist la formació de la Junta per a procurar la conservació i restauració del venerable Monument, que és glòria de Sant Joan de les Abadesses, honor del nostre Bisbat i memorial mil·lenari dels orígens de la nostra estimada Catalunya. — La religió, la pàtria i l'art estan interessades en què es conservi i es restauri el llegat piadós que féu a la seva descendència el qui ha sigut nomenat fundador de la pàtria, i és realment, en l'ordre civil i polític, en l'ordre social, l'autor de la nostra societat. — Ripoll i Sant Joan de les Abadesses conflueixen, com el Ter i el Freser, en una mateixa corrent de civilització cristiana, per a fertilitzar tot el territori de Catalunya. Els dos monestirs de Wifred, d'homes i de dones, representen el moviment

inicial, el germen de la nostra vida catalana; i els gèrmens no s'han de deixar morir, perquè d'ells deriva la vida; i fins quan ja s'han dissipat, perquè han comunicat la vida a organismes més poderosos, no obstant, solament la memòria de lo primitiu, de lo inicial, de l'origen, guarda sempre una virtut poderosa que parla al cor dels homes. El principi i el fi, el naixement i la mort de les coses, mai són idees indiferents. — El Monestir de Sant Joan de les Abadesses és un dels gèrmens de la nostra vida actual a Catalunya, com altres monestirs i santuaris ho són en altres regions espanyoles. La vida humana sempre s'ha considerat a la terra que derivava del cel; i així la Providència divina, que regeix la vida dels pobles, volgué consagrar aquest principi en el Monestir de Sant Joan de les Abadesses amb un monument de pietat, que, com un foc sagrat, escalfa amb les suavitats espirituals de la devoció, a les vostres valls pirenenques: el Santíssim Misteri. — Aquest prodigi de la divina Eucaristia, fundada per Nostre Senyor Jesucrist com un monument d'amor en la nit mateixa de la Passió, ha sigut per a vosaltres de Sant Joan, i per a tota la població d'eix Pirineu i comarques veïnes, i durant moltes generacions, el vostre consol. Aquell cap del venerable Crucifix, contenint les Sagrades Espècies incorruptes, s'inclina sovint als vostres cors suplicants, i aquells braços amorosos vos donen l'abraç d'amor en les hores amargues de la vida. I per a tot cristià, i especialment per a tot català, i tot espanyol, aquella piadosa reproducció escultòrica de la sublim escena del Calvari, en què hi ha la imatge de Jesús crucificat contenint la mateixa substància real i verdadera del diví Redemptor en el Sagrament, baix espècies incorruptes, per espai de molts segles, són un despertador eficacíssim de la devoció envers el misteri generador de la pietat cristiana. — Per això exhortam d'un modo particular als devots del Santíssim Sagrament a contribuir a l'obra restauradora del venerable temple de Sant Joan, puix tot ell és com un Sagrari d'una Hòstia meravellosa que el temps no destrueix, essent ella, la sagrada Hòstia de Sant Joan, més sòlida que l'edifici

de pedra que la conté, i que el temps ha castigat, i necessita una costosa reparació. — Lo daurar o adornar un Sagrari, lo mantenir l'oli de la llàntia del Santíssim, lo edificar una capella dedicada exclusivament al culte del Santíssim Sagrament, han sigut sempre considerades obres d'excel·lentíssima pietat cristiana; i molts cristians amb raó han cregut que, practicant-les, feien un obsequi a nostre dolcíssim Redemptor Jesús, qui amà tant als homes, que fins al tornar-se'n al cel per a sentar-se a la dreta del Pare, son Cor no pogué resistir el desig de quedar-se entre els homes, restant de fet entre nosaltres, present d'una manera substancial en l'Hòstia consagrada. I si la pietat cristiana s'interessa en oferir aquests obsequis a Jesús en els sagraris de les nostres iglésies, ¿com no ha d'interessar-se en conservar i restaurar un temple que és un Santuari solemne del Santíssim Sagrament de l'altar, una meravella de la Providència, un record patriòtic i una joia artística, testimoni de l'amor de Jesús a la nostra terra, i de la pietat i gust de nostres passats en les arts belles i litúrgiques? — Les passades generacions han deixat marcada amb eloqüència la seva devoció envers el Monestir de Sant Joan, segons la característica de cada època. I aquelles generacions no eren riques. L'austeritat migeval, en sos principis, se manifesta a Sant Joan amb la soliditat i l'harmonia, els temps gòtics amb sos entusiasmes espirituals i frondoses elegàncies, i el barroquisme dels últims segles amb el gust per l'ornamentació i el detall, propi d'èpoques assentades i pacífiques. Per això tot plegat el monument de Sant Joan és un magnífic símbol del sufragi universal de les generacions passades envers la religió i la pàtria, que ha resultat una manifestació d'art religiós que eixamplant la tècnica de l'artista, la sequedat de les regles del motllo, ha produït una obra de l'art excels que naix de l'amor, harmonitzades creacions de diferents estils per la unitat del sentiment, quedant així l'obra més rica i més hermosa. — I la nostra època, que ha multiplicat la riquesa, que ha sembrat de fàbriques i de noves indústries les corrents dels nostres

rius pirenenes, que ha augmentat les poblacions, Catalunya que s'ha fet una de les principals regions espanyoles, demostrant una activitat meravellosa per la producció de la riquesa material, ha de pagar també, com les èpoques passades, el tribut de patriòtica religiositat al Monestir de Sant Joan de les Abadesses, a la fundació del fundador de la Pàtria, a Wifred, nostre pare en l'ordre de la vida civil, i deixar en el monument religiós, patriòtic i artístic, una mostra de si, contribuint a la restauració del temple eucarístic per excel·lència de Catalunya. — I vosaltres, fills de Sant Joan de les Abadesses, fills de l'abadessa Emmon, filla de l'excel·lent fundador de Catalunya, el Comte Wifred, vosaltres devotíssims del Santíssim Misteri i amants de vostra gloriosa vila, trobareu medis per a interessar en l'obra projectada als espirituals amants del Santíssim Sagrament, puix se tracta d'un Santuari Eucarístic; als amants de la pàtria, puix se tracta d'un monument fundat pel Fundador d'ella; als amants de l'art de la terra, puix se tracta d'una excel·lent manifestació artística. — I els nobles sentiments de religió, de pàtria i d'art, que tan bé es lliguen entre ells, aquí estan dedicats i són com un homenatge al més august Misteri del Cristianisme, a la presència sacramental de Jesucrist en la fràgil Hòstia que resisteix als segles, a la Santa Eucaristia, llaç d'unió amorosa entre el pobre pecador i son Déu i Senyor; per això al beneir vostre projecte, i a l'augurar-li un èxit de felix execució, a l'aplaudir el vostre entusiasme religiós, patriòtic i artístic, no sols vos envia a tots vosaltres i a tota l'estimada vila de Sant Joan de les Abadesses la seva més afectuosa benedicció, sinó que juntament vos ofereix la seva cooperació més fervorosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1779. A Josep Vidal.¹

Vic, 22 de novembre de 1911.

Estimat Mossèn Vidal: li retorno lo plec que rebí ahir junt amb sa carta; però no puc donar-li lo permís que em demana per a gravar amb deute hipotecari l'edifici que s'està construint en honor de S. Josep. — Ha fet bé de demanar per esta obra als qui han de distribuir l'herència del Sr. mort últimament a Bilbao en favor d'obres pies. Però V. me diu que ha escrit al Sr. Alcalde. Si l'Alcalde és D. Josep Me de Urquijo ja ha fet bé. Si no ho és més val que escriga a dit Sr. Urquijo, que sé que és un dels encarregats. Si me demanen a mi informe lo daré molt favorable. I fins si escriu pot dir que té lo meu consentiment i aprovació per a fer-ho. — Per lo demés no es vulga sortir dels camins de la Providència divina. Si té donatius o caritats faça obres; però no vulga violentar les coses fent deutes, de lo qual jo só molt enemic. — S'encomana a ses oracions i el saluda i li envia sa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Prev., de Manresa.

1780. A Leoncí Soler i March.

Vic, 22 de novembre de 1911.

Estimat amic: li concedesc lo permís que V. me demana d'entrar a la clausura de Santa Clara per a inspeccionar los llibres que han d'enviar-se als frares predicadors de Barcelona, en conformitat a la carta que li encloc per a la M. Priora de la Comunitat, i de la qual V. farà ús oportunament.

També pot, quan vulga, inspeccionar les biblioteques d'aquest Palau i del Seminari; lo qual me proporcionarà lo goig de tenir-lo a prop alguns dies.

I al saludar-lo envia a V. i a la seua Casa la més afectuosa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

SM

1781. Al Cardenal Vives.

Vic, 27 de novembre de 1911.

Eminentíssimo Sr. Cardenal Vives, O.C.

Eminentíssimo y muy querido Señor Cardenal: doy a Vuestra Eminencia cordiales gracias por su carta; y estoy resuelto a hacer lo que me aconseja respecto de mis escritos. Había autorizado la traducción de alguno de ellos y me enteraré de como está el asunto, resolviéndolo y realizando el proyecto de la manera mejor posible, pues como V.E. comprenderá es un trabajo que no puedo hacer personalmente atendidas mis diversas ocupaciones.

También debo darle las gracias por la Carta escrita con motivo del 50º aniversario del Colegio de S. José que fue leída ayer en la sesión literaria conmemorativa y recibida por todos con agradecimiento cordial y con gran respeto.

Fue una sesión interesante por la unidad de espíritu y cordialidad de afectos que se reveló en la misma entre clero secular y regular y con el pueblo, representado por el Señor Alcalde y buen número de concejales que asistió al acto.

Dios conserve tan bella institución, benemérita de la Diócesis y de los Institutos religiosos, a los cuales ha proporcionado muchos individuos dignos y respetables.

Siempre de Vuestra Eminencia servidor en Cristo, que le besa la Sagrada Púrpura

El Obispo de Vic.

F

1782. A l'Arxipreste de Sant Joan de les Abadesses.

Vic, 27 de novembre de 1911.

Estimat senyor Arxipreste: me sembla que amb cinc mil exemplars de la Carta, fent-la ademés publicar pels periòdics, n'hi ha suficients per a que se n'enterin tots els qui es pot presumir que donaran alguna cosa. Més, me sembla que seria gastar els diners inútilment, i més val guardar-los per l'obra, que prou se n'hauran de menester. — Ara vaig a escriure al President de la Lliga Espiritual de Nostra Senyora de Montserrat, perquè quan hi vagi la Comissió estigui preparat. — Memòries als de la Junta, i a V. i a ells envia sa afectuosa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

El President de la Lliga és D. Hermenegildo Puig i Sais, i viu Bilbao — 203 —1r. 2^a.

F

1783. A Pere Santacana.

Vic, 29 de novembre de 1911.

Estimat Peret: m'alegro de que haja millorat lo doctor

Bolet, i espero que el Senyor li tornarà la salut, si li convé, i V. ja anirà posant-me al corrent de l'estat del malalt. — Qualsevol dia de la setmana entrant poden anar a cal senyor Nogués, a Barcelona, a recollir la quantitat que em diu importen les imatges d'Olot, i dirà al senyor Rector, al comunicar-li aquesta notícia, que procure fer-se càrrec de dites imatges, després d'examinar si són com deuen, i que les tinga degudament custodiades, fins que sia ocasió de col·locar-les, i li darà memòries de part meva. — Enterat de lo demés, lo saluda, a V. i a les seves famílies, son afm.

Lo Bisbe de Vic.

És convenient que amb anticipació escrigui al senyor Nogués, dient-li lo dia aproximat que hi aniran.

F

1784. A l'Ecònom de Saltor.

Vic, 30 de novembre de 1911.

Estimat Sr. Ecònomo: só llegit amb gust la seua carta donant compte de les obres efectuades en la casa i en la Iglésia, que em sembla han d'ésser profitoses. Suposo que no haurà quedat amb cap deute, puix ja ho diria.

Déu li pagui la seua diligència i els seus treballs per a aquesta obra bona i li donga la seua santa pau i consol per a continuar lo seu ministeri de salvació eterna de les ànimes; i rebí la benedicció més afectuosa que li envia

Lo Bisbe de Vic.

V

1785. A la Rda. Mare Priora de l'Ensenyança de Manresa.

Vic, 30 de novembre de 1911.

Rda. M. Priora de la Enseñanza de Manresa.

Muy apreciada Madre Priora: les devuelvo la instancia habiendo puesto al pié de ella mi recomendación. Que Dios haga sea atendida si conviene.

Apruebo plenamente la exposición del Santísimo en las tardes de los días de fiesta; y ya pueden empezar cuando gusten.

Respecto a la salida una vez al mes de las niñas hasta que tengan iglesia, me parece un mal pensamiento porque si se establece tal salida quedará para siempre, quedando por lo tanto destruída una veneranda costumbre del Instituto que profesan.

Agradezco sus oraciones y buenas obras en favor mío, pues mucho lo necesito, y que Dios se lo pague.

Y deseando para esa querida Comunidad abundancia de gracias y de espirituales consuelos para continuar su santo ministerio de infundir en las niñas el espíritu evangélico y el amor a nuestro Señor Jesucristo y a su dulcísima Madre, al saludar a todas con el mayor afecto les envía su bendición.

El Obispo de Vic.

V

1786. A Adelaida Nutó de Recasens.

Vic, 3 de desembre de 1911.

Apreciada Adelaida: avui só rebut carta del seu fill, participant-me de part de V. la mort del seu germà lo R. P. Pau

Nutó, antic amic meu. Ja sabia la trista nova i el só encomanat a Déu, com li demano que donga a V. al seu marit i al seu fill la seva santa conformitat, enviant-los lo pèsam i saludant-los afectuosament

Lo Bisbe de Vic.

F

1787. A Francesc Vidal.

Vic, 5 de desembre de 1911.

M.I. Sr. Dr. Dn. Francisco Vidal.

Estimat amic: m'alegro de que la pau i la tranquil·litat regnen per eixa Arxidiòcesi puix així lo govern d'ella te serà menos pesat; que sempre lo governar és gravós. Respecte dels dos punts sobre dels quals me preguntes dec dir-te que a la Comunicació del Sr. Arquebisbe de Toledo donant compte de la resposta del Govern i de la consulta que ell ha fet o va a fer, a *algunes Eminències* sobre la conveniència d'entaular recurs contenciós, jo no li só contestat perquè no demana resposta, ans bé sembla que haguda resposta a la consulta que anuncia donarà coneixement d'ella, per a il·lustrar lo judici dels Prelats. Respecte a les instàncies vingudes de Saragossa per ara no les só circulades, puix me sembla que mortificarien al Sr. Nunci, i tal volta farien més difícil la seua Missió.

Aquí no crec que ningú haja presentat les làmines intransferibles per a efectuar la relació demanada; sols als principis dues o tres entitats varen fer relació de béns; però sens cap importància, i no crec tinguessen cap làmina intransferible, sinó alguna finca.

Estiguem a veure venir i que el Senyor nos guie.

Moltes memòries al Pepet, conserva't bo i encomana a Déu al teu afm.

Lo Bisbe de Vic.

V

1788. A l'Arxipreste de Torelló.

Vic, 8 de desembre de 1911.

Rt. Sr. Arxipreste de Torelló.

Estimat Sr. Arxipreste: avui dia de la Puríssima Concepció, Patrona de les Conferències de Sant Vicenç de Paül, li vull posar quatre ratlles exhortant-lo a que procuri animar als socis de Torelló, puix al passar la Pastoral Visita vaig trobar la Conferència molt decaiguda, i tinc la impressió de que no s'ha millorat d'aleshores ençà. Com suposo que un d'aquests dies hauran de tenir Junta general, desitjo que convoqui a tots los socis en nom meu, que els llegezca la present Carta i els exhorti a enfervoritzar-se en lo compliment de l'obra de misericòrdia corporal i espiritual que torna la substància de les Conferències de Sant Vicenç de Paül, estes per tota la terra.

La Visita als pobres és una obra molt agradable a Déu i una prova en los qui la practiquen de que tenen viu en son cor lo gran principi cristià de la germanor entre tots los deïxebles de Jesucrist, que som tots los cristians. I avui en què per desgràcia hi ha no sols divisió de classes, sinó guerra de classes convé agermanar-les les unes a les altres, i la Visita als pobres és una de les pràctiques més a propòsit per a alcançar-ho.

Un petit sacrifici que es faça per a visitar al pobre serà recompensat per Jesucrist. La paciència que s'haja de prendre, la mortificació de deixar una estona de passeig, la fatiga d'a-

nar a la casa del pobre serveixen per a expiar davant de Déu los pecats que tots havem comès, i que havem d'expiar en aquesta vida o en l'altra. Jo sentiria, i seria molt mala senyal, que la Conferència de Torelló desaparegués; Jesús ne quedaria ofès, perquè la senyal del cristià és l'amor al pobre, i a aquells a qui amem, desitgem visitar-los i freqüentar-nos amb ells.

Demanant a la Immaculada Maria que intercedesca davant de Jesús, son Fill diví, en favor d'eixa Conferència, los envia a V., Senyor Arxipreste, i a tots los estimats socis de la Conferència sa benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

V

1789. A Eudald Ferret.¹

Vic, 15 de desembre de 1911.

Estimat Sr. Rector: l'altre dia no vaig pensar a preguntar-li l'import aproximat de les obres que s'han de fer en la casa de Bellmunt, puix encara no só enviat la carta a Texas o Laredo, i li posaria puix los albaceas ne parlen. — S'encomana a ses oracions i li envia la benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Rector de Sant Pere de Torelló.

1790. A Antoni Rubió i Lluch.

Vic, 15 de desembre de 1911.

Molt estimat amic: grans mercès pels llibres que m'ha enviat i acabo de rebre.

Déu li donga salut i vida per a continuar treballant en la il·lustració del nostre país amb la ploma i amb la llengua. Ja m'enyoro de veure'l. — I a V. i a tota la seva Casa, envia sa més afectuosa benedicció

El Obispo de Vic.

F

1791. A la Sra. Dª Clara, vídua de Maragall.¹

Vic, 20 de desembre de 1911.

Senyora: li vull posar dues ratlles puix acabo de saber la mort del meu bon amic, l'Espòs de V., i prenc part en lo dol de la família, puix un llaç espiritual me lligava amb aquella bona ànima, que acaba d'entrar a l'eternitat, que ell tant sentia. Com sentia i amava a Jesucrist, que baix lo Sant Sagrament, com Viàtic fortificant, lo ha acompanyat fins a les portes de la Glòria, que ens guanyà amb son sacrifici. — Ell tenia gran devoció a aquest sacrifici, i fins me demanà en una Carta, que jo escrivís una Pastoral sobre la Missa. — Passat demà, si Déu vol, li aplicaré lo Sant Sacrifici; i de l'altre món participarà de son fruit infinit, molt superior al goig de la lectura d'una Pastoral. — Pregaré també, Senyora, per V., pels seus fills, amb los quals m'uneix un parentiu espiritual, per les bones germanes, demanant al bon Jesús, nostre dolcíssim Redemptor, que els concedesca aquell bàlsam del consol espiritual, que cura les ferides del cor; i que a V. la

faça Déu digna Pastora del tendre ramadet que deixa a son cuidado l'inoblidable Espòs, que tothom enyora. — De V. servidor en Jesús Senyor nostre

Lo Bisbe de Vic.

Abans de tancar, ja escrita aquesta Carta, rebo lo seu telefonema.

Cada any nos escrivíem per Nadal. Aquell dia sagrat me recordaré d'ell davant de Déu.

F

1. Joan Maragall i Gorina morí a Barcelona el 20 de desembre del 1911. Josep Dachs, que l'anà a veure freqüentment durant els dies de l'agonia, anotà el següent en el seu dietari: «Dilluns dia 18. — A la tarda visito a la família Maragall. No el veuré per lo grave que està; me rep la filla gran Elena, i després es presenta Dª Clara; m'entera de la gravetat del malalt i de les poques esperances. Els dic que tornaré el dia següent. / Dimarts. — A la tarda vaig a can Maragall i m'estic tres hores prop d'ell; al seu costat hi té, que no se'n mou per res, Dª Clara; a l'altra banda, el P. Miquel d'Esplugues. Alguns dels més parents entren i surten; els fills estan per allí desconsolats. Passo el rosari voltat dels fills, senyores parentes, criades, etc., molt emocionant tot. / A l'arribar jo a la cambra, Dª Clara diu al malalt: "Mira hi ha el Dr. Dachs". El malalt murmura quelcom i m'allarga la mà, i al dir-li que el Sr. Bisbe de Vic prega per ell, me l'estreny. / Me'n vaig a les 7 1/2. / Dimarts 20. — A les 2 1/2 de la matinada mor en Joan Maragall. Va fer la mort del just. Diu que els dies abans, quan cregué que ja tot estava acabat, deia: "Moro feliç" i besant el San Crist: "Que dolça és la mort". Davant meu demanà que es diguessin les oracions per a guanyar les indulgències de l'hora de la mort. Ell va demanar dies abans rebre N. Amò. etc.». J. Dachs va escriure el 21 de desembre del 1923 a «La Veu de Catalunya» un article commemoratiu amb el títol de *L'esperit del poeta* que, tot i haver estat reproduït en l'obra *Torras i Bages — Joan Maragall. Un diàleg començat abans de conèixer-se i que transcendeix a la mort*, Barcelona 1961, p. 11-16, creiem interessant de recollir aquí. Diu: «A l'aniversari de la mort del nostre gran poeta En Joan Maragall, en sorgir la seva figura en la regió silenciosa i misteriosa de les remembrances, despertant el sentiment de l'enyorança, i sentint-me corprès per la unció que tenen els records de les amistats que s'han desplegat a les regions de l'esperit, em vénen a la memòria, fent companyia a la d'En Maragall, les figures, majestàtiques ja com la del poeta per la pàtina, del Dr. Torras i Bages i d'En Prat de la Riba, veient-les aplegades en un sol record, fosses totes tres en una sola visió, com un tríptic místic de retaule, i als qui la meva ànima ret un culte únic i indivisible de veneració i admiració. / Aquests tres homes posseïren en grau eminent els tres dots que l'apòstol sant Pau posa com a propietats constitutives de l'esperit d'un ver fill de Déu:

la fortalesa, la dilecció i la sobrietat (2 Tim 1-7). / L'Apòstol de les nacions sols es refereix a l'esperit sobrenaturalitzat; mes podem aplicar la divisió paulina a l'esperit en l'ordre natural, donat que les obres de la gràcia es fan conforme a les de naturalesa, i com sia també que la raó segueix a la natura, "ratio sequitur naturam", havent-hi un perfecte paral·lelisme entre el món de la gràcia, el de la naturalesa i el de la raó, que fan que, conegudes les lleis que regeixen en un d'ells, tinguem un mitjà per a conèixer les lleis dels altres dos, almenys "analogice", servint-me d'un mot escolàstic. Així les qualitats d'un esperit selecte en l'ordre purament natural seran també la fortalesa, la dilecció i la sobrietat o domini de si mateix. / Els tres grans homes, mestres i guions del nostre poble, posseeixen els dots assenyalats per l'Apòstol en grau excels, però en proporcions diverses. El bisbe Torras excel·lia principalment en el dot de la sobrietat; En Maragall, en el dot de l'amor; i En Prat de la Riba, en el dot de la fortalesa de voluntat. Tal volta perquè es completaven se sentien atrets mútuament per la pregona simpatia. / Que el gran bisbe de Vic, doctor Torras, excel·lia en la virtut de la sobrietat o temperança, ho palesa el seu ascetisme rígid sense cap mena d'exageració, la moderació en els seus judicis que li era connatural, i la seva persistència i continuïtat en la seva llei de fer les coses. La seva exemplaritat, que l'ha sentida tot Catalunya, li venia principalment de la seva sobrietat. Era tal com volia l'Apòstol que fossin els bisbes: "Oportet episcopum... esse sobrium". / A En Prat de la Riba, hi veiem sorgir, per entre tots els seus dots espirituals, la força de voluntat tan potent que fins arribà a despertar la voluntat del nostre poble fent-nos tenir consciència d'una voluntat col·lectiva que quasi s'era esvaïda. En Prat de la Riba, a més d'aquesta fermesa de voluntat, fou dotat per la Providència divina, per a millor compliment de la seva missió patriòtica, d'un gran talent pràctic i d'una plena serenitat. No era metafísic, ni filòsof; prenia la realitat tal com se li presentava, i sobre els fets reals, hi bastia l'obra política o social o el seu pla d'acció. Eren les qualitats que calien al qui havia d'esdevenir guia i conductor de multituds. Totes elles van compreses en la "spiritus virtutis" de la qual parla sant Pau. / En Maragall tenia la virtut de l'amor, "spiritus dilectionis" en grau eminent. La Providència dotà a En Maragall del sentiment de la dolça afectivitat; pot ben dir-se que el dotà de la dolcesa de l'amor. Era l'hora crítica del nostre ressorgiment, en què ens convenia tenir molts amics i atraure'ns als enemics; i res tan poderós per assolir-ho com la paraula dolça, segons la sentència de la Sagrada Escripura: "La paraula dolça multiplica els amics i calma els enemics". I quina paraula més dolça, la d'En Maragall! Era dolça la seva paraula, i dolç el seu fer. A En Maragall, la dolcesa, la sobirana dolcesa, pròpia dels esperits més exquisits, li era natural, era el seu distintiu; i com que el que és dolç tot ho endolceix, ell comunicava a tot el seu i escampava arreu els atractius de la seva dolçura, fins a la mort, que per tothom és generalment amarga, semblà perdre les seves amargors en acostar-se-li, eixint-li dels seus llavis a l'hora suprema aquella exclamació que palesa la perfecció del seu esperit: "Que dolça és la mort!". / Aquest sentiment de dolça afectivitat del nostre poeta fou un sentiment il·luminatiu; l'amor li feu descobrir els secrets de la natura i de l'esperit, perquè l'amor és l'auxiliar més poderós que té la nostra ment. Ens endinsa en el coneixement íntim de les coses, com ens adoctrinà sant Agustí afirmant que "el que s'ha començat a conèixer un xic, l'amor fa que se'l conegui més perfectament". I el nostre filòsof il·luminat, el beat Ramon Llull, amb el seu llenguatge pintoresc i figurat, escrigué que "la fe solament mostra els secrets de l'Amat per la finestra de l'amor". I aplicant la figura

lul·liana a En Maragall, podem afirmar d'ell que la natura solament li mostrà els seus secrets per les finestres de l'amor. / La summa afectivitat del seu esperit correspon admirablement amb el seu intens entusiasme per la bellesa, que es manifesta a l'exterior en la seva obra poètica, en la seva fúria per la poesia. La poesia d'En Maragall ix de la consideració intensa i penetrant de la realitat de l'ésser, essent com una resplendor d'ella, servint-me de paraules d'ell mateix (*Un libro nuevo*. Article del "Diario de Barcelona", que va aparèixer inclòs entre els articles de les *Obres completes*). / La poesia presa d'aquesta faisó té la serietat de les més altes disciplines humanes, participa de la sobirana excel·lència de les més sublimes ciències, i les seves obres cabdals tenen la transcendència de les obres científiques. / La poesia, tal com la visqué En Maragall, és un sacerdot amb una missió transcendental i humanitària; i té per ofici, com els altres estaments artístics, donar culte a un dels atributs de Déu, la bellesa. I així com els sacerdots de la veritat tenim un llenguatge litúrgic, també els sacerdots de la poesia tenen el seu llenguatge litúrgic, que és el rime poètic. / No ens hem de figurar el ver poeta com un bardo o joglar alegre i festiu qui segueix arreu fires i festes cantant l'amor i els goigs del viure, sinó com un solitari contemplatiu qui espia amb forta avinentesa tota vibració de sentiment del món que és reflectada en el seu interior com en les aigües d'un llac; que cura de descobrir la vida al través de la forma, i percebre el ritme secret i universal amb què es mouen totes les criatures empresses per l'amor, primer motor de tota activitat. / La poesia no fou mai pel gran poeta de la Catalunya nova un joc o un entreteniment que es pot deixar o abandonar com se vulla, sinó una necessitat de la seva ànima, una llei del seu esperit. Ell no podia donar-nos els seus lluminosos pensaments i les seves fulgurants intuïcions sense a l'ensems donar-nos la flor dintre la qual han estat concebuts, amb tot l'esclat de perfums i de colors. / En Maragall en la seva pròpia terra trobà la matèria de la seva inspiració, els elements constructius de les seves obres poètiques. Ell ens féu parlar esment en les infinites bel·leses de casa nostra: les nostres muntanyes, les nostres planures, els nostres boscos, les nostres flors, les festes, els cants, els balls típics... Fou la bellesa indígena, que, sentint-la en el més pregon del seu ésser, com una extensió de si mateix, ens la féu sentir a tots. La seva ànima comunicà la seva emoció estètica a tots els qui veien en ell l'home inspirat, com un fill dels profetes, qui ens parlava el llenguatge del cor. No era com el bisbe Torras, un instrument de la gràcia sobrenatural, però sí un instrument de la gràcia estètica, que, com la sobrenatural, també es conforma amb la naturalesa, i, si no fa sants, fa homes de cor ardent i aparella l'esperit per a grans ideals. / He dit que tal volta perquè es completaven es sentien atrets per pregona simpatia: més que simpatia entre el doctor Torras i En Maragall, existia una estretíssima i ferma amistat. Els dos esperits se sentien atrets per un sentiment d'afecte excepcional. Llegint les cartes que s'escriviren es veu sorgir aquest sentiment com un estat d'esperit força interessant. Però aquesta atracció mútua entre les dues ànimes fou sols una amistat platònica, puix arribà a ésser molt forta quan encara ells dos no es coneixien personalment; i àdhuc després d'haver-se vist i tractat, les ocasions de trobar-se plegats foren rares i sempre de molt poca durada. I les dues ànimes s'havien trobat i abraçat en una regió llunyana i inefable, com ens diu el mateix Maragall en un article que publicà sobre la conferència del bisbe Torras: *La llei de l'Art*. Jo crec que si haguessin viscut plegats no s'haurien amat tant: eren dos esperits massa diferents. Si la semblança encén l'amor, la dissemblança deu refredar-la. / Els qui vivíem amb el Dr. Torras poguérem percebre la

ferma i intensa amistat dels dos grans homes, per les paraules i pels fets del nostre bisbe. / Quan el "Brusi" del dijous portava articles d'En Maragall, ja era segur que en trobar-nos sols i en l'expansió de l'amical conversa me'n sortiria a parlar, per allò de que, de l'abundor del cor, en parla la boca. La singularitat de l'afecte de forta amistat del bisbe Torras a En Maragall se'ns manifestà palesament en les dues o tres visites que En Maragall féu al bisbe en el seu palau; en la manera de rebre'l, de quasi abraçar-lo, d'assentar-se'l al costat, al parlar-li sobretot a taula; i més que tot en l'excepció que féu per a ell el dia que confirmà alguns dels seus fills; ell, l'auster prelat que no volia a la seva taula el vi de xampany, aquell dia, en arribar al rostit, manà al seu majordom que en servís, restant tots els familiars parats d'aquella excepció, de la seva manera de portar-se, que fou esclatant triomf de l'amistat. / Les cartes de l'amic poeta, en rebre-les i llegir-les, li causaven profunda impressió. La carta majorment en què li assabentava que aviat li naixeria el dotzè fill, amb el qual naixement se sentia esdevenir patriarca, va emocionar-lo de tal manera, que, contra les seves habituds de recolliment i de soledat, va oferir-se-li a anar ell mateix a batejar l'infant; desig que una lleugera malaltia vingué a destorbar. / Aquesta amistat fervent era nada en el bisbe Torras, no sols per l'atracció personal del gran poeta, sinó que provenia principalment d'una certa paternitat espiritual. El bisbe Torras endevinava que la seva actuació repercutia d'una manera viva i eficaç en la mentalitat del gran poeta, que l'obra doctrinal i apologetica del bisbe era compresa i assimilada i transformada pel literat en obra viva de sentiment i d'emoció; tenia consciència que influïa fortament en la determinació de l'òrbita immensa i esplèndida que l'esperit d'En Maragall anava fent en el cel de la literatura i de l'estètica. Era com un amor d'apòstol ensems que de pare. / Però res palesarà tant el gran afecte del cor del nostre bisbe al nostre poeta com les paraules que posa en les seves cartes i que transcriu com el millor testimoni de les meves afirmacions... "Com des de que el conec l'estimo" (1904). "La fonda simpatia que jo tinc per vostè" (1905). "A mi me sembla que (l'amor de Jesús) m'ajunta l'ànima amb la de vostè, perquè me l'estimo molt" (1906). "Desitjant que els nostres esperits no se separin l'un de l'altre ni en el temps ni en l'eternitat" (1908). "Tot sovint l'enyoro" (1911). I aquestes cites tenen un major valor positiu, en quant el doctor Torras era molt poc pròdig en frases de sentiment. / Cerquem ara la raó d'ésser de l'amor devot i ardent del poeta pel bisbe. En Maragall amava al Dr. Torras com el mestre que necessitava el seu esperit. Per ell la llum de les veritats revelades i de les realitats invisibles li arribava a l'ànima de l'única faisó que podria rebre-la el seu esperit. Ell no podia ésser adoctrinat com la majoria dels homes: les formes dialèctiques, els sistemes ben metoditzats i rublerts de lògica, les maneres científiques i didàctiques amb els seus rigors de teoremes i postulats, no encaixaven amb la idiosincràsia mental del poeta i de l'escriptor qui havia d'arribar a tan sublims altures de sentiment i d'emoció. El poeta cerca la veritat per altres viarans. Deduccions, intuïcions i intuïcions eixides, no de construccions lògiques, sinó de llambregades de la ment sobre les fosques i simbòliques realitats i els eterns principis: el sentit i l'esperit de la natura i de la gràcia, més que no pas la lletra: el sentiment més que no pas el sil·logisme. El mètode pedagògic que li esqueia, el trobà En Maragall en el doctor Torras. L'escriure, la mecànica espiritual del gran bisbe, harmonitzava amb l'ambient del temps modern, amb els nous corrents del món intel·lectual amat del poeta. En el fons de l'obra literària del bisbe de Vic hi ha la filosofia "perennis", el sentit comú, els grans axiomes de l'escolàstica i de la

Summa de sant Tomàs; però en la forma, en l'expressió, hi ha modalitats genials ben pròpies d'una robustesa invencible. Concepcions fortes, idees atrevides, eixides a llum i presentades al públic amb les vestidures més senzilles, dit tot amb una naturalitat encantadora i a voltes entusiasmadora, sense que les deformin gens ni mica les exigències de les regles ni les lleis de la preceptiva literària. / A endevinar un xic el fenomen psíquic que es realitzava en l'esperit d'En Maragall al contacte d'un treball del doctor Torras, hi podem arribar pel procediment experimental examinant amb un gran esment un escrit del poeta, inspirat sobre una producció literària del filòsof, per exemple, l'article d'En Maragall publicat al "Diario de Barcelona" sobre la pastoral del bisbe de Vic: *L'eterna afirmació*, feta amb motiu de l'entrada del segle XX. El comentari d'En Maragall, fruit d'un fort sentiment i d'una sincera emoció, avalora tant la pastoral i la glossa amb tant de relleu, que li comunica una major força i ens hi fa descobrir noves i immenses perspectives, i ens fa sentir quasi sensiblement bel·leses no sospitades per entre les ratlles de l'ensenyança episcopal».

1792. A Agustí Valls i Vicens.

Vic, 25 de desembre de 1911.

Estimat Agustinet: m'alegro de la millora de la teva filla Montserrat i desitjo prompte estiga restablerta; i sento la malaltia del fill del teu germà Josep M^a (q.a.c.s). — Que l'Infant Jesús beneesca als malalts i als bons, i que tots vosaltres participeu de les gràcies que Ell portà al món, i us donga aquell consol espiritual que dóna coratge per a fer lo camí de la vida i pujar la costa de l'Eternitat gloriosa. — Aquest any no haureu fet pessebre; però com los teus fills ja formen coro de segur que no haurà faltat alguna cançó al celestial Nen del Pessebre. — Memòries a tots de ton afm. amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1793. Al President del Govern.

(sense data) (1911 ?).

Sr. Presidente del Gobierno.

Espera que V.E. transmitirá a S.M. el Rey felicitaciones entusiastas por los gloriosos triunfos de África

El Obispo de Vic.

V

1794. Al Nunci Apostòlic de Madrid.

Vic, 1 de gener del 1912.

Eminentísimo Sr. Cardenal Vico, Pro-Nuncio Apostólico.

Muy Venerado y eminentísimo Sr. Cardenal: he recibido la comunicación de Vuestra Eminencia referente a la presentación al cobro de las láminas intransferibles que poseen estas Comunidades de presbíteros de la Corona de Aragón, y aunque me doy por enterado de las instrucciones contenidas en la Comunicación, y haré que se proceda en conformidad con las mismas, debo manifestar a Vuestra Eminencia que el obispo más antiguo de esta Provincia Tarraconense no soy yo, sino el Señor Obispo de Tortosa, por cuyo motivo me abstendré de circular la Comunicación, pues aquel venerable Prelado quizás se sintiese mortificado. Y aprovechando la ocasión de escribirle el día de la Circuncisión del Señor, principio de Año, le desea muchas bendiciones de Dios en este y en otros muchos años mientras le besa la Sagrada Púrpura

El Obispo de Vic.

ASV

1795. A Josefa Rossell.

Vic, 2 de gener de 1912.

Sra. Dª Josefa Rossell. V^a de Mandri.

Apreciada Cosina: agraeisc los teus bons afectes i encara més les teus oracions que tant necessito, i demano al Senyor te donga les seues benediccions de gràcia i Santedat.

Comprenc que trobis a faltar al Sr. Arquebisbe, que al cel sia, puix la seua bondat era molta i la vostra amistat era ja tan antiga, com los anys que ell tenia d'episcopat. Feliç ell que ha sortit d'aquesta vida de misèries i pecat després d'una vida dedicada tota al servei de Déu i de la seua Santa Iglésia; i el Senyor te pagarà a tu los cuidados que posares en alleugerar los mals propis de la vellesa als darrers anys de la vida del venerable Prelat.

I saludant-te amb lo major afecte se recomana a les teues oracions ton cosí i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1796. A Josep Mª Sert.

Vic, 3 de gener de 1912.

Sr. Dn. Josep Mª Sert.

Estimat Josep Maria: no et contesto amb telegrama perquè no m'agrada fora de cas de necessitat. La carta és més expressió d'afecte, més conversa i més íntima. Per això te poso quatre ratlles per a desitjar-te totes les benediccions del dolç Jesús, nostre Redemptor, en lo curs de la teua vida. Que la seua gràcia t'acompanyi sempre i et faça fructuosa l'existència terrenal en direcció a l'eternitat.

Com te conec l'esperit sé que ets reflexiu i que les frivolitats no et sedueixen com a tants d'altres; com tens talent sé que comprens la humilitat i la necessitat d'ella, no sols com una imposició de l'Omnipotent, sinó com una exigència de la nostra naturalesa, i la humilitat és lo fonament de la vida cristiana. Per això confio que no perdràs mai la direcció envers Déu, per les vies que ens ensenya la Santa Mare Iglésia.

I ara acabat lo sermonet rep la benedicció que amb afecte paternal t'envia

Lo Bisbe de Vic.

V

1797. A l'Abadessa de Valldonzella.

Vic, Epifania de 1912.

Apreciada Senyora Abadessa: rebo la seva amb l'agradable notícia de les dues novícies que acaben d'entrar a fer part d'aquesta estimada Comunitat i de la firma d'escriptura per a l'erecció del nou Monestir. — Que Déu Senyor nostre porti a feliç terme la vocació de les novícies i l'erecció del nou convent, i que en ell les filles del gloriós Sant Bernat hi puguin per moltes centúries cantar les divines alabances i fer-se santes, que és lo únic bé positiu de nostra existència. — També desitjo que V. se posi millor de salut, i saludant a tota la Comunitat en especial a les «velles amigues» s'encomana a les oracions de les velles i de les joves, i a les de V. son antic confessor

Lo Bisbe de Vic.

F

1798. A la Rda. M. Priora de l'Ensenyança de Manresa.

Vic, 7 de gener de 1912.

Reverenda Madre: recibo la suya en que me comunica el proyecto de diez religiosas de ese convento que bajo la dirección de la Priora de Beaumont, religiosa que dice V.R. de excelentes condiciones, desean fundar un Convento de la Orden, en combinación con otra religiosa francesa, en la República Argentina.

Atendida la índole de la orden y a la necesidad de cultivo espiritual que tiene el Nuevo Mundo, no tengo dificultad en otorgar mi consentimiento con las condiciones siguientes, cuya ejecución encargo al celo de Vuestra Reverencia. 1^a. — Que sean admitidas por el Prelado de la Diócesis en que vaya a establecerse. 2^a. — Que salgan juntas para trasladarse a Beaumont con trajes adecuados, aunque sean de seglar y hagan juntas el viaje. 3^a. — Que a las que tengan dote les sea entregado con las debidas formalidades, para evitar ulteriores contingencias. En cuanto al coste del viaje no tiene ese Convento ninguna obligación de pagarlo, no obstante si los fondos lo permiten, toleraré que se las ayude, basta que se trate de una nueva fundación. 4^a. — Que una vez admitidas por la Priora de Beaumont y salidas de ese convento, que entiendan que ya son de Beaumont y no de Manresa. 5^a. — Que por respeto a la clausura, no sólo salgan de una vez las que vayan a Beaumont, sino que su salida sea para emprender el viaje, sin que se derramen por las casas de sus parientes o amigos.

Y en cualquier duda o dificultad que pueda ocurrir tomará V.R. consejo de ese Señor Arcipreste Alabern, quedando, si ambos están acordes, autorizados para modificar las condiciones que acabo de escribir o para poner nuevas, si así lo consideran conveniente delante del Señor, a cuyo servicio hemos de dirigir todos nuestros actos.

Y al manifestar Vuestra Reverencia mi consentimiento a

esas religiosas que se sienten animadas para ejercer su ministerio en el extranjero, les dirá que les envió mi bendición, y pido a Dios las tenga bajo su santa guarda, para que el proyecto en su ejecución resulte fructuoso, procurando ser Santos, ya que la Santidad es la primera condición que se necesita para propagar sólidamente la doctrina del Evangelio.

Y al saludar y bendecir también a toda esa querida Comunidad se encomienda a sus fervorosas oraciones

El Obispo de Vic.

R

1799. Al Rector de Jorba.

Vic, 10 de gener de 1912.

Rt. Sr. Rector de Jorba.

Estimat Senyor Rector: fa bé de donar-me coneixement del pleit de què em parla, i del projecte de demanar-me una recomanació. Encara que jo só molt enemic de les recomanacions, i més en matèria de justícia en què convé deixar entera llibertat als tribunals, val més sempre estar previngut.

Li concedesc l'exposició que demana pel S.S. Nom de Jesús, i esperant veure'l, segons V. indica, lo saluda i beneeix afectuosament

Lo Bisbe de Vic.

F

1800. A Josep Vidal.¹

Vic, 21 de gener de 1912.

Estimat Mossèn Josep: ja havia sabut la mort del seu pare, al cel siga, i el só encomanat a Déu. Ha sortit d'aquest món amb l'auxili dels Sants Sagraments que són garantia de salvació eterna, i de consegüent hem de pensar que el dolcíssim Jesús ha acollit la seva ànima, puix és el Salvador dels qui en Ell confien. Que V. i tota la família per molts anys el puguin encomanar a Déu. — M'alegro de que hagi fet V. les seves disposicions atenent al parer de les respectables persones de qui em parla. — No tinc dificultat, abans ho crec un pensament molt piadós, son projecte d'anar a Terra Santa en la pròxima Peregrinació espanyola. S'entén si V. té recursos suficients pel devot camí, i si deixa sacerdot que compleixi els ministeris que V. exercita. Quan siga l'hora escriga al Secretari perquè li estendrem el document corresponent; i demani en aquells Sants Llocs regats per la Sang Preciosíssima del Redemptor que ens concedeixi el seu Sant amor i a tot el Bisbat les benediccions de la seva gràcia. — Encomanant-se a les seves oracions, li envia sa afectuosa benedicció

El Bisbe de Vic.

F

1. Pvre., de Manresa.

1801. A Elena Artigas.

Vic, 27 de gener de 1912.

Apresiasi Srta.: acabo de leer con sorpresa su carta, llena

de amor a su hermano, al cual le considero, a él, muy digno, suponiendo que he pedido informes y que se me han dado malísimos.

Ni he pedido informes ni se me ha hablado mal de él.

Quede de consiguiente muy tranquila, procure conformarse con la falta del Padre querido y respetable, que Dios ha querido para sí, pidiendo al Señor la bendiga con toda su respetable familia.

El Obispo de Vic.

V

1802. A la Rda. Mare Superiora de les Religioses Salesses de Manresa.

Vic, 28 de gener de 1912.

No quiero que pase la fiesta del glorioso San Francisco de Sales sin que esa Comunidad tan querida reciba cuatro líneas más de felicitación, y de súplica de oraciones al Santo y amable Obispo, cuyo olor de suavidad al cabo de siglos aún posee la virtud de atraer a las almas y de llevarlas al amor de Dios.

La dulzura cristiana, de la que vuestro Santo Padre es uno de los más significados representantes, es una de las manifestaciones más elocuentes del espíritu de Jesús, Señor nuestro, y por esto en este solemne día os pido que imploréis la intercesión de vuestro Fundador, tan poderoso delante de Dios a fin de que me la alcance.

Un espíritu agrio y adusto no es agradable a Dios, y no obstante dadas las circunstancias de la vida, y nuestra debilidad estamos muy en peligro de caer en él. Vosotras que pasáis la vida meditando los escritos y los ejemplos del Santo Obispo, vuestro Padre, estáis con mayores facilidades de ob-

tener ese espíritu de dulzura, de otra parte tan necesario en la vida de Comunidad.

Que él, pues, nos alcance esta gracia, que sepamos imitar su mortificación para alcanzar su dulzura, porque sin mortificación es imposible la dulzura.

Toda confitura ha de pasar por el fuego, y el fuego es el símbolo de la purificación y de la mortificación; y la dulzura espiritual no se obtiene sino mediante este fuego de la mortificación de nosotros mismos.

Con sentimientos, pues, de piedad, de caridad y de humildad celebrad la fiesta de Vuestro Santo Padre y recibid su bendición más afectuosa de

El Obispo de Vic.

F

1803. A Joan Ballester.¹

Vic, 29 de gener de 1912.

Estimat amic: amb molt gust me só enterat de què formaves part de la Junta constituïda a Barcelona per a procurar la restauració del venerable Monestir de Sant Joan de les Abadesses, essent com lo President d'ella. Lo teu caràcter de Director de l'Apostolat de l'Oració, unit amb la teva representació eclesiàstica, t'indiquen evidentment per a tal càrrec. — La conservació de les Sagrades Formes des del temps dels Albigesos, fa d'aquell monument un temple essencialment eucarístic, i això, fins fent cas omís del valor històric i artístic, ha d'interessar vivament a tot lo país. Jo espero que aquest interès se manifestarà d'una manera pràctica en la subscripció que va a fer-se per a la restauració del Monument, principalment a Barcelona, on se concentren casi tots los capitals del país. En la història civil, Barcelona i

Sant Joan de les Abadesses estan lligades íntimament, puix lo Monestir reconeix per fundador lo Comte de Barcelona. — Me sembla de consegüent que a tu i als teus companys de Junta no us ha d'ésser difícil lo trobar recursos per l'obra. Jo, de ma part, i pots manifestar-ho a la Junta, me comprometo a donar quinze mil pessetes en la forma següent: cada any donaré una quantitat igual a la que es recaudi en la vila de Sant Joan, fins a haver donat les quinze mil pessetes que oferesc, puix més d'aquesta quantitat no puc donar, per les moltes necessitats de la Diòcesi, que d'altra banda en general és pobra, i no té més recursos que les assignacions corresponents. — Jo espero del teu zel i amor al Santíssim Sagrament, del teu afecte a la història i a l'art del país, profundament religiosos, que amb la cooperació dels teus distingits companys, haveu d'ésser la principal garantia de la restauració de l'interessant Monument. — I esperant que en mon nom daràs les gràcies als teus companys de Junta per la seva cooperació a la religiosa i patriòtica obra, te saluda, igualment que a ells, ton amic i compatrici

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Canonge de Barcelona.

1804. A Pere Santacana.

Vic, 29 de gener de 1912.

Estimat Peret: desitjo que el doctor Josep s'haja posat millor, puix és fàcil que lo no trobar-s'hi gaire sia un incident d'hivern, al qual més fàcilment són sensibles les persones delicades. Diga-li que s'animi força, que procuri guardar-se de l'hivern, que a la vinguda del bon temps li serà més fàcil de

reparar-se. — També diga al doctor Badia mon desig de que es posi fort, i de que pugui complir la desitjada visita. — Enterat de la venda del vi blanc i del preu. — Desitjant bona salut a les seves famílies, les saludarà de part de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1805. A Emili Selva.

Vic, 30 de gener de 1912.

Estimat amic: li poso dues ratlles de felicitació per la boda de la seva filla. Tenint-ne només una l'afecte paternal ha d'ésser més íntim i fondo, una acumulació major d'afectes. Déu lo ha afavorit amb un bon gendre a qui conec pels seus escrits, i a la filla i a ell vostè farà arribar els meus sentiments de que tinguen en aqueix món la dolça pau de l'ànima que fa suportable la creu de la vida, i és al mateix temps preparació de la vida eterna que esperam los cristians.

De vostè

Lo Bisbe de Vic.

F

1806. A Lluís Coll i Espadaler.

Vic, 1 de febrer de 1912.

Estimat: li envio lo Document que sol·licita¹ i me sembla que ja en tindrà prou per a lo que V. desitja i jo aplaudesc.

Sempre la manifestació de la bellesa, encara que sia en
sos més humils graus, recorda la Summa Bellesa de Déu,
que els cristians esperam.

Lo saluda i li envia sa benedicció afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1. El document al·ludit és un permís especial per a treure dibuixos i fotografies de les obres d'art estotjades en els temples de la Diòcesi. (Nota de Fortià Solà.)

1807. A Ignasi Casanovas, S.J.

Vic, 1 de febrer de 1912.

Estimat Pare Casanovas: li agraeisc la Conferència
«Formación de la Mujer para la vida social» que acabo de re-
bre; Déu li conservi la salut per a continuar adequant la seva
ensenyança a l'estat present dels esperits, i acostant-los a la
Veritat Catòlica, i en ses oracions pensi en son afm. amic

El Obispo de Vic.

F

1808. A Ignasi Alegre.

Vic, 1 de febrer de 1912.

Estimat Mossèn Alegre: no sols li concedeixo permís per
la peregrinació a Terra Santa, sinó que alabo la seva pietat, i
desitjaria jo poder-la fer, puix fou un desig de la meva vida
que ara ja no puc realitzar. I al besar aquella terra regada per

la Sang del nostre Salvador, i aquells llocs en què nasqué i predicà, pregui per la seva Diòcesi i pel seu Bisbe. En quant jo tingui facultats (com V. indica) li concedeixo dispensa de residència coral pel temps que duri la peregrinació. — I al desitjar-li un bon viatge i molt profit i consol espiritual, li envia sa més afectuosa benedicció

El Bisbe de Vic.

R

1809. Al Director d'«Acción Social Popular».

Vic, 1 de febrer de 1912.

Me ha interesado mucho el opúsculo *La Contrarrevolución social: Hombres! Obras!*, porque, en realidad, eso es lo que hace falta.

Hoy se habla y se escribe muchísimo, pero hasta en lo que se refiere a formación del espíritu, la caridad, según el testimonio de San Pablo, es la gran edificadora. Y su obra de V. (la «Acción Social Popular»), es la caridad adecuada a las necesidades de la vida moderna.

El Obispo de Vic.

F

1810. A Josep Deàs.

Vic, 8 de febrer de 1912.

M.I. Sr. Abat de Montserrat.

Molt estimat Sr. Abat i bon amic: a V. i al seu Senyor

Coadjutor i a tota la Comunitat benedictina envio la meua felicitació amb motiu de la festa de la gloriosa Santa Escolàstica, tan parenta de V.V. i patrona d'aquesta ciutat de Vic, en qual catedral se venera la relíquia d'un dels seus peus, amb los quals ella caminà sempre pels camins de la innocència. Així nosaltres sapiam seguir los seus passos, per a arribar com ella a penetrar en l'eterna glòria. — Encomanant-se a les oracions de la venerable Comunitat montserratina, los saluda a tots amb lo major afecte son amic i servidor en Cristo Senyor nostre

Lo Bisbe de Vic.

M

1811. A Clara Noble.

Vic, 8 de febrer de 1912.

Apreciada Senyora: li faig enviar una Pastoral que só escrit, perquè son difunt Espòs,¹ que al cel sia, m'ho demanà.² D'ell, doncs, ve la iniciativa d'aquesta instrucció pastoral, i V. la seva digna Viuda, ha d'ésser la primera de rebre-la. — Me sembla que aquesta Pastoral ha d'ésser un sufragi per la seva ànima, i, si algú, mogut per la lectura d'ella, oeix més devotament la Santa Missa, l'estimat difunt hi tindrà una part. I els fillets de V.V. que la llegeixin com una instrucció piadosa que el seu Pare els escriu de l'altre món. — Que Déu Senyor nostre los beneesca a V. i a ells, com li demana son afm. servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Joan Maragall.
2. La Pastoral de referència es titula: *El Sant Sacrifici*. (Notes de Fortià Solà.)
(Vegi's també: *Torras i Bages— Joan Maragall. Un diàleg començat abans de conèixer-se i que transcendí a la mort*, Barcelona 1961, p. 429-459.)

1812. A l'Arxipreste de Mojà.

Vic, 9 de febrer de 1912.

Rt. Sr. Arxipreste de Mojà.

Estimat Sr. Arxipreste: m'entero amb satisfacció de l'èxit piadós obtingut per la Santa Missió, i el felicito a V. per son zel en procurar-la, que Déu li pagarà.

Sempre és de gran profit espiritual una Missió, però és clar que havem de demanar al Senyor donga perseverància als qui s'han reconciliat amb Déu, o han proposat perfeccionar la seua vida cristiana, puix la flaqueza pròpia dels fills d'Adam nos porta a tots a condescendir amb les males inclinacions de la naturalesa decaiguda.

I a l'encomanar-se a les seves oracions lo saluda amb lo major afecte i li envia sa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1813. A Pere Santacana.

Vic, 9 de febrer de 1912.

Estimat Peret: he rebut carta del P. Director del Col·legi de Sant Ramon i del senyor Degà apoiant-la, en què em demana que, no rebent ells aigua per raó de l'escassetat que n'hi ha, los permeti anar-ne a cercar a casa. Encara que això és un inconvenient, i té dificultats, no obstant V. podrà ente-

rar-se per la Francisca de si hi ha aigua sobrerera de la que ells necessiten, i aleshores, prenent les precaucions necessàries perquè la Casa no sia massa intervinguda per gent forastera, i sols pel temps estrictament necessari, los permetrà que prenguin l'aigua necessària per a cuinar i beure, com ells demanen. — Desitjo que el doctor Josep vaja millor, i saludant a les seves famílies, disposi de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1814. A P. Fonch, S.J.¹

Pater colendissime: he leído su carta con gran interés, por los proyectos que expone en la misma como convenientes de realizar en el Instituto Bíblico Pontificio, que tan dignamente preside. En efecto todo católico debiera convencerse de lo que dice nuestro Santísimo Padre Pío X: que ayudar al Instituto es el mayor consuelo que se puede dar al Papa. Los trabajos bíblicos de los heterodoxos deben movernos a emplear todas nuestras fuerzas al objeto de que el Instituto Bíblico sea un foco de instrucción para el clero que esparriándose por la Iglesia universal sea defensa de la Fe. — Convencido pues de la necesidad de fomentar la obra del Instituto envío a V. con la presente la cantidad de mil liras. — Respecto al camino más oportuno para obtener la cooperación de los españoles en la obra me parece que principalmente conviene que V. se dirija a Madrid, Barcelona, Vitoria, Valencia y Sevilla, que son los centros más ricos de la nación y al mismo tiempo hay en ellos fervorosos católicos, escribiendo a los obispos de las referidas ciudades. Yo escribiré a no tardar, como V. desea, al Marqués de Comillas, pero además creo conveniente que V. le escriba directamente, como también a D. José M^o de Urquijo de Bilbao, a quien no co-

nozco para escribirle aunque V. escriba a su Obispo que es el de Vitoria. Al escribir V. a los obispos y a los señores mencionados me parece que una recomendación del Eminentísimo Cardenal Vives daría mucha eficacia a la carta de V. Si V. escribe a los Prelados referidos, que viven en ciudades grandes, y de recursos, tal vez ellos le indiquen otros medios, que a mí que resido en una ciudad pequeña me es más difícil conocer; y cuando el Instituto comience las publicaciones que V. indica en la carta me parece que si escribe V. a todos los obispos españoles, con recomendación del Eminentísimo Sr. Cardenal Vives, logrará V. que muchos se suscriban para sus Seminarios. Esto es lo más esencial que me ha parecido conveniente indicarle en respuesta a su carta, aprovechando la ocasión para encomendarse a sus oraciones y santos sacrificios.

El Obispo de Vic.

F

1. Director de l'Institut Bíblic de Roma.

1815. Al Marquès de Comillas.

Vic, 10 de febrer de 1912.

Mi querido amigo y señor: de Roma, por respetable conducto, se me pide indique medios de interesar a los católicos españoles en la obra, verdaderamente trascendental para la Religión, del Instituto Bíblico Pontificio, creado por nuestro Santísimo Padre Pío X. Tengo esta obra por necesaria en nuestros tiempos en que la oposición a la Iglesia se funda en gran parte en los Libros Sagrados, y de los cuales protestantes y racionalistas hacen continuo estudio. — Se me dice que el desarrollo del Instituto exige gestos superiores a sus fuer-

zas económicas, que de Francia principalmente (siempre Francia la más generosa) les han ido recursos, algunos también de la América Septentrional y de Austria, pero que son insuficientes. — Al contestar he indicado algun medio, si bien he dicho que para alcanzar resultado era necesario dirigirse a los grandes centros, donde se comprenderá más la importancia y la necesidad de la obra, y hay más recursos que en poblaciones pequeñas, siendo de consiguiente más fácil de mover la opinión de las personas pudientes y amantes de la santa Fe católica. No obstante conociendo el incansable celo de V. en favor de nuestra santa Iglesia, no he querido prescindir de ponerle cuatro líneas, a fin de que vea si es posible preparar en Madrid el terreno favorablemente al Instituto, pues me parece acudirán también a esa Corte; y aun cuando no acudieren, tal vez el activo celo de V. encontrará algun medio de favorecer al Instituto. El Papa dice que ayudar a esta obra es el mayor consuelo que se le puede dar. — Dispéñeme, Señor Marqués, la libertad que me tomo, y que se funda principalmente en la probada nobleza de corazón de V. y en las respetables indicaciones de Roma, y en la dificultad de trabajar en este asunto desde aquí, fuera de lo que yo personalmente pueda hacer, y que ya he hecho; aprovechando la ocasión para repetirse su amigo y servidor en Cristo q.l.b.l.m.

El Obispo de Vic.

F

1816. A Lluís Ferrer Vidal.

Vic, 12 de febrer de 1912.

Estimat amic: rebo la seua carta i encara que sento que V. deixi d'ésser diputat per un districte de la meua Diòcesis, ad-

miro la seua generositat, manifestació d'una consciència sòlida, i d'un sentiment sincer, que en los temps actuals constitueixen un exemple públic, que contrasta amb la molta misèria humana que cada dia veiem. Encara que no sia lo diputat per un districte de la Diòcesis serà sempre l'amic estimadíssim, l'home respectable per la intel·ligència i per son cor, sobre del qual, i de la seua família, demana a Déu benediccions i gràcies son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1817. A Víctor Valldaura.

Vic, 13 de febrer de 1912.

Molt Senyor meu i de ma major consideració: só rebut la seua carta i vaig a donar-li explicació de lo que a V. li estranya de no haver contestat a la carta que acompanya la seva obra: «Los títulos nobiliarios pontificios». V. comprendrà que a la meua edat i amb les meues ocupacions no tinc temps ni ulls per a llegir detingudament les moltes obres que els autors me fan l'honor d'enviar-me. Així és que agraint molt l'atenció que se'm fa no estic en situació de formular un judici, que exigeix un estudi reflexiu. Així me passa amb la producció de V. Hi donguí una llegida rapidíssima, l'Autor me sembla molt instruit, i després, com sempre acostumo, lo vaig posar en la Biblioteca Episcopal que és la manera d'aprofitar més un llibre, i d'honrar a son Autor.

Façà's càrrec de que a seixanta-cinc anys per a fer l'examen doctrinal dels llibres, avui tan nombrosos, per lo qual, com V. sap se passen a la censura, quan se tracta d'autoritzar la publicació.

De V. afectíssim servidor en Jesús Sr. nostre.

Lo Bisbe de Vic.

En quant a les qüestions morals que proposa hi ha molt que dir per lo qual se necessitaria escriure molt. No falten teòlegs a Barcelona amb los quals verbalment puga tractar-les.

V

1818. A Josep Dachs.

Vic, 13 de febrer de 1912.

Illtre. Dr. Josep Dachs.

Estimat: no sabia res de la teua caiguda de què em parles i sento lo mal que has rebut. De tots modos cuidant-te la contrarietat no tindrà conseqüència. Encara que em penso que pel Dr. Lluís Puig ja sabrem de tu, só volgut posar-te aquestes dues ratlles per a dir-te que no et precipitis, suposant que per a efectuar la diligència que amb dit Dr. Lluís teneu de fer no hi haurà dificultat. — Les indulgències ja eren enviades, i si no les havien rebut, són concedides.

Memòries a la teua família i disposa de ton amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1819. Als estudiants de Vic en el Seminari de Comillas.

Vic, 13 de febrer de 1912.

Mis queridos hijos: recibí vuestras cartas y estoy suma-

mente complacido de lo contentos que estáis en ese Seminario, lo cual hace augurar que sacaréis provecho espiritual y literario de vuestra permanencia en ese ilustre Centro eclesiástico.

Espero que daréis a vuestros maestros y a vuestros discípulos una buena muestra de lo que es la Diócesis de Vic que durante el siglo XIX no sólo tuvo dos de los sacerdotes más insignes del clero español, el apostólico y venerable Mossén Claret, y el sabio Doctor Balmes, sino que produjo además tan gran número de sacerdotes seculares y regulares, y congregaciones religiosas, que sirvieron a la Iglesia de Dios y le sirven con ejemplaridad de vida.

En ese Seminario tenéis todos los medios y facilidades para adquirir el hábito propio de la vida sacerdotal, para haceros profundamente piadosos, y para adquirir también los conocimientos y aptitudes que se requieren para servir fielmente a la Iglesia de Dios y cumplir el ministerio de la salvación de las almas.

Aprovechad, pues, con diligencia el tiempo, que es oro, de vuestros estudios y de vuestra preparación espiritual, y recibid la bendición que con amor fraternal os envía

El Obispo de Vic.

F

1820. A Pere Santacana.

Vic, 16 de febrer de 1912.

Estimat Peret: rebuda la seva del 13, suposo que el doctor Bolet no tindrà novetat, puix res me diu d'ell. — Respecte de lo que deu encara pagar-se de les obres de la Iglésia i Rec-toria de Les Cabanyes, podrà satisfer-ho dels fondos d'admin-istració, tenint cuidado de fer compte a part i complet de

les dites obres. També poden procedir al pintat i daurat d'altars, trona, confessionaris, etc., pel preu indicat per V. de 150 duros, suposant que quedaran bé i conformes. — Respecte del pou de Les Cabanyes, faça'l nou, com V. indica, puix sembla lo més expedit. — Memòries a les seves famílies, i disposi de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1821. A l'Alcalde de Sant Feliu de Torelló.

Vic, 16 de febrer de 1912.

M.I. Sr. Alcalde de S. Feliu de Torelló.

Estimat Senyor Alcalde: li vull posar dues ratlles de felicitació pel seu zel en procurar que eixa estimada vila sia exemplar en la pública higiene espiritual: escombrar les paraules brutes, que la paraula indiqui que el ser que té lo do de parlar és un ser racional, és un ofici molt propi de l'Autoritat Municipal. Lo blasfemo i el malparlat fan llàstima, perquè decauen de la dignitat racional, són casos de pertorbació moral que han d'ésser corregits per a evitar lo contagi. — I aprofitant aquesta agradable ocasió li envia la benedicció paternal més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1822. A Josep Recasens.

Vic, 17 de febrer de 1912.

El Obispo de Vic saluda al Sr. D. José Recasens, y le manifiesta que el relicario cuya fotografía le remite ha de encontrar más fácilmente colocación que en Vic, en alguna de las entidades de Barcelona que se dedican con mejores medios económicos a la protección del arte del país.

F

1823. Al P. Miquel d'Esplugues.

Vic, 28 de febrer de 1912.

Molt estimat amic: en primer lloc moltes mercès pels exemplars del llibre que V.R. ha escrit sobre del Maragall, que al cel sia, i que és de molta oportunitat, i jo llegiré amb molt gust.

Parlàrem també amb lo P. Àngel d'Igualada dels assumptos de les Caputxines de Manresa; i després ell m'explicà lo cas que V. me recomanava en la seua targeta, per si jo podia solucionar-lo. Ja vaig explicar al P. Àngel la naturalesa de la Casa-Asilo de Vic, que correspon a una Associació de socors mutus entre eclesiàstics, i encara que té dependència de l'autoritat episcopal, és en si una Institució que es regeix per una Junta elegida pels socis, los quals cada any se reuneixen en Junta general, la qual Junta s'ocupa del curs que segueix l'administració de la Casa i societat. Per això ja vaig indicar al P. Àngel les dificultats que importava l'admissió del subjecte pel qual s'interessen, i la facilitat de que fos mirat amb repugnància pels restants asilats que són numerosos. La Casa fins fa lo sacrifici de pagar la pensió mensual en una

casa de salut per alguns individus diocesans desequilibrats, a l'objecte de que no sia pertorbat l'ordre íntim.

He parlat jo als de la Junta, desitjós de complaure a V.V. i creuen que l'admissió del subjecte de referència seria ja en si malmirat i criticat, i que fins trobaria oposició, i V.R. comprendrà que dades aquestes circumstàncies no és prudent fer pressió.

Desitjant-li una bona i santa Quaresma i molts anys de vida per a treballar en la vinya del Senyor i estendre en ella l'esperit seràfic del gloriós P. Sant Francesc, lo saluda amb lo major afecte, i s'encomana a les seues oracions, son amic afectíssim

Lo Bisbe de Vic.

C

1824. A Alfons Gubianas.¹

Vic, 28 de febrer de 1912.

Muy apreciado Padre: recibo su carta y el hermoso libro que ha querido vuestra reverencia dedicarme. Es muy propio de un hijo de S. Benito este trabajo; y casi forma parte del *opus Dei*, que él en su Regla señala como la ocupación preferente del Monje. Hoy más que nunca es necesario promover el espíritu de la oración sobrenatural, cuyo Maestro es el mismo verbo de Dios encarnado, y cuya fórmula nos dio en la oración dominical, que cada día repiten tantos millones de cristianos. — Sólo siento que Vuestra Reverencia en su bondad me haya alabado tan desmesuradamente, y en el frontispicio de la obra. Es claro que esto indica su corazón bondadoso, y aprovecho esta ocasión para pedirle que en su larga y fervorosa oración se acuerde de mí, que tanto necesito los auxilios del Señor. — Por mi parte ruego al Dador de

todo bien, en cuya mano están los corazones de los hombres, bendiga el libro y haga que su doctrina penetre en el alma de los lectores y los encienda en el santo amor de Dios; aprovechando la ocasión para saludarle con el mayor afecto y ofrecérsele servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

F

1. Monjo de Montserrat.

1825. A Antoni Rubió i Lluch.

Vic, 4 de març de 1912.

Lo Bisbe de Vic saluda a son estimat amic l'Antoni Rubió i Lluch, a qui s'enyora de veure, i li agraeix l'obsequi dels *Discursos* que es refereixen al seu venerable Pare, de qui fou deïxeble, i tan alt lloc té en la Literatura de la terra catalana.

F

1826. A Carme Mascaró.¹

Vic, 6 de març de 1912.

Apreciada...: amb molt gust só llegit les notícies que em dóna de les relacions de V. i demés Germanes, amb l'Institut de cultura de la Dona, i amb la Directora la Sra. Verdager. — Dat que les noies van entrant en nostre país, com han entrat en molts llocs de l'estranger, a certes professions com dependència de comerç, telefonia, ensenyança com institutius, &, és clar que les congregacions ensenyants necessiten

posar-se en situació de preparar les seues alumnes per a tals oficis i altres semblants en los quals s'hauran de guanyar la vida honestament. I a Catalunya sobretot, país eminentment industrial i mercantil, això és més necessari puix les famílies necessiten que les seues filles puguen ésser auxiliars de la indústria o del comerç en la casa paterna. I tots, además, hem conegut dones a qui los atzars de la vida han portat a tenir d'ésser caps de cases d'indústria i de comerç, i més encara de tendes i botigues modestes, però que exigeixen certes aptituds que han d'ésser cultivades durant los anys de la joventut. Ara, és dir, que certes dificultats d'ordre espiritual en les religioses qui han d'imposar-se en certs ministeris se presenten i és necessari que aquest treball de preparació de les religioses se sobrenaturalitze, com V. diu molt bé, puix la religiosa encara que sia mestra o sia lo que es vulga, sempre és essencialment religiosa. De consegüent la vida interior ha d'ésser més fonda, així que sia més extensa la divulgació externa de l'ensenyança, i més contínues les relacions amb lo món. Com més hagen V.V. de tractar amb lo món més mortes han d'ésser al món; amb la intel·ligència que el món les admirarà i les seguirà més en quant les veja a V.V. menos mundanes, més espirituals i despreses de tota vanitat. — Aquest conflicte entre la vida espiritual i la vida mundana, de què li parlo, d'altra banda no és més que l'etern conflicte entre lo etern i lo temporal en què nos trobam tots los cristians, i la victòria consisteix en ordenar i dirigir tot lo temporal envers la vida eterna. Lo anar pel món amb llibertat d'esperit, i sens aferrar-se a les coses transitòries, ha d'ésser l'objecte de l'ascètica de les religioses de vida activa, i en aquest punt són exemplars los sacerdots de la Companyia de Jesús. De tots modos convé que totes V.V. tinguem molt d'ànimo i confiant amb Déu i amb la protecció de la seua Santíssima Mare la Verge del Carme, patrona de l'Institut de Carmelites de la Caritat, aniran posant-se en situació de fer molt bé a un gran número de noies que per les circumstàncies de la vida se veuran obligades a guanyar-se lo pa en

certs oficis que, tenint una certa distinció social, ofereixen no obstant grans perills per la salvació per lo qual convé que rebin les aptituds convenients de religioses qui al mateix temps que instrueixen les intel·ligències fortifiquen lo cor i la voluntat amb la fe i la pietat de Nostre Senyor Jesucrist. — Encomanant-se a les oracions de V. i demés religioses a totes les beneeix, esperant saludarà amb molt d'afecte a la bona amiga D^a. Francesca Bonnemaïson de Verdaguer

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Religiosa Carmelita de la Caritat. Un llarg fragment d'aquesta carta, traduït al castellà, fou publicat a «Boletín Literario de Hermanas Carmelitas de la Caridad», Manresa 1912, p. 4-5. A aquesta traducció i publicació fa referència la carta de Torras i Bages a Carme Mascaró, amb data de Vic, 1 de juliol de 1912.

1827. A Francesc Vidal.

Vic, 8 de març de 1912.

M.I. Sr. Dr. Francesc Vidal, Vicari Capítular de Tarragona.

Estimat: la meua idea era que sols devia fer-se relació de les làmines intransferibles, però la teva carta, i alguna pregunta que m'ha fet algun Prelat regular, en virtut de comunicació de la Nunciatura, m'ha fet entrar en dubte, i per a dissipar-la i obrar uniformement, avui só escrit a l'Eminentíssim Cardenal-Arquebisbe de Toledo, que ha intervingut en aquestes negociacions, demanant-li quina és la forma pràctica que ell ha adoptat en virtut de la Circular de 23 de febrer. Ell, més a prop de la font, podrà dir-nos lo que sia oportú de fer, evitant així la disconformitat en la interpretació de la Circular, i de consegüent la varietat de conducta en una matèria tan transcendent.

Que la Santa Quaresma te sia d'espíritual consol i profit i encomana a Déu a ton amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

T

1828. A la Rda. Mare Superiora de les Religioses Reparadores de Manresa.

Vic, 9 de març de 1912.

Muy apreciada Madre Superiora: con sumo gusto autorizo la instalación de la piadosa obra de «Las tres Marías» que tiene por objeto la devoción y culto del Santísimo Sacramento, en ese querido Convento de Santa María Reparadora, y que ese Convento sea el Centro diocesano de la Obra, ya que el Instituto de Reparadoras tiene por objeto principal la adoración de Jesús Sacramentado, y la contemplación de sus inefables misterios.

Siempre ha sido la Santísima Eucaristía el culto y sacrificio esencial de la Iglesia Católica; culto que no ha sido inventado por ella, sino instituido por el mismo dulcísimo Jesús, nuestro divino Redentor.

Y el Espíritu Santo que rige la Iglesia de Dios en la tierra, ha querido que nuestro actual Pontífice Sumo suscitase de un modo admirable en nuestros días el culto de la divina Eucaristía que ha de durar tanto como dure este mundo, y ser el auxilio y fortaleza de nuestro linaje mientras va peregrinando y hasta que llegue a la consecución de su último fin.

Por ésto no sólo autorizo la institución de la Obra de «Las tres Marías» en esta Diócesis, sino que además concedo cincuenta días de indulgencia a los que a ella se alisten, el día en que lo hagan, y además también para cada acto de piedad

que hagan en honor del Santísimo Sacramento, delante del Sagrario donde está reservado o expuesto.

Ustedes, las Reparadoras, que tienen la dicha de pasarse la vida delante del Santísimo Sacramento, y en la contemplación del mismo, tienen una especie de obligación de extender entre los demás este amor, pero miren que sea verdadero y sólido amor, no curiosidad pasajera, ni piedad frívola, que hoy se toma y mañana se deja; porque no hay cosa más constante y sólida que el amor de Jesucristo, que lo tuvo a prueba de muerte; y el nuestro en cuanto es dable a nuestra flaqueza debe corresponder al suyo. — Diga a las hermanas que agradezco sus saludos; y a ellas y a Vuestra reverencia, y a los asociados envía su bendición, pidiendo sus oraciones

El Obispo de Vic.

F

1829. A Pere Santacana.

Vic, 9 de març de 1912.

Estimat Peret: enterat de la seva del dia 7, desitjaria que el doctor Bolet anés millor, i li pot dir de part meva que tinga paciència, puix tota malaltia sol ésser cançonera, i que procuri cuidar-se i que confiï amb Déu, de qui ve la salut i la vida. I espero que m'anirà posant en coneixement del seu estat. — Veig que la sequedat los atropella, i verdaderament aquest hivern no ha fet quasi fred, però tampoc ha plogut, ni gairebé nevant, ni en lo Pirineu. — He rebut un ofici d'un «Comitè de la Bona Premsa», que sembla és una secció de l'Associació Catòlica de Vilafranca, demanant-me que els ajudi en sos bons propòsits. Los donarà vint pessetes, puix s'ha de donar en molts conceptes; i és per una sola vegada,

no quota de subscripció. — Moltes memòries a les seves famílies de part de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F.

1830. A l'Arxipreste d'Igualada.

Vic, 11 de març de 1912.

Estimat Sr. Arxipreste d'Igualada: rebo una llarga carta de Mossèn Catarineu en la qual em diu que ara potser seria ocasió oportuna per a treballar la unificació dels centres d'Igualada. Com em diu que m'interessi perquè vostè s'ocupi en aquest assumpte ho faig amb la present, encara que ja sé que no és necessari que se li digui. Em sembla que el nou Vicari que li enviem li farà molt bon servei.

Encomanant-se a les seves oracions li envia sa afectuosa benedicció

El Obispo de Vic.

F

1831. A la R.M. Priora de l'Ensenyança de Manresa.

Avinyó, 14 de març de 1912.

Me alegro de la noticia que me participa de que contando con alguna limosna van a reconstruir la Iglesia que por la Revolución fue incendiada. Procure que el templo esté bien, pero con gravedad, y sin que tenga resabios de lujo secular;

pues en los templos hasta las paredes han de predicar el Evangelio de Jesucristo.

Se encomienda a las oraciones de esas Religiosas y les envía la bendición

El Obispo de Vic.

R

1832. A l'Em. Sr. Cardenal Secretari del Papa.

Vic, 20 de març de 1912.

Italia. — Roma.

Eminentísimo Cardenal Secretario de Estado de Su Santidad. — Recibo con afectuosa devoción la bendición de Su Santidad y agradezco a Vuestra Eminencia el telegrama.

El Obispo de Vic.

F

1833. A Ignasi Casanovas, S.J.

Vic, 20 de març de 1912.

Molt estimat amic: comprenc la situació d'aïllament d'esperit d'en Gaudí després de la mort de sa neboda, que vivia en companyia d'ell. Home qui no cerca relacions, ni expansions mundanes, troba a faltar los afectes domèstics, que ara necessita suplir amb los afectes de l'amistat. — Quan V. vindrà a Vic per los Exercicis porti'l, doncs, a ell, que és molt mereixedor de que se proporциони consol a aquell qui tants goigs cristians i estètics ha proporcionat als altres. — S'en-

comana a ses oracions i el saluda amb lo major afecte son amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1834. A Josep Sala i Bonfill.

Vic, 20 de març de 1912.

Estimat: rebo lo seu obsequi literari amb agraïment, i demano a Déu Senyor nostre protegesca la seua joventut, per a que sia fecunda en obres i d'utilitat per lo seu pervenir.

Me complasc amb los bons afectes que em manifesta dels seus pares, los saludarà també de part meua, i disposi de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1835. A Pere Santacana.

Vic, 27 de març de 1912.

Estimat Peret: amb la present li remeto lo taló de les imatges per l'altar major de Les Cabanyes, i encara que han equivocat lo nom de V. que jo vaig donar-los molt clar, això no serà obstacle. V. cuidarà posant-se d'acord amb lo senyor Rector, de fer-les portar a Les Cabanyes. Me sembla que més val que les col·loquin luego, puix així quedaran més assegurades. Respecte de lo que em deja V. de les creus de consagració, més val que les facin, puix així quedarà llibertat de

fer lo que més convinga. — Diga al senyor Rector que vaig rebre sa carta, i que oportunament li contestaré. Vostè ja m'escriurà si les imatges han arribat bé. — Desitjo que em pugua dar bones notícies del doctor Bolet. — Memòries a les seves famílies, i disposi de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1836. A la Rda. M. Priora de l'Ensenyança de Manresa.

Vic, 30 de març de 1912.

Apreciada M. Priora: recibo la suya del 28 de los corrientes y quedo enterado de la misma. Me parece que el dote que pide la M. Pejoan, que se ha trasladado a otro Convento, no hay dificultad de que sea entregado, con las debidas formalidades. Deseo que tengan unas santas solemnidades de la Pasión y Muerte, y de la Resurrección de N.S. Jesucristo, y encomendándose a las fervorosas oraciones de esas religiosas les envía su bendición más afectuosa

El Obispo de Vic.

V

1837. Al Bisbe de Plasencia.

Vic, 2 d'abril de 1912.

Mi venerado Hermano y caro amigo: recibo su muy grata acompañándome el Proyecto de Exposición a las Cortes de

ese venerable Clero pidiendo la supresión del descuento llamado *donativo del Clero*. El documento está muy bien y tienen toda la razón. Pero me parece que estando en tratos el Exmo. Sr. Pro-Nuncio y el Gobierno sobre el impuesto de los bienes de las personas jurídicas, materia que tiene relación con lo que es objeto de la Exposición de V.V., sería conveniente ponerse de acuerdo con el referido Eminentísimo Señor, no fuese que una cosa estorbase la otra; y hasta consultar con el Eminentísimo Sr. Cardenal-Arzobispo de Toledo que ha llevado gestiones similares y puede conocer la conveniencia práctica del proyecto, y en caso afirmativo la indicación del Prelado Toledano, hecha a las diversas provincias eclesiásticas, haría general la reclamación, y de consiguiente le daría más fuerza. De otra parte estando ahora las Cortes cerradas el asunto no tiene prisa. — De V. hermano y amigo q.l.b.l.m.

El de Vic.

F

1838. A Antoni Vicent, S.J.

Vic, 2 d'abril de 1912.

Muy querido amigo: he leído los «Estatutos de la Federación agrícola Católica nacional» que me remite y me parecen un buen plan que en su generalidad permitirá la aplicación de los mismos en distintas regiones, sobre todo donde no existan organismos equivalentes, aunque por desgracia no tengan quizás el espíritu cristiano que deseamos. — Siguiendo los deseos de V. voy a mandar el librito, y recomendándole a la Cámara agrícola de aquí, compuesta de buenos elementos y punto de reunión de los propietarios de toda la

Comarca. Me admira su activo celo; y pide al Señor le conceda salud y vida para bien de su Iglesia, su amigo

El Obispo de Vic.

F

1839. Al Marquès de Comillas.

Vic, 5 d'abril de 1912.

Mi querido amigo Señor Marqués: recibo la suya, y deseo que la presente le encuentre restablecido de salud, que V. emplea tan bien en el servicio de Nuestro Señor Jesucristo. Remito la carta de V. con los fragmentos del «Universo» que contenía al Rdo. P. Fonch, S.J., director del Instituto Bíblico de Roma, que fue el que me hizo el encargo que transmití a V., y que V. con tanto celo va cumpliendo. — Como recibirá la presente en los días de la Resurrección del Señor, desea que la Pascua florida sea llena de espiritual alegría para V. y toda su distinguida familia, su amigo y servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

F

1840. Al Rector de Castellgalí.

Vic, 8 d'abril de 1912.

Rt. Sr. Rector de Castellgalí.

Estimat Sr. Rector: sento que haja de declarar en la causa criminal de què em parla. No obstant queda autoritzat per a fer-ho, amb manifestació de que ho fa amb permís del

Superior, i amb les degudes reserves per tractar-se de causa criminal, en cas de que sia cridat judicialment.

Per a evitar-ho vaig a posar dues ratlles al Sr. Jutge conforme V. desitja. — Desitjant-li també unes Santes Pasqües s'encomana a ses oracions i li envia sa afectuosa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1841. A Pere Pi.¹

Vic, 10 d'abril de 1912.

Por el presente nombramos a V.R. o al sacerdote que V.R. señalare, Confesor extraordinario de las Hnas. Mínimas Siervas del S. Corazón de Jesús, residentes en Cabrianas, cuyo cargo desempeñará V.R. atemperándose a las Constituciones de dicho Instituto y por un segundo trienio.

Dios guarde a V.R. muchos años.

José, Obispo de Vic.

F

1. Rector de Sallent.

1842. A Pere Santacana.

Vic, 15 d'abril de 1912.

Estimat amic: he rebut la seva carta en què me comunica lo concepte desfavorable de la consulta mèdica sobre la malaltia del doctor Josep. Que Déu li torni la salut, si li convé, o

li donga paciència i virtut per a sortir d'aquest món per la porta de la gràcia, que és l'únic bé que l'home pot traure d'aquest món de misèria. Dongui-li moltes memòries de part meva, que m'interesso per la seva salut i que l'encomano a Déu. — Avui també só escrit al senyor Rector de Les Cabanyes, per a que pugi abans de sortir jo de Santa Visita, que serà a no tardar, per a parlar d'algunes coses relacionades amb la nova Iglésia. Si V. cregués dir-me alguna cosa, ja dit senyor Rector li dirà, quan vinga. — M'ha escrit lo doctor Badia, que l'Alcalde li ha dit que la dedicació de l'estàtua de don Manuel Milà seria lo dia de Pasqua, 26 de Maig. Com jo amb aquest motiu hauré d'anar a Vilafranca, podrem aprofitar l'ocasió per a passar comptes amb V., i així V. s'estalviarà lo sortir de Vilafranca en l'estat de gravetat del seu cunyat, que d'altra banda, fins anant malament, pot durar molt temps. — Memòries a les seves famílies, i disposi de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1843. A Tomàs Carreras i Artau.¹

Vic, 16 d'abril de 1912.

Estimat senyor Carreras: ja hauria contestat a la seva carta participant-me que era proposat per la càtedra d'Ètica de Barcelona, però esperava lo nomenament per a felicitar-lo, com ho faig avui, després de veure lo Periòdic, que en dóna compte.

Que Déu li donga molts anys de vida i la seva benedicció per a influir en la joventut literària, donant al seu esperit una direcció verdadera, una filosofia que la porti a la revelació cristiana i a l'ensenyança catòlica, digne complement, únic verdader, de la racionalitat humana.

De V. amic afm. i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Catedràtic de la Universitat de Barcelona.

1844. A Jaume Bofarull.¹

Vic, 17 d'abril de 1912.

Estimat: grans mercès per l'obsequi del llibret per V. tan bellament editat que m'envia. Só devot de Sant Benet i de la seva orde, i de consegüent ademés del tribut a la llengua i a la literatura indígena, és un recordatori del gran Patriarca dels monjos i de la civilització occidental. — No es deixi arrastrar massa per les aficions literàries no estant gaire bo, i procuri recobrar la salut. — I encomanant-se a les seves oracions, lo saluda afectuosament

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Beneficiat de la Seu de Tarragona.

1845. A Joan Josep Laguarda.¹

Vic, 17 d'abril de 1912.

Muy querido Hermano y amigo: esperando verles por Vic en virtud de lo que me dijo mi Secretario, y aun confiando que así ha de ser, no le había escrito; pero como van pasan-

do los días, y yo deseo salir el jueves de la próxima Semana para una expedición de Santa Visita, si no puedo tener el gusto de verle aquí, le pongo cuatro líneas para participarle lo que ya, según encargo mío, le habrá dicho el Sr. Cura-Párroco de Las Cabañas, que la Iglesia y Casa parroquial del pueblo están terminadas. Deseo mucho que sean del gusto de V. y que sirvan para el bien espiritual de aquella parroquia que desgraciadamente es poco religiosa. — Usted es quien naturalmente ha de bendecir o consagrar aquel templo, pero si V. se encuentra ocupado por otras atenciones, yo que tendré que ir a Vilafranca en el próximo Mayo para la dedicación de una estatua a D. Manuel Milà i Fontanals, con quien en vida me unieron muy estrechas relaciones, podría hacerlo, si a V. li parece bien. También, si los de Vilafranca me pidiesen administrase allá el sacramento de la Confirmación, lo haría, si me autoriza para ello. — Estas manifestaciones que hago por escrito con más gusto se las haría de palabra, y de otras cosas más importantes departiríamos, si efectuase su visita a Vic. Suyo

El de Vic.

F

1. Bisbe de Barcelona.

1846. A Dolors Vilaclara.

Vic, 19 d'abril de 1912.

Apreciada Dolors: he rebut les seues cartes i li agraesco los seus sentiments i més encara les seues oracions. Que la gràcia divina no ens deixi fins acabar lo camí de la vida present i arribar a l'eterna Glòria.

Jo li escric en temps Pasqual, perquè la Resurrecció de

Jesús Sr. nostre és la nostra esperança i la nostra alegria i la nostra fortalesa, i desitjo que aquest temps li sia a V. bàlsam d'espíritual consol.

Penso sortir de Santa Visita a no tardar, i anar, si Déu vol, a S. Feliu Sasserra, i allí pregaré pels difunts de V. i també per V.; i sobretot no es deixi dominar per la melancolia, que és després del pecat, diu Sant Francisco de Sales, lo mal major que podem tenir. La devoció a la Verge Maria, sobretot son Rosari és un excel·lent medi per l'alegria espíritual que ens dóna forces en la Via-Crucis de la Vida terrenal.

I al pregar a la Verge Santíssima no s'oblidi de pregar-li per son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1847. A Josep Mª Sert.

Vic, 20 d'abril de 1912.

Estimat Josep M^a: no sé què dir-te sobre les preguntes que em fas. En quant per mi no tindria dificultat en l'Exposició de Tardor de la teua obra; però com això tal volta significaria una interrupció del teu treball, que té plaço senyalat, i podria interpretar-se en sentit desfavorable a la terminació, me sembla que hauries de parlar-ne amb lo Capítol qui és la part oficialment interessada.

En quant a l'Exposició Belga, cinquantenària, com suposo que és solament d'alguna de les teues obres ja acabades, essent organitzada pels Benedictins sobretot, no crec que hages de tenir cap dificultat.

La meua anada a París és molt eventual. Estic carregat d'atencions, l'activitat física ja no és la de la joventut, i de

consegüent no has de subjectar res a la meua presència, sinó fer lo que sia més convenient per l'èxit de l'obra.

Un dia de la setmana entrant, si Déu vol, he d'anar per Santa Visita a Ripoll, fent-la coincidir amb la consagració de l'Altar major que de nou s'ha erigit sota d'un important Baldaquino baix la direcció de l'arquitecte Rubió i amb pintures d'en Llimona. Me sembla que entonarà aquell temple reconstruït, que és de tan gloriosa història.

Te desitja molta salut en lo cos i abundant gràcia en l'ànima i et saluda amb dolç i paternal afecte

Lo Bisbe de Vic.

V

1848. A Pere Santacana.

Vic, 20 d'abril de 1912.

Estimat Peret: desitjo en primer lloc que el doctor Bolet vaja millor, si així li convé. — Li escric per a que lo més aviat possible veja al senyor Rector de Les Cabanyes, i li diga que, encara que en principi quedàrem per a fer la benedicció i consagració de la Iglésia lo dimarts de Pasqua, que suspenga la designació de dia fixo; puix avui acabo de rebre carta d'en Roig i Roqué, en què me diu que probablement serà el dia 2 de juny la inauguració del monument al Milà. De consegüent, fins a nova ordre, fins que tinguem seguretat, que suspenga la designació de dia fixo. — Parlàrem amb lo senyor Rector del dinar del dia de la Dedicació de la Iglésia; i encara que vaig manifestar-li que fos a cal Gomà, pensada millor la cosa, com no sé l'estat verdader de la casa, que dit senyor Rector determini on sia més convenient, si ell creu que a la nova Rectoria. Ja vaig dir-li que volia que tot se fes amb suma simplicitat i modèstia, i li podrà dir que ell cuidi de tot,

que V. satisfarà lo gasto, que vull que la taula sia servida per un home, que tal vegada podria ser lo Peric, o altre jove u home per l'estil. Me sembla que ja quedarem que no hi hagués més que dues passades després de l'olla, i postres de fruita. És un acte religiós, i tot lo que es refereix a ell ha de tenir caràcter de sobrietat. També diguérem que els convidats fossen els tres pàrrocos veïns de Les Cabanyes, la Junta de construcció del temple nou, l'Obrer de la parròquia, l'Alcalde i el Jutge Municipal, i el Peret, com se suposa. De Vilafranca sols el doctor Badia, arxipreste del partit i amic meu, V. com se suposa, si estés bo M. Bolet, i el Tomàs Mestre, que no vaig recordar en la conversa amb el senyor Rector. Tampoc vaig recordar-me del Canonge,¹ qui ha edificat la Iglésia. En lo possible, que sia lo Peric, que és de casa, qui servezca la taula. — Donga a llegir aquesta carta al senyor Rector de Les Cabanyes, i que la prenga com dirigida a ell mateix, i li entregará l'adjunta tarjeta. — També ne donará compte al doctor Badia, i diga-li que ja vaig rebre la seva. — El dijous pròxim, si Déu vol, sortiré de Santa Visita. — De V. amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. El «Canonge» és el mestre d'obres. (Nota de Fortià Solà.)

1849. A Mr. Vanderpol.

Vic, 23 d'abril de 1912.

Muy señor mío y de mi mayor consideración: recibo con sumo gusto su carta con el ante-proyecto de unas Constituciones de Derecho Internacional cristiano, y su interesante artículo sobre esta misma materia. — Creo oportuno, como tema de propaganda, todo este trabajo; porque es claro que la

organización internacional en un sentido jurídico y cristiano no se ha de obtener sin una previa preparación de los espíritus, que naturalmente sólo puede alcanzarse con una propaganda doctrinal. — Sigo con simpatía este generoso movimiento que ha merecido alabanza de Nuestro Santísimo Padre Pío X; pero no me encuentro en situación de poder hacer algo práctico, como V. desea, en la constitución, en España, de las tres secciones, que V. indica, del proyectado Instituto. Vivo en una pequeña ciudad, y tengo una Diócesis bastante dilatada que da su trabajo, y, apartado de los grandes centros de actividad intelectual y social, me es difícil corresponder a sus deseos. — Uno, no obstante, mis deseos y mis oraciones a los del Papa para que las relaciones de los pueblos entre sí se acerquen cada día más a la norma cristiana, realizándose en el linaje humano la aspiración de Nuestra Santa Madre la Iglesia de que constituya un cuerpo místico cuya cabeza sea Jesús, nuestro dulce y divino Redentor. — Aprovecha la ocasión para ofrecérsele de nuevo afm. y S.S.q.l.b.l.m.

El Obispo de Vic.

F

1850. A Lluís Millet.

Vic, 25 d'abril de 1912.

Estimat amic: a Vostè, qui tant treball i paciència i sacrificis ha posat en l'Orfeó Català, qui és com fill de Vostè, se li deu una enhorabona per la triomfal expedició a Madrid. — Que Déu li pagui l'espiritual obra que fa anys està realitzant, com li demana son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1851. A Pere Santacana.

Vic, 3 de maig de 1912.

Estimat Peret: amb la present li envio un taló de dues imatges més per la Iglésia de Les Cabanyes, que m'ha portat lo senyor Potellas, i que V. cuidarà de recollir i fer col·locar oportunament. Ja avisarà lo rebut. — Jo he tardat fins dilluns a sortir de Visita, si Déu vol, per haver-me trobat un xic malament. — Rebí la seva en què me comunicava la pluja, i desitjo que els camps s'hagen refet. També m'alegraria de que mossèn Josep millorés, i li darà memòries, així com als demés de les seves famílies, de part de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1852. A Ricard Permanyer.

Orietà, 7 de maig de 1912.

Estimat amic: estant de Santa Visita per aquestes muntanyes casualment só vist l'esquela mortuòria del fill de V. en lo periòdic. Que Déu lo tinga al cel, i que allà tots lo podam veure. És clar que la mort d'un jove, que el veure lo Pare la mort del fill, és sempre una cosa violenta, però la meva àvia, que al cel sia, deia: feliç l'arbre de qui Déu ne vol lo fruit. S'estalvia qui mor jove molts pecats i moltes amargures, i el cor en la tendra (edat)¹ sembla que està més a punt per a disfrutar de l'amor etern. — Encomanarà a Déu a aquesta àni-

ma estimada i a tots V.V., per a què trobin espiritual consol,
son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Sembla faltar esta paraula. (Nota de Fortià Solà.)

1853. A Josep Dachs.

Gaià, 10 de maig de 1912.

Estimat Dr. Dachs: m'envies una carta del Dr. Nonell de Mataró demanant llicències de confessar per Mossèn Rius que està a la Providència de dita ciutat i convé que confessi, i naturalment abans de tenir-ne de Barcelona convé que en tinga de Vic. De consegüent ja les hi podeu enviar, si no les hi han donades en lo darrer Sínode.

És clar que també les hi podem donar a l'arribar jo a Vic; però en tal cas t'ho has d'apuntar perquè nos en recordem. — Memòries a tots i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1854. A Josep Dachs.

Avinyó, 13 de maig de 1912.

Estimat Dr. Dachs: no em sembla que sia prou educativa de costums cristianes la diversió nocturna que proposa lo P. Foguet pels jóvens antonians.¹ Qui se'n va tard al llit té l'en-

demà peresa de llevar-se matí i anar al treball; i si és sacerdot de dedicar a l'oració les primícies del dia. Enhorabona que entretinguen als joves en alguna honesta diversió però que sia a hora oportuna.

Pots, doncs, donar al P. Foguet aquesta resposta.

Te saluda i t'envia sa benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Es tracta de l'associació «Joventut Antoniana», fundada pels Pares Franciscans en son Convent de Nostra Senyora del Remei, de Vic.

1855. A Agustí Valls i Cascante.¹

Estimadíssim: rebo la teva carta amb l'afectuos agraïment i consol, puix per ella veig lo que ja ens ensenya la sabiduria popular: que els testos s'assemblen a les olles. — La teva expansió artística i religiosa denota la teva procedència, se coneix de qui ets fill, i el teu esperit de pietat se manifesta en la forma musical de què me parles. Miraré de veure a Mossèn Romeu per si puc lograr sentir la teva composició. — Memòries als teus bons pares, i rep tu amb ells i amb tota la teva família, amb la teva esposa i el teu fillet, la més afectuosa benedicció que us envia

Lo Bisbe de Vic.

F

1. De Barcelona.

1856. A J.M. de Cos.¹

Vic, 18 de maig de 1912.

Estimadísimo Señor, y venerado Hermano: recibo su muy grata de 8 de los corrientes, que no contesté antes por hallarme en Santa Visita de las parroquias de la Diócesis; pero lo hago al momento de mi regreso para manifestar a Vuestra Eminencia mi simpatía por su proyecto de celebrar un Congreso catequístico.

Dios bendiga tan noble propósito y que la Asamblea produzca ópimos resultados para la evangelización de los pueblos, sujetos hoy a tan perversas propagandas, por lo cual más que nunca hay ahora necesidad de una sólida preparación espiritual de la infancia y de la juventud.

Y al ofrecer a Vuestra Eminencia su decidida cooperación en el proyecto que le comunica tiene el honor de besarle la Sagrada Púrpura

El Obispo de Vic.

F

1. Cardenal Arquebisbe de Valladolid.

1857. A l'Alcalde de Santander.

Vic, 21 de maig de 1912.

Exmo. Sr. Alcalde. — Santander.

Se une al sentimiento de esa Ciudad por la muerte del Sumo Prócer de la literatura española y resuelto confesor de la Fe Católica¹

El Obispo de Vic.

V

1. Marcelino Menéndez Pelayo.

1858. A Dª Mª N., religiosa del Císter del Monestir de Valldonzella.

Vic, 22 de maig de 1912.

Apreciada Dª N.: recibo la suya con el natural sentimiento de piadoso gozo por la Comuni3n de la ni3a Mercedes. Que Jes3s la tenga por muy suya toda la vida, sin que el mundo logre desprenderla de tan santa uni3n. Dele V. la adjunta estampita; a los abuelos y a la Madre muchas memorias, y a la Sra. Abadesa dígale que me alegro de las buenas noticias que V. me dá, y no olviden en sus oraciones a

El Obispo de Vic.

F

1859. A Josep Dachs.

Manresa, 26 de maig de 1912.

Estimat Dr. Dachs: estant aquí m'ha acudit si podria servir per les filatures del Ter lo Dr. Satorras, que es graduarà a Tarragona. Sempre l'he tingut en gran concepte i ara ensenya en lo col·legi d'aquí. — Li só parlat condicionalment i acceptaria. — He parlat al Dr. Alabern i el té també en molt bon concepte. No sé si ja hauries parlat a algú. Parla d'en Satorras als del Seminari. — Ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1860. A Josep Dachs.

Manresa, 29 de maig de 1912.

Estimat: suposo hauràs rebut la meua en què t'indicava al Dr. Satorras, d'aquí, per la Colònia dels Inglesos. Potser seria una bona combinació pels Inglesos Mn. Fàbregas de la Comina que està ja versat en l'ensenyança, i té alguns anys més d'experiència, i el Satorras a la Colomina. Així se daria un ascens i se tindria un home més pràctic pel lloc més difícil; sinó que ara m'acut que al Fàbregas tal vegada no li agradaria passar-se mestre i el Satorras me digué que ho faria, com sembla que desitgen los Inglesos.

Memòries a tots.

Lo Bisbe de Vic.

F

1861. A Josep Mª Salvador i Barrera.¹

Maig de 1912.

Excmo. Sr.: accediendo gustoso a la invitación que Nos ha hecho V.E. como presidente de la Junta Central de Acción Católica, de abrir una suscripción en esta Diócesis para erigir una estatua al insigne Don Marcelino Menéndez y Pelayo (q.e.p.d.), exhortamos a nuestros diocesanos a tomar parte en este homenaje al que fue un prodigio de sabiduría y un resuelto confesor de la Fe católica en todas las circunstancias críticas que ha pasado la Religión en España.....

El Obispo de Vic.

F

1. Bisbe de Madrid-Alcalà, president de la «Junta Central de Acción Católica».

1862. A Josep Dachs.

Manresa, 1 de juny de 1912.

Estimat Dr. Dachs: rebo lo plec i m'estranya molt lo que em dius del Vicari de Calaf. Lo Sr. Vicari gral. m'havia dit que Mossèn Serra de Calaf demanava lo benefici pel Vicari, però que ell, lo Sr. Vicari gral., li havia respost que no es faria res sens que ho demanés lo Rector. I jo li vaig dir que així devia ser. Fins ara ni directa, ni indirectament lo Rector m'ha parlat de l'assumpte, i convé no fer res *inconsulto* lo Pàrroco puix entre Mn. Serra i ell só notat un cert dualisme, i no és bo introduir un eclesiàstic en una Iglésia contra la voluntat de son superior. I podria ser en aquest cas, que així resultés. Ho pots manifestar al Sr. Vicari gral. per a que la cosa no es tiri endavant, faltant lo requisit de que confidencialment se parli de l'assumpte amb lo pàrroco. M'alegro de que esteu tots bons, com nosaltres igualment. Mossèn Ramon vos dóna memòries com igualment ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1863. A Pere Bolet, S.J.

Manresa, 2 de juny de 1912.

Estimat Pare Pere Bolet: en esta Santa Casa a l'acabar los exercicis rebo telegrama de Vic dient-me que per telèfono en Santacana ha participat la mort del teu germà Josep. Que al

cel sia i allà lo podam veure. Era un bon sacerdot i el cap del Sacerdocí, Jesús Senyor nostre, l'haurà rebut en lo seu regne etern. Demà, si Déu vol, aplicaré la missa per ell i demanaré al Senyor donga son celestial consol a la vostra mare.

Só escrit també a Vilafranca. Tu, religiós, ja sabràs aprofitar per a ton progrés espiritual aquest fet tan interessant pel cor.

S'encomana a tes oracions i et saluda amb lo major afecte ton amic i parent

Lo Bisbe de Vic.

F

1864. Al Cardenal Vico.

Vic, 10 de juny de 1912.

Eminentísimo Sr. Cardenal-Pro Nuncio en España.

Eminentísimo Señor y muy venerado Hermano: al regreso a Vic de una excursión Pastoral leo la carta de Vuestra Eminencia de 3 de Junio y me apresuro á contestarla.

Cumpliendo las indicaciones que en ella me hace procuraré dar a conocer el artículo de «Razón y Fe» sobre *Le Bouletin de la Semaine* a quienes por razón de sus aficiones intelectuales pueda convenir, aunque tengo la convicción de que ningún número de la citada Revista entra en esta Diócesis, pues oportunamente advertí a quienes convenía y circulé a los arciprestes la orden de no recibir el citado periódico, poniendo en guardia a quienes por razón de sus cargos u oficios, en los respectivos distritos pudiesen tal vez recibirlo. Ya comprenderá Vuestra Eminencia que en una Diócesis como ésta poco más puede hacerse.

De otra parte gracias a Dios, no creo que el peligro ese en mi Diócesis esté cerca. Es claro que la atmósfera racionalis-

ta que en todas partes se respira llega también a aquí, pues el modernismo no es otra cosa que una manifestación del multiforme racionalismo, que pretende anular la revelación divina. Siempre he vigilado sobre este punto, y hace ya algunos años me resistí a poner para profesor de mi Seminario a un joven eclesiástico que estudió en Roma con mucho lucimiento porque le conocí poco sólido en su formación intelectual e inclinado a ciertas teorías fronterizas. Afortunadamente puesto en la carrera parroquial se ha portado siempre muy bien y la vida práctica le ha borrado sus antiguos y peligrosos amores.

Estaré alerta en lo que me dice del Misionero apostólico Gallo de quien no tenía noticia.

Respecto a la *Lliga* de Barcelona de que me habla Vuestra Eminencia no tengo noticias recientes. Mi impresión es que entre los que la forman hay gente muy distinta: buenos católicos, otros no tanto, grandes industriales y comerciantes y otros que miran con indiferencia a la Religión y tiene miedo a su influencia. La tengo por una Asociación de política práctica que más que a los principios y a la doctrina atiende al buen régimen de los intereses del país, de manera que a pesar de sus defectos creo yo sería un mal, en la presente desorganización pública, la desaparición de la *Lliga* que contiene quizás los hombres más notables del país en la política viva, y es además el obstáculo mayor tal vez al radicalismo tan pujante en Cataluña. Advierto a Vuestra Eminencia que mi impresión es puramente externa pues yo evito relaciones con esta y con las demás agrupaciones políticas.¹

Leí, aunque muy rápidamente, los artículos de *La Civiltà Cattolica* sobre la libertad del Papa, cuando salieron a luz, y me sugirieron la idea de la conveniencia de tratar tal materia, capitalísima y esencial, en el presente aniversario secular del edicto de Milán; pero la vida práctica pastoral queda tan llena por sus tan distintas obligaciones, y en esta Diócesis la vida religiosa es aún bastante intensa, y de consiguiente las muchas atenciones, las fatigas de la Visita & desvanecen con

frecuencia los pensamientos que en el recogimiento se han formado.

No obstante devoto siempre de la Santa Sede, y del Romano Pontífice tenga por seguro Vuestra Eminencia que en su obsequio y defensa haré siempre lo que a mi poquedad sea posible, esmerándome en complacer al digno y querido representante del Vicario de Cristo en estas tierras de España.

Siempre de Vuestra Eminencia fiel servidor que le besa la Sagrada Púrpura.

El Obispo de Vic.²

F

1. L'esborrany d'aquesta carta conté, ratllat, a partir de «Vuestra Eminencia» del principi del paràgraf el següent redactat: «debo manifestarle que nunca he tenido relaciones con la misma, como tampoco con otras agrupaciones políticas, pues soy muy amigo de la independencia dentro de la libertad que nos concede la Santa Madre Iglesia, y nunca he querido sujetarme ni a partidos ni a escuelas. Ni la *Lliga* tampoco ha venido a consultarme ni a buscar en mí aspiraciones. Y ya que Vuestra Eminencia me habla de ella le diré en resumen lo que contesté en un informe que algunos años atrás se me pidió desde Roma por conducto muy autorizado. La tengo por una agrupación de política práctica, compuesta por hombres de distintos matices, católicos muy buenos unos, otros no tanto, otros sólo preocupados por intereses industriales y mercantiles, que pesan muchísimo, y sin duda también los habrá que no se preocupan para nada de la religión y hasta temen siempre su influencia. Según predominen los unos o los otros será la marcha de la *Lliga*; pero es indudable que en ella hay los elementos políticos más inteligentes de Cataluña en el orden práctico, y que en el funcionamiento de la vida social tienen trascendencia. Yo consideraría una desgracia, a pesar de sus defectos y de los errores incurridos, la destrucción de ese organismo político, en la presente desorganización del país, y en la pujanza que realmente tiene el radicalismo en Cataluña. Me parece que del *Sillón* a la *Lliga* hay una enorme diferencia. Tal es mi opinión, que tal vez no tenga mucho valor por estar yo fuera de Barcelona hace años».

2. Després de la datació, el manuscrit conté, ratllat: «P.S. Aunque procuraré dar a los escritos que Vuestra Eminencia recomienda la difusión posible, me permito observarle que a mi entender el ambiente favorable para la propagación de ideas es el que domina en los grandes centros de la Nación en que despierta la actividad intelectual se facilita la circulación de ideas más que en nuestros países de vida pasiva, de población cuasi en su totalidad obrera, y con pocos medios de propaganda. La divulgación de los referidos escritos se haría más fácilmente en las grandes ciudades».

1865. A Pere Vidal.¹

Vic, 12 de juny de 1912.

Estimat Peric: rebo la teva carta, i llegesc amb gust les notícies que em dónes de la benedicció de la nova Iglésia parroquial, i els bons sentiments que m'expresses dels cantadors, als quals diràs que sien amics de cantar les alabances divines, que són lo cant més digne que pot sortir de la boca dels homes. I a ells i a la teva Esposa i als teus pares donaràs memòries molt afectuoses.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. De Les Cabanyes.

1866. A Lluís Coll i Espadaler.¹

Vic, 12 de juny de 1912.

Senyor President: amb gust veig com V. me participa que l'Associació que V. presideix, va a celebrar una sessió necrològica en honor de Mossèn Jacinto Verdaguer, Príncep de la nostra poesia, i exemplar admirable de la nostra llengua escrita, en l'aniversari de sa planguda mort.

No convé oblidar al gran poeta, honor d'aquesta comarca a on nasqué i s'educà, perquè enllaçats en ell los dos sentiments de religió i de pàtria, igualment avui escarnits per certes tendències, la poesia Verdagueriana eleva los cors que el materialisme dominant vol ensopir en una vida purament sensual.

Per això, Senyor President, a V. i als seus consocis, i a la

Sessió projectada, accedint als desigs que em manifesta, envia la benedicció més afectuosa

El Bisbe de Vic.

F

1. President de l'Associació «En Rafael de Casanova», de Manlleu.

1867. A Pere Santacana.

Vic, 14 de juny de 1912.

Estimat Peret: agraesc los detalls que em dóna de l'edificant mort del nostre mossèn Josep, que al cel sia, com també de la benedicció de la Iglésia de Les Cabanyes, i de què ja té definitivament tancats los comptes d'aquella obra. — Desitjo que tots V.V. estiguen bons, i que Déu Senyor nostre los donga la seva santa conformitat, especialment la Mare, que naturalment serà la més afligida. — Darà al doctor Badia l'adjunta. — Memòries a les seves famílies, i disposi de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1867 bis. Al Bisbe de Sion.

Vic, 17 de juny de 1912.

Exmo. e Ilmo. Sr. Ob. de Sion.

Mi ven. Her. y caro amigo: días atrás, hace poco, recibí carta del Superior de los Misioneros del Corazón de M^a. de esa Corte, diciéndome que *cumpliendo mi encargo* había puesto en manos de S.M. el Rey un ejemplar de mi Carta

Dios y el César. Y no hubo tal encargo. Por suscripción pública se hizo una edición de dicha Carta y los iniciadores me dijeron que pensaban enviar a S.M. un ejemplar por medio de los P.P. Misioneros. De consiguiente no soy yo quien lo envié, pues a haberlo sido hubiese puesto la debida dedicación al Monarca. Sin duda fue una confusión involuntaria que sentí, pues además, como V. comprenderá, una edición que se hizo en mi obsequio, no debo ser yo quien la difunda. — Espero que si V. lo cree conveniente insinuará al Monarca la realidad de lo sucedido, a fin de que no aparezca poco cortés un Prelado con el supremo Jefe del Estado. — Deseo que esté V. muy bien de salud, y ya sabe que le es amigo afmo. y hermano muy amante

El de Vic.

Me atrevo a hacerle esta súplica confiado en la gran bondad de V. y en la amistad que me profesa, y si V. creyera que la cosa es extemporánea o inoportuna dé por no hecho el encargo. La dejo todo a la discreción de V. que está más enterado de las consideraciones que se han de guardar en estos casos.

V

1868. A Pere Bolet, S.J.

Vic, 27 de juny de 1912.

R.P. Pere Bolet, S.J.

Estimat: amb molt gust só llegit la carta en què me participes que vas destinat a Filipines, i que hi vas com destinat per Déu. Sens dubte aquest tràmit de la teua vida ha de servir per la teua santificació. Feliç l'home qui es deixa gover-

nar per Déu, i sap prescindir de si mateix. Espero veure't a Vic; entretant encomana'm a Déu.

Lo Bisbe de Vic.

F

1869. A Joan de D. Trias.

Vic, 1 de juliol de 1912.

Molt estimat amic: só tingut algunes relacions per escrit amb Mr. Vanderpol, i ell m'ha tingut a mi atencions immescudes; me demanava també cooperació en la seva generosa empresa, però això ja no és possible, fora de la simpatia i cooperació moral, per un bisbe que té sempre ocupacions i preocupacions, i además jo, ja també forces anys. Això també li dic a V. estimat amic Trias. Aquests estudis signifiquen un treball nou i especial i els grans noms de teòlegs espanyols que V. cita fan entrar encara més en temor de donar cullerada en la ciència del Dret cristià internacional, quan no es té temps per a reflexionar sobre les seues ensenyances. — De tots modos si algun dia se m'acudís alguna cosa que pogués aprofitar a V.V., amb molt gust los ajudaria. Però no se'n refiïn; i de consegüent per ara no usin del meu nom. — Sempre de V. amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1870. A Carme Mascaró.¹

Vic, 1 de juliol de 1912.

Apreciada...: só rebut lo seu plec, que acompanya a la carta, i he mirat la traducció de la meva carta, indicant-hi lleugeres modificacions. En cas de publicar-la crec que s'hauria de fer indicant que són fragments d'una carta, en una forma o altra, puix de lo contrari faria l'efecte d'una carta mutilada.

No he llegit lo demás que m'envia perquè tinc molta feina, però me sembla que al menos fins que la cosa estiga encarrilada, seria bo que vegés lo Butlletí algun religiós o sacerdot instruït i de la confiança de V.V. perquè naturalment tota publicació importa responsabilitat i de consegüent molta reflexió prèvia.

Encomanant-se a les seues oracions la saluda afectuosament

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Religiosa Carmelita de la Caritat.

1871. A Carme Mascaró.

Vic, 2 de juliol de 1912.

Muy apreciada Hermana: próxima ya la inauguración de la Casa de estudios que va a establecer la muy querida Congregación de Carmelitas de la Caridad que tiene su cuna y casa principal en Vic, no puedo menos de enviarles mis felices augurios y a Dios mi humilde oración para que bendiga una obra que únicamente se establece para facilitar la prác-

tica del bien, la difusión de la virtud cristiana o sea la salvación de las almas.

La preparación de las almas ha de hacerse teniendo en cuenta el medio en que ellas viven, y la situación que han de ocupar en la sociedad; y por esto V.V. hacen perfectamente en procurar una instrucción superior a las religiosas que han de ser maestras en una época, como la nuestra, en que a la mujer se le exigen ciertos conocimientos, que además ciertamente necesita para desempeñar oficios y ejercer profesiones con que honestamente pueda ganarse la subsistencia.

Como Obispo de Vic, y unido con íntimo afecto a la Congregación de Carmelitas de la Caridad, seguiré con interés el curso de esa Casa de estudios; y confío que la institución venerable de la Madre Joaquina de Vedruna no ha de sufrir mengua, sino aumentos, en su piedad tradicional, con esta obra que se emprende únicamente para mayor gloria de Dios y salvación de las almas.

Suponiendo que estará presente la Reverenda Madre Superiora General, la felicito por la trascendental mejora que gracias a su proyección se inaugura; y a ella, a V. y a todas las religiosas de esa Santa Casa envía su bendición más afectuosa

El Obispo de Vic.

F

1872. A Joan Josep Laguarda.¹

Vic, 4 de juliol de 1912.

Muy querido amigo y venerado hermano: recibo la suya y le doy las gracias por el satisfactorio cumplimiento del encargo que le había hecho, al objeto de desvanecer una desagradable interpretación en un acto en que yo no tuve inter-

vención directa. — Verdaderamente la situación política es difícil y de gran complicación, y nosotros los obispos poco podemos hacer para encauzar las corrientes de la vida pública. — Las ideas que hace años dominan y los sentimientos y costumbres que ellas han engendrado han casi aniquilado el concepto de autoridad y yo creo que nuestra misión es más fecunda que en una intervención directa, en la indirecta de propagar ideas sanas y fomentar la buenas costumbres. Es decir cristianizar el alma de la nueva generación, que no deja de ser difícil con la atmósfera racionalista y positivista que hoy domina. Pero Dios proveerá cuando sea oportuno. — Mucho me complace la esperanza de poderle dar a V. el fraternal abrazo en esta de Vic, y realmente el Otoño es tiempo a propósito; pero conviene que con anticipación me señale V. los días, por la razón de que aquella estación es la que en esta Diócesis ha de aprovecharse para Santa Visita, y así yo podré hacer mis planes oportunamente. — Siempre de V. agradecido amigo y hermano

El de Vic.

F

1. Bisbe de Barcelona.

1873. A l'Arquebisbe d'Albi.

Vic, 9 de juliol de 1912.¹

Exmo. Arzobispo de Albi.

Con mucho gusto recibiré el sábado al Sr. Arzobispo. Diga en qué tren llegará.

Obispo Vic.

V

1. La carta és escrita de mà de Torras i Bages. La data és escrita d'una mà diferent. En canvi, Torras i Bages havia posat el lloc de Sant Feliu de Llobregat (però sense data).

1874. A Josep Alabern.¹

Vic, 8 de juliol de 1912.

Estimat Sr. Arxipreste: m'alegro del bon èxit de les festes de nens i nenes, que així aprenen des de la primera edat d'estimar al dolç Redemptor Jesús i de servir a Déu; i com la Catequística ve a ésser com la preparació i complement de la formació cristiana, també m'interesso per ella, i avui mateix só escrit al P. Provincial en lo sentit que V. desitja. De tot li dono l'enhorabona i que Déu li pagui. — Diga a la monja de la carta que tot li pot explicar a V. en lloc d'escriure'm a mi, que vagi apuntant les observacions a fi de que quan s'hagi de revisar lo Manual, los encarregats puguen fer les modificacions oportunes, i que no cavil·lin, sinó que sien molt pacífiques, pacientes i santes. — S'encomana a ses oracions i li envia sa benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

Vaig encarregar al Visitador de Monges que abans conferenciés amb V.

F

1. Arxipreste de Manresa.

1875. A Ignasi Casanovas, S.J.

Vic, 10 de juliol de 1912.

Estimat amic: no sé si alguna vegada el Dr. Eudald Serra li ha parlat de que volia ell fer una edició de les meves obres, per lo qual jo li he autoritzat. Però divent-se fer una traducció en castellà de les Pastorals, de lo qual jo fa temps tinc un compromís amb una alta autoritat de l'Església, la cosa porta alguna pressa. Mossèn Carreras ho hauria fet, però em temo que tardaria massa, i més ara que passa a Professor del Seminari. Amb Mossèn Carreras mateix, que ara és aquí, n'hem parlat i ell se n'ha convençut, i hem parlat de V.; i jo li he escrit a V. per a veure si li seria possible encarregar-se de tal traducció, de qual assumpte li parlarà el referit Mossèn Carreras, dient ell que si V. no pogués fer-lo tot, ell també l'ajudaria. — No sé si el veurem aquest istiu, que desitjo passi amb bona salut, com tindria plaer en veure'l. Espero que no tardarà a contestar-me, perquè amb el Dr. Serra i Mossèn Carreras ja hem passat molts mesos i em diu el primer que per a sortir un volum a últims d'any, necessitaria tenir la traducció a primer d'octubre. — Esperant saludarà al R.P. Rector i demás amics d'eixa Santa Casa és de V. amic i servidor en Cristo

El Bisbe de Vic.

R

1876. A Ignasi Casanovas, S.J.

Vic, 12 de juliol de 1912.

Estimat amic: agraeixo a V. i als seus Superiors la bona voluntat que em manifesten cooperant V. a la divulgació de

les Pastorals. Em faig càrrec de que V. a l'estiu no pot treballar com desitjaria; però, si Déu vol, ja tot anirà bé. — Mossèn Carreras el veurà a V. si ja no l'ha vist, i ell té el que ha de traduir-se i publicar-se, podent V. fer-me totes les observacions que cregui convenientes. — Avui tenim a casa al P. Bolet i als seus companys que treballen en el Museu i exercicis. — S'encomana a ses oracions i el saluda afectuosament

El Bisbe de Vic.

R

1877. A Mossèn Cuadreny.

Vic, 12 de juliol de 1912.

Estimat Mossèn Cuadreny: deixo al Sr. Rector de Prats de Rei l'assumpte de la Creu, havent-li dit que per la part artística ho subjectessin tot a l'arquitecte Diocesà Sr. Pericas. Jo comprenc que tu sentis que la Creu no torni al seu lloc, però el Sr. Rector, home discret i virtuós, que coneix totes les circumstàncies i conveniències, farà sens dubte el que sigui més oportú. D'altra banda em sembla que l'assumpte està ja en una situació molt avançada.

T'envia la benedicció més afectuosa

El Bisbe de Vic.

R

1878. A Pere Santacana.

Vic, 16 de juliol de 1912.

Estimat Peret: li remeto la present, i V. ja farà de manera de posar-se al tanto de lo que corresponga en l'assumpte a què es refereix.¹ — L'última de V. arribà quan lo P. Pere ja era fora. Estigué aquí molt poc temps, però digué que al dia següent aniria a Vilafranca. — Tenint en compte la tribulació de la malaltia i mort de mossèn Josep (q.a.c.s.) no l'he fet venir a V. a passar comptes, i ara no el faig tampoc venir, perquè podem aprofitar la meva anada a Vilafranca, per la dedicació del monument a en Milà. Miri de tenir-ho tot disposat. — Memòries a les seves famílies i al doctor Badia, i disposi de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. La carta que el doctor Torras remet al senyor Santacana és una comunicació de l'Alcalde d'Olèrdola, senyor Pere Ferret, invitant al doctor Torras, com a hisendat d'aquell municipi, a assistir, ell mateix o per delegació, a una reunió per a tractar de la construcció d'un nou cementiri per a la parròquia de Sant Miquel. (Nota de Fortià Solà.)

1879. A Aurèlia Vivé de Negre.

Vic, 16 de juliol de 1912.

Muy apreciada Señora: que Dios le pague su celo por la gloria de su Hijo Unigénito dulce Redentor y por la propagación devota del culto a su Corazón Sacratísimo.

Aunque no puedo corresponder a la medida de los deseos de V. a la campaña piadosa en favor de su Templo expiato-

rio, en cuanto se presenten oportunidades las aprovecharé para cooperar a tan excelente obra.

Y como V. gozará de intimidad con el generoso corazón de Jesús Señor nuestro no se olvide de interesarle en favor de su afmo. Servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

V

1880. A Manuel de Chopitea.

Vic, 18 de juliol de 1912.

Sr. Dn. Manuel de Chopitea.

Mi querido Chopitea: recibo con satisfacción la noticia de que Dios le ha dado a V. una hija. Que Él se la conserve, y sea para consuelo de sus padres y abuelos y heredera del cielo.

Supongo que la joven Madre seguirá bien y a ella, a V. y a los abuelos saluda con el mayor afecto su pariente y amigo

El Obispo de Vic.

V

1881. A Eberhard Vogel.¹

Vic, 30 de juliol de 1912.

Sr. Dr. Phil. Eberhard Vogel.

Señor de mi consideración más distinguida: también yo sentí mucho no hallarme en Vic cuando V.S. estuvo en esta ciudad en ocasión de los Juegos Florales de Barcelona. El amor que tiene V.S. a nuestro país, y a la Santa Religión ca-

tólica, me le hace doblemente querido. Y aun el ser V.S. alemán y de la ciudad de Carlomagno, suscita en mí un íntimo sentimiento de interés. V.S. volverá a Cataluña y entonces tendremos el gusto de verle en Vic.

Comprendo la amargura que han debido experimentar los católicos de Alemania ante el temor de que los de otras naciones hubiesen podido dudar de su ortodoxia, como V.S. me manifiesta en su carta; pero el espectáculo de fidelidad a la Iglesia, que dieron los alemanes en las luchas religiosas, que hemos contemplado con admiración, los que ya tenemos algunos años, constituye una patente de catolicismo sincero y robusto, que no se destruye tan fácilmente por referencias periodísticas. La misma concupiscencia intelectual de los germanos, regulada por la fe, y puesta en contacto con el orden sobrenatural, se ha convertido en un tributo racional a la Iglesia fundada por Jesucristo, que demuestra que ésta es Señora de todos los pueblos humanos, cualquiera que sea su grado de cultura. El modernismo es demasiado superficial para seducir a los católicos alemanes que tiene informadas sus potencias por las sublimidades de la fe sobrentual y divina. Yo nunca he dudado de la virtualidad de la fe entre los hijos de San Bonifacio.

Además no hace mucho tuve ocasión de hablar con un instruido y virtuoso Religioso alemán de una insigne orden, que estuvo en Vic, y él me comunicó las impresiones mismas que inspiran el artículo de la Revista «Razón y Fe», que V.S. me recomienda, y que leí ya al ser publicado.

Dicho artículo, en tan autorizada Revista, destruirá el mal efecto que ciertas insinuaciones hubiesen podido causar en mengua del buen nombre de nuestros católicos hermanos de Germania. Con pesar mío no podré asistir a esos Congresos alemanes, que son admirados por todo el mundo católico, pero leeré con interés el desarrollo de los mismos, que han de ser como de costumbre cátedras de divulgación universal de nuestros grandes principios religiosos, y de la piedad divina que ha de informar a todo el linaje humano, que

espera su estado definitivo en un mundo futuro. Por esto envío a los mismo el testimonio de mi más profunda simpatía.

En fin, Señor doctor, creo que deben estar tranquilos esos hermanos nuestros de Germania acerca de la opinión que de ellos se tiene en la Iglesia universal, pues los Obispos alemanes se manifiestan en todas las ocasiones, unidos íntimamente, y con un mismo espíritu, con la Santa Sede, y dignos sucesores de aquellos apostólicos Prelados que en nuestros mismos tiempos tan dignamente supieron sufrir por la libertad de la Iglesia. Y los Obispos son la cabeza espiritual de los pueblos y tienen con ellos comunidad de Vida.

Aprovecha esta ocasión para saludar a V.S. y ofrecérsele a.s.q.b.s.m.

José, Obispo de Vic.

V

1. D'Aquisgrà.

1882. A Josep Gallifa.

La Gleva, 30 de juliol de 1912.¹

Estimat: aquí a La Gleva he sabut la notícia de la mort del seu Pare, que al cel sia. I com V.V. són molt bons veïns de la Mare de Déu, de des lo seu Santuari li envio lo meu pèsam a tota la família. Pregaré per l'etern repòs de l'estimat difunt. I envio a tota la casa de V.V. la meva benedicció més afectuosa.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. El doctor Torras acompanya el Cardenal Neto a La Gleva. (Nota de Fortià Solà.)

1883. Telegrama al Cardenal Secretari d'Estat.

Vic, 3 d'agost de 1912.

ITALIA. — ROMA. — Eminentíssimo Señor Cardenal Secretario de Estado de Su Santidad. — En unión de su Clero y pueblo felicita a Su Santidad, le desea largos años de vida y pide su bendición

El Obispo de Vic.

F

1884. A Josep Rafael Carreras.

Vic, 4 d'agost de 1912.

Lo Bisbe de Vic agraeix a son bon amic lo Senyor D. Josep Rafael Carreras i Bulbena l'obsequi que acaba de rebre dels «Estudis Biogrífichs y crítichs de Catalans ilustres»,¹ nou tribut d'escriptor a les lletres i a l'amor de Pàtria, i al saludar-lo amb lo major afecte demana a Déu que li donga la seua plena benedicció.

En poder de Josep-Rafael Carreras de Nadal (Barcelona).

1. Es tracta del segon volum de la col·lecció «Estudis Biogrífichs i Crítichs de Catalans Ilustres», titulat «Antoni de Villarroel, Rafel Casanova i Sebastià de Dalmau heroichs defensors de Barcelona en lo siti de 1713-14», Barcelona, Impremta Editorial Barcelonesa, 1912.

1885. A Francesc Raspall.

Vic, 4 d'agost de 1912.

Estimat amic: se m'ha dit indirectament que uns parents

meus a qui tu alguna vegada per encàrrec meu has portat alguna cantitat (lo metge Francisco Bolet, que viu o vivia Lauria 80, pral. 1^a), estaven en molta misèria. Espero de la teva bondat que tu passaràs per allà, i si t'és possible enterarte de la situació, m'ho diràs, i ja pots donar-los de moment cinquanta pessetes del meu fondo de part meva. Tu no et dongues a conèixer, ni els digues lo teu domicili, perquè no convé. — Ja saps que cada any m'agrada que feu una excursió a Vic amb mossèn Alfons, i que amb molt gust vull que us pagueu lo viatge dels fondos meus que tu cuides; i per lo tant espero que aquest any no ha de faltar la visita; però avisa abans, perquè jo no fos fora, puix he de sortir alguns dies, encara que no seguits. — Memòries a cal senyor Nogués, i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1886. A Francesc Raspall.

Estimat amic: quedo agraït a la teva diligència i a la teva bona voluntat en l'assumpto de la consabuda almoïna. — Espero també que el dia que et vinga bé passaràs a casa D. Manuel Guasch, i li pagaràs 25'50 pessetes, per un encàrrec complert de part meva. — I desitjant-te bona salut, te saluda afectuosament

Lo Bisbe de Vic.

F

1887. A Josep Rafael Carreras.

Vic, 7 d'agost de 1912.

Sr. Dn. Josep Rafael Carreras.

Estimat amic: no sé si haurà rebut una tarjeta meua que li dirigí a son domicili de Barcelona después de rebut lo interessant llibre de V. i abans d'haver tingut la carta que m'escrivi de des d'Olot.

Obligat per tanta amabilitat li escric de nou per a felicitar-lo per sa obra inspirada per l'amor de Pàtria, i executada amb esperit investigador.

La mateixa forma de suma naturalitat la fa més atractiva i fa viure en lo lector amb molta vivesa la persona historiada.

Aquesta és la impressió rebuda després d'una ràpida i no complerta lectura, puix com V. comprendrà no tinc lo temps que voldria per a donar-me lo plaer de sadollar-me en llibres tan agradables com lo que V. acaba de publicar. No obstant tinc la seguretat de no enganyar-me, puix los llibres de V., com la bona fruita, amb l'olor ja es coneixen.

Li desitja un bon istiu i que Déu Sr. nostre lo beneesca, son amic afm. i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

En poder de Josep-Rafael Carreras de Nadal (Barcelona).

1888. A la Rvda. Mare Abadessa del Convent de Caputxines de Manresa.

Vic, 16 d'agost de 1912.

Apreciada Mare Abadessa: faci que el pal de l'electricitat es posi en el punt que tingui menys inconvenients pel Con-

vent; però de totes maneres els han de fer un paper en què es declari que això no significa cap dret de propietat, ni de servitud, que avisant el Convent abans deuran treure'l. És a dir faci que se'ls doni el paper que diu vostè han fet per als altres convents.

S'encomana a les seves oracions i envia la benedicció a tota la Comunitat

El Bisbe de Vic.

R

1889. A Joan Badia.¹

Vic, 16 d'agost de 1912.

Rt. Dr. Joan Badia.

Estimat amic: suposo que l'alcalde t'haurà dit que responnent a una pregunta d'ell, li vaig dir que el dia de S. Fèlix celebraria de mig-pontifical i aniria a la professó. Convé que pensis en lo dia de la confirmació perquè jo estaré poc a Vilafranca, i aquells dies són molt impeditos. Penso anar a Vilafranca, si Déu vol, lo dilluns 26 del corrent, i espero que tu me facilitaràs lo convenient per a poder celebrar a casa jo i el meu capellà.

Conserva't bo i disposa de ton amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

Encara que ja alguna vegada lo Sr. Bisbe de Barcelona m'ha dit que podia usar de Pontificals en sa Diòcesis, potser seria oportú que ho demanessen amb motiu de la meua anada a Vilafranca.

No portaré crossa perquè suposo que continuen guardant les que tenien.

F

1. Degà de Vilafranca.

1890. A Pere Santacana.

Vic, 16 d'agost de 1912.

Estimat Peret: penso, si Déu vol, anar a Vilafranca lo dilluns, dia 26 del corrent, en lo tren que em sembla surt de Barcelona a les nou del matí, i com desitjo veure als masovers, los podrà participar que vinguen lo dimarts, perquè los demás dies seran ocupats, i me destorbarien. — V. lo dilluns podrà quedar-se a dinar amb mi, i podrà comunicar-me lo que crega convenient, si és necessari, abans de parlar amb los masovers. — Moltes memòries a les seves famílies, i disposi de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1891. Al General Dn. Francisco de Borbón.

Vic, 16 d'agost de 1912.

Excelentísimo Sr. General Dn. Francisco de Borbón.
Muy Señor mío y de mi más distinguida consideración: recibo la suya, y su lectura me causa profunda simpatía porque sus párrafos vienen impregnados del noble sentimiento de familia, y del respetuoso afecto a nuestra Santa religión y

de un sincero amor a la Patria, sentimientos que deben resplandecer sobre todo en las Personas que como V.E. proceden de un linaje augusto.

Pero esta misma última circunstancia dificulta el que yo pueda corresponder a los deseos de V.E., pues las cuestiones a que se refieren son de trascendencia pública y han de ser resueltas por altas autoridades, y en méritos de procedimientos complicados, y no es conveniente que en ellos se mezcle quien no está llamado por su posición y por su cargo a intervenir en los mismos.

Desearía yo llevar el consuelo a su dolorido ánimo, sacarle de la región triste de amargas memorias de lo pasado a que hace referencia en la suya, y que en lo presente y actual de la vida encontrase el medio de adquirir la paz del corazón que tan íntimamente está ligada con el destino eterno que Jesús, Señor nuestro vino a facilitarnos. Todos en la historia de nuestra vida tenemos recuerdos lúgubres, pero debemos tenerlos a raya, porque de lo contrario malogran nuestro espíritu y constituyen una carga pesada que disminuye la energía de nuestra vida. Hemos de procurar estar alegres aunque tengamos motivos para no estarlo, porque la alegría significa sanidad del alma.

Le hablo a V.E. con esta intimidad, porque su carta me la sugiere y motiva, y hasta quiero como sacerdote que soy, y V.E. hijo de la Iglesia, recomendarle la devoción a la Santísima Virgen María que es fuente de espiritual gozo llamándola la Iglesia *Causa nostrae laetitiae*.

Y al pedir a Dios derrame sobre V.E. sus amorosas bendiciones, L.B.L.M.

El Obispo de Vic.

F

1892. A la Il·ltre. Sra. Abadessa del Monestir de Valldonzella.

Vic, 18 d'agost de 1912.

Apresiasi Senyora Abadessa: desitjo en primer lloc que l'estimada Comunitat de Valldonzella tinga bona salut, i augments de gràcia en lo dia del seu gloriós Pare i Fundador lo dolcíssim predicador de la Verge Maria i defensor de la Fe catòlica, Sant Bernat; i envio un especial record a les dues germanes Sor Alberica i Sor Plàcida que probablement passaran la festa del gloriós abat en lo llit del dolor, i demano a Déu que els comuniqui la seua fortalesa i els donga una tranquil·la conformitat per a acabar-se de teixir la corona de la vida eterna, i que les dues malaltes i tota la Comunitat m'encomanin a Sant Bernat per a que sàpia complir amb lo meu ministeri tan pesat i tan difícil. — I com per les notícies que em donen lo nou monestir va avançant, demano a Déu que també lo nou esperit, la renovació d'esperit d'eixa Comunitat vaja avançant, perquè l'esperit amb los anys s'encarcara, perd aquella agilitat que es necessita per a volar fins a Déu, que és lo que necessita l'ànima contemplativa que elevada per sobre les coses terrenals ha de dirigir-se al Senyor etern principi i fi de tota la nostra existència, i font única de Santedat. — I ara que el món està tan materialitzat, que els hòmens estan tan enfangats en la vanitat i sensualitat convé més que els religiosos sien més abstrets del món i donats enterament a Déu, i abnegats de si mateixos. — Vosaltres, estimades religioses, dedicada la vostra vida a l'*unum necessarium* o l'únic necessari, nos haveu d'exhortar amb la vostra vida als qui vivim en lo món a fer-nos superiors a lo temporal i passatger, i a posar tota la nostra intenció en lo etern, i sobretot als qui com jo tenim necessitat de posseir aquest sentiment de l'etern molt viu per a comunicar-lo als altres, a fi de que, portant los cristians una vida virtuosa, puguen alçar les promeses de Cristo. — I demanant al Senyor que

enviï les seues celestials benediccions a eixa estimada Comunitat, saluda a totes les religioses amb lo major afecte son antic confessor

Lo Bisbe de Vic.

F

1893. A Pere Santacana.

Vic, 18 d'agost de 1912.

Estimat Peret: crec convenient, per a evitar dificultats en lo successiu, fer escriptura de cessió de la nova Parròquia de Les Cabanyes al senyor Bisbe de la Diòcesi. A aquest objecte, li incloc una petita minuta d'escriptura, que V. podrà ensenyar al senyor Parés, a fi de que la pugua tenir estesa i jo firmar-la en algun dia de la setmana de Sant Fèlix. Amb aqueix mateix objecte, diga V. al senyor Rector de Les Cabanyes que demani autorització al seu Prelat, per a admetre lo nou edifici, que basta l'autorització encara que sia verbal, o per carta. — Suposo hauran arribat bé la Maria i l'Emília, a les quals darà memòries, lo mateix que a les seves famílies, de part de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1894. A Pere Santacana.

Estimat Peret: com les minyones aniran a Vilafranca a no tardar, per a arreglar la casa per quan jo hi vaja, a la rebuda de la present, farà V. anar a casa tota l'aigua, part de la qual

deixàvem anar al Col·legi de Sant Ramon, a fi de què los dipòsits, safareig, etc., tot sia ple d'aigua que hauran de menester. Com los dipòsits de segur que són bruts, faça que sien netejats, cuidant de què la terra o fang no vaja a la canyeria, que la podria embussar o embrutir. — Suposo que haurà rebut una carta que li vaig escriure, quan era fora a cal Bolet o estava per anar-hi; i desitjant que l'estada al camp li haja sigut saludable a V. i als seus, donarà memòries a les seves famílies de part de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1895. A Francesca Bonnemaïson de Verdaguer.

Vic, 24 d'agost de 1912.

Apreciada i bona amiga: rebo amb molt gust lo programa pel curs vinent de l'Institut de Cultura per la Dona, que V. ha tingut la inspiració d'establir a Barcelona amb una oportunitat grandíssima, puix era possible que, exigida per les circumstàncies, la institució hagués sigut plantejada per qui no hagués tingut l'esperit cristià de V., i de consegüent los resultats no fossen satisfactoris. — La prova de l'oportunitat d'aquesta obra és la cooperació que V. ha obtingut, i la unitat d'esperit amb les companyes que dediquen la seva activitat a donar sòlida instrucció a les noies, elevant lo seu nivell intel·lectual i moral. — L'extensió de les classes està justificada per l'extensió de l'objecte de l'obra i per la multiformitat de la vida, sobretot en les grans ciutats modernes, com ho és Barcelona. — Diga a les seves companyes que els envio lo testimoni de la més viva simpatia, i que demano a Déu Senyor nostre que les beneesca a V. i a elles, a tots los professors i professores i a les alumnes que s'aprofiten d'aques-

tes ensenyances. — I ara, puix que entre V. i el seu home no hi ha pa partit, tampoc hi ha carta partida, i que de consegüent aquesta també serveix per a dir-li a ell que en Griera accepta amb agraiement la seva generosa oferta, que quan vagi a Barcelona, los anirà a veure, per a dar-los les gràcies, i que lo Dr. Tomàs Serra, vice-Rector i administrador del Seminari, ja li escriurà, donant-li compte de lo que en Narcís desitja saber. — Jo surto un dia d'aquests per a Vilafranca, a fi d'assistir a la dedicació del monument al Milà i per alguna altra atenció. — Moltes memòries a l'estimat Narcís, a la seva boníssima mamà i al respectable Dr. Gatell, i V. disposi de son afm. servidor en Jesús Senyor nostre

Lo Bisbe de Vic.

F

1896. A Pere Santacana.

Vic, 25 d'agost de 1912.

Estimat Peret: dilluns, si Déu vol, en lo tren que surt de Barcelona a les nou del matí, com ja V. sap, anirem a Vilafranca. Pot dir al senyor Rector de Les Cabanyes, si té ocasió, que no consagraré la Iglésia, com ell ja deu presumir. — Vaig rebre la de V. Digui-ho a les minyones. — Son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1897. A Agustí Valls i Vicens.

Vilafranca, 28 d'agost de 1912.

Estimat Agustinet: acabo de celebrar la missa i en ella m'he recordat de tu. Que el gran Bisbe qual nom tu portes intercedesca per tu, per la teva digna Esposa, pels teus fills i néts a fi de que mai vos aparteu dels camins de la Veritat i de la Vida, que ell va ensenyar tan admirablement, i que vosaltres de des la infància haveu seguit. T'escric de Vilafranca i no sé si encertaré bé la direcció. — Ton amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1898. A Josep Dachs.

Vilafranca, 28 d'agost de 1912.

Estimat Dr. Dachs: ara ja no cal que enviïs altres documents per a firmar puix lo dilluns, si Déu vol, ja tornarem a Vic, i així vindria molt just per a rebre'ls. Com que a primer de setembre sembla que hi ha canvi en l'horari dels trens, no puc assegurar l'hora de l'arribada, però me sembla que serà lo dilluns en lo tren que arriba a Vic a quarts de vuit del vespre, i si no diem lo contrari podeu venir a dita hora a esperar-nos.

Memòries al Dr. Jaume, a Mossèn Ramon si és a Vic, al Pere, al Genís i als nois, i a tots també n'envia Mossèn Jeroni i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1899. A l'Abadessa de Valldonzella.

Vic, 3 de setembre de 1912.

Apreciada Senyora Abadessa: rebo la seua carta participant-me la mort de la bona Sor Alberica, que al cel sia. Avui só ofert una part de Rosari pel repòs de la seua ànima i demà, si Déu vol, oferiré també per ella lo sant sacrifici de la Missa. I que ella pregui per nosaltres davant de Déu, ja que en aquest món se distingí per la caritat envers lo pròxim. — Desitjo que V., Senyora Abadessa, se restableixi bé de la bronquitis, i que totes les altres religioses tinguen salut de cos i d'ànima, i encomanant-se a les oracions de totes, les envia la seua benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1900. Al R.P. Miquel D'Esplugues.

Vic, 3 de setembre de 1912.

M.R. P. F. Miquel d'Esplugues, Provincial de Caputxins.
 Estimad amic: acabo de rebre la seua carta i agraesc la notícia que en ella me dóna. Com que la carta de l'Eminentíssim Sr. Cardenal suposo que és una que li vaig demanar, i no té pressa notable, no pugi V.R. fins que jo l'avisí puix al normalitzar-se la situació he de sortir a una expedició de Santa Pastoral Visita, i sentiria que pugés i me trobàs fora, perquè tindrè molt gust de passar una bona estona en la companyia de V.R. — S'encomana a ses oracions i el saluda amb lo major afecte

Lo Bisbe de Vic.

F

1901. A Manuel Catarineu.

Vic, 4 de setembre de 1912.

Mon estimat i antic amic: vaig rebre la seva lletra i desitjo que aquesta el trobi millor de les seves habituals molèsties, i per a dir-li que enviaré 750 pessetes per a les obres de la Casa del Centre; però convé que vostè asseguri la propietat d'aquell edifici a fi de que no vagi a parar a altre fi. Com que a vostè me l'estimo molt no voldria que aquesta indicació el molestés en el més mínim.

I encomanant-se a les seves oracions li envia la benedicció més afectuosa

El Bisbe de Vic.

R

1902. A Gaspar Vilarrúbias.¹

Vic, 4 de setembre de 1912.

Estimat: a Vilafranca rebí la seva carta, a on veig la bona ànima cristiana de V., i el seu esperit de contribuir a fer bé al pròxim, i sobretot del més excel·lent dels béns que és la conservació de la fe cristiana, avui tan combatuda. Per això no puc menos de pregar-li continuï en la Presidència del Centre, que Déu li pagarà. — Jo los ajudaré a pesar de les moltíssimes obligacions que tinc, i enviaré la quantitat de 750 pessetes per a les obres de la casa. — Sens molestar al generós mossèn Manuel Catarineu, han de procurar que a l'hora de la seva mort la propietat de la casa quedi assegurada per l'objecte que té actualment. — Esperant que V. continuarà prestant a la Societat l'auxili de les seves ener-

gies i afectes, lo saluda i li envia la més amorosa benedicció paternal

Lo Bisbe de Vic.

F

1. D'Igualada.

1903. A Salvador Vilarrúbias.¹

Vic, 5 de setembre de 1912.

Estimat: Que Déu te beneesca i en la congregació de l'Immaculat Cor de Maria sàpies santificar-te en la pràctica de la virtut i de la pietat cristiana, per a ésser després útil al pròxim, ajudant-lo a alcançar l'eterna salvació. Sies humil, pacient, i constant i Déu serà lo teu consol i la teua fortalesa.

Digues al teu germà M. Gaspar que no pugi fins que jo haja tornat de la visita i consagració de la Iglésia d'Artés.

S'encomana a les teues oracions i t'envia la més afectuosa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Novici de la Congregació de l'Immaculat Cor de Maria i abans familiar del bisbe Torras. (Nota de Fortià Solà.)

1904. A Lluís Vives Vilà.

Vic, 9 de setembre de 1912.

Muy Señor mío y de mi más distinguida consideración: le

agradezco el obsequio de sus trabajos jurídicos escritos en defensa de los derechos de la Iglesia, en los que V. demuestra su inteligencia y su voluntad, al devolverle el *Dictamen* evacuado a consulta de las Religiosas del Sagrado Corazón, debo manifestarle que lo leí con sumo gusto, y que el medio que V. propone para salvar la propiedad de las Religiosas me parece muy oportuno, si puede haber algo oportuno ante una Potestad civil que se hace el Derecho como ella quiere. De todos modos el sistema de V. me parece muy ventajoso, si bien más aplicable a las Comunidades de mujeres que de hombres.

Todo esto lo digo con la natural reserva con que ha de hablar de asuntos jurídicos un hombre como yo que vive fuera de la atmósfera de la jurisprudencia actual, y cuyo espíritu está más habituado a las cuestiones de principios y de creencias que a las que surgen del derecho positivo.

Agradeciendo, repito, el obsequio de enviarme sus producciones en defensa del derecho de la Iglesia, le saluda con el mayor afecto y pide a Dios le colme de sus celestiales bendiciones y l.b.a.l.m.

El Obispo de Vic.

V

1905. Al President de la societat «L'Escola Dominical» de Sant Feliu de Torelló.

Vic, 21 de setembre de 1912.

Estimat Senyor President: he rebut la seva comunicació en la qual me manifesta los nobles propòsits d'aqueixa Societat de sa digna Presidència, i a l'aplaudir-los envio la meva benedicció més afectuosa per a que el Senyor los donga perseverància per a realitzar-los dignament. — Al catòlic

encara que sia seglar no li pot ser indiferent la propagació de la Fe, base necessària de salvació eterna, i la Doctrina cristiana és lo medi únic de que la Fe perseveri en l'ànima dels hòmens. — Tota edificació que no tinga aquesta base, és inútil, perquè li faltarà consistència. — Desitjant, doncs, que Déu Senyor nostre prosperi la Societat de la presidència de V. saluda a tots sos individus i els envia la pastoral benedicció

Lo Bisbe de Vic.

V

1906. A Ignasi Casanovas, S.J.

Setembre de 1912.

Estimat amic: rebo amb agraïment la seva carta, i li responc immediatament per a dir-li que jo seré a Vic tota la setmana entrant fins lo divendres que, si Déu vol, aniré a Artés a consagrar la nova iglésia, fer pastoral visita e inaugurar o dedicar una làpida al P. Faura, fill del poble, en lo vestíbul del temple. Tornaré d'allà lo dimarts dia 17, i aleshores seré a Vic fins a les ordes que he de donar. De consegüent, V. esculli la setmana que li vinga millor per a venir a fer de Terceró altra vegada, no per los convents de monges, sinó pel mateix bisbe, que li queda molt agraït pel seu treball, i el saluda amb lo major afecte, i s'encomana a les seves oracions

Lo Bisbe de Vic.

F

1907. Al P. Gabriel Palau, S.J.

Vic, 2 d'octubre de 1912.

R.P. Gabriel Palau, S.J.

Mi querido amigo: recibo su muy grata y al mismo tiempo el pliego, resumen de los trabajos que practica la «Acción Social Popular», de que es V. digno Director. Veo que la benemérita Asociación va creciendo, y pido al Señor la prospere aumentando el espíritu sobrenatural a los que la componen, ya que este espíritu que viene de lo alto es el más poderoso de los espíritus, a cuyo influjo se formó la sociedad cristiana, y sin Él no hay sociedad cristiana.

Hoy, como en los tiempos de la predicación primera del Evangelio, el evangelizar a los pobres es un signo infalible de misión divina, y el objeto que se propone la «Acción Social Popular» es principalmente evangelizar a los que encontrándose en las clases más humildes de la Sociedad, que son las más queridas de Cristo y aquellas en que se hallan mayores gérmenes de heroísmo cristiano, necesitan más el auxilio del prójimo. Y esta evangelización que consiste en amar prácticamente a nuestros hermanos, en hacer obras buenas en beneficio del prójimo, en sacrificarnos por los demás, en destruir el propio egoísmo que no piensa más que en sí y descuida a los otros, es la apología más elocuente de nuestra Santa Religión, porque es la substancia de la Ley evangélica, y su amplitud; y se necesita más hoy ponerlo en evidencia enfrente del *altruismo*, forma inferior del Cristianismo, que se presenta ahora como una invención de los actuales tiempos, y que nunca hubiese aparecido, sin las doctrinas, enseñanzas y ejemplos que perennemente viven dentro de nuestra Santa Madre la Iglesia, que guarda como un tesoro el depósito de la ciencia y de la gracia de Cristo.

A esparcir por el mundo este precioso tesoro quiere dedicarse la «Acción Social Popular», y tan alto objeto no sólo ha

de captarse las simpatías de todo corazón noble, sino que ha de lograr las bendiciones celestiales.

Y como V. pide, mi querido amigo, las implora de Jesús, el grande amigo del linaje humano, sobre V. que con tanta constancia trabaja, y sobre la Asociación que dirige, su afectísimo que a sus santas oraciones se encomienda

José, Obispo de Vic.

F

1908. A Salvador Vilarrúbias, C.M.F.

Vic, 10 d'octubre de 1912.

Estimat: desitjo que honris la sotana de la Congregació de l'Immaculat Cor de Maria que em participes t'ha sigut imposada amb les teues virtuts i santedat. Treballa sempre en la pròpia perfecció i subjectant-te humilment i amb docilitat als superiors, i encomana'm a Déu.

Te saluda afectuosament

Lo Bisbe de Vic.

Memòries als Superiors i al P. Font.

F

1909. A Ignasi Casanovas, S.J.

Vic, 12 d'octubre de 1912.

Molt estimat amic: avui m'ha dit en Joan Llimona que ja tenia V. estampat un full de les Pastorals, lo qual em signifi-

ca que la traducció de les que han d'entrar en el primer volum la té V. ja molt avançada. Com quedarem, per ésser cosa convenient, que V. tindria l'amabilitat de pujar per compulsar la traducció de les que faltaven, li escric aquestes ratlles per a dir-li que jo el dilluns pròxim, si Déu vol, sortiré de Santa Visita, i penso tornar allà el sis o set de novembre, li dic perquè V. pugui amb temps fer la seva composició. — He tingut carta de l'Eminentíssim Sr. Cardenal Vives referent a aquest assumpte, però resulta que l'amor que em té l'ha feta tan laudatòria per mi, que resulta un conflicte el publicar-la, puix d'una banda jo li vaig demanar quatre ratlles per a autoritzar la traducció i de consegüent l'he de publicar, i d'altra banda el publicar-la sembla per part meva una falta d'humilitat cristiana, que tothom ha de tenir i més un bisbe. Fins espero l'entrevista amb V. al tornar de Santa Visita perquè m'ajudi a sortir de la dificultat. — Encomanant-se a les seves oracions el saluda amb el major afecte

Lo Bisbe de Vic.

R

1910. A Josep Gudiol.

Montserrat, 15 d'octubre de 1912.

Estimat Mossèn Gudiol: en aquest Monestir a la vigília de començar la Santa Visita per les parròquies del Pla de Bages me remetien la seva carta i m'està bé tot lo que en ella me participa. Convenia prendre les precaucions que hem pres, i que V. ha executat fidelment per a no apartar-nos gens del criteri que tinga la Santa Sede en una situació tan difícil com és la present.

En primer lloc saludi molt afectuosament a l'Emm. Sr. Cardenal Vives i al seu germà, i també al Pijoan a qui jo esti-

mo molt perquè lo conec quasi des de que era noi, sentint molt que no sia com nosaltres desitjaríem.

A V. no cal dir-li que aprofiti lo temps perquè ja ho sap fer, i tinc la seguretat de que lo seu viatge li serà fructuós. Però miri que li sia fructuós també per la vida espiritual, com ho és Roma per a la vida espiritual dels cristians que la visiten amb esperit de fe, esperit que avui necessitem fonamentar fonament perquè l'actual literatura està imbuïda d'un racionalisme anti-sobrenatural.

Desitjant bona salut, li envia la més afectuosa benedició

Lo Bisbe de Vic.

Donga també memòries als Superiors del Col·legi Espanyol, i cridi un dia de part meua als estudiants del Bisbat per a veure com estan.

F

1911. A Josep Dachs.

Castellbell, 18 d'octubre de 1912.

Il·ltre. Dr. Dachs.

Estimat: t'envio una carta per D. Josep Barba, incloent una comunicació firmada per mi, que li remetràs i trobaràs la seua direcció a la llibreta. L'altra comunicació no firmada que també t'envio me la guardaràs per quan jo torni.

La carta dels antiquaris que també t'envio la daràs al Dr. Conill encarregat de Mossèn Gudiol, encara que em sembla que no convé sent ell fora exposar-se a fer adquisicions abundant tant los enganys.

T'envio també la carta i la circular dels qui se proposen fer un certamen d'*obres* dramàtiques pels centres catòlics (sens dones) i podràs tu posar-los una carta dient que trobant-me

jo en Santa Visita t'encarrego que els contestis que alabant lo seu propòsit no puc prendre part, u oferir premi, perquè só establert la regla de no oferir premis més que per los certàmens de dins de la Diòcesis, puix són en tan gran número.

Desitjo que tots estigueu bons, memòries a tots los de casa i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1912. A Josep Dachs.

Castellgalí, 19 d'octubre de 1912.

Estimat Dr. Dachs: abans de rebre la teua havia ja vingut Mossèn Vallès explicant les coses a sa manera. Li só dit que anés a Sínodo en lo pròxim novembre, i que no quedava autoritzat més que per a dir missa.

Escriuràs al Sr. Canonge Puig, i digues-li que ho fas tu perquè jo no em recordo bé la seua direcció i temo no es perdi la carta, i li manifestaràs que suspenga tota gestió per ara, puix temo que podria produir alguna dificultat. Que d'acord amb lo diputat provincial pel districte, Sr. March, a qui só vist, hem arbitrat un plan, al qual ell, lo Dr. Puig, podrà tal volta cooperar amb major eficàcia.

Donaràs les dues adjuntes cartes a les Hermanes de l'Escorial.

Memòries al Sr. Vicari general, a Mossèn Jeroni, al Pere, al Genís i als nois, rebent-les també de Mossèn Ramon i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1913. A Josep Dachs.

Salelles, 21 d'octubre de 1912.

Estimat Dr. Dachs: pots dir al Sr. Rector de la Molsosa (que és persona molt sensata) que concedesc llicències ministerials per la seua parròquia a Mossèn Agut, qui passa a viure a la Sufragànea.

T'envio les cartes del Sr. Cambó i del Fiscal de l'Audiència, que m'has enviat, referents al pres de Seva.

Diràs al Sr. Vicari gral. que só rebut la seua carta, i que respecte de Mossèn Vallès ja resoldrem en definitiva quan vinga a Sínodo de novembre, que em sembla que no sabrem què fer-ne. Avui a l'arribar aquí havem trobat al Sr. Alcalde de Manresa que m'ha dit que el dimecres anaven a Santpedor lo Capità Gral. i el Governador per a assistir a la boda del fill del referit alcalde que és metge, i demanant-me si jo hi podria ser, puix que hi havia d'anar al dia següent; i amb aquest motiu hem alterat un xic l'itinerari, però per la correspondència no has de fer cap alteració. Jo vaig molt tronat de roba per a formar entre dites autoritats, però me consola lo pensar que el Capità gral. també sol anar-hi.

Memòries a tots los de casa i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1914. A l'Arxipreste d'Igualada.

Vic, 4 de novembre de 1912.

Estimat Sr. Arxipreste d'Igualada: m'alegro del bon èxit de les conferències del P. Recolons i de l'esperit sòlidament piadós que han tingut. Llàstima que no hagi correspost la

Comunió, lo qual significa la necessitat que tenim d'infondir una Religió sòlida, de penetració espiritual, fugint de formes i de qüestions mundanes, i atenint-nos a l'Evangelí de N.S. Jesucrist, que ha d'ésser sempre la doctrina que ha d'il·luminar als homes i encendre son cor en l'amor de Déu.

Encomanant-se a ses oracions, li envia la benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

M'alegro hagi complert el deure i cortesia de visitar l'Excm. Sr. Bisbe d'Urgell.

R

1915.

Vic, 8 de novembre de 1912.

NOS, EL DR. D. JOSE TORRAS I BAGES, por la gracia de Dios y de la Santa Sede Apostólica Obispo de Vic.

Según el Sagrado Concilio de Trento ha sido siempre muy útil y saludable al pueblo cristiano el uso de las indulgencias, sirviendo de poderoso estímulo para el aumento de la fe y demás virtudes necesarias a nuestra santificación y salvación. A fin, pues, de que los fieles consigan tan saludables efectos, Nos, en virtud de las facultades que hemos recibido de la divina misericordia, sin mérito alguno de nuestra parte, concedemos cincuenta días de indulgencia a todos los fieles súbditos nuestros, por cada vez que devotamente rezaren una Salve ante la Imagen de la Inmaculada Concepción, de un metro de alta, propiedad de la Parroquia de Santa Eugènia de Relat, rogando a Dios por la exaltación de nuestra santa fe católica, extirpación de los errores y herejías, paz y concordia entre los Príncipes cristianos, conversión de los

pecadores y demás piadosos fines de Nuestra Santa Madre la Iglesia.

Dadas en nuestro Palacio de Vic, a los ocho días del mes de noviembre de mil novecientos doce.

José, Obispo de Vic.

Por mand. de S.S. el Obispo, mi Señor. — José Dachs, Srio.

R

1916. A Pere Bolet, S.J.

Vic, 9 de novembre de 1912.

R.P. Pere Bolet, S.J.

Estimat parent i amic: rebí la teua carta estant en Santa Visita, i desitjo que la present te trobi bo, restablert de la malaltia que agafares durant la navegació.

Les primícies de la teua missió en eix Orient hauran sigut doncs un xic amargues, però això fa presumir que Déu la be-neirà i podràs complir la teua vocació i servir al Senyor i encaminar al cel les ànimes dels nostres germans.

Lo P. Celestí Moner tingué la delicada atenció d'enviar-me la carta que tu li escrigueres i així és que es pot dir que só tingut dos cartes teues. Has vist ja un món nou, diferent del que habitam aquí, i aquestes visions me sembla que en la vida apostòlica han de servir molt per a elevar i purificar l'esperit, per a eixamplar l'horitzó de l'ànima, per a destruir un cert raquitisme a què tots los hòmens estam exposats.

No et descuides d'encomanar-me a Déu com jo t'hi encomanaré a tu. Servim tots al mateix Senyor, i Déu nos ha donat no solament la participació d'una mateixa sang, sinó que

també unitat d'esperit. Que Ell amb sa misericòrdia se digne donar-nos sempre una rectitud de cor, i serenitat per a sortir bé de totes les dificultats de la vida.

Só tingut carta, ahir o abans d'ahir del Peret Santacana i me diu que allà no tenen novetat.

Los meus familiars tots t'agraeixen lo record i te saluden, i també lo P. Ignasi Casanovas, que és a casa.

Tu també donaràs memòries als coneguts, i en especial al P. Pio Pi, mon vell amic, i rep los íntims afectes de ton parent

Lo Bisbe de Vic.

F

1917. A Pere Pi.¹

Vic, 11 de novembre de 1912.

Estimat senyor Rector: per lo mateix que V. ha sabut amb discreció portar la parròquia de Sallent, i sempre ha mirat d'introduir-hi les millores morals i materials convenients, em sap més greu que V. vulga retirar-se. L'última Visita Pastoral mateixa em donà ocasió per a convènce'm de que era V. apreciat dels feligresos i que aquests estaven convençuts de les qualitats de V. i agraïts a les millores per V. fetes. — A més jo a V. li tinc simpatia personal, i fins per aquest motiu un xic egoista em sap mal que V. se'n vagi. Però, alabat siga Déu puix que V. ha fet la resolució, i V. no és home de rampells, i conec que és una resolució meditada, li admetré la renúncia de la Parròquia, i prou costarà de trobar qui el supleixi. — Suposo que V. ja pensa en què s'haurà de constituir patrimoni per a què canònicament pugui deixar la Parròquia, puix ara a Roma són exigents en aquesta part. — El sa-

luda, s'encomana a ses oracions i li envia la benedicció més afectuosa en Jesús i Maria

Lo Bisbe de Vic.

Espero que de ma part darà a la Biblioteca Municipal «*La Tradició Catalana*» que em demanaren el dia de la Visita i que encarrego li siga remesa a V.

F

1. Rector de Sallent.

1918. A Pere Pi.

Vic, 18 de novembre de 1912.

Estimat Sr. Rector: les malalties que V. al·lega per a retirar-se ja són una base per a obtenir la dispensa de residència; però convé per a salvar la meua responsabilitat, com V. pot comprendre, que V. presenti instància documentada dirigida a mi, demanant retirar-se. Certificats de metges que l'acompanyin, i no dongui publicitat a la cosa fins que estiguem a prop de la realització de la mateixa. — S'encomana a ses oracions i el saluda i li envia la benedicció

Lo Bisbe de Vic.

R

1919. Al Rector de Massana.

Vic, 26 de novembre de 1912.

Mi querido Sr. Cura-Párroco: concedo como V. desea que en terreno de ese curato se levante un edificio que sirva de escuela para los niños de la feligresía, cuidando V. de que se edifique en lugar que no pueda perjudicar en ningún sentido y que el edificio sea perteneciente al Curato, que se levante en terreno del mismo y ha de evitarse que nunca se pueda pretender una servidumbre. Me alegro de que V. se preste a dar a la enseñanza que es una de las cosas más provechosas y de más resultado religioso y que las familias le agradecerán.

Encomendándose a sus oraciones, le envía la más afectuosa bendición

El Obispo de Vic.

F

1920. Als feligresos de la Parròquia de Folgueroles.

Vic, 26 de novembre de 1912.

Vos dirigim aquesta carta per a exhortar-vos amorosament a aprofitar la paraula de Déu que sembraran entre vosaltres los pares missioners, en la Santa Missió que, ajudant Déu, començarà demà a Folgueroles. — La Santa Missió és un do de Déu molt excel·lent, és un medi de què se val la Providència per a la salvació de les ànimes, la pau dels pobles, la unió de les famílies, i l'honestedat de les costums. — Oïu amb docilitat la paraula divina i ella serà com una pluja saludable que fertilitzarà les vostres ànimes per a fer-les produir lo fruit de les virtuts cristianes que ens ha de servir per

a guanyar lo cel. Per a alentat-vos més en la freqüència d'assistir als actes de la Santa Missió concedim cinquanta dies d'indulgència, en la forma acostumada, per l'assistència a cada un dels referits actes, demanam a Déu Senyor nostre derrami sobre tots vosaltres les celestials gràcies, i amb gran amor vos enviam la nostra Pastoral benedicció

Josep, Bisbe de Vic.

R

1921. A Pere Santacana.

Vic, novembre de 1912.

Estimat Peret: só rebut les seves, i en l'última la nota de la collita del vi, com també les vendes efectuades. — Avui só rebut carta del senyor Rector de Les Cabanyes, dient que ell tenia fets gastos en la construcció de la Iglésia i Casa (i que ara se troba apurat). Li responc que li escric a V., per a què se vegi, i liquidin definitivament los gastos, com jo li havia encarregat a V., perquè no m'agrada perpetuar comptes. De consegüent pagarà lo que s'haja de pagar, i guardarà los *rebutis* que faça lo senyor Rector, per a guardar-los juntament amb los altres que ja estan en mon poder, i no s'ha de parlar més de l'assumpto. — Desitjo que estiguen tots bons, memòries a les seves famílies, i disposi de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

Quan escriga, me dirà la direcció fixa de V., que no me'n recordo, però no té pressa.

F

1922. A Lluís Millet.

Vic, 29 de novembre de 1912.

Estimat amic: encara que en lo passat Congrés de Música Sacra ja li donguí l'enhorabona, vull de nou felicitar-lo per la seua conferència, i per la seua obra de la vida: l'Orfeó Català. I no el felicito com naturalment amant del plaer estètic, sinó com Bisbe de la Santa Iglésia catòlica. Lo considero a V. com un Missionista de la Bellesa Infinita i el tinc de consegüent com a un estimat germà de ministeri. — Que per molts anys pugua continuar exercint-lo en la nostra terra, com li demana a Déu son amic i servidor en Cristó

Lo Bisbe de Vic.

F

1923. A Pere Santacana.

Vic, 9 de desembre de 1912.

Estimat Peret: rebí la seva de 30 de novembre; i respecte de les còpies de l'escriptura de la parroquial de Les Cabanyes, guardi-les, perquè potser l'autèntica l'entregaré a la Cúria de Barcelona. Si jo no pensava en aquest assumpto, m'hi farà pensar oportunament. Me sembla ja li deia que los comptes de la referida obra quedaven definitivament tancats, no admetent cap altra addició. — Li envio la present carta, que llegirà, i regatejant la cantitat que em demanen, donarà lo que li sembli, puix realment me sembla que deuen ser pobres.¹ Però miri que es facen càrrec que això no es pot repetir. — No sé si per aquest Penedès los camps van bé. Aquí, encara més que pels camps, fa falta l'aigua per les fàbriques, que a penes poden treballar. Suposo que el vi de

Montmell serà venut. — Memòries a les seves famílies, i disposi de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Es tracta d'un conegut d'infantesa del doctor Torras, a qui les desgràcies de família han deixat en la pobresa. (Nota de Fortià Solà.)

1924. Al Rnd. P. Fr. Pau de Castelló, O.M.C.

Vic, 17 de desembre de 1912.

Rnd. P. Fr. Pau de Castelló: no puc menos d'alegrar-me de les notícies que em dóna de l'escola nocturna de noies que existeix en el seu convent. La instrucció que reben ha d'ésser útil a les noies en aquest món i en l'altre i demano a Déu que continuï protegint tan bona obra.

Les noies de l'escola s'instrueixen i amb la seva assistència demostren que són reflexives i amigues d'aprendre. Els protectors i protectores fan una obra agradable al Senyor i que ell els premiarà llargament, i els religiosos i els mestres es fan benemèrits de la religió i de la societat dedicant el seu treball a fer bé al pròxim, i bé tan excel·lent com és la instrucció i educació cristiana.

I a V.R., estimat P. Pau de Castelló, als protectors i protectores de l'escola, a les noies que hi assisteixen i als religiosos i mestres saluda amb el major afecte i envia sa benedició

Lo Bisbe de Vic.

Li poso en la present un bitllet de 25 pessetes per les necessitats de l'escola.

R

1925. Als fidels cristians de la Parròquia de Tona.

Vic, 17 de desembre de 1912.

Estimats: no sent-me possible de venir per a distribuir-vos la Sagrada Comunió al concloure's la Santa Missió, com jo desitjaria molt, us escric aquestes quatre ratlles en primer lloc per a felicitar-vos del resultat edificant que heveu donat en aquests dies de predicació evangèlica extraordinària. Sempre recordareu amb goig aquests dies de santificació, perquè les idees de Déu, de virtut, d'amor dels homes els uns als altres i de salvació eterna són lo major consol de l'ànima cristiana, i la fortalesa per a suportar les contradiccions que tothom ha de passar mentres estem en aquesta vall de llàgrimes. — Que aquests dies sien pel poble de Tona, començament d'una era de pau, de concòrdia, d'amor, de pietat envers Déu i envers el pròxim, que el gloriós S. Andreu, vostre celestial patró, qui amà tant la creu de Crist, que mereixé morir crucificat com lo seu Mestre Jesús, que la Immaculada Verge Maria, de la qual sou tan devots i que teniu l'honor de posseir un hermós santuari seu baix lo títol de Lourdes, us alcancin les celestials benediccions, com amb aquestes quatre ratlles us envia la seva, vostre Pastor

Lo Bisbe de Vic.

F

1926. A Eudald Serra.

Vic, 23 de desembre de 1912.

Sr. Dr. Eudald Serra, Pvre.

Estimat amic: li adjunto dues còpies o exemplars de la carta que V. desitja referent a les edicions de les meues

obres. Li he feta més explícita perquè no sia tan fàcil que després vinguen dificultats. N'hi envio dos exemplars, esperant que si a V. li està bé la carta posi al peu de l'un la seua acceptació firmada, i me'l remeti i l'altre se'l quedi V.

Dec dir-li per a seguretat de V. que em sembla que cap de les meues obres és registrada, i de consegüent no crec que existesca base legal per a fer mala obra a les edicions projectades per V. — Desitjant que l'Infant Jesús lo visiti amb benediccions de dolçura i santedat, i encomanant-se a les seues oracions, lo saluda amb lo major afecte

Lo Bisbe de Vic.

R.

1927. A Eudald Serra.

Vic, 23 de desembre de 1912.

Muy querido amigo: accedo a la petición que V. me hace autorizándole para publicar mis obras completas bajo el título de «Obras Completas de l'Il·lm. Dr. D. Josep Torras i Bages, Bisbe de Vic» y la traducción de una parte o de todas las mismas obras al castellano con el título de «Obras escogidas del Ilmo. Dr. D. José Torras i Bages, Obispo de Vic», traducidas por el Rdo. P. Ignacio Casanovas, S.J.; y declaro que le cedo a V. el derecho exclusivo, absoluto y perpetuo de publicar las citadas obras en la forma, modo y número de ejemplares que estime conveniente, tanto respecto a las ya publicadas como a las que pueda publicar en adelante, entendiéndose que si agotada la edición, deja pasar tres años sin reeditar las citadas *obras completas y obras escogidas*, cesa el privilegio que le concedo con la presente carta. Asimismo declaro que esta concesión cesará completamente si la publicación referida no se ha llevado a cabo en toda su

extensión dentro de cuatro años a contar desde la fecha; o bien si se suspendiese la publicación, por cualquier motivo que fuese, por un año. También declaro que por esta concesión no entiendo privarme del derecho de publicar parcial y separadamente aquella o aquellas de mis obras que yo tenga por conveniente, así como de disponer en la forma que crea oportuno de los ejemplares hoy existentes en las mismas, y de dar a la imprenta con toda libertad nuevas producciones; y en cuanto a los derechos que la propiedad origina se pagará un 10% sobre el precio fuerte de las obras catalanas a la Biblioteca «Foment de Pietat Catalana» y el 10% de las castellanas al P. Ignacio Casanovas, o a sus sucesores.

En correspondencia a la concesión que le hago en la presente, vendrá V. obligado a remitirme veinticinco ejemplares de cada volumen que se publique de la colección.

Lo que me complazco en manifestar a V. a fin de que pueda cumplir los requisitos que la legislación española impone para el registro de la propiedad intelectual, así de las obras originales, como de las traducciones.

De V. amigo afmo.

José Torras y Bages,
Obispo de Vic.

F

1928. A Agustí Valls i Vicens.

Vic, Nadal de 1912.

Estimat Agustinet: me fa devoció lo dia de Nadal escriure als Pares de nombrosa família, i més quan aquesta se va estenent, com me participes tu que la teva se va allargant havent-te nascut darrerament un nét, fill del teu fill.

Que Déu Senyor nostre te deixi veure molts Nadals en

companyia de la teva família, amb pau i tranquil·litat i que la gràcia de Jesús habiti en la teva casa i a tots vos santifiqui.

No sé si encara feu pessebre; de totes maneres desitjo que la teva família sia com pessebre, és a dir que en ella Jesús hi visca, donant-vos vida a tots, que quan la vida ve de Jesús sempre és dolça, pura e immortal.

Dóna memòries a tots los qui per mediació teva me saluden, i és sempre amic i servidor teu en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1929. Al Rnd. P. Joaquim Mª de Llavaneres, O.C.

Vic, 28 de desembre de 1912.

Muy querido amigo: le remito mil liras para la obra de la preservación de la Fe en Roma, tan atacada por todas las sectas con injuria para el Padre Común de la catolicidad que tiene su sede y residencia en esa ciudad eterna. — Con gusto le mando la indicada suma y más desearía mandarle, pero he de tener en cuenta muchas necesidades de diverso género. Me hago no obstante, cargo, de la trascendencia que tiene la obra de la preservación de la Fe en Roma y de la necesidad de contrarrestar la propaganda protestante. — Le escribo a últimos de año y en la proximidad de año nuevo, por lo cual espero se servirá presentar a su Eminentísimo Señor Hermano mis respetos y votos, y recíbalos también V. de su afmo. amigo y servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

F

1930. A Sor Maria de Santa Cecília Coll.¹

Vic, 30 de desembre de 1912.

Apreciada Sor Cecília: me pides que te encomiende a Dios delante de la cuna de su Hijo unigénito e hijo de la Virgen María, el dulcísimo Jesús; pero yo quisiera que imitaras al divino Niño en la tranquilidad y en la confianza. Él no llora ni se angustia, ni teme; se deja a su Madre, y tiene la seguridad más completa. A tí te falta eso. Procura, pues, adquirir con la oración y el esfuerzo de tu voluntad, la tranquilidad y seguridad, y la paz con la confianza en Jesús y María, ya que eres de la familia de ellos, y habrás ganado mucho en el camino de la virtud. — Y encomendándose a tus oraciones, te bendice tu antiguo confesor

El Obispo de Vic.

F

1. Religiosa de Jesús i Maria.

1931. A la Rvda. Mare Abadessa de les Caputxines de Manresa.

Vic, 31 de desembre de 1912.

Apreciada M. Abadessa: si la Comunitat no canta sinó que usa el semitonat pels Oficis divins, no deuen preocupar-se del cant gregorià, puix el decret del Papa és pels que canten, i no pels que no canten.

No vulguin ésser sàvies en lleis, sinó amb humilitat i devoció seguir el camí de l'abnegació i de la santedat evangèlica.

Agraeixo les oracions i demano al Bon Jesús doni a eixa estimada Comunitat abundància de gràcies i consol espiritual; enviant-los a totes la seva benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

R

1932. A Ramon Roma.¹

Estimat Mossèn Roma: te recomano la malalta que vindrà amb el qui et donarà la present, puix és germana del nostre cuiner, i perteneix a una apreciable família de Prats de Lluçanès. En nom meu recomana-la també a les Religioses. I et saluda amb molt afecte, i s'encomana a les teves oracions, i t'envia sa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Capellà del manicomi de senyores de Sant Boi de Llobregat.

1933. A Sor Dª Mª N. Religiosa del Císter del Monestir de Valldonzella.

Muy apreciada Dª N.: su carta me demuestra la disposición de un alma que se deja a Dios confiando en su amorosa providencia. Yo puse en mi escudo o sello «In Domino confido». Esta confianza en el Señor debemos continuamente procurar con nuestras oraciones y súplicas. — Y ahora digamos con frecuencia «Spes nostra salve».

El Obispo de Vic.

F

1934. A Soledat de Y. Santigosa.¹

Apreciada Señora: quedo satisfecho de que V. haya alcanzado el premio que mandé al Certamen del Santísimo Rosario, pues esto me indica la devoción que V. profesa a la Virgen María y al santo Rosario, que conviene en gran manera fomentar entre el pueblo cristiano. Sea enhorabuena.

Y con este motivo le envía su bendición y se encomienda a sus oraciones

El Obispo de Vic.

R

1. Vda. de Solsas, mestra de Roda de Ter.

1935.

Estimats: aprovo el pensament de solmenitzar el jubileu sacerdotal del respectable Sr. Rector i Degà de Santa Coloma, beneixo els organitzadors de la festa, i a tots els qui prendran part en ella, i concedeixo cinquanta dies d'indulgència, en la forma acostumada, als qui devotament oiran en aquell dia la seva Missa.

I quan sigui l'hora, amb alguna anticipació recordeu-me que faci una petita carta, adherint-me a l'acte.

Rebeu l'afectuosa benedicció que us envia

El Bisbe de Vic.

R

1936. A Sa Altesa l'Infant Dn. Ferran Maria.

(sense data) (1912).

Telegrama.

Concedo indulgencias acostumbradas a los que ruegan por la excelsa y ejemplar Princesa a quien V.A. y toda Europa llora

Obispo.

V

1937. A Roseta Estanyol.

Vic, 2 de gener de 1913.

Señorita Dª Rosita Estanyol.

Apreciada Señorita: agradezco la carta de V. y sus buenos afectos y los de sus hermanas. Siento la nueva tribulación que me comunica, pero conviene que tengan V.V. ánimo tranquilo, y con calma y pidiendo auxilio al Señor, todas las dificultades se vencen. Mientras estamos en este mundo, hemos de tener contradicciones, y conviene que las tengamos, pues así estamos más desprendidos de este mundo, que no es nuestra patria verdadera. Memorias a las hermanas, encomiéndenme a Dios, y dispongan de su afmo.

El Obispo de Vic.

F

1938. A Gaietà Barraquer.¹

Vic, 4 de gener de 1913.

M.I. Sr. Dr. Gaietà Barraquer.

Estimat amic: no só tècnic en matèria d'ortografia i com fan una tercera edició de la Tradició catalana, i m'han dit que hi havia una espècie d'acord per a unificar l'ortografia, no he posat impediment en que el seguissen. Desitjo que els Sants Reis t'acompanyin en l'adoració del dolçíssim Jesús, i encomanant-se a les teues oracions te saluda amb lo major afecte ton antic amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Canonge de Barcelona.

1939. A Florenci de Riera.¹

Vic, 6 de gener de 1913.

Mi querido amigo: también felicito a V. y a toda su amable familia, pues aún cabe la felicitación en el día de Reyes en que estamos. Que el dulce Jesús, Nuestro adorable Redentor derrame sobre esa querida familia sus bendiciones y consuelos y que las hijas, consuelo de los padres, vayan ganando en salud, y todos juntos puedan proseguir el camino siempre difícil de este valle de lágrimas llegando al puerto seguro de la eternidad bajo las bendiciones divinas como lo pide al Señor, enviándoles su bendición pastoral

El Obispo de Vic.

F

1. De Vic.

1940. A Francesc Sastre.¹

Vic, 10 de gener de 1913.

Rt. Dn. Francisco Sastre.

Estimat Mossèn Sastre: pense bé de fer de manera que el cementiri serveixa pagant los qui vulguen alguna distinció per a sufragar lo gasto del cementiri, i si arribés també per la Iglésia, puix que no té cap subvenció. Faça V. una petita exposició al Sr. Vicari General posant en reglament per a règimen del cementiri a fi de que sempre tinguen los de Carbasí una norma constant, amb l'aprovació corresponent.

En quant a la família que em diu que tenen un malalt grave ja poden fer lo ninxo, procurant que sia de manera que harmonitzi amb los altres que s'hagen de construir.

I s'encomana a les seves oracions i li envia la més afectuosa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Capellà de Carbasí.

1941. Al R.P. D. G. Mª Salvany, O.S.B.

Vic, 10 de gener de 1913.¹

R. P. Dn. G. Mª Salvany, O.S.B.

Estimat Pare Salvany: agrasc l'obsequi del seu llibre de Cant Gregorià que donaré al Seminari als efectes que V. desitja, i demano a Déu li conservi la vida i salut per a treballar en lo seu Sant servei, i en la dignitat de la Sagrada litúrgia, cosa tan pròpia d'un monjo contemplatiu.

I encomanant-se a les seues oracions lo saluda amb lo major afecte

Lo Bisbe de Vic.

V

1. En una còpia d'aquesta carta, feta per una mà que desconec, al final hi ha la següent indicació: «Carta posada al davant d'un exemplar de la primera edició de *La Tradició Catalana* que tenen a Montserrat».

1942. A Ignasi Casanovas, S.J.

Vic, 17 de gener de 1913.

Estimat amic: encara que el Dr. Eudald Serra ja li dirà, li vull dir jo directament que tinc plena confiança en la traducció de vostè, que tiri endavant en la publicació, i sense escrúpols. Si tingués V. algun dubte d'interpretació, aleshores m'envia la prova d'impremta del lloc dubtós. I res més.

Sento la mort del P. Rafael Domènec, a qui coneixia de molts anys, i era dels nostres (vull dir dels vells). Déu li pagarà el que havia treballat per la seva glòria, i demà a la Santa Missa l'encomanaré al Senyor. Espero farà el favor de dar el pèsam de part meva al P. Rector i Comunitat.

També espero dirà a Dª Isidra Pons que sento l'estat de Don Sebastià, i que l'encomano a Déu.

El molt que V. treballa, i la manera ràpida com despatxa aquesta traducció em demostra que està bé de salut, del qual m'alegro.

Encomani'm a Déu i disposi de son afm.

El Bisbe de Vic.

R

1943. A Joaquim de Llavaneres.¹

Vic, 17 de gener de 1913.

Muy querido amigo: tengo el gusto de remitirle dos ejemplares del primer volumen de Pastorales más traducidas al castellano esperando se servirá entregar el uno a su Eminentísimo Sr. Hermano y que el otro lo aceptará V.R. — Ya están traducidas las del segundo volumen, y me parece no tardarán en quedar impresas. Por causas independientes de mi voluntad la encuadernación de los volúmenes que envío ha tardado más de lo que deseaba, para presentar las primicias de la obra al Sr. Cardenal. Supongo habrá recibido una carta mía, en que le incluía mil libras para la obra de la preservación de la Fe en esa ciudad eterna. Bese V.R. en nombre mío la Sagrada Púrpura a su Eminentísimo Señor Hermano, encomiéndeme a Dios y disponga siempre de su afmo. amigo y servidor en Cristo.

El Obispo de Vic.

F

1. Caputxi.

1944. Al President de la Junta Central d'Acció Catòlica.

Vic, 17 de gener de 1913.

Excmo. Sr.: he pasado dos o tres días pensando en el objeto de la carta de V.E. de 10 del corriente, y encomendando a Dios la oportuna resolución que convenía tomar, dadas las circunstancias de este país y de las personas que forman aquí la Junta de Acción Católica, y a pesar de los respetos que se merecen los señores que forman esa Central, y de un modo

aún más particular el Eminentísimo Sr. Cardenal Aguirre, no me he atrevido a proponer la adhesión al acto verificado acerca la dignísima persona del Sr. Maura. Abundan en este país, y en la Junta de Acción Católica que tenemos, opiniones políticas distintas de las del Sr. Maura, y no me ha parecido fácil armonizar los espíritus. — Por lo demás reconozco en V.E. y en los demás señores de la Junta Central un noble celo en la defensa de la Iglesia en nuestra patria, y pido a Dios les colme de sus inefables gracias para que puedan continuar la empresa que bajo los auspicios de Nuestro Santísimo Padre Pío X, y el consejo del discreto y apostólico Eminentísimo Sr. Cardenal Aguirre, van realizando. — De V.E. q.s.m.b.,

El Obispo de Vic.

F

1945. A Llorenç Riber.¹

Vic, 20 de gener de 1913.

Estimat Mossèn Riber: acabo de rebre lo llibre de les seves poesies i li escric per a dar-li les gràcies. Déu li conservi l'esperit per a continuar sa tasca de poeta cristià que és una de les maneres de propagar l'esperit del dolcíssim Redemptor Jesús. L'atracció poètica és un dels medis de què es serveix la Santa Mare Iglésia en la Sagrada Litúrgia.

Jo no he de fer res més que dir *Amén* al díptic amb què V. tanca son llibre.

De V. amic afm. i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Sacerdot i poeta mallorquí.

1946. Al Marquès de Camps.

Vic, 20 de gener de 1913.

Estimat amic: vaig a contestar a la carta de V. que acabo de rebre, i que em proposa una cosa tan transcendental, com és les relacions entre la Iglésia i l'Estat, en les actuals circumstàncies. — És clar que segons les circumstàncies necessàriament han de canviar aquestes relacions; i que essent la Iglésia posseïdora de la Veritat eterna la seua aspiració sempre ha d'ésser informar la vida pública dels pobles; però la Iglésia, guiada per l'Esperit Sant comprèn que l'estat de relacions ha de canviar, i ella és la que ha de resoldre quan ve lo cas del canvi. I aquestes qüestions les ha de resoldre lo Cap de la Iglésia: no les ha de resoldre un plebiscit popular, de lo contrari resultaria una confusió entre els catòlics, divisions entre ells i divergències, que podrien parar en escàndol. — Una vegada l'Eminentíssim Cardenal Luçon, arquebisbe de Reims, a qui jo parlava de l'admirable unió entre el clero francès, en les dificultats que ha passat la Iglésia en lo seu país, me digué: sabeu a qui se deu això? Al Papa; sens ell nosaltres nos hauríem dividit. — De consegüent la línea de conducta que ens toca seguir és cooperar a les intencions pontificies, així hi haurà unió i acert. I majorment ara que es dedueix de lo que s'ha dit públicament, que existeixen negociacions entre la Santa Sede i el Govern d'Espanya, i que els catòlics d'aquí podrien destorbar si volien immiscuirse en un assumpto, que no és de partit, ni de tendència política, sinó social en lo sentit més alt de la paraula. I dada la situació dels partits a Espanya, i les circumstàncies de la política, potser bastaria que un partit o una tendència manifestés inclinacions envers una determinada solució per a que s'alçés una contrària. I en aquesta matèria tan delicada la condició d'acert exigeix, no la discussió i apassionament, sinó la reflexió i l'equilibri. — Los membres han de seguir al Cap. Nosaltres som membres de la Iglésia i ens toca de consegüent se-

guir la direcció del Papa, i cooperar a les gestions que Ell crega convenient practicar. Lo altre no donaria resultat favorable, i fóra exposat que es donés l'espectacle de dividir-se los catòlics, i tirar cada u per son cap, cosa que no succeirà baix la direcció del Pontífice summo de la Iglésia. Això és lo que ensenyen los bons principis, i lo que exigeix la utilitat espiritual del país. — Desitjant que el Senyor beneesca a V. i a la seua cristiana casa lo saluda amb lo major afecte i l.b.l.m.

Lo Bisbe de Vic.

F

1947. A la Rda. Mare Superiora de les Saleses de Manresa.

Vic, 28 de gener de 1913.

Apreciada Madre Superiora: después de rezar los Maitines del glorioso San Francisco de Sales quiero completar los Laudes de gloria al gran Santo escribiendo mi felicitación a sus hijas de Manresa. Amó con especial amor de Padre a las religiosas que estableció aquí en la tierra, y en el cielo estará también intercediendo continuamente por ellas, y para que conserven perpetuamente el espíritu que él las infundió.

Sea, pues, para vosotras la fiesta del Santo Fundador un estimulante que renueve vuestras aspiraciones a la santidad, que debe estar siempre muy viva en nuestros corazones, pues por desgracia muchas veces nos sentamos a mitad del camino. Porque la santidad es una cuesta empinada y de consiguiente fatigosa y necesitamos esforzarnos y estar siempre dispuestos al sacrificio.

La suavidad de San Francisco de Sales dulcifica el trabajo de la mortificación y de la abnegación, y aun él mismo los trabajos y ministerios más difíciles y más ingratos los hacía

con tanta facilidad y con tan buen humor, que parecía que no hacía nada, aunque ejecutase grandes sacrificios. Y es porque todo lo hacía con amor; y lo que se hace con amor se ejecuta fácilmente. Para quien ama todo sacrificio es nada y nunca se queja por lo que hace, porque ve que todo lo que hace es nada al lado del amor de Nuestro Señor Jesucristo, cuyo corazón está siempre amándonos.

Dé San Francisco hemos de aprender el amor, y la primera regla y la base del amor es, como nos enseña el Evangelio, aborrecernos a nosotros mismos, destruir el egoísmo que es la raíz de todo pecado.

Debemos olvidarnos de nosotros mismos. Feliz aquel que llega a no pensar en sí mismo y sabe sacrificarse; porque está en el camino de la santidad, y de consiguiente de la felicidad verdadera, que consiste en el amor de Dios, que nos compensa de todos los sacrificios con una suave dulzura que quita las amarguras que la carne siente en los sacrificios. — Pedidle a vuestro Santo Padre estas gracias para vosotras y para mí y recibid la más afectuosa bendición paternal que os envía

El Obispo de Vic.

F

1948. A Francesc Raspall.

Vic, 30 de gener de 1913.

Estimat amic: só rebut la teva carta amb la nota dels comptes, que m'està molt bé. Així com també l'oportuna renovació de la subscripció a la Revista Tomista. — Ja em creia que la vida tranquil·la i al mateix temps santament ocupada del Bon Consell t'havia d'anar bé, i espero que no et cansaràs d'ella. Lo viure en contacte amb gent, com són les

monges, dedicada a la perfecció, afina l'ànima i l'acosta a Déu. — Tu et queixes del fred. Doncs ara m'acaben d'ensenyar un gran tros de glaç molt olorós que han trobat dins d'un armari, que és l'aiguanaf que va dur la Mare Elena, que trencà l'ampolla, i encara no s'ha desglaçat. De consegüent ja veus que tu ni la Mare Elena no arribeu encara a aquest punt. Ja ho pots contar a la Mare Elena. — Memòries a les monges, a cal Sr. Nogués, i encomana a Déu

Lo Bisbe de Vic.

M'alegro de que la Mare Superiora General estiga ja bé. Esperava veure-la a Vic, però comprenc que amb aquests freds hauria sigut imprudent pujar. Digues a la Mare Elena que quan li escriguen, li donguin memòries, i que hauria desitjat molt veure-la a Vic.

F

1949. Al Regent d'Oristà.

Vic, 1 de febrer de 1913.

R. Sr. Regent d'Oristà.

Estimat Sr. Regent: rebo la seua carta i dono gràcies a Déu del bon èxit de la Santa Missió.

Ara s'ha de treballar en que sia fecunda, i que la bona llavor fructifiqui mitjançant l'acció sacerdotal, i no dubto de que V. cooperarà amb son zel per a que la gràcia divina cresqui i se multipliqui.

Encomanant-se a les seues oracions li envia la més afectuosa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

F

1950. A Eduardo Sanz Escartín.¹

(Telegrama) — Sanz Escartín. — Aguirre, 5, Madrid: —
Le ruego suspenda la propuesta de académico — Envío carta,²

José Torras.

F

1. Senador del Regne.

2. Vegeu la carta de Torras i Bages, amb data de Vic, 10 de febrer de 1913. El telegrama i la carta són en resposta a una d'Eduardo Sanz y Escartín, datada a Madrid, 7 de febrer de 1913, que deia: «Mi respetado y querido amigo: mil gracias por su hermosa y sentida carta del 4 de enero. Yo le agradezco mucho sus palabras de aliento y simpatía, que me llegan tanto más al alma cuanto más me hieren hondísimos pesares. — He recibido también su hermoso libro, que le agradezco mucho, y que será para mí uno de los libros preferidos para lectura diaria. — En el próximo martes me propongo presentar la propuesta de Académico correspondiente de la de Ciencias Morales y Políticas en su favor. Yo le ruego envíe si es posible antes de ese día a dicha Academia: Plaza de la Villa, nº 2, su libro recién publicado. — Y felicitándole de todo corazón por sus fecundos trabajos, sabe es su amigo y servidor afectísimo q.b.s.a.p. / Eduardo Sanz y Escartín».

1951. A Josep Deàs.

Vic, 8 de febrer de 1913.

M.I. Sr. Abat del Monestir de Montserrat.

Estimat Sr. Abat i bon amic: com de costum envio la meua felicitació lo dia de Santa Escolàstica, germana tan identificada amb Sant Benet, i patrona d'aquesta ciutat de Vic. Que la virginal innocència de la Santa alcanci de Déu en favor d'eixa estimada Comunitat aquella elevació espiritual que posa en relació lo cel amb la terra, i serveix de comunicació entre Déu i els hòmens. Jo espero que en les oracions dels monjos de Montserrat hi tindrè una part. — I saludant

molt afectuosament al Rdm. Sr. Abat coadjutor de V.S. i a tota la Comunitat li és amic afm. i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

M

1952. A Eduardo Sanz Escartín.

Vic, 10 de febrer de 1913.¹

Muy querido amigo: supongo habrá V. recibido mi telegrama pidiendo suspendiese mi presentación a la Academia, que me participa en su grata carta que acabo de recibir. — Le agradezco en el alma su buena amistad y su obsequio, y sentiría se molestase por mi negativa, pero tengo el propósito de dedicar exclusivamente mi vida al ministerio sagrado y al cultivo del espíritu, y todo lo demás me estorba. Poca cosa haría yo en la Academia, y además en ella hay ya dignísima representación del Episcopado. De lejos, mi querido amigo, parezco más de lo que soy. Hasta creo me falta el temperamento de Académico, necesario para la vida corporativa aun en el orden Literario. — Perdóneme, pues, y no dude nunca del buen afecto y cristiano cariño que le profesa

El Obispo de Vic.

F

1. Vegeu el telegrama adreçat per Torras i Bages a Sanz Escartín.

1953. A la Rvda. Mare Superiora del Convent de Maria Reparadora de Manresa.

Vic, 11 de febrer de 1913.

Rda. Madre: recibo su carta, y leo con gusto el fervor y devoción hacia Jesús Sacramentado que ha despertado la Asociación de las Tres Marías iniciada por el fervoroso señor Arcipreste de Huelva. Es la Eucaristía un verdadero manantial de piedad y una fuente de santificación, y las Reparadoras han de cultivar especialmente la devoción al Santísimo Sacramento. Por esto con razón la Iglesia de María Reparadora es el centro diocesano de esta nueva forma de devoción. — Por fortuna esta Diócesis es también muy eucarística, de manera que en sus principales poblaciones el Señor está expuesto muchas horas cada día, y en Vic y en Manresa en dos distintas Iglesias. Por esto accedo al nombramiento de Director diocesano que será el P. Rector de la Cueva de S. Ignacio, pudiendo hacerse representar por el P. de la Compañía que a él bien le parezca. No obstante no creo conveniente en esta Diócesis autorizar la misa en altar portátil a domicilio, de manera que se abstendrán de pedirlo hasta que el Prelado juzgue oportuno lo contrario. — Igualmente, como el culto más solemne de la Eucaristía es el de la Exposición mayor del Santísimo Sacramento, y desgraciadamente he tenido quejas de que en Manresa en la Iglesia en que hay la Exposición de Cuarenta Horas resulta muchas veces casi solitaria, quedando el Señor expuesto sin casi tener adoradores, el Director procurará que las Marías presten principalmente su devota compañía a Jesús Sacramentado en las Iglesias en que hay exposición, para que no resulte el contrasentido de que se vayan a las Iglesias donde está reservado en el Sagrario, y quede solitario donde está expuesto precisamente para recibir la adoración de los fieles. — Sean, pues, Madre Superiora, fieles amigas y devotas confidentes del amantísimo Corazón de Jesús, que palpita de

amor hacia los pecadores en su real presencia del Sacramento, y pidan mucho por la Diócesis y por su Prelado, que con el mayor afecto las saluda y las bendice

José, Obispo de Vic.

F

1954. Al Cardenal Secretari d'Estat.

Vic, 12 de febrer de 1913.

(Telegrama). Italia. — Roma. — Cardenal Secretario de Su Santidad. — Envía su más sentido pésame por la muerte de su respetable hermana al Santísimo Padre, y ruega a Dios por ella

El Obispo de Vic.

F

1955. A Pere Santacana.

Vic, 21 de febrer de 1913.

Estimat Peret: rebo la seva, i si a V. li sembla que la cuina de què em parla pot augmentar l'aigua del pou nou, ja poden tirar avant. M'entero de la quantitat portada de Montmell i de la que V. té disponible. Guardi-la, i en lo mes entrant, que ja no és tan exposat a fred, podrà portar-la i venir, per a passar comptes de l'any, i així també tindrem el gust de veure'l. — M'alegro de la plujeta de què em parla;

aquí està plujós avui, però li costa de ploure de debò. —
Memòries a les seves famílies, i disposi de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1956. A Francesca Bonnemaïson de Verdaguer.

Vic, 24 de febrer de 1913.

Lo Bisbe de Vic saluda molt afectuosament a la senyora dona Francisca Bonnemaïson de Verdaguer; i li envia uns quants exemplars d'una Pastoral «La Educació maternal» per a que la reparteixi entre les seves amigues i cooperadores, puix la Pastoral parla també de la maternitat espiritual, que la senyora Verdaguer posseeix amb molta fecunditat; i li desitja que per molts anys pugui donar al bon Jesús filles espirituals que l'estimen i serveixin, i li encarrega moltes memòries a l'Espòs i a la Mare.

F

1957. A la Rvda. Mare Superiora de les Filles de la Santa Casa de Natzaret, d'Aiguafreda.

3 de març de 1913.

Apreciada M. Superiora: puede V.R. ir a Barcelona al objeto que indica en su carta, y deseo que la conferencia con aquel venerable Prelado resulte fructuosa para la Congregación. Espero que al salir dejará V.R. quien presida durante su ausencia esa Santa Casa, para que no sufra menoscabo el orden regular de la misma.

Y encomendándose a sus oraciones, envía a V.R. y a toda la Comunidad su afectuosa bendición

El Obispo de Vic.

R

1958. A la Rvda. Mare Priora de les Carmelites Descalces de Vic.

Vic, 4 de març de 1913.

Rda. Madre Priora de las Carmelitas Descalzas.

Muy apreciada Madre Priora: recibo la suya participándome que en el día 11 de los corrientes concluye su cargo de Priora, y le escribo estas líneas para manifestarle, como también a toda la Comunidad, que si bien, Dios mediante, oportunamente se procederá a la elección de Prelada, interinamente, hasta que se haya hecho la elección, nombramos a V.R. Presidenta de la Comunidad.

Pidiendo a V.R., y a todas esas buenas y amadas Religiosas, le encomienden a Dios, envía su más afectuosa bendición a toda la Comunidad

El Obispo de Vic.

ST

1959. A Mercè Escat.

Vic, 6 de març de 1913.

Apreciada Senyoreta i bona amiga: li agraesca la carta i els *fulls* que l'acompanyen, dirigits contra los projectes secula-

ritzadors de l'escola. Li retorno la carta de la seva fervorosa Cosina, qual contingut manifesta la bona ànima cristiana que posseeix, i la unitat d'esperit entre tots aquests cosins que jo tant aprecio. — Los *fills* indicats alguna dia me faran servei. — Moltes memòries als seus germans, i demana a Déu que els beneesca a tots i els santifiqui, son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1960. A Josep Barba.

9 de març de 1913.

Estimat amic: só vist en lo Diari l'esquela mortuòria del Quimet, i envio a V. lo pèsam pregant-li lo faça extensiu a la Viuda i als fills de l'estimat difunt. Que al cel sia i allà tots lo podam veure. Los anys de malaltia li hauran servit de saludable purgatori, i la fe i la confiança en lo diví Redemptor Jesús li hauran obert les portes de la Glòria. Pregaré per ell, i perquè Déu Senyor nostre amb son consol espiritual fortifiqui a la Viuda, als fills i a tots V.V. saludant-los amb lo major afecte son amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1961. A Pere Santacana.

Vic, 10 de març de 1913.

Estimat Peret: com li deia en una carta anterior, és con-

venient que V. vinga a portar los convenientes fondos i a passar comptes en aquest mes de març, puix l'abril, si Déu vol, penso sortir de Santa Visita. Si tinguessen ganes de veure lo mercat del Ram i la professó dels Dolors, que aquí la fan lo diumenge, podrien aprofitar aquells dies; si no li vingués bé en dits dies, podria venir també als darrers de la setmana de Pasqua. I encara que ara aquí no fa fred notable, sinó bons sols, convé que vinga ben arropat, perquè lo clima de Vic és fred, i fins molt enllà de l'estació pot apretar. — De totes maneres V. ja m'escriurà lo dia que en definitiva escolleixi per a venir. — Desitjo que tots estiguen bons, i saludi a totes les seves famílies de part de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1961 bis. Circular sobre prohibicions escèniques.

Vic, 11 de març de 1913.
Viernes de Dolores.

Habiéndonos manifestado que en el teatro de algunas Asociaciones católicas de la Diócesis, se han dado durante la presente Cuaresma, representaciones dramáticas en las cuales salía a la escena la divina Persona de Jesús Señor Nuestro y de su Santísima Madre la Virgen María, advertimos a los conciliaris eclesiásticos de las referidas Asociaciones y en su defecto a los Rdos. Párrocos, manifiesten a las Juntas directivas respectivas la prohibición de tales espectáculos, que pueden fácilmente dar ocasión a falta de respeto hacia Aquel delante del cual doblan la rodilla el cielo, la tierra y los abismos; que veneramos con recogimiento y amor en los Sagrarios de nuestros templos, siendo su exhibición en las ta-

blas de un teatro denigratoria de la infinita Majestad del Redentor del mundo.

El Obispo

V.

1962. A Isidra Pons.

Vic, 15 de març de 1913.

Muy apreciada y buena amiga: al salir de los divinos oficios recibo su telefonema. El buen cristiano que fue Esposo de V. ha entrado en la Jerusalén celestial en el día en que celebramos la memoria de la entrada del dulcísimo Jesús en la terrenal Jerusalén. Que allá todos le podamos ver. Ha tenido con sus sufrimientos, largo purgatorio en esta vida, pero el Dios de las misericordias le dará una felicidad interminable por los méritos de Jesucristo, cuya redención en estos días celebramos. Concedo cincuenta días de indulgencia a mis diocesanos que rueguen por el querido difunto, en la forma que lo haga su Prelado diocesano. — Mañana, Dios mediante, celebraré el santo Sacrificio en sufragio de D. Sebastián, pidiendo al mismo tiempo a Dios que con su celestial consuelo mitigue la herida que acaban V.V. de recibir; saludando y enviando su pésame a toda la familia, su servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

F

1963. A Agustí Valls i Vicens.

Vic, 22 de març de 1913.

Estimat Agustinet: t'agraesc los versos i més lo afecte que ells expressen; també jo enyoro de vegades (encara que això sembla que no sia prou lícit a un bisbe) la vida plàcida antiga, perquè com pots pensar en aquest càrrec no falten contrarietats i amargures; però aquestes són les que porten al cel, i si tinguéssim verdader amor a Jesucrist se'ns farien suaus, i tothom n'ha de passar i nos hem de consolar los uns als altres com feia Sant Pau amb los seus; per això los teus versos me consolen. He dit que de les Pastorals te n'enviessin tres exemplars qual distribució suposo que hauràs endevinat, ton germà i ton cunyat. — Dóna'ls moltes memòries, com també a les vostres respectives mullers, fills i demés de la família.

Lo Bisbe de Vic.

F

1964. A Ignasi Casanovas, S.J.

Vic, 28 de març de 1913.

Molt estimat amic: he rebut el segon volum de les Pastorals que V. tradueix amb l'acostumada habilitat, i llestesa. Que Déu li deixi acabar la tasca, si és aquesta la seva santíssima voluntat. L'edició resulta molt ben presentada, de manera que fa goig. Quan veurem a V. per Vic?

Com encara som dins de la setmana de Pasqua, dongui al P. Rector i Comunitat la Felicitació que amb el major goig i afecte li envia a V. son amic i servidor en Cristo

El Bisbe de Vic.

Suposo que V. haurà acceptat les normes ortogràfiques que van estenenent-se. Jo, a pesar de la meva bona voluntat, tot sovint me les deixo al tinter.

R

1965. A Mercè Barret de Calzado.

Vic, 28 de març de 1913.

Muy Señora mía y de mi consideración más distinguida: recibo su amable carta con los impresos que la acompañan, y con mucho gusto junto mis bendiciones a las de ese Venerable y amigo Prelado a la Institución, que se propone mejorar la situación de las obreras que viven del trabajo de aguja, tan merecedoras de simpatía y de protección. — Es una obra agradable a Dios, cumplimiento del deber cristiano, y muy propia de las mujeres, a quienes el Criador ha dotado de corazón noble y sensible. No podemos prescindir de nuestro prójimo si queremos salvarnos; y el camino emprendido por V.V. para el ejercicio de la caridad es uno de los más fructíferos y de los más oportunos en los tiempos actuales. — Por esto, Señora Presidenta, a V. y a sus hermanas de apostolado, prometiéndolas dar la debida publicidad a su generosa empresa, las felicita y las saluda con el mayor afecto, su servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

F

1966. Al Cardenal Secretari d'Estat.

(Telegrama) . — Italia. — Roma. — Eminentísimo Se-

cretario de Estado de Su Santidad. — Pide a San José colme de bendiciones al amado Sumo Pontífice Pío X, con Clero y pueblo.

Obispo de Vic.

F

1967. A Isidra Pons.

Vic, 1 d'abril de 1913.

Muy Señora mía y buena amiga: cuando la solemnidad de la muerte se efectúa de la manera que V. me explica fue la de su buen Esposo, la muerte no es una derrota, sino una victoria, la victoria de la gracia sobre la naturaleza. Esas muertes causan una santa envidia a los que vamos peregrinando, expuestos a tantas caídas. Que el Señor nos haga merced de una muerte parecida. — Ignoraba la enfermedad de D. Carlos, pero V. me tranquiliza con la noticia de que está fuera de peligro. Comunique V. mis afectos a la familia, y que Dios les bendiga a todos como se lo pide su afmo. servidor en Cristo

El Obispo de Vic.

F

1968. Al P. Gabriel Palau.¹

Vic, 4 d'abril de 1913.

Estimat amic: començo per felicitar-lo, puix l'erecció del Casal, d'una manera tan completa, i amb un organisme tan

adequat, és una tasca difícil i que suposa una intel·ligència clara i una voluntat poderosa. Que Déu lo beneesca, i sia aquesta institució la llavor o germen d'una restauració social en nostre país, segons la norma evangèlica. — Me sembla que si el Senyor Bisbe diocesà no podia anar, per raó de salut, a la inauguració del Casal, hi enviaria un representant, i aleshores ja l'acte té aquella consagració de l'autoritat eclesiàstica que V. desitja, i la pròpia i verdadera, que sols pot donar-li lo Prelat del lloc. Si assistissin a la solemnitat los altres bisbes de Catalunya, aleshores la meua presència, com un d'ells, seria natural; ara podria semblar pretensiosa, i jo estaria fora de lloc, lo qual mai és convenient que succeeça. — Que Déu Senyor nostre li conservi les energies i el zel per a treballar a sa major glòria, i per al bé del pròxim, com li demana son afm. amic que a ses devotes oracions s'encomana

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Director d'«Acción Social Popular», de Barcelona.

1969. A Pere Santacana.

Vic, 7 d'abril de 1913.

Estimat Peret: lo meu pensament de vendre aquelles finques provenia del desig d'afavorir aquella bona gent. Després m'ha semblat que la millor manera d'afavorir-los era no fer-los canviar d'amo, mentres no sobrevinguen altres circumstàncies. De consegüent pot dir que per ara no tinc ganes de desprendre'm de les referides hisendes. — Per haver hagut d'anar a Segarra lo Canonge Corbella, no havem sortit encara de Santa Visita. Si no hi ha res de nou, dissabte vinent anirem a Rajadell per a començar-la, si Déu vol. —

¿Han revingut les aigües? — Memòries a les seves famílies, i disposi de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1970. A la Rvda. Mare Superiora del Convent de Maria Reparadora de Manresa.

Vic, 9 d'abril de 1913.

Madre Superiora: con gusto leo los sentimientos de piedad con que ese Convento y Noviciado se preparan para celebrar el 25 aniversario de su fundación. Me uno a dichos sentimientos pues se trata de una Institución de mi Diócesis cuyo fin es la adoración de Jesús Sacramentado, y la Eucaristía es el núcleo y vida de la Iglesia, y merece una continua acción de gracias, por ser el monumento perenne de amor del Divino Redentor a los pobres hijos de Adán.

Por esto tomaré parte en la solemnidad deseando participar de las gracias que la Virgen Santísima alcanzará para sus hijas que pasan la vida adorando el purísimo y precioso Fruto de sus entrañas, y que es el alimento de la vida de nuestra alma.

Que todas esas queridas religiosas se dispongan a celebrar tan piadoso homenaje más que con la exterior pompa, con las intimidades del amor purísimo a su dulcísimo Esposo que tanto gusta de comunicarse con sus elegidos en la modestia y soledad del recogimiento.

Como una Misa pontifical con el Señor expuesto tiene sus inconvenientes y hasta la misma sagrada liturgia las dificulta, encarguen V.V. a ese Señor Arcipreste que me hable del asunto cuando me vea, que Dios mediante será a no tardar. — Saludando a Vuestra Reverencia y a toda esa amada

Comunidad y encomendándose a sus oraciones, les envía su bendición más afectuosa

El Obispo de Vic.

F

1971. A Josep Casabosch.

Vic, 11 d'abril de 1913.

Rt. Mossèn Josep Casabosch.

Estimat Mossèn Casabosch: en la impossibilitat de veure'ns abans de sortir de Santa Visita espero que de part meua cridaràs al Pepet Pallàs i li manifestaràs que só oït a la persona de que ell me parlà i que li só imposat la penitència de practicar exercicis espirituals i de no tornar més a Taradell sens permís meu. Que en conseqüència te donga les cartes escrites baix l'amenaça de revòlver, puix queda castigada la falta, que em sembla que no és tan gran com ell presumia.

T'envia sa afectuosa benedicció

Lo Bisbe de Vic.

Manifesta al Pepet Pallàs que jo necessito dites cartes per a justificar la pena que imposito.

F

1972. Al Nunci Apostòlic de Madrid.

Sant Mateu de Bages, 17 d'abril del 1913.

Excelentísimo Sr. Nuncio Apostólico en Madrid.

Muy venerado Señor Nuncio y caro Hermano: he recibido hoy la suya estando en Santa Visita por las montañas, y me apresuro a contestarla.

Conozco mucho al Sr. Vicario Capitular de Tarragona porque le confesé desde muy jovencito, al salir del Colegio de los P.P. Jesuitas, durante toda la carrera de leyes que cursó con lucimiento en la Universidad de Barcelona; y hasta cuando ya abogado y propietario heredero de su Casa en la comarca de Tarragona, trató de ingresar en el sacerdocio, intervine en su resolución.

Le tengo por muy buen sacerdote, inteligente y discreto, y alguna vez que me ha hablado de su gestión en la archidiócesis me ha parecido que se conducía con mucha sensatez. El difunto Prelado le tenía además por muy buen administrador, y tal me parece también a mí; que en Solsona esto se necesita pues es como sabe V.E. una diócesis de escasos recursos. Bajo este punto de vista tiene también la ventaja de carecer de necesidades de familia, pues ésta tiene buena posición económica, y siempre ha sido muy recomendable.

Me es nuevo que le tengan por integrista, y yo no le conceptuaba tal, ni en mis tratos y relaciones con él he podido conocerlo.

Como los P.P. Jesuitas tienen residencia en Tarragona tal vez el P. Provincial podría proporcionarle los informes que V.E. desea.

Aprovecha esta ocasión para reiterar a V.E. el testimonio de su profunda veneración y amor por la augusta representación que tiene del Vicario de Jesucristo en la tierra y l.b.l.m.

El Obispo de Vic.

(En Pastoral Visita).

ASV.

1973. A Josep Dachs.

Callús, 18 d'abril de 1913.

Il·ltre. Dr. Josep Dachs.

Estimat: te retorno les comendatícies de Mn. Claris que tu podràs completar i donar-les a l'interessat.

M'està bé que el Dr. Aliberch vaja al Carme de Manresa, però abans és bo que li parlis puix tenint al Sr. Oncle seu delicat podria ser que no volgués moure's del costat d'ell. També pots donar encàrrec a Dn. Carmelo de Roma per a pagar les sis lires que demanen per les festes constantinianes, que més n'hi enviarem després.

Suposo hauràs rebut un plec amb algunes cartes que et retornava indicant jo en elles la resposta que tu devies donar en nom meu.

Diré al canonge Corbella que fiqui en aquest plec lo telegrama Real donant gràcies per la felicitació d'haver-se el Rei deslliurat de l'atemptat, puix tu que ets aficionat a guardar, podràs fer-ho com a record històric. Suposat que vegéssiu que en altres catedrals canten Te-Deum i considerésseu prudent fer lo mateix, ja ho podeu fer per ordre meua. Feu lo que facin les altres Diòcesis, sobretot les similars a Vic.

També sento molt l'escassetat de misses, puix serà un verdader conflicte sobretot pel jove clero que no té cap més recurs.

Per aquest país fa molt vent, però per ara gràcies a Déu estem bons. Avui per la confirmació havem tingut Padrins d'automòbil, los Srs. Torrents de Manresa que tenen aquí propietat i fàbriques, i fins, segons han dit, un fill soldat.

Moltes memòries al Dr. Jaume, a Mossèn Jeroni, als nois i a les minyones, i al Pere de part de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

1974. A Josep Dachs.

Súria, 20 d'abril de 1913.

Estimat Dr. Dachs: avui só rebut lo plec del dia 13, aquí. A Mossèn Bartés no el toquis per ara de Balsareny, puix li donarem alguna altra col·locació. Més val treure a Mossèn Rovira i enviar-lo a Castellterçol perquè avui m'ha dit lo Pàrroco que per l'escola no serveix gens enterament. De consegüent lo seu traslado és justificat. A Mossèn Amat se li ha de dir que l'escola té alguna importància. — A les Carmelites d'Osor los nombro ordinari al Regent, i extraordinari lo Vicari, perquè allà és difícil un altre. — M'està bé la conferència d'en Puig¹ lo dia 5 de maig. — Avui só fet cinc sermons entre llargs i curts en tres parròquies diferents iestic molt fatigat. — Memòries a tots

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Al·lusió a la projectada conferència del senyor Puig i Cadafalch en la cel·la del Temple Romà de Vic, sobre el temple de Sant Joan de les Abadesses i sa restauració. (Nota de Fortià Solà.)

1975. A Gustau de Gispert.

La Molsosa, 24 d'abril de 1913.

Estimat amic: estant de Santa Visita per aquesta muntanya, a on no cada dia arriba lo Correu, ha volgut Déu Senyor Nostre que haja vist l'esquela mortuòria de la seva bona Mare. Que al cel sia i allà tots la podam veure. Ha tingut una llarga preparació de sofriments i malalties que hauran disposat la seva ànima cristiana per a emprendre lo gran viatge,

i el dolcíssim Redemptor haurà rebut la filla de la fe i de la caritat en son regne etern. Encomanaré a Déu la piadosa difunta, i els seus, per a que los donga lo consol de l'esperit. — A tota la família envia lo pèsam son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1976. A Josep Dachs.

Mirambell, 26 d'abril de 1913.

M.I. Sr. Dr. Dachs.

Estimat Dr. Dachs: en primer lloc digues al Dr. Jaume que pot tirar avant lo despatx de l'assumpto de la professó dels Infants de Manresa en lo sentit que m'indica en la seua carta.

No só pogut llegir la firma de la carta que remet les 500 misses, però lo canonge Corbella li sembla que diu Joan Puig, i si és així és molt fàcil sia lo germà del canonge, que viu i vegérem a Rajadell.

La correcció de la frase subrallada de l'Al·locució per la Missió fes-la de la manera que et sembli més pròpia, puix ara no puc mirar o afinar l'exactitud del fet. — Potser que tu escrivisses al canonge Puig dient-li que judicant jo que les misses venien de son germà t'encarrego que si és així li donga les gràcies, que no ho faig directament per falta de certa-sa, perquè la carta ve de Barcelona.

Memòries a tots los de casa de part de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1977. A Josep Alabern.¹

Mirambell, 26 d'abril de 1913.

Mi querido Sr. Arcipreste: estando de Santa Visita por las parroquias de esta montaña, me remiten de Vic una atenta carta del Sr. N. de Manresa pidiéndome nombre de capellán a una Asociación de jóvenes exploradores manresanos. Llame V. a dicho Señor y manifiéstele que como se han suscitado cuestiones sobre el carácter y origen de la referida Asociación de origen extranjero, antes de resolver quiero tomar los antecedentes necesarios. — Al saludarle le envía su más afectuosa bendición

El Obispo de Vic.

F

1. Arxipreste de Manresa.

1978. A l'Alcalde de Vic.

Vic, 3 de maig de 1913.

Exm. Sr. Alcalde i Ajuntament d'aquesta Ciutat.

Exm. Sr.

Comunico a V.E. i a la Corporació Municipal que presideix que el dia 8 començarà en la present Ciutat una Missió evangèlica per a commemorar lo setzè Centenari de la llibertat de la Iglésia.

Lo record i la reflexió dels grans principis de l'Evangeli sempre són d'utilitat als hòmens, puix rectifiquen la vida i l'encaminen al seu fi verdader; per lo qual tenim la seguretat de que aquesta resolució que havem pres ha d'ésser agrada-

ble a V.E. i a la Corporació representativa del Municipi que tant s'interessa per la Ciutat de Vic, qual religiositat li dóna relleu entre les altres ciutats del país. La fraternitat cristiana i la unitat d'esperit són lo efecte consegüent a la Santa Missió, i com això constitueix la base sòlida de la vida dels pobles esperam que V.E. inspirat amb aquests principis, prestarà a la Missió la protecció convenient i lo invitam als principals actes de la mateixa, començant les sagrades Cerimònies per la professó d'entrada que serà lo citat dia 8 havent-hi la Comunió gra. lo dia 22 a les 7 del matí i acabant-se amb la professó del Corpus Christi, que aquest any tindrà més solemnitat per a ser l'acabament de la Missió i commemoració solemne de la llibertat del Cristianisme.

Esperam que aquests actes religiosos no solament han d'ésser d'utilitat moral a la ciutat de Vic, sinó que constituint l'esperit l'essència de la vida aquesta en tota la seua complexitat ha d'experimentar excel·lents beneficis de la Santa Missió projectada.

Déu gud. a V.E. ms. as.

Josep, Bisbe de Vic.

V

1979. A Pere Santacana. ¹

Vic, 5 de maig de 1913.

Estimat Peret: só rebut aquesta carta que li envio per a que s'entere de lo que hi haja en l'assumpte i procedesca a lo convenient, puix és estrany que sens ordre de l'amo pugui lo lloguer de la casa; i jo no só amic de tocar les condicions existents sobretot quan no hi ha canvi de parcers.

Só tornat lo divendres al vespre de Santa Visita.

Desitjo que tots V.V. estiguen bons i saludi a les seues famílies de part de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

Ha plogut prou per a revenir les aigües?

En poder de Mn. Josep M. Gasol, cronista de la ciutat de Manresa.

1. Aquesta carta és escrita en el mateix paper que la que havia enviat a Torras i Bages el seu llogater de la casa Marlès, de Montmell, amb data de 4 de maig de 1913, que deia: «Muy Ilmo. Sr. / Me atrevo a distraer un poco las ocupaciones de V.I., pues habiendo reclamado a los Señores Cardó y Calaf, no he sido atendido. / Se trata, que como soy parcero de la Casa Marlés me han subido el precio de alquiler de la casa de 20 pts. a 60 pts. y además como he tenido muchas contrariedades en la salud y la de mi familia, cada día me es más difícil pagarlo. / Agradecería pues Ilm. Sr. que se me rebajará la dicha cantidad como era al principio suponiendo que esto ha sido cosa ajena a sus órdenes, pues en tantos años como estamos en esta casa nunca ha habido cambio en los tratos. / Rogándole pues que me dispense este atrevimiento espero satisfactoria resolución. / Quedando de Su Ilm. s.s. que s. m. b. / Juan Galofré Vives».

1980. A Pere Santacana.

Vic, 11 de maig de 1913.

Estimat Peret: só rebut les seves dues cartes. M'alegro de l'explicació que em dóna de lo de cal Marlès, puix jo em creia que era cosa d'ara, i és possible que a son temps V. me n'hagués parlat, i que jo ja no me'n recordés. — Sento la mort del Pau de can Ferrer, i, si escriu, donga'ls lo pèsam de part meva. Com ja té lo fill gran, suposo que la hisenda anirà seguint de la mateixa manera. — Enterat de les notícies del bon estat de les terres, i de les pluges que les han assaonades, desitjo que tots V.V. vagen seguint bé, i saludant a les seves famílies de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1981. Als Socis de la Lliga Espiritual de Nostra Senyora de Montserrat, en visitar els santuaris de Manresa.

Vic, 15 de maig de 1913.

Estimats: la vostra visita als santuaris de Manresa és de suma oportunitat i se relaciona molt bé amb la vostra particular devoció a la Santa Patrona de Catalunya. La ciutat de Manresa i Montserrat estan íntimament lligats. De Manresa eixí lo Prelat antecessor Nostre, qui, segons la piadosa tradició, intervingué en la invenció de la Sagrada Imatge; i Manresa volia portar-la, per a que fos venerada en la Seu de la ciutat, i els manresans sempre han sigut devotíssims de la Verge Montserratina. — Ademés la vostra pietat, la pietat que serveix d'aglutinant a la vostra piadosa Associació, consisteix en l'atracció espiritual que té lo gran Santuari de Catalunya dedicat a la Immaculada Verge Maria. Vosaltres podeu dir com uns antics monjos: l'amor de Maria nos ha juntat. Sens l'amor a la bellíssima Verge Mare del Redemptor, la vostra Associació quedaria desfeta. Aquesta atracció espiritual de Maria Santíssima a Montserrat no sou vosaltres los primers de sentir-la. Han pujat la Santa Muntanya, seguint l'encís sobrenatural de la pietat, grans Sants de la Iglésia catòlica; i a Montserrat se revestí amb les armes de l'espiritual milícia, aquell soldat qui venint de les llunyanes terres de la noble Bascònia, sentint l'atracció de la Reina celestial nostra, se convertí en invicte heraud de la fe catòlica; i de Montserrat baixà a Manresa a on completà la pròpia santificació, qual aroma encara avui sos fills difundeixen per totes les terres del món. Aroma sobrenatural de cor amb què Sant Ignasi de Loiola s'enriquí a Montserrat i a Manresa, de manera que tant com s'anomena Sant Ignasi de Loiola podria també anomenar-se Sant Ignasi de Montserrat i de Manresa, puix que aquí s'elevà a la vida celestial tan difícil a la terra. Vosaltres teniu una modesta semblança amb lo gran Patriarca de la Companyia de Jesús, atleta de la Fe Catòlica.

Ell anava pel món escampant l'amor de Jesús; vosaltres seguíu la nostra terra cantant piadoses cançons a la vostra celestial Enamorada, a la Reina de Catalunya, qui ha volgut escollir-se la residència en la sublim Muntanya, situada quasi bé al bell mig del país, qual protecció maternal la Santa Iglésia li té encomanada. — En altra ocasió vos deia que em recordàveu aquells set fills de la poètica Florència, que el poble catòlic anomena los set sirvents de Maria i qual vida de santedat començà renunit-se per a cantar les alabances a la celestial Senyora. — Al considerar-vos visitant los santuaris consagrats per les oracions i penitències de Sant Ignasi, i al peu de Nostra Senyora de l'Alba o de l'Aurora, advocació de la Santa titular de la Seu manresana, cantant himnes i piadoses pregàries, lo meu antic amor a l'Associació a qual naixement contribuí, s'ha renovat, i, Bisbe de la Diòcesis, no he pogut menys de dirigir-vos la meva paraula pastoral, expressió de molt fondos afectes. — Que vaja creixent sempre la vostra pietat, que cantin l'amor divinal no solament les vostres llengües, sinó també lo vostre cor i encara més lo vostre exemple de pietat i de virtut. Que es mantinga entre vosaltres sempre la santa unió en amor, amb aquella simplicitat d'esperit, que manifesta la plenitud espiritual, la qual, circulant pel poble senzill, fa de tots una sola cosa, agradable a Déu i d'edificació pel pròxim. — I a l'implorar sobre la «Lliga Espiritual de Nostra Senyora de Montserrat» les celestials benediccions, vos envia la seva i el testimoni d'un antic i fervent afecte

Lo Bisbe de Vic.

F

1982. A Alexandre Carles.

Vic, 16 de maig de 1913.

Estimat Alexandre: esperant amb gust la visita que em té anunciada amb lo seu Oriol, encara que no penso tenir de sortir de Vic per temporada per ara, no obstant algun dia hauré de sortir, per lo qual és convenient que abans de venir escriga per a saber si jo em trobaré aquí.

Desitjant que el Senyor beneesca la seua cristiana casa los saluda amb lo major afecte

Lo Bisbe de Vic.

F

1983. A l'Abadessa de Valldonzella.

Vic, 18 de maig de 1913.

Molt apreciada Senyora Abadessa: amb molt gust rebo la seua carta participant que ja torna a tenir i a habitar monestir. Que per molts anys i sigles la Comunitat cisterciense pugui alabar a Déu vivint santament en lo nou edifici tant millor que l'antic. Així convé també que corresponga la Comunitat essent de major perfecció que l'antiga. Convent nou i hermós vol dir renovació d'esperit i major santedat en la Comunitat que va a habitar-lo. Amén. — A aquest fi demana a Déu que per intercessió de la Immaculada Verge Maria, patrona de Valldonzella, enviï a eixa estimada Comunitat les seues inefables benediccions, i s'encomana a les devotes oracions de l'Abadessa i de les monges, son antic confessor i afm. servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

1984. A Soledad Santigosa.

Vic, 18 de maig de 1913.

No tengo dificultad en la traducción que V. desea hacer; sólo debo advertirle que actualmente se están publicando en castellano la colección de mis Pastorales.

Tendré presente la recomendación que me hace delante del Señor, y no pierda nunca la confianza en Dios que quiere probarnos, pero no aniquilarnos y a su día llega el consuelo.

El Obispo de Vic.

R

1985. A Rafael Mª de Labra.

Vic, 20 de maig de 1913.

Exmo. Sr. D. Rafael Mª de Labra.

Muy Sr. mío y de mi consideración más distinguida: acabo de recibir su libro «España y América» y le pongo estas líneas para significarle mi agradecimiento por el obsequio de una obra que supone talento, amor al trabajo y a nuestra Patria.

De V. afmo. servidor q.b.s.m.

El Obispo de Vic.

V

1986. A Dolors Vilaclara.

Vic, 30 de maig de 1913.

Apreciada Dolors: avui, dia del Sagrat Cor de Jesús, vull posar-li dues ratlles per a desitjar-li que el cor de V., que tant enyora l'amor dels qui sortiren d'aquest món abans que V., sàpia consolar-se amb l'amor sacratíssim del qui vingué al món per a desterrar d'ell les tristeses de la mort. Que Ell, doncs, sia son consol i la seva santificació; i en lo mes que els cristians piadosos dediquen a la contemplació del Cor diví recordi's de pregar per son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1987. A Leonci Soler i March.

Vic, 1 de juny de 1913.

Estimat amic: avui lo canonge Galobardes m'ha portat la carta de V. recomanant a les bones monges sirventes del S.C. de Jesús i ja pot pensar que m'interesso per elles, i li agraeisc a V. lo que fa per aquelles piadoses i treballadores dones. Déu li pagarà.

Lo suposo a Madrid embrancat en lo projecte de mancomunitats. Jo, si Déu vol, aniré a Manresa, per les Reparadores, que celebren l'aniversari de la fundació lo dia de S. Pere. Però tindrè que sortir immediatament per a tornar a Vic; així és que penso anar-hi dos o tres dies abans. Desitjaria trobar-l'hi.

Lo saluda amb molt d'afecte i demana a Déu que el beneesca

Lo Bisbe de Vic.

SM

1988. A Jaume Bofill i Mates.

Vic, 3 de juny de 1913.

Sr. Dn. Jaume Bofill.

Estimat: acabo de rebre lo seu llibre de versos «Somnis» i li agraeſc lo bon record; i jo m'alegro de que la vida pràctica no li faça perdre l'ingredient de la poesia que assaona l'esperit que sovint s'eixuga amb les sequedats que pateix la terra. — Que Déu lo beneesca amb sa amorosa protecció, com li demana

Lo Bisbe de Vic.

BC

1989. A Josep Dachs.

Vic, 13 de juny de 1913.

Iltre. Dr. Josep Dachs.

Estimat Dr. Dachs: sento que t'hages trobat malament, encara que em dius que et vas millorant, i faça Déu que aviat te posis bo. Aquí no tenim novedat, i avui, ara, acaba de pujar lo Tribunal per la canongia vacant portant lo dictamen en què aproven *cum laude* los exercicis dels opositors, i posen

en primer lloc al Dr. Sellas. — Memòries a tota la teua família de part de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1990. A Lluís Coll i Espadaler, President de l'Associació «En Rafel de Casanova» de Manlleu.

Vic, 13 de juny de 1913.

Senyor President: ab gust veig com V. me participa que l'Associació que V. presideix, va a celebrar una sessió necrològica en honor de Mossèn Jacinto Verdaguer, Príncep de la nostra poesia, i exemplar admirable de la nostra llengua escrita, en l'aniversari de sa planguda mort.

No convé oblidar al gran poeta, honor d'aquesta comarca a on nasqué i s'educà, perquè enllaçats en ell los dos sentiments de religió i de pàtria, igualment avui escarnits per certes tendències, la poesia verdagueriana eleva los cors que el materialisme dominant vol ensopir en una vida purament sensual.

Per això, Senyor President, a V. i als seus consocis, i a la sessió projectada, accedint als desigs que em manifesta, envia la benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1991. A Pere Santacana.

Vic, 15 de juny de 1913.

Estimat Peret: m'alegro de les bones notícies que em dona de l'estat de les collites de gra i de les vinyes. Quedo també enterat de la venda del vi, i del bon estat de salut de les seves famílies. — Só encomanat a Déu al seu bon cunyat, que al Cel sia, i qual cap d'any V. me recorda en la carta. — Diga al Josep Vidal, germà del masover de Les Cabanyes, que tindrè molt gust en rebre la seva visita, puix lo conec des de noi; però a fi de que no vingués a Vic i jo fos fora, faça-li saber que la setmana abans de Sant Pere seré fora, a Manresa, i que no tornaré fins l'endemà de dit dia. I de totes maneres, per assegurar, sempre valdrà més que abans ell escriga. — Memòries a tota la família, i disposi de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1992. A Lluís Coll i Espadaler.

Vic, 16 de juny de 1913.

Molt Senyor meu i de tota ma consideració: amb gust envio la benedició que V. me demana a la Sessió que volen dedicar a la memòria de l'insigne poeta Verdaguer, puix no sols li tinc el natural afecte com Sacerdot i amic meu, sinó l'admiració que ell se mereix, per haver sabut donar una exquisida expressió estètica al nostre esperit català, fonamentalment cristià, revestint-lo de les belles formes que es deriven de la història i de la naturalesa del nostre estimat país. — Que la interpretació poètica del nostre esperit indígena de

Mossèn Jacinto Verdaguer, tinga molts deixebles, com ho desitja, a l'enviar-los la benedicció, son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1993. A Eudald Serra.

Vic, 21 de juny de 1913.

Estimat amic: com jo lo dimecres a la tarda he de sortir cap a Manresa, on he de passar tota la setmana, desitjo que V. me dediqui lo temps possible del dimarts i dimecres. Per això li escric aquestes ratlles, puix avui les Germanes Carmelites m'han enviat lo programa de les conferències de V., i veig que les comença el dimarts a la tarda; de manera que potser lo més convenient fóra que a l'arribar se'n vingués al Palau. — Memòries a la seva família, i esperant l'ocasió de veure'l, lo saluda amb lo major afecte

Lo Bisbe de Vic.

F

1994. A Francesc Raspall.

Vic, 21 de juny de 1913.

Estimat amic: ja som a l'estiu i temps de fer alguna excursió. Espero que amb mossèn Alfonso ne fareu una a Vic, i paga lo viatge tu, ja que tens i administres diners meus. La setmana entrant he d'anar a Manresa. Lo dia 5 de juliol és Sant Miquel dels Sants, lo patró de Vic, si volíeu venir, veuríeu la

feita; però vingueu quan vos vinga bé, que sempre és per mi la vostra visita motiu de goig. De totes maneres escriu abans, perquè per qualsevol contingència no em trobéssiu fora. — Memòries a cal senyor Nogués, i disposa de ton afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

1995. A Josep Palmarola.¹

Vic, 23 de juny de 1913.

Mi querido amigo: le recomiendo a V. el presbítero don Román Arnand, a quien conozco de muchos años, y me intereso para que pueda continuar en Olot, donde presta servicios importantes en la instrucción de los jóvenes postulantes de la Orden Carmelitana, que tienen allá su escuela apostólica. — No le veremos este verano por aquí? — Suyo afmo.

El Obispo de Vic.

F

I. Vicari General de Barcelona.

1996. A Pere Santacana.

Vic, 24 de juny de 1913.

Estimat Peret: me sembla que en la meua carta no vaig pensar a dir-li que si sabia que el rabasser d'Olèrdola, de que V. me parlava, passava necessitat, que l'anés auxiliant. — Abans de sortir cap a Manresa, me'n recordo, i per això li po-

so quatre ratlles. També ja en la proximitat de Sant Pere, li desitjo una bona festa, i que el gran Apòstol al·lanci a V. i a tota la família celestials gràcies i benediccions. — A tots saluda afectuosament

Lo Bisbe de Vic.

F

1997. A la Rda. Mare Piora del Convent de l'Ensenyança de Manresa.

Manresa, 28 de juny de 1913.

Muy apreciada en Cristo Madre Piora: atendiendo a lo numerosa que es esa Comunidad, y a otras razones, voy a nombrar confesor adjunto de la misma al Rdo. Don Pedro Casas, con quien podrán confesarse las religiosas que lo soliciten de vuestra reverencia; exhortando no obstante a todas a seguir la recta dirección espiritual que en la Comunidad procura imprimir el virtuoso Confesor de la misma Rdo. Sr. Antonell.

Procuren todas ejercitarse en la virtud, trabajen todas en ser humildes y sumisas, que así y no de otra manera llegarán a la Santidad.

Lea la presente carta en Comunidad y reciban todas la afectuosa bendición que les envía

El Obispo de Vic.

V

1998. A Josep Casabosch.¹

Vic, juny de 1913.

Ofereixo un hermós quadro en relleu representant la Cena del Senyor a la poesia que millor canti l'aparició de la Creu a l'Emperador Constantí, amb la condició de que les poesies premiades en lo Certamen se subjectin prèviament a la censura eclesiàstica, en lo que pertoca a l'ortodòxia, i mesca l'*Imprimatur*.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Mossèn Casabosch és membre del jurat dels Jocs Florals de Taradell. Fou guanyador del premi en Francisco X. Vidal per la poesia «Constantí i Wifred». (Nota de Fortià Solà.)

1999. A Maria de la Mercè Escat i Bosc.

Vic, 4 de juliol de 1913.

Apreciada senyoreta i bona amiga: no és tan fàcil com potser a V. la seva pietat i bon zel li fa semblar, que un bisbe ple de feines escriga un Mes del Rosari. És clar que seria bo existís en la nostra llengua, i V., devota de Nostra Senyora del Roser, farà bé de pregar-li que inspire a algú aquest bon pensament, i li obtinga forces per a executar-lo. — Si no un Mes del Roser, li envio una Pastoral dirigida a les dones. — Moltes memòries als seus germans, i V. encomani molt a la Verge del Roser a son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

2000. Al President del «Comitè de Defensa Social» de Barcelona.

Vic, 9 de juliol de 1913.

He recibido con agradecimiento la atenta comunicación de V.S. de 1 de los corrientes acompañando dos ejemplares de la MEMORIA leída en la Asamblea general celebrada el día 31 de diciembre de 1912 por el digno Señor Secretario de la benemérita Asociación que V.S. preside. El celo de ese Comité de Defensa Social en favor de la Religión, de la Iglesia y de sus ministros, de la pública moralidad de las costumbres y del orden social cristiano es evidente y merece las gracias de parte de los Prelados, mayormente en los actuales tiempos en que hasta en boca de altos personajes se proclama como un progreso el abandonar la doctrina de Jesús, Señor y Dios nuestro, que ha de ser la Ley fundamental de la sociedad humana. Sus trabajos en la actual lucha, en que el anticristianismo pretende hacer que desaparezcan del mundo los inestimables beneficios de la Redención, oponiéndose a pretensión tan impía y sosteniendo la justicia del reino de Dios en la tierra, merecerán a V.S. y a sus consocios las bendiciones celestiales, Dios guarde &

José, Obispo de Vic.

F

2001. A Leonci Soler i March.

Vic, 10 de juliol de 1913.

Molt estimat amic: só pensat molt amb lo desig que V. me manifestà en la conversa últimament tinguda a Manresa, de que lo seu germà Dr. Mariano entrés a treballar en aquesta

Cúria, i mon gust seria poder complaure a V. i també al seu germà, digne sacerdot, a qui tinc molt afecte. — Però la Cúria de Vic sols pot contenir pocs empleats. Lo càrrec de cancel·lari, que deixarà lo Dr. Sellas, que ha entrat al Capítol, he cregut molt del cas donar-lo al professor de Dret Canònic, que ha entrevingut ja en causes eclesiàstiques, com per exemple com a defensor del vincle en causes de nul·litat de matrimoni, i en algun altre cas. És també advocat, i posseeix coneixements canònics molt necessaris per la Cúria, i la intervenció que ha tingut en ella li facilitarà la pràctica de l'ofici. Ple ja lo càrrec vacant, no hi ha medi de col·locar altra persona, puix fins lo que V. proposava d'entrar lo Dr. Mariano com a escrivent de plantilla, en la pràctica resultaria enterament inútil per la Cúria i pel mateix Dr. Mariano; puix fora del Vicari General, del Cancel·lari i de l'Oficial d'aquest, no hi ha feina per ningú més, sobretot tenint en compte que l'Oficial és d'una activitat extraordinària. Ademés resulta que en una Cúria de modestíssims recursos com és aquesta l'Oficial ha de tenir com a càrrec certes feines humils, que en les grans diòcesis compleix un conserge, i tinc la presumpció de que un home de carrera, fill de bona casa i acostumat, com és natural, a certes consideracions i comoditats, com lo Dr. Mariano, lo mortificarien, sobretot quan l'esperança de l'ascens és remota, dades les condicions de les persones que actualment ocupen los càrrecs poquíssims que hi pot haver en la Cúria. — Lo Secretari va a preguntar al Dr. Mariano si li vindria bé passar de Vicari al Carme de Vic, suplint a l'actual, que entra a l'Oratori de Sant Felip Neri. És una de les parròquies més senyores del Bisbat, i té actualment un Ecònomo de bon caràcter i molt il·lustrat. — Desitjant-li bona salut a V. i a tota la seva família, li envia la benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

SM

2002. Al Rector de Santpedor.

Vic, 11 de juliol de 1913.

Estimado Sr. Cura Párroco: celebro que la terminación del mes del Sagrado Corazón de Jesús haya resultado solemne y quiera el divino Salvador sirva para edificación y provecho espiritual de los fieles.

Sólo siento que se haya desobedecido a la autoridad Pontificia y a las sagradas rúbricas con el canto en lengua vulgar y a solo durante el Santo Sacrificio, cuya liturgia no es lícito alterar.

Dígalo así al Sr. Organista esperando de su virtud que en el cumplimiento de su cargo no quebrantaré las leyes de nuestra Santa Madre la Iglesia.

Igualmente espero hará V. cumplir el Decreto de la Santa Visita que prohíbe la celebración del Santo Sacrificio por más de dos sacerdotes a la vez, y si hubiese quien contraviere a la disposición referida, lo pondrá V. en conocimiento de nuestra Autoridad.

Procuren todos observar las reglas establecidas, dando ejemplo de obediencia a la autoridad de la Iglesia, y edificando a los fieles como es nuestro deber.

Y al encomendarse a las oraciones de V.R. y de sus cooperadores en el sagrado ministerio, les envía su afectuosa bendición.

El Obispo de Vic.

F

2003. A Pere Bolet, S.J.

Vic, 14 de juliol de 1913.

R.P. Pere Bolet, S.J.

Estimat P. Pere: no vull deixar d'escriure't quatre ratlles de felicitació amb motiu de la festa de S. Ignasi, que pels seus fills representa totes les festivitats de l'any, puix és com la fórmula de la seua vida espiritual i religiosa. Espero que felicitaràs d'un modo especial al P. Pio Pi i demés coneguts que hi haja en la Comunitat. A casa teua no crec que tinguen novetat. Encomana'm a Déu, sies ben sant i disposa de ton afm. amic i parent

Lo Bisbe de Vic.

F

2004. A Ignasi Casanovas, S.J.

Vic, 18 de juliol de 1913.

Estimat amic: com suposo que V. anirà a Ripoll, aniria molt bé que V. pugés dos o tres dies a Vic abans de la festa. Encara que deixo enterament a la mà de V. la traducció, no obstant podríem parlar si V. té algun punt dubtós, com vàrem fer amb los altres volums. Això és un simple desig i un gust meu; i fins me sembla que a V. li hauria d'ésser bo, puix té la vida tan enfeïnada.

Encomani'm a Déu i disposi de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

2005. A la Rda. Mare Prepòsita de les Religioses de Sant Felip Neri de Vic.

Vic, 24 de juliol de 1913.

He recibido la cantidad que ha de destinarse a misas de mayor limosna para los sacerdotes catequistas de la Diócesis que será distribuída a no tardar.

Que Dios pague al piadoso fundador su buena obra.

A todas saluda, se encomienda a sus oraciones y envía su bendición

El Obispo de Vic.

R

2006. A la Rda. Mare Superiora de l'Ensenyança de Manresa.

Vic, 26 de juliol de 1913.

Rda. M. Piora de la Enseñanza de Manresa.

Muy apreciada Madre Piora: habiéndose trasladado definitivamente al Convento de Montilla la M. Ramona Pladelasala, es muy de razón que el dote por ella aportado a la Comunidad de Manresa pase a la Comunidad de que ella forma parte de una manera definitiva. Por lo tanto queda vuestra reverencia autorizada para extraerlo de la caja de la Comunidad y mandarlo a su destino, con los debidos requisitos y condiciones.

Saluda a vuestra reverencia y a toda la Comunidad, se encomienda a sus oraciones y les envía la bendición

El Obispo de Vic.

V

2007. A Ignasi Casanovas, S.J.

Vic, 30 de juliol de 1913.

Estimat amic: li envio la meva felicitació, desitjant-li una santa festa del seu gloriós Patró, amb doble motiu Patró de V. Que ell li alncanci salut per a treballar ad majorem Dei gloriam, si així convé, i aquella pau que ell ensenya de cercar en los Exercicis.

Espero que de part meva felicitarà la festa del gloriós Patriarca al P. Rector i als demés d'eixa Comunitat, i disposi sempre de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

2008. A Francesc Testagorda.¹

Vic, 9 d'agost de 1913.

Estimat Mossèn Testagorda: conforme desitgen autoritzo al Sr. Arxipreste per a la benedicció de la iglésia renovada, i al Sr. Canonge Cucurella per a la benedicció de la imatge del S. Cor de Jesús, com igualment concedesc llicència per a exposar el Santíssim Sagrament en la Missa solemne del dia de la festa. — I aprofito aquesta ocasió per a enviar la meva enhorabona pel solemne aniversari quinquagenari a les Religioses i als acollits i a V. i a tots els benefactors temporals i espirituals d'eixa santa Casa. — La ciutat de Manresa està íntimament unida amb la història de les Germanetes dels pobres a Espanya, i per lo tant té motius de celebrar amb espiritual alegria aquest aniversari. La ciutat industrial i mercantil més encara que de les seves fàbriques i establiments mercantils ha de gloriar-se de l'establiment de la Casa que

serveix de refugi a tants homes i dones que es veurien desamparats, i ara amb amor són servits los darrers anys de la vida, podent-se així suaument disposar per al trànsit a la vida eterna. — Que Déu Senyor nostre augmenti la caritat dels manresans a fi de que eixa Casa pugua continuar essent un lloc de misericòrdia, de consol i de santificació a tants germans nostres necessitats, que així se demostra posseir la caritat de Cristo, quan se practica envers els nostres germans. — L'Evangeli va començar a predicar-se amb aquelles paraules: més m'estimo la misericòrdia que no pas lo sacrifici; i de consegüent eixes Cases que tenen per ofici exercitar la misericòrdia són per excel·lència les cases de Déu i els santuaris de l'amor del sacratíssim Cor d'aquell Jesús que posava la caritat com la substància de la seva Llei. I com l'anciàntat és l'edat més desvalguda de la vida humana, la caritat envers los vells sembla que augmenta també de mèrit davant de Déu, i que de consegüent d'Ell també ha de merèixer la major recompensa. — Faci presents aquests sentiments meus a les Religioses i als acollits en eixa santa Casa, als benefactors i amics d'ella, pensin que espiritualment estaré jo també present a la solemnitat de l'aniversari; i demanant al Senyor que els concedeixi la plenitud dels seus dons i gràcies, els envia la benedicció més afectuosa

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Pvre. de Manresa. Capellà de les Germanetes dels Pobres.

2009. A Ramon Rucabado.

Vic, 13 d'agost de 1913.

Estimat Rucabado: acabo de rebre l'obsequi de la seua

Conferència «La idea d'Eternitat en l'educació moral» i li quedo agraït, i demano a Déu lo conservi amb lo peu ferm sobre de la fe catòlica, que dóna seguretat i salvació, en les inevitables lluites de la vida.

Me sembla que em va prometre una visita. ¿Quan complirà la promesa? Abans avisi'm. — De V. afm.

Lo Bisbe de Vic.

N

2010. A l'Abadessa de Valldonzella.

Vic, 18 d'agost de 1913.

Apreciada Senyora Abadessa: amb motiu de la festa del gloriós Abat i fundador Sant Bernat tinc lo gust d'enviar a eixa estimada Comunitat la meua felicitació i l'expressió del meu desig de que la festa de l'amantíssim devot de la Verge Maria, i doctor de la Iglésia, celebrada per primera vegada en lo nou monestir sia principi d'un temps de pau, tranquil·litat, pietat, apartament del món, i esperit d'abnegació en les seues filles de Valldonzella. — Els cristians, fins los qui encara guarden los principis de la fe, van apartant-se de la pràctica del Sant Evangeli de Jesucrist, que és la Llei de gràcia, i el món va regnant en lo cor fins de moltes persones qui per voluntària oblació lo tenim dedicat a Déu. Per això convé que els qui professen la vida monacal supleixen aquest deute de consagració a Déu, que tots los cristians tenim, i no sabem complir. — Pocs sants hi ha qui com Sant Bernat sapien traure l'ànima cristiana de la captivitat del món, i portar-la a la llibertat dels fills de Déu, trencades les cadenes de l'amor propi, i renunciada la pròpia voluntat, que sempre se cerca a si mateixa. — Amb la suavitat de l'amor a Jesús, lo nostre dolcíssim Redemptor fa que el devot se deixi a si ma-

teix, i trobi la delícia en fer-se esclau del Senyor, perquè aquesta felicitat esclavitud és regnar, ja en aquest món sobre les pròpies passions, i en l'altre participant de la vida divina. — Prega a les bones monges de Valldonzella que en lo dia del Sant Abat li demanin aquesta gràcia per son antic confessor que a totes saluda amb lo major afecte

Lo Bisbe de Vic.

F

2011. A Pere Santacana.

Vic, 19 d'agost de 1913.

Estimat Peret: veig per la seva que la collita del vi està molt exposada a quedar molt curta, sobretot si no plou, lo qual és terrible, puix lo temps va avançant, i s'acosta lo veremar. — Enterat de què a no tardar m'enviarà la nota del gra que s'ha collit, i que ha sigut regular la collita, que pensa vendre prompte. — M'està bé lo que ha fet amb lo rabasser malalt de Viladellops, i sempre és més assegurat de què aprofiti la caritat, sobretot després de manifestar-ho l'esposa del malalt. — Sento la grossa sequedat que es passa per eix Penedès, que realment és una tribulació, i convé que les persones de coneixements hi pensin; puix sovint arriba que la vila queda sens un element tan necessari com l'aigua. Aquí a la muntanya, encara que es coneix també la sequedat, com los rius i fonts corren, no ens trobem en tals extrems. — Que Déu nos enviï una bona pluja, si així convé. — Suposo que es recordarà de dar en nom meu la quantitat oferta per premi en lo Certamen del Centre Agrícola. — Memòries a les seves famílies, i disposi de son amic afm.

Lo Bisbe de Vic.

Suposo que el doctor Badia ja estarà pròxim a tornar. Dongui-li memòries, i digui-li que vaig sentir no veure'l amb motiu de la festa de Ripoll.

F

2012. A Pere Santacana.

Vic, 20 d'agost de 1913.

Estimat Peret: suposo haurà rebut la meva carta d'ahir. Avui li escric per a dir-li que dongui vint-i-cinc pessetes als administradors de Sant Fèlix, que em demanen los ajudi en los gastos de la Festa. — Son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

2013. A Joan Raulet.¹

Vic, 21 d'agost de 1913.

Estimat Mossèn Raulet: com en el Seminari hi haurà algun moviment de personal, he pensat a V. posar-lo en una càtedra de llatí. Si li ve bé, parli amb el Senyor Regent, a fi de que amb temps se pugui cercar qui el supleixi a V. a Sallent. Però per ara guardi'n reserva, perquè el moviment a què em refereixo al Seminari serà pel nomenament de canonge a favor del Dr. Mariano Serra, que encara que el tinc per segur, l'ha de fer la Corona, i encara no ha vingut. I V. ja em contestarà lo que resolgui fer.

S'encomana a les seves oracions i li envia la més afectuosa benedicció

El Bisbe de Vic.

R

1. Pvre., professor de llatí a Sallent.

2014. A Emili Junoy.¹

Vic, 24 d'agost de 1913.

Molt Senyor meu i de mon major apreci: acabo de rebre la seva carta amb lo Discurs presidencial dels Jocs Florals de Puigcerdà, que V. ha tingut l'amabilitat d'enviar-me per a que pogués enterar-me verídicament de les al·lusions que em féu, i no per referències de periòdics sovint poc exactes. — Jo sento que no ens trobem identificats en lo problema essencial de la Vida; però espero que a la tardor de l'existència terrena a que V. al·ludeix, l'horitzó s'eixamplarà, i la Llum cristiana dissiparà les tenebres, que, fora d'ella, s'acumulen a les portes de l'Eternitat. Que Jesús, l'Enviat Diví, lo prenga per la mà i el condueca al terme feliç que desitjo per mi.

De V. S.S. q.l.b.l.m.

Lo Bisbe de Vic.

F

1. Senador.

2015. A Pere Santacana.

Vic, 26 d'agost de 1913.

Estimat Peret: he vist que em demana per a col·locar pals de telèfono en les terres de Les Cabanyes. Ho pot deixar fer, però que prèviament li entreguin lo document en què s'obliguen a treure'ls sempre i quan vulgui l'amo de les terres. — Memòries a les seves famílies de part de son afm.

Lo Bisbe de Vic.

F

2016. Al P. Miquel d'Esplugues.

Vic, 27 d'agost de 1913.

M. Rt. P. Provincial dels Caputxins Fr. Miquel d'Esplugues.

Molt estimat amic: ahir vaig rebre lo telegrama i m'està bé lo que em diu. Avui só fet preguntar per telèfono a Montserrat si aquell diumenge de la consagració tenien de verd i m'han dit que sí. I jo ja só donat ordre perquè em facen les tunicelles i demés necessari de dit color. L'electe usa ornaments blancs.

Ja em digueren los dos religiosos que per comissió de V.R. vingueren a Vic que la butlla pontifícia autoritza per a que no hagen d'ésser bisbes los assistents. Suposo que aquesta autorització serà tant si la consagració se fa en les Missions, com en altre lloc.

A l'encomanar-se a les oracions de V.R. i de tota eixa fervorosa Comunitat, saluda molt afectuosament a l'Electe, i a tots, son afm. amic i servidor en Cristo

Lo Bisbe de Vic.

F

2017. A Agustí Valls i Vicens.

Vic, 27 d'agost de 1913.

Estimat Agustinet: desitjo i demano al teu Sant Patró, l'humil i gran doctor, que sia lo teu intercessor davant de Déu per a obtenir-te les celestials benediccions, junt amb la teva família. Que per molts anys pugues celebrar aquesta festa en companyia dels teus fills i néts, i després la pàtria eterna, per la qual sempre sospira l'home viador qui no té lo cor lligat amb lo món. — Saluda afectuosament a tots los teus, i ja saps que t'estima ton amic i servidor en Jesús Senyor nostre

Lo Bisbe de Vic.

F

2018. A Francesca Bonnemaïson de Verdager.

Vic, 27 d'agost de 1913.

Senyora i bona amiga: moltes mercès per l'amabilitat d'enviar-me lo Programa de cursos i el Reglament de l'Institut de Cultura de la Dona, que acabo de rebre. — Demanant a Déu li conservi l'activitat i la claredat d'esperit que V. dedica al bé del pròxim, i saludant al seu Espòs i a la seva Mare, és de V. afm. servidor en Jesús Senyor nostre

Lo Bisbe de Vic.

F

ÍNDIX

1416. A Anna Carner	5
1417. A Josep M ^a Bofill	5
1418. A la Rvda. Mare Superiora del Monestir de les Salesses de Manresa	6
1419. A Agustí Valls i Vicens	7
1420. A Agustí Valls i Vicens	7
1421. A la Comissió Organitzadora del Congrés de Govern Municipal	8
1422. A Tomàs Costa	9
1423. A l'Arxipreste d'Igualada	10
1424. Al President del Casal Català de Buenos Aires	11
1425. A Joan Maragall	11
1426. A Tomàs Costa	12
1427. A l'Arxipreste de Santa Coloma de Queralt	13
1428. A Agustí Valls i Vicens	14
1429. A la Secció Catequística de l'Orde Tercer de N.P.S. Francesc i a tots los qui cooperen a la seua obra	14
1430. A la Rvda. Mare Superiora de les Religioses Salesses de Manresa	16
1431. A Josep Bolet	17
1432. A Tomàs Costa	17

1433.	A Francesc M ^a Colomer	18
1434.	A Gabriel Nogués	19
1435.	A Carme Montsorí	19
1436.	A Daniel Vives	20
1437.	Al Provincial dels Caputxins de Catalunya	21
1438.	A l'Arxipreste d'Igualada	21
1439.	A Agustí Valls	22
1440.	A l'Arxipreste de Manresa	22
1441.	A Josep Bolet	23
1442.	Al Nunci Apostòlic	23
1443.	A l'Abadessa del Monestir de Valldonzella	25
1444.	A Carme Montsorí	25
1445.	A Agustí Valls i Vicens	26
1446.	A Maria Torras	26
1447.	A Tomàs Costa	27
1448.	A l'Abadessa del Monestir de Valldonzella	27
1449.	A l'Arxipreste d'Igualada	28
1450.	Al Cardenal Vives	29
1451.	A Joan Ricart, S. J	30
1452.	A Agustí Valls i Vicens	31
1453.	A Leonci Soler i March	32
1454.	A Lluís Gili	32
1455.	A Tomàs Costa	34
1456.	A Tomàs Costa	35
1457.	A Leonci Soler i March	36
1458.	A Carme Montsorí	37
1459.	A Joan Maragall	37
1460.	A Josefa Rossell	38
1461.	A Eudald Ferret	39
1462.	A Eudald Ferret	39
1463.	A Leonci Soler i March	40
1464.	A Tomàs Costa	41
1465.	A Tomàs Costa	42
1466.	A Miquel Costa i Llobera	42
1467.	Al President del Comitè de Defensa Social de Barcelona	43

1468. Al Nunci Apostòlic de Madrid	44
1469. A Tomàs Costa	44
1470. A Joan Josep Laguarda	45
1471. A un Senyor Rector	46
1472. A Eudald Ferret	46
1473. A la M. Superiora de les Salesses de Manresa	46
1474. A Josep Bolet	47
1475. A Josep Dachs	48
1476. Al Rector de Copons	48
1477. A Josep Dachs	49
1478. A Josep Bolet	50
1479. A Jaume Serra	50
1480. A la R. M. Priora de l'Ensenyança de Manresa	51
1481. A Joan Capell, S. J	52
1482. A Tomàs Costa	52
1483. A Joan Esteva	53
1484. A Josep Bolet	53
1485. Al P. Fr. Eugeni de Barcelona, O. C	53
1486. A Tomàs Costa	54
1487. A Tomàs Costa	55
1488. Al Nunci Apostòlic a Madrid	56
1489. A la M. Superiora de les Salesses de Manresa	59
1490. A Jaume Bofarull	60
1491. A Francesc M ^a Colomer	60
1492. Al President de la Comissió Organitzadora del Congrés de Primera Ensenyança de Barcelona	61
1493. Al President del Gremi de Professors Particulars de Catalunya	62
1494. A l'Arxipreste d'Igualada	62
1495. A la Vídua de Borràs	63
1496.	64
1497. A Joan Maragall	64
1498. A Sor Maria de Santa Cecília Coll	65
1499. A l'Il.lm. Sr. President i Capítol de la Santa Església Catedral de Vic	65
1500. A Leonci Soler i March	66

1501.	A la Rda. M. Priora del Convent de Nra. Sra. i Ensenyança de Manresa	67
1502.	A Antoni Rubió i Lluch	68
1503.	A l'Ajuntament de Vic	69
1504.	Al Marquès de Casa Brusi	70
1505.	Al Sant Pare	71
1506.	A Lluís Nicolau d'Olwer	72
1507.	A Tomàs Costa	73
1508.	A Lluís Ferrer Vidal	73
1509.	Al Rector de Vacarisses	74
1510.	A Gabriel Castellà	74
1511.	A la M. Superiora de les Salesses de Manresa	75
1512.	Als Srs. Rectors del Bages	76
1513.	A Tomàs Costa	77
1514.	A la Rda. Mare Priora de l'Ensenyança de Manresa	77
1515.	A Antoni Griera	78
1516.	A Bernardí Martorell	79
1517.	A Manuel Blanxart	79
1518.	A l'Arxipreste de Santa Coloma de Queralt	80
1519.	A la Rda. Mare Superiora del Monestir de Salesses de Manresa	81
1520.	A Tomàs Costa	82
1521.	Al Majordom del Rei	83
1522.	A Eusebi Bertrand	83
1523.	Al Nunci Apostòlic de Madrid	84
1524.	A Josep Bolet	84
1525.	Al míting de Vic contra les escoles laiques	85
1526.	A Josep Bolet	87
1527.	A Jaume Bosch	88
1528.	Als ciutadans de Manresa i comarca, en defensa de l'escola catòlica	88
1529.	A Vicenta March	89
1530.	A Francesc Colomer	90
1531.	A l'Arxipreste d'Igualada	91
1532.	A l'Arxipreste d'Igualada	92

1533. Als ciutadans d'Igualada que es congreguen per a defensar l'escola cristiana	92
1534. Als veïns de Vilafranca del Penedès aimants de l'ensenyança cristiana	94
1535. A la Federació d'Associacions Catòliques de Terrassa que protesten contra l'ensenyança laica	97
1536. A Josep Bolet	98
1537. A Frederic Clascar	98
1538. A Tomàs Costa	99
1539. A Severino Aznar	99
1540. A Tomàs Costa	100
1541. A Eudald Ferret	101
1542. A la Rvda. Mare Superiora del Convent de Reparadores de Manresa	102
1543. Al Rector de Santpedor	102
1544. A Franc. M ^a Colomer	103
1545. A Josep Bolet	104
1546. A Dolors Vilaclara	104
1547. A Ròmuld Bosch i Alsina	105
1548. A Pere Santacana	105
1549. A Tomàs Costa	106
1550. A Lluís de Cuenca	107
1551. A Ramon Mauri	108
1552. A Gabriel Palau, S.J	109
1553. Als Cantors de Sallent	109
1554. A Joan Soldevila	110
1555. A Josep Deàs	111
1556. A Manuel Muntada i Rovira	111
1557. A Lluís Cuenca	112
1558. A Tomàs Costa	113
1559. A Miquel Junyent	114
1560. Al R. P. F. Eugeni de Barcelona, O. C	114
1561. A la Rvda. Mare Superiora de la Visitació (Salesse) del Monestir de Manresa	115
1562. A l'Abadessa del Monestir de Valldonzella	116
1563. A Francesc Raspall	116

1564. A Francesc Cambó	117
1565. Al Rector de Sallent	117
1566. A Lluís Ferrer Vidal	118
1567. A Tomàs Costa	118
1568. A Joaquim Miret i Sans	119
1569. A Manuel Raventós	120
1570. A Tomàs Costa	120
1571. A Tomàs Costa	121
1572. Al Rector de Sallent	121
1573. A la M. Superiora de les Salesses de Manresa	122
1574. A Pere Santacana	122
1575. A Tomàs Costa	123
1576. A Josep Dachs	123
1577. A Josep Dachs	124
1578. A Josep Dachs	125
1579. A Ignasi Casanovas, S. J	125
1580. A Leonci Soler i March	126
1581. A Isidre Campllonch	127
1582. A Ignasi Casanovas, S. J	127
1583. A Josep Sala Bonfill	128
1584. A Josep Dachs	128
1585. A l'Arxipreste de Manresa	129
1586. A Bonaventura Vilamala	130
1587. A Severino Aznar	131
1588. A Josep Bolet	131
1589. A Joan Ricart, S. J	132
1590. A Agustí Valls i Vicens	133
1591. Al Nunci Apostòlic de Madrid	133
1592. A Francesc de Pol	134
1593. A Joan Ricart, S. J	135
1594. A Juan Antonio Ruano	135
1595. A Joan Benlloch	136
1596. Al Bisbe de Solsona	136
1597. A Pere Rocamora	137
1598. A Victorià Guisasola	138
1599. A Josep Massequer	138

1600. A Josep M ^a Salvador	139
1601. Al Bisbe-Prior dels Ordes Militars	139
1602. A Ramon Guillamet	140
1603. Al Bisbe de Ciudad-Rodrigo	141
1604. A Pere A. Campins	141
1605. Al Bisbe de Pamiers	142
1606. A Tomàs Costa	142
1607. A Isidre Badia	143
1608. Al Cardenal Vives	144
1609. A Vicenç Escat	144
1610. A Francesca Bonnemaïson	145
1611. A Manuel San Román	145
1612. A Juli Carsalade	146
1613. A la Rda. Mare Abadessa del Monestir de Valldonzella	146
1614. A Josep Bolet	147
1615. A Pere Santacana	148
1616. A Lluís Ferrer-Vidal	149
1617. Al Nunci Apostòlic de Madrid	150
1618. A Gustau Lleó	151
1619. Als Tres Reverends Rectors de la Ciutat de Vic i son Terme	151
1620. A l'Arxipreste de Moià	152
1621. A la Rvda. Mare Superiora del Convent de Maria Reparadora de Manresa	153
1622. A Trinitat Fontcuberta i Carme de Dalmases	154
1623. A Bernat Fargas	154
1624. A Tomàs Costa	155
1625. A Juan E. de Orúe	156
1626. A Manuel Masramon	157
1627. Al Cardenal Merry del Val	158
1628. Al Cardenal Vives	158
1629. A la Rvda. Mare Abadessa del Convent de Caputxines de Manresa	160
1630. A Eudald Coma	161
1631. A Pere Santacana	161

1632.	A Leonci Soler i March	162
1633.	A Francesc Codina	163
1634.	A Francesc Amigó	164
1635.	A Leonci Soler i March	164
1636.	A Pau Feliu i Olivella	165
1637.	A Josep Dachs	166
1638.	A Josep Dachs	166
1639.	A Maria Bruix	167
1640.	A Josep Dachs	167
1641.	A Pere Santacana	168
1642.	A Josep Dachs	169
1643.	A Josep Dachs	170
1644.	A la Rev. Mare Prepòsita de les Religioses Filipenses de Vic	171
1645.	A la Rev. Mare Elena, Superiora de les Germanes de la Presentació de Les Corts	172
1646.	A Leonci Soler i March	173
1647.	A Josep Llimona	173
1648.	A Rosa Solà	174
1649.	A Josep M ^a Sert	175
1650.	A l'Arxipreste de Manresa	175
1651.	A Josep Dachs	176
1652.	A Josep Casas	177
1653.	Al R. P. Director de la Joventut Seràfica	177
1654.	A un Arxipreste	178
1655.	A Jaume Vilaseca	179
1656.	A Emeterio Valverde Téllez, Bisbe de León (Mèxic)	179
1657.	A Joan Maragall	180
1658.	A Agustí Valls i Vicens	181
1659.	A Pere Santacana	181
1660.	A Sor Cecília	182
1661.	A Joan Serra i Mercader	182
1662.	Al President de la Lliga Espiritual de Nostra Senyora de Montserrat	183
1663.	A Josep Soler i Aloi	184
1664.	185

1665.	185
1666. A l'Arxipreste de Manresa	185
1667. A Lluís Albert	186
1668. A Josep M ^a Sert	187
1669. A la Rda. Mare Abadessa del Monestir de Caputxines de Manresa	188
1670. A Josep Sardà i Vallès	189
1671. A Joan Xandri	190
1672. A Pere Santacana	191
1673. A Tomàs Costa	193
1674. Al Rector de Vacarisses	193
1675. A Lluís Albert	194
1676. A Josefa Rosell	194
1677. A Josep Maria Trias i Bes i Enric Laplana i Mundó	195
1678. A la Rda. Mare Superiora de les Salesses de Manresa	197
1679. Al Rector de Sau	198
1680. A Antoni Griera	199
1681. A Maximiliano Arboleya	200
1682. A Pere Santacana	200
1683. A Joaquim de Llavaneres, O. C	201
1684. A Josep Deàs	202
1685. A Marcelino Menéndez y Pelayo	203
1686. A Josep Albinyana, S.J.	204
1687. A l'Alcalde de Barcelona	204
1688. A Josep Albinyana, S. J	205
1689. Al Rector de Sallent	206
1690. A Lluís Pericas	206
1691. A Agustí Valls i Vicens	207
1692. Telegrama a S. S. el Papa Pius X	208
1693. A Antoni Bernat i Rossell	209
1694. A Teodor Creus i Corominas	209
1695. Al Rector de Tous	210
1696. A Pere Mir	210
1697. Al R. P. Fr. Miquel d'Esplugues	211

1698.	A Emili Pascual	211
1699.	A l'Alcalde de Sant Joan de les Abadesses	212
1700.	A Pere Santacana	212
1701.	A Tomàs Costa	213
1702.	A Pere Santacana	214
1703.	Al Nunci Apostòlic de Madrid	214
1704.	A Dolors Vilaclara	215
1705.	A Pere Llosas	215
1706.	A Josep Albinyana	216
1707.	A Pere Vidal	216
1708.	A Leonci Soler i March	217
1709.	A S. S. el Papa Pius X	217
1710.	A Josep Dachs	220
1711.	A la M. Superiora de les Salesses de Manresa	222
1712.	A Pacià Amiguet	222
1713.	A Antoni Sansalvador	223
1714.	A Josep Dachs	223
1715.	A Sor D ^a M ^a N. Religiosa del Monestir de Valldonzella	224
1716.	A Josep Dachs	224
1717.	A l'Abadessa de Valldonzella	225
1718.	Al Director de l'«Acción Social Popular»	226
1719.	Al Nunci Apostòlic de Madrid	226
1720.	A Agustí Valls i Vicens	227
1721.	A Francesc Romaní i Puigdengolas	228
1722.	A A. Vanderpol, President de la Lliga de Catòlics Francesos en favor de la Pau	228
1723.	A Vicenç Escàt	230
1724.	A Joan Costa	231
1725.	A Josep Bolet	232
1726.	A Francesc Raspall	232
1727.	A Josefa Rossell	233
1728.	A Pere Santacana	233
1729.	A Tomàs Costa	233
1730.	A Agustí Valls i Vicens	234
1731.	A l'Il·lm. Sr. Degà i Capítol de la Catedral de Vic	235

1732. A Joan Llimona	235
1733. A Francesc Raspall	236
1734. A Fortià Solà	236
1735. A Pere Pous	237
1736. Al Rector de Sallent	237
1737. A Pere Santacana	238
1738. A Joaquín Sánchez de Toca	238
1739. A Pere Bolet, S. J	239
1740. A Ramon Poncell i Martí	240
1741. A Tomàs Costa	240
1742. A Leonci Soler i March	241
1743. A Luis de Barnola	241
1744. Al Rector de Taradell	242
1745. A la Rda. Mare Abadessa del Monestir de Valldonzella	242
1746. A Josep Dachs	243
1747. A Pere Santacana	244
1748. Al Nunci Apostòlic de Madrid	244
1749. A Pere Santacana	245
1750. A Joan Fitó	246
1751. A Pere Santacana	246
1752. A Josep Dachs	247
1753. A Pere Santacana	247
1754. A Pere Santacana	248
1755. A Joan Maragall	249
1756. A Pere Santacana	250
1757. A l'Arxipreste d'Igualada	250
1758. A Pere Vidal	251
1759. A Antoni Griera	251
1760. A Gaietà Soler	252
1761. Al Regent de Sant Joan de les Abadesses	253
1762. A Pere Santacana	254
1763. A Francesc Vidal	255
1764. A Josep Dachs	255
1765. A Jaume Serra	256
1766. A Josep Dachs	256

1767. A Josep Dachs	257
1768. A Mossèn Jolis	258
1769. Al Regent de Sant Joan de les Abadesses	259
1770. A Josep Dachs	259
1771. A Pere Santacana	260
1772. A Ramon Roma	261
1773. A Alexandre Carles	261
1774. A Joaquim Bech de Portolà	262
1775. A Antoni Griera	263
1776. A Pere Santacana	264
1777. A l'Arxipreste de Sant Joan de les Abadesses	264
1778. A la Junta de Restauració del Monestir de Sant Joan de les Abadesses	265
1779. A Josep Vidal	269
1780. A Leonci Soler i March	269
1781. Al Cardenal Vives	270
1782. A l'Arxipreste de Sant Joan de les Abadesses	271
1783. A Pere Santacana	271
1784. A l'Ecònom de Saltor	272
1785. A la Rda. Mare Priora de l'Ensenyança de Manresa	273
1786. A Adelaida Nutó de Recasens	273
1787. A Francesc Vidal	274
1788. A l'Arxipreste de Torelló	275
1789. A Eudald Ferret	276
1790. A Antoni Rubió i Lluch	277
1791. A la Sra. D ^a Clara, vídua de Maragall	277
1792. A Agustí Valls i Vicens	282
1793. Al President del Govern	283
1794. Al Nunci Apostòlic de Madrid	283
1795. A Josefa Rossell	284
1796. A Josep M ^a Sert	284
1797. A l'Abadessa de Valldonzella	285
1798. A la Rda. M. Priora de l'Ensenyança de Manresa	286
1799. Al Rector de Jorba	287
1800. A Josep Vidal	288
1801. A Elena Artigas	288

1802. A la Rda. Mare Superiora de les Religioses Salesses de Manresa	289
1803. A Joan Ballester	290
1804. A Pere Santacana	291
1805. A Emili Selva	292
1806. A Lluís Coll i Espadaler	292
1807. A Ignasi Casanovas, S. J	293
1808. A Ignasi Alegre	293
1809. Al Director d'«Acción Social Popular»	294
1810. A Josep Deàs	294
1811. A Clara Noble	295
1812. A l'Arxipreste de Moià	296
1813. A Pere Santacana	296
1814. A P. Fonch, S. J	297
1815. Al Marquès de Comillas	298
1816. A Lluís Ferrer Vidal	299
1817. A Víctor Valldaura	300
1818. A Josep Deàs	301
1819. Als estudiants de Vic en el Seminari de Comillas	301
1820. A Pere Santacana	302
1821. A l'Alcalde de Sant Feliu de Torelló	303
1822. A Josep Recasens	304
1823. Al P. Miquel d'Esplugues	304
1824. A Alfons Gubianas	305
1825. A Antoni Rubió i Lluch	306
1826. A Carme Mascaró	306
1827. A Francesc Vidal	308
1828. A la Rda. Mare Superiora de les Religioses Reparadores de Manresa	309
1829. A Pere Santacana	310
1830. A l'Arxipreste d'Igualada	311
1831. A la R. M. Priora de l'Ensenyança de Manresa	311
1832. A l'Em. Sr. Cardenal Secretari del Papa	312
1833. A Ignasi Casanovas, S. J	312
1834. A Josep Sala i Bonfill	313
1835. A Pere Santacana	313

1836. A la Rda. M. Priora de l'Ensenyança de Manresa	314
1837. Al Bisbe de Plasencia	314
1838. A Antoni Vicent, S. J	315
1839. Al Marquès de Comillas	316
1840. Al Rector de Castellgalí	316
1841. A Pere Pi	317
1842. A Pere Santacana	317
1843. A Tomàs Carreras i Artau	318
1844. A Jaume Bofarull	319
1845. A Joan Josep Laguarda	319
1846. A Dolors Vilaclara	320
1847. A Josep M ^a Sert	321
1848. A Pere Santacana	322
1849. A Mr. Vanderpol	323
1850. A Lluís Millet	324
1851. A Pere Santacana	000
1852. A Ricard Permanyer	325
1853. A Josep Dachs	326
1854. A Josep Dachs	326
1855. A Agustí Valls i Cascante	327
1856. A J. M. de Cos	328
1857. A l'Alcalde de Santander	328
1858. A D ^a M ^a N., religiosa del Císter del Monestir de Vallldonzella	329
1859. A Josep Dachs	329
1860. A Josep Dachs	330
1861. A Josep M ^a Salvador i Barrera	330
1862. A Josep Dachs	331
1863. A Pere Bolet, S. J	331
1864. Al Cardenal Vico	332
1865. A Pere Vidal	335
1866. A Lluís Coll i Espadaler	335
1867. A Pere Santacana	336
1867bis. Al Bisbe de Sion	336
1868. A Pere Bolet, S. J	337
1869. A Joan de D. Trias	338

1870. A Carme Mascaró	339
1871. A Carme Mascaró	339
1872. A Joan Josep Laguarda	340
1873. A l'Arquebisbe d'Albi	341
1874. A Josep Alabern	342
1875. A Ignasi Casanovas, S. J	343
1876. A Ignasi Casanovas, S. J	343
1877. A Mossèn Cuadreny	344
1878. A Pere Santacana	345
1879. A Aurèlia Vivé de Negre	345
1880. A Manuel de Chopitea	346
1881. A Eberhard Vogel	346
1882. A Josep Gallifa	347
1883. Telegrama al Cardenal Secretari d'Estat	348
1884. A Josep Rafael Carreras	349
1885. A Francesc Raspall	349
1886. A Francesc Raspall	350
1887. A Josep Rafael Carreras	351
1888. A la Rvda. Mare Abadessa del Convent de Caputxines de Manresa	351
1889. A Joan Badia	352
1890. A Pere Santacana	353
1891. Al General Dn. Francisco de Borbón	353
1892. A la Il·ltre. Sra. Abadessa del Monestir de Valldonzella	355
1893. A Pere Santacana	356
1894. A Pere Santacana	356
1895. A Francesca Bonnemaïson de Verdaguer	357
1896. A Pere Santacana	358
1897. A Agustí Valls i Vicens	359
1898. A Josep Dachs	359
1899. A l'Abadessa de Valldonzella	360
1900. Al R. P. Miquel d'Esplugues	360
1901. A Manuel Catarineu	361
1902. A Gaspar Vilarrúbias	361
1903. A Salvador Vilarrúbias	362

1904.	A Lluís Vives Vilà	362
1905.	Al President de la societat «L'Escola Dominical» de Sant Feliu de Torelló	363
1906.	A Ignasi Casanovas, S. J	364
1907.	Al P. Gabriel Palau, S. J	365
1908.	A Salvador Vilarrúbias, C. M. F	366
1909.	A Ignasi Casanovas, S. J	366
1910.	A Josep Gudiol	367
1911.	A Josep Dachs	368
1912.	A Josep Dachs	369
1913.	A Josep Dachs	370
1914.	A l'Arxipreste d'Igualada	370
1915.	371
1916.	A Pere Bolet, S. J	372
1917.	A Pere Pi	373
1918.	A Pere Pi	374
1919.	Al Rector de Massana	375
1920.	Als feligrésos de la Parròquia de Folgueroles	375
1921.	A Pere Santacana	376
1922.	A Lluís Millet	377
1923.	A Pere Santacana	377
1924.	Al Rnd. P. Fr. Pau de Castelló, O.M.C	378
1925.	Als fidels cristians de la Parròquia de Tous	379
1926.	A Eudald Serra	379
1927.	A Eudald Serra	380
1928.	A Agustí Valls i Vicens	381
1929.	Al Rnd. P. Joaquim M ^a de Llavaneres, O. C	382
1930.	A Sor Maria de Santa Cecília Coll	383
1931.	A la Rvda. Mare Abadessa de les Caputxines de Manresa	383
1932.	A Ramon Roma	384
1933.	A Sor D ^a M ^a N. Religiosa del Císter del Monestir de Valldonzella	384
1934.	A Soledat de Y. Santigosa	385
1935.	385
1936.	A Sa Altesa l'Infant Dn. Ferran Maria	386

1937. A Roseta Espanyol	386
1938. A Gaietà Barraquer	387
1939. A Florenci de Riera	387
1940. A Francesc Sastre	388
1941. Al R. P. G. D. G. M ^a Salvany, O.S.B	388
1942. A Ignasi Casanovas, S.J	389
1943. A Joaquim de Llavaneres	390
1944. Al President de la Junta Central d'Acció Catòlica	390
1945. A Llorenç Riber	391
1946. Al Marquès de Camps	392
1947. A la Rda. Mare Superiora de les Salesses de Manresa	393
1948. A Francesc Raspall	394
1949. Al Regent d'Oristà	000
1950. A Eduardo Sanz Escartín	396
1951. A Josep Deàs	396
1952. A Eduardo Sanz Escartín	397
1953. A la Rvda. Mare Superiora del Convent de Maria Reparadora de Manresa	398
1954. Al Cardenal Secretari d'Estat	399
1955. A Pere Santacana	399
1956. A Francesca Bonnemaïson de Verdaguer	400
1957. A la Rvda. Mare Superiora de les Filles de la Santa Casa de Natzaret, d'Aiguafreda	400
1958. A la Rvda. Mare Priora de les Carmelites Descalces de Vic	401
1959. A Mercè Escat	401
1960. A Josep Barba	402
1961. A Pere Santacana	402
1961bis. Circular sobre prohibicions escèniques	403
1962. A Isidra Pons	404
1963. A Agustí Valls i Vicens	405
1964. A Ignasi Casanovas, S. J	405
1965. A Mercè Barret de Calzado	406
1966. Al Cardenal Secretari d'Estat	406
1967. A Isidra Pons	407

1968.	Al P. Gabriel Palau	407
1969.	A Pere Santacana	408
1970.	A la Rvda. Mare Superiora del Convent de Maria Reparadora de Manresa	409
1971.	A Josep Casabosch	410
1972.	Al Nunci Apostòlic de Madrid	410
1973.	A Josep Dachs	412
1974.	A Josep Dachs	413
1975.	A Gustau de Gispert	413
1976.	A Josep Dachs	414
1977.	A Josep Alabern	415
1978.	A l'Alcalde de Vic	415
1979.	A Pere Santacana	416
1980.	A Pere Santacana	417
1981.	Als Socis de la Lliga Espiritual de Nostra Senyora de Montserrat, en visitar els santuaris de Manresa	418
1982.	A Alexandre Carles	420
1983.	A l'Abadessa de Valldonzella	420
1984.	A Soledad Santigosa	421
1985.	A Rafael M ^a de Labra	421
1986.	A Dolors Vilaclara	422
1987.	A Leonci Soler i March	422
1988.	A Jaume Bofill i Mates	423
1989.	A Josep Dachs	423
1990.	A Lluís Coll i Espadaler, President de l'Associació «En Rafel de Casanova» de Manlleu	424
1991.	A Pere Santacana	425
1992.	A Lluís Coll i Espadaler	425
1993.	A Eudald Serra	426
1994.	A Francesc Raspall	426
1995.	A Josep Palmarola	427
1996.	A Pere Santacana	427
1997.	A la Rda. Mare Piora del Convent de l'Ensenyança de Manresa	428
1998.	A Josep Casabosch	429

1999. A Maria de la Mercè Escat i Bosc	429
2000. Al President del «Comitè de Defensa Social» de Barcelona	430
2001. A Leonci Soler i March	430
2002. Al Rector de Santpedor	432
2003. A Pere Bolet, S. J.	432
2004. A Ignasi Casanovas, S. J.	433
2005. A la Rda. Mare Prepòsita de les Religioses de Sant Felip Neri de Vic	433
2006. A la Rda. Mare Superiora de l'Ensenyança de Manresa	434
2007. A Ignasi Casanovas, S. J.	435
2008. A Francesc Testagorda	435
2009. A Ramon Rucabado	436
2010. A l'Abadessa de Vallonzella	437
2011. A Pere Santacana	438
2012. A Pere Santacana	439
2013. A Joan Raulet	439
2014. A Emili Junoy	440
2015. A Pere Santacana	441
2016. Al P. Miquel d'Esplugues	441
2017. A Agustí Valls i Vicens	442
2018. A Francesca Bonnemaïson de Verdaguer	442

168. PELAI PAGÈS I BLANCH. **La presó Model de Barcelona.** 1996. 416 pp.
169. **Estudis de lingüística i filologia oferts a Antoni M. Badia i Margarit.** Vol. III. 1996. 432 pp.
170. XAVIER PUJADAS I MARTÍ. **Marcelli Domingo i el marcellinisme.** 1996. 460 pp.
171. **Actes del Desè Colloqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes,** vol. 2. Frankfurt, 18-25 de setembre de 1994. 1996. 448 pp.
172. **Actes del Desè Colloqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes,** vol. 3. Frankfurt, 18-25 de setembre de 1994. 1996. 476 pp.
173. LLUÍS QUINTANA TRIAS. **La veu misteriosa.** 1996. 520 pp.
174. **Tisner. Miscel·lània d'homenatge.** A cura d'Isidor Cònsul. 1996. 260 pp.
175. FERRAN SOLDEVILA. **Cronistes, joglars i poetes.** 1996. 472 pp.
176. **Epistolari de Josep Torras i Bages.** Vol. 3, a cura de Jaume Medina. 1996. 424 pp.
177. ROBERT VALLVERDÚ I MARTÍ. **El tercer carlisme a les comarques meridionals de Catalunya.** 1996.
178. ANTONIA M. PERELLÓ FERRER. **L'arquitectura civil del segle XVII a Barcelona.** 1996. 544 pp.
179. JOAN CASANOVAS I CUBERTA. **Joan Casanovas i Maristany, President del Parlament de Catalunya.** 1996. 456 pp.
180. JOAN GANAU CASAS. **Els inicis del pensament conservacionista en l'urbanisme català.** 1997. 570 pp.
181. CONXITA MIR, FABIÀ CORRETGÉ, JUDIT FARRÉ i JOAN SAGUÉS. **Repressió econòmica i franquisme: L'actuació del Tribunal de Responsabilitats Polítiques a la província de Lleida.** 1997. 496 pp.
182. **Actes del Colloqui Internacional Tirant lo Blanc,** a cura de Jean Marie Barberà. 1997. 488 pp.
183. **Epistolari de Josep Torras i Bages.** Vol 4, a cura de Jaume Medina. 1997. 464 pp.